Karl Adolph Gjellerup

Minna

Karl Gjellerup

Minna

Første Bog

I

Semestret ved Polytechnicum havde været temmelig anstrengende, og det begyndte at blive utaalelig hedt i Dresden, hvor jeg desuden boede i en af Altstadts mindre Gader, der vel var renlig og net, men ikke just synderlig luftig. Jeg følte ofte en hjemlig Længsel efter det danske Sund. Hvor smukke end Aftenerne ved Elben vare, saa bragte de dog kun ringe Afkjøling, og naar man endnu mellem ni og ti slæbte sig op paa den Brühlske Terrasse og gispede efter en Luftning, viste Thermometret endnu sine fem-sexogtyve Grader Reaumur. Dette var for saa vidt trøstende, som det godtgjorde, at man havde en utvivlsom Menneskeret til at svede, og at det var en undskyldelig Extravagance, hvis man nød en Portion Is udenfor Cafféen, hvor der var behageligt at sidde mellem Søilerne og høre Brudstykker af Concerten i »Wienergarten« hinsides Floden.

Det var paa en saadan Aften, at jeg fattede den dristige Beslutning at ligge paa Landet i den nærforestaaende Sommerferie. Mig selv forekom denne Beslutning i alt Fald temmelig dristig, da jeg baade var nødsaget og vant til at leve meget økonomisk. Jeg var strax paa det Rene med, at jeg maatte ud i Sachsisk Schweiz, og den sidste Bid Is var endnu ikke smeltet i Munden paa mig, da jeg havde bestemt mig for det lille Rathen, som havde efterladt et lokkende idyllisk Indtryk hos mig, skjøndt jeg, i Lighed med de fleste Reisende, kun havde seet det i Forbigaaende og tilmed ved Skumringstid, paa Nedveien fra Bastei.

Et Par Dage senere steg jeg, henimod Middag, ud ved den lille Station og gik mellem Frugttræshaverne ned til Færgen. Elben bugter sig her om et frodigt Agerland, der efterhaanden hæver sig i jævne Bakker, mørke af Granskov, hvorover enkelte Klippeblokke rage op, medens det løber fladt ud mod Floden. Her breder Øvre-Rathen sig med velhavende spredte Bøndergaarde, og et løst Væv af Frugttræskroner spænder sig over Kornmarkerne og de grønne Enge. Den hinsidige Bred er een stor Bjergbue, med en eneste Gjennembrydning midtveis, den lille Dal, hvor det uanselige Nedre-Rathen er klemt inde, og næsten kun præsenterer sig med de to Gjæstgivergaarde, den nøgne ny og den overgroede gamle, hver paa sin Side af Bækken, som blinkende munder ud i den store forbiglidende Flod. Tilvenstre for denne Dal hæver sig Basteis blaagraa, lodrette Klipper, som nedad skjules af Naaleskov og Bøgeløv, og derefter lyser Rækken af de store

Sandstensbrud, de smukkeste i hele Landet; de danne dèr enkeltstaaende guligе Væggeflader, af hvilke nogle ere flere hundrede Fod høie. Til den anden Side af Rathen derimod strække de sig som en vedvarende Gjennemskjæring af Bakkedraget, og oppe over dets Skovbølger seiler Lilienstein som et uhyre Pantserskib. —

Færgeprammen gik paa skraa, ligesom en Hund, over Strømmen, der selv drev den frem; thi den var tøiret til en Tønde, der vippede et halvthundred Fod længer fremme, og Færgemanden havde ikke Andet at gjøre, end et Par Gange at stramme Kjæden, der løb gjennem en Tridse oppe i den lille Mast. Ikke desto mindre tørrede han bestandig med sit Skjorteærme Svedperlerne af Ansigtet, der var saa solbrændt, at han kom vor Forestilling om en Rødhud betydelig nærmere, end de Sioux-Indianere gjorde, som jeg den foregaaende Aften havde set producere sig i den zoologiske Have. Men her, midt i hans Rige, kunde man ikke undre sig derover; det blinkende Vand rundt om syntes mindre at sprede Kjølighed end Solvarme, og hele Flodbreddens Bue med sine mange nøgne Klippeflader aabnede sig mod Syd som et Hulspeil, hvis Brændpunkt laa foran Rathen. Jeg blev enig med mig selv og Færgemanden om, at det ikke var noget kjøligt Opholdssted, jeg havde udset mig. Men der var jo ikke langt ind til de svale »Grunde«; — og desuden, naar jeg en Gang har sat mig Noget i Hovedet, kommer jeg ikke saa let derfra igjen. Kan hænde, at ogsaa Skjæbnen havde sin Finger med i Spillet denne Gang. Sagen viste sig at være vigtig nok til, at den kunde have gjort sig den Uleilighed. Forresten var det da ikke Hedens Skyld, hvis jeg siden fortrød, at jeg ikke lod mig afskrække. Og har jeg da nogensinde fortrudt det? endnu den Dag idag — det er nu fem Aar siden — er jeg ikke i Stand til at besvare dette Spørgsmaal.

En eller anden Digter — det er vist forresten nok en meget berømt en, — skal have sagt, at der er Intet saa sørgeligt som i tunge Tider at mindes lykkelige Dage. Jeg tør naturligvis ikke sætte mine Ord mod hans, især da de ere gjentagne saa tidt, at de næsten ere Alverdens; men ellers vilde jeg mene, at det i saadanne Tider var endnu sørgeligere, naar man slet ingen lykkelige Øieblikke havde at se tilbage paa. Og saa vil jeg da, i denne Anskuelse, saa godt jeg kan, søge at hensætte mig til hine Rathener-Dage og til dem, der fulgte efter.

Det viste sig strax forbundet med nogen Vanskelighed at finde et Logis. De to Gjæstgivergaarde havde kun de allerringeste Værelser tilbage til temmelig dyre Priser. Jeg blev vist fra Herodes til Pilatus og maatte mangfoldige Gange gaa over den lille klare Bæk og opad de smaa Trappe-Stier — fra en Skomager paa den ene Side til Bageren paa den anden, over igjen til Vægteren og tilbage til Kjøbmanden; men enten var Værelset udleiet, eller der var to forbundne, som blev mig for kostbare. Tilsidst var Skolen levnet mig som det eneste Haab; den laa bagest, hvor Fyrreskoven begyndte.

Det var ikke Skoletid, og jeg bankede derfor trøstig paa Døren til Lærerens Privatbolig. En lille Dreng lukkede op. Han vidste ikke, om Læreren var hjemme, forsvandt et Øieblik og foer mig derpaa forbi og op ad Trappen for at vende tilbage med et Par Støvler i Haanden; derefter brød han endnu en Gang ud og holdt Indtog med en Frakke. Snart viste Skolelæreren sig, prydet med disse Eiendele, og med et halvt søvnigt, halvt polidsk Smil i det aabne, godmodige Ansigt. Han havde ganske rigtig to Værelser ledig, men de leiedes kun ud under et og kostede halvhundrede Mark om Maaneden. Jeg beklagede skuffet, at jeg til ingen Nytte havde gjort ham Uleilighed, og han trøstede mig med, og jeg sikkert kunde faa et enkelt Værelse i den nye Pensions-Villa ved Siden af.

Den Villa, som jeg nu nærmede mig til, saae meget elegant ud: den havde grønne Skodder slaaet tilbage fra Vinduerne, Espalier op ad Muren og en løvrig Loggia. Den laa lidt tilveirs, og Haven, som jeg allerede var kommen ind i, gik i Terrasser op ad Bjerget med grusbelagte Gange mellem blomstrende Buske. Hvor tiltrækkende nu end alt dette var, saa virkede det dog tillige i samme Grad afskrækkende paa en fattig Polytechniker; men jeg besluttede at tage imod det mindste Kvistkammer, selv til en overdreven Pris, hvis dette Pragthus overhovedet vilde modtage mig; for jeg var hjertelig kjed af saaledes at løbe om og banke paa alle Husdøre. Et Selskab af Herrer og Damer viste sig imidlertid i Loggiaen, — det saae mig mindre og mindre pensionsagtigt ud, og jeg følte mig lettet, da en Tjenestepige, som ved en Omdreining af Gangen nær var løbet paa mig, kunde bringe mig ud af min Forlegenhed, ganske vist paa en noget overlegen og spottende Maade: — nei, her leiede de rigtignok ingen Værelser ud; det Hus, jeg mente, kunde jeg se dèr øverst oppe paa Bakken. Det havde hidtil været skjult af den smukke Villa og tog sig ikke synderlig indbydende ud, da det nu dukkede op over den og præsenterede sig mod den blaa Himmel, med en vis ublufærdig Nøgenhed, uden saa meget som en Busk i Nærheden af sig, og saa skinnende nyt, som om det aldrig kunde beboes.

Jeg maatte ned igjen i Dalen, to Gange over Bækken, og kravle en halvandethundred Fod tilveirs ad et System af Stier og Stentrapper til Randen af Bakken. Nærved saae Huset ikke synderlig beboeligere ud; der laa Grusdynger, Stenaffald og Brædder rundt om; de fleste Vinduer manglede. Indenfor var der en afskyelig Træk. Døre smeldede i, og fra Kjelderen hørtes en grov Kjællingerøst, der ødslede med herlig lange Eder og Forbandelser, som vulgært Tysk besidder. En Mand laa og pudsede Sten-Trappen med Pibelér — aabenbart for første Gang; en ung Pige, der skurede Gulv i en Corridor, vendte Hovedet ved mit Komme og viste mig et kjønt, blegt Ansigt med en rød Plet paa den ene Kind, som om hun nylig havde faaet en vældig Ørefigen. Da jeg spurgte efter Vært eller Værtinde, løb hun hurtig bort paa sine bare Fødder, der satte vaade Spor paa Gulvets Savspaaner, og forsvandt ned i Kjelderen. Strax efter vendte hun tilbage,

fulgt af en firskaaren Kjælling, hvis brede Mund aabenbart havde været Udgangsport for de omtalte Eder, og hvis store Labber, som hun tørrede i sit Forklæde, jeg strax mistænkte for at have været i nær Berørelse med Pigens Kind. Under det opkiltrede Skjørt havde hun bare Ben, der var ganske krumme, med flade og ligesom udtraadte Fødder.

— Naa, Herren vil have et Værelse her, sagde hun — ja, saa er det saamænd paa Tide, for der er kun et tilbage, — naar det skal være enkelt .... Naa, se til, du kan faa fat i Gulvskruppen, tossede Tøs! er det maaske dig, der skal vise Herren om? .... Det er oppe paa anden Sal, — vær saa god.

Vi traadte ind i et temmelig rummeligt Værelse. Lyst og navnlig luftigt kunde det sagtens være, for der var ingen Vinduer sat i; Rammerne var ikke engang malede. Derimod var der graat Tapetpapir paa Væggene, med nogle Fugtighedspi paa; trods Luftigheden syntes jeg ogsaa, at der lugtede en Smule muggent.

Inden jeg imidlertid kunde gjøre en Bemærkning herom, begyndte hun at rose Værelsets Fortræffelighed og tale om, hvor tilfredse de tidligere Logerende havde været, — uanseet at vi begge meget vel vidste, at Huset ikke før havde været beboet. — Jeg spurgte om Prisen; den var en halv Snes Mark høiere, end jeg mente at kunne gaa. Hun forsvor sig paa, at det var Spotpris, ikke dyrere end andre Steder, trods det at her var langt bedre; der var ikke Flodtaage som nede ved Elben, eller lummert som i Dalen, man nød den rene Schweizerluft og havde en Udsigt som ingen andre Steder; og endelig var der de herlige, skyggefulde Promenader, som hørte til Huset, og hvor de Logerende kunde spadsere, naar de ikke vilde gaa længer bort. Til disse »Promenader« kom hun bestandig tilbage, idet hun roede om i Luften med sine snavsede Labber, for at antyde deres overordentlige Udbredelse, og idelig gjentog Ordene: »da'rim und dort'nim«.

Enden paa det blev, at vi mødtes paa Halvveien. Hun lovede, at Alt skulde være fix og færdig, naar jeg kom otte Dage senere, ved Feriens Begyndelse. Jeg gav hende en Thaler i Haandpenge, og gik, meget glad over at være kommen til et Resultat.

Da jeg traadte ud, maatte jeg sande Kjællingens Ord om den smukke Udsigt. Tilhøire saae man ind over et klippebegrændset, skovrigt Dalstrøg; ligefor førte en Sidevei af Byen ind til en hyggelig Savmølle i Begyndelsen af Amselgrund, der snart lukkede sig om det klare Vand med sine grønne Graner og graa Stenmasser; tilvenstre aabnede Elbdalen sin Krumning under de solede Stenbrud, der kastede deres Speilstøtter ned over Floden, hvor Tømmerflaader og et Par sorte Baade med store Seil langsomt gled bort med Strømmen. Nedenunder En laa alle de tegltækte Træhuse og Bindingsværksbygninger, der for største Delen var næsten overgroede af Vin; af Villaer fandtes der, foruden de to omtalte, heldigvis kun en, som tilmed var beskedent skjult; fra alle Skorstene krusede blaa Røg sig op og fløded ud i Luften, hvor der dannedes et tyndt Slør tvers over Dalen, og langs igjennem den blinkede Bækkevandet mellem glindsende Pileblade og

dunkelt Elleløv. Hvor det var idyllisk, og hvor det var tydsk! Jeg følte mig usigelig lykkelig over at skulle bo en hel Maaned ude i denne Herlighed og begyndte uvilkaarlig at synge: »Guten Morgen, schöne Müllerin!« Saa tav jeg igjen for i fulde Drag at fylde Brystet med den friske, krydrede Luft, — Schweizerluften, som Kjællingen havde kaldet den. Men jeg maatte le ved Tanken om hendes »herlige, skyggefulde Promenader«, da man heroppe kun saa spredte Frugttræer paa den høie Mark og lige ved Skrænten et Par Birke, hvis lange Vidier legende rystede deres smaa blinkende Blade i Sollyset.

Da jeg havde spist paa Elbterrassen og saa mig om efter Opvarteren, traf jeg ham i Samtale med min Bekjendt, Skolelæreren. Denne røg af en Pibe med store Kvaster og et Par Hjortetakskroner, som ingen Student behøvede at skamme sig over, og som aabenbart var hans Stolthed. Kanasteren lugtede behagelig — det var, som han siden betroede mig, af den ægte gamle Altstädter — og han drak Münchenerøl: — altsammen ubedragelige Tegn paa en Mand af finere Smag og Levemaade. Han hilste strax paa mig og lykønskede mig til at have fundet Logis. Jeg kunde ikke have valgt noget bedre Sted i hele Sachsisk Schweiz end Rathen; der var Udflugter i Mængde herfra, som var lidet kendte; jeg skulde blot se ind til ham, saa vilde han give mig Anvisning. Derpaa spurgte han mig om, hvad for Landsmand jeg var, og da han hørte, at jeg var Dansk, bemærkede han strax ganske fornøiet, at han ogsaa havde været i Danmark — i fireogtreds; og hermed var det aabenbart slet ikke hans Mening at sige mig noget Ubehageligt, men blot at bringe et Berøringspunkt tilveie, hvilket ogsaa for saa vidt fandtes, som jeg var godt kjendt i Koldingegnen, hvor han i længere Tid havde ligget i Kvarter. Nu blev han helt ivrig i at spørge, om jeg kunde huske *den* Gaard og *det* Hus, *den* Skov og *de* Bakker — han angav med Pibespidsen den gjensidige Beliggenhed paa den brogede Dug — og det var ham magtpaaliggende at faa at vide, om den tykke Ole Larsen endnu havde Gaarden med Kampestenslængerne og det grønne Stakit, eller om den var gaaet over til Sønnen Hans, der havde ligget paa Lazaret sammen med ham i Flensborg.

Saa begyndte han at tale om den Træfning, som han var bleven saaret i.

Jeg kan ikke sige, at denne Samtale var mig enten ganske behagelig eller egentlig pinlig. Der var noget Tiltalende i den Ligefremhed, hvormed Tydskeren talte om den Tid paa, og i at mærke, hvor liden personlig fjendtlig Stemning saadanne Krige efterlade — og alligevel var der en Følelse af, at Alt ikke var, som det skulde være.

Jeg benyttede derfor et Øieblik Pause til at spørge om, hvad det var for en fin Villa, jeg havde forvildet mig op til.

— Det er Kammerherre v. Zedlitz's, sagde han; de boer her hver Sommer, naar han ikke maa være hos Kongen i Pillnitz. En fornem Familie, som man ikke ser videre til; men de bidrager godt til Skolekassen — Gud bevares .... Og de har en lille Lærerinde, — naa, ja det vil De nok selv

opdage, — en nydelig Pige! Hun er lidt i Familie med mig, — ikke fordi jeg ellers kjender synderlig til hende. Det er saamænd Synd at sige, at hun er paatrængende, hun kunde være det en hel Del mer, uden at jeg just skulde tage hende det ilde op.

I det samme lød Dampskibspiben nede fra Floden. Jeg bød Skolelæreren Farvel og skyndte mig ned paa Broen.

II

En Uge derefter tog jeg afsted Klokken otte om Morgenen.

Som sædvanlig kom jeg ombord i det sidste Øieblik. Da jeg havde faaet mine Pakkenelliker anbragte og begyndte at se mig om, vare vi allerede ved Albertsbroen; Byen havde faaet sin Profil med de smukke Taarne over den Brühlske Terrasse. De ragede op mod klar Himmel, men over os var der disigt, og fremefter endogsaa temmelig mørkt. Det trak kjøligt; jeg spændte min Plaid ud af Remmen. Da vi dampede hen under de tre Slotte, var det knap, at man kunde se Byen mer, og da vi naaede Loschwitz, begyndte det at regne. Det vil sige, regne gjorde det egentlig ikke — men — —

— »Nu, — es nieselt ä Bissel«, — sagde en tyk »Dräsener« til sin Ægtehalvdel, der spørgende stak Hovedet ud af Kahytsdøren.

Da vi lagde til skraas over for Blasewitz, gik de Nyankomne strax ned i Kahytten, og Damerne forsvandt fra det vaade Dæk. Snart fortrak ogsaa Herrerne, en efter en. Den sørgelige Sandhed lod sig ikke længer skjule: det øsede ned.

Jeg tændte en Cigar og gik ned i Røgkahytten. Den var fuld baade af Mennesker og af Røg. Overalt dreiede Samtalen sig om Veiret. En langhaaret Professor, der fik sig sin »Frühschoppen«, udviklede for en Kreds Andægtige, at naar det efter en saadan Varme paa denne Tid begyndte at regne, saa blev det aldrig ordentlig Veir før til September. Imidlertid trommede Regnen paa Taget, indtil den holdt op med at tromme og begyndte at plaske. Det blev saa dunkelt om En, at man følte sig ligesom blændet af det unaturlige Mørke. Gjennem de drivende Kahytsvinduer kunde man neppe skjælne Vin-Terrasserne og Haverne paa Bredden.

Da jeg havde røget ud, gik jeg ind i Salonen. Derinde fandtes der ikke en ledig Plads, og desuden var der saa beklumret, at jeg ikke følte mig fristet til at hente en Tabouret ind. Jeg traadte ud i For-Rummet, hvorfra Trappen gik op til Dækket. En ung Dame med et Par Smaapiger havde taget Plads herude. Jeg tog en Tabouret ned fra Stablen, hyllede mig ind i Plaiden og satte mig ligeoverfor Trappen.

Det friske, fugtige Lufttræk var mig behageligt, skjøndt det ofte førte et lille Bad med sig, hvis Draaber blev hængende i Plaidens Uld. De øverste Trin vare pjask-vaade; i Hjørnet af en sort Persenning, som paa Dækket var bredt over noget Reisegods, maatte der have dannet sig en Pyt; for der sprøitede bestandig et lille Springvand op derfra.

Den unge Dame, der sad paa den anden Side af Salondøren, trak et lille Bind op af sin Taske og fordybede sig i Læsning.

Men hun fik ikke megen Ro; for den mindste af Smaapigerne, et meget pyntet lille Væsen med hørgule Lokker, gav sig til at tude, og skjøndt det paa en Maade virkelig var det mest passende, man kunde gjøre under disse

Omstændigheder, maatte Gouvernanten jo tale hende til Rette. »Lisbeth vil høre mer,« sagde den ældre Pige, og den Lille bekræftede denne Formodning ved at klynke: »Videre om Peter! Videre om Peter!«

— »Skam dig dog for den fremmede Herre, Lisbeth!« hviskede den unge Pige; »troer du, han har Lyst til at høre om Peter?«

Den Lille suttede snøftende paa sin Pegefinger og betragtede mig med store misfornøiede Øine. Dette Barneblik, som saa tydelig sagde: »Hvorfor kan du ikke skrubbe af?« generede mig i høi Grad. Jeg følte mig som En, der havde trængt mig ind og frygtede for, at jeg maaske kunde gjøre Situationen vanskelig for den nette, unge Gouvernante; sandsynligvis havde hun været glad ved at være ene herude med sine forkjælede Myndlinge.

Jeg gjorde derfor Mine til at befri dem for min Nærværelse, men den unge Pige tilkastede mig i det samme et skjælmsk Blik — *hvor* skjælmsk, vidste hun vel neppe selv — der tydelig nok sagde, at mit Selskab var hende behageligt, skjøndt just ikke paa en for mig synderlig smigrende Maade: hun længtes ikke efter at berette »videre om Peter«. Jeg besvarede altsaa hendes forklarende Smil med et forstaaende, satte mig fastere tilrette og udholdt med stoisk Ro et langt Vredesblik fra den skuffede Lille. Det var mig meget behagelig, paa saa billig en Maade at kunne gjøre min smukke Naboerske en lille Tjeneste.

Hun var nemlig smuk, ja paa sin eiendommelige Vis endogsaa en lille Skjønhed, det havde jeg ved denne Leilighed tilstrækkelig opdaget. Hendes Ansigt hørte til den firkantede Type; det var meget regelmæssigt, og da hun var brunet, havde det, overfladisk seet, noget sydlandsk ved sig. Men Næsen var ægte tydsk: kort, lige og saare beskeden. Ved Læberne var der det Særlige, at Modellering og Farve faldt fuldkommen sammen og vare lige væsentlige, medens man ellers saa ofte ser, at Læberne enten kun ere modellerede eller kun malede, eller ogsaa at Farven træder ud over Formen eller ikke slaar til, saa at de snarere forvirre end understøtte hinanden. Hvis man kunde tvivle om, at der var tilstrækkelig Ben i Næsen, saa modsagde dette Læbepar bestemt al Sigtelse for Karakterløshed. Hagen og Kindrundingen var noget af det Fineste, som jeg har seet. —

Hun syntes at være af Middelhøide og snarere lidt mager end fyldig. Hendes Paaklædning var ikke synderlig moderne, hvilket jeg godt kunde lide; men hvad der især tiltalte mig, var hendes Hovedbedækning. Det Aar var nemlig nogle skrækkelig høie og spidse Hatte paa Moden, besatte med kunstige Blomster, og jeg havde netop inde i Salonen haft Leilighed til at forbavses over den Grad af Smagløshed, som de kunde udvikle sig til. Men hun bar en lille baret-agtig Straahat med blaat Fløil paa Skyggen og et sølvgraat Slør.

At gaa med et smukt Slør paa en Tid, da det ikke netop er Mode, viser altid en Dames gode Smag — og en Smule elskværdig Behagelyst. Jeg kan heller ikke tænke mig hos den Tilbedte nogensinde at savne Sløret, denne

Livsseiladsens Festvimpel, der fra det Fjerne og i Trængsel viser, hvor man skal styre hen, som altid faar vort Hjerte til at banke, undertiden skuffer os …. Saa, nu taler jeg allerede om Forelskelse, hvad jeg dog den Gang slet ikke tænkte paa. Skjøndt — naar tænker man ikke paa det? Kvindeverdenen deler sig dog for os i to Dele: — dem, som det er mer eller mindre muligt for En at forelske sig i, — og alle de Andre, blandt hvilke man egentlig føler sig som i Mandfolkeselskab. — Og denne Gang var jeg tydelig nok i Kvindeselskab.

Vi vare seilet et godt Stykke, inden jeg havde samlet dette første Indtryk; for jeg turde naturligvis kun i Ny og Næ kaste stjaalne Blikke derhen. Alligevel gjorde jeg det dog maaske hyppigere, end der strengt taget kunde findes Paaskud til. I alt Fald bemærkede jeg, at hun blev rød paa Halsen lige under Øret og bøiede sig dybere ned over Bogen, som ingenlunde var en Foliant, skikket til at skjule sig bag.

Denne lille Tyksak af et Bind begyndte at plage min Nysgjerrighed, en ægte Reise-Regnveirs-Nysgjerrighed, der kaster sig over enhver Gjenstand i Nærheden. Gamle tydske Oversættelser af Cooper og Walter Scott have omtrent dette Format, og jeg havde allerede dømt hendes Lekture til at henhøre under denne agtværdige Kategori, da en pludselig Dreining af den røbede, at den tilhørte en endnu agtværdigere: — det var et Lomme-Lexicon.

Denne Opdagelse gav mig endnu mere Interesse for den unge Pige, og jeg betragtede hende med en vis Rørelse. Jeg forestillede mig, hvorledes trykkende Omstændigheder havde tvunget hende til at tage imod en af disse ubarmhjertige Gouvernante-Pladser, hvor der fordres alt muligt og lidt til, saa at hun var nødsaget til at benytte ethvert ledigt Øieblik til at forøge sine Kundskaber ad den korteste og tørreste Vei, og maatte indtage en vis Dosis Gloser daglig *in natura*, som en bedsk men styrkende Medicin under denne Torne-Vandring.

Naar en saa skjøn Ungdommelighed faar de trange Kaars dunkle Baggrund, kan den derved kun vinde i Glands og Relief; hvis hun havde været en forkjælet Frøken, som slog Tiden ihjel med en Leiebibliotheks-Roman, saa vilde hun have interesseret mig langt mindre.

Skjøndt denne Interesse burde have været saa selvfornægtende, at den ikke vilde forstyrre hende, saa pønsede jeg, oprigtig talt, ikke paa Andet end paa at gjøre det og faa en Samtale i Stand. Det er ydmygende at maatte tilstaa det, men min Opfindsomhed drev det ikke til videre end til to Gange at gaa op ad Kahytstrappen, i den Forudsætning, at den unge Pige vilde spørge mig, om det klarede (hvad det forresten absolut ikke gjorde). Da dette Spørgsmaal udeblev, var jeg lige vidt.

Jeg havde prøvet og forkastet flere Indledninger, da den mindste Pige begyndte at klynke over, at hun frøs. Den stakkels Lærerinde saae ingen anden Udvei, end at tage sit eget Shawl af og svøbe hende ind deri. Da jeg selv er temmelig kuldskjær, kunde jeg levende føle, hvad det maatte være

for hende at komme af med Shawlet, især da jeg havde lagt Mærke til, hvor velbehagelig hun trak det fastere om Armene og puttede den lille Hage ned mellem de bløde Folder.

Jeg følte, at min Tid nu var kommen, og tilbød hende ridderlig min Plaid. —

Som jeg havde ventet, afslog hun det meget venlig; — jeg trængte jo selv til den og vilde sikkert forkjøle mig.

Da jeg saa meget mindre kunde benægte dette, som jeg plagedes af en Snue, der allerede et Par Gange havde faaet mig til at nyse saa voldsomt, at den lille Pige var bleven bange og den større havde haft sin Nød med ikke at briste i Latter, saa vidste jeg ingen anden Udvei, for dog ikke at slippe altfor flovt fra det, end at sige, at jeg vilde ind i Røgkahytten, hvor jeg dog ingen Brug havde for Plaiden.

Den unge Pige haabede, at det ikke var hende, der forhindrede mig i at ryge her, men jeg holdt fast ved, at jeg paa ingen Maade vilde plage hende med Tobaksrøg, hvorved jeg smykkede mig med en hensynsfuld Finfølelse, som slet ikke tilkom mig. Jeg havde desuden nu trukket frisk Luft, og det blev mig i Længden dog en Smule for kjøligt, føiede jeg til; det lykkedes mig saaledes at tiltræde mit Tilbagetog, efterladende min Plaid som — *sans comparaison* — Joseph sin Kjortel.

Da jeg atter sad paa den voxdugsbetrukne Bænk i det lille kvalmende Rum, havde tændt mig en Cigar og faaet et Glas Øl sat foran mig, kunde jeg ikke skjule for mig selv, at mit første Forsøg paa en Tilnærmelse egentlig ikke havde været synderlig snedigt, da en saa grundig Fjernelse var bleven dets umiddelbare Følge. En lidt dristigere Cavaler havde maaske faaet maget det saaledes, at man var enedes om Brugen af det meget lange Shawl, eller hvis det var utænkeligt, saa kunde den lille Pige være bleven sat ved Siden af mig og dækket til. Kort sagt, jeg havde baaret mig ad som en rigtig Dumrian, fandt jeg, og jeg ærgrede mig saa meget mere derover, som det forrige Opholdssted i og for sig var behageligere, og jeg mente allerede at spore Anlæg til Hovedpine.

Det gav et Stød, og vi laa stille. Ovenover slæbtes der med Kofferter og Kasser. Det var Pirna. Jeg saae ligegyldig ud paa Kjøbstadens Smaahuse med de mange grønne Træer og paa Kirkens høie, teltagtige Tegltag — og mindre følelsesløst paa dens Akropolis, Sonnenstein, tidligere en Fæstning og nu en stor Sindssygeanstalt. Canalettos Pensel har mangfoldige Gange forherliget dette Billed, men altid i bedre Belysning end det nu havde. Men som om Naturen vilde bøde paa denne Mangel, gled der netop nu et Solglimt over Slotsgavlen.

Nu, da jeg gjenkalder mig denne Scene, synes jeg, det var ligesom om en himmelsk Finger pegede paa denne Bygning for at henlede min Opmærksomhed paa den og røre mit Hjerte med en Anelse om de Følelser, med hvilke jeg senere skulde betragte den — med hvilke jeg nu, da jeg skriver dette, ser den for min Sjæls Øie, indtil mit legemlige blændes af

Taarer, og jeg er nødt til at lægge Pennen fra mig. Men den Gang betød denne pegende Straale intet andet for mig end et glædeligt Tegn paa, at Veiret klarede. Dette Lys blev gradvis stærkere og bredte sig, da Mure og Gavle begyndte at bevæge sig og langsomt glide tilhøire. Jeg skimtede endogsaa en Smule blaa Luft over dem, og idet Kirketaget forsvandt, havde det en mat Blyglands. Men saa vaskede Regnen igjen ned ad Ruden.

Efterhaanden som vi kom ind i Sandstenslandet, lød Regnen mindre heftig. Af Røgkahyttens dampende Beboere forsvandt den Ene efter den Anden og hørtes trampe ovenpaa.

Ogsaa jeg gik op. Det regnede temmelig tæt, men Draaberne blinkede i et mælkehvidt Lys, der sivede igjennem, uden at man ret vidste hvorfra. Stenfladerne i de gamle lave Brud, der her ere ganske brunrøde, syntes at have faaet Fernis, og af den bakkede Bred tilhøire lyste en bleggrøn Skovtop gjennem Regntaagen — vistnok et godt Stykke borte. Regnen, der næsten var holdt op et Øieblik, blev tættere igjen, men samtidig tog ogsaa Lysningen til.

Jeg gik ned ad Kahytstrappen og traf ganske rigtig mit Selskab i Forrummet. Gouvernanten læste ikke længer, men fortalte heller ikke Historier, da hendes lille Plageaand var falden i sød Slummer. Denne Gang afventede jeg ikke Spørgsmaalet, om det klarede? men fortalte strax, at det saae ud til at blive godt Veir. Den unge Pige smilede ganske fornøiet, og takkede mig for Laan af Plaiden, som hun gav sig til at lægge omhyggelig sammen; da den var saa stor som en lille Selskabsdug, maatte jeg hjelpe hende dermed, og vakte hendes Munterhed ved at tage keitet fat; der var netop saa megen Plads, at vi kunde stramme den ud i hele dens Længde, og saa manøvrerede vi henimod hinanden paa den bekjendte Maade, til vore Hænder mødtes. Men før jeg kunde faa sagt Noget, var hun med et hurtigt »Tak« allerede sprunget op ad Trappen, overladende det til den større Pige at purre den Lille op.

Der var snart overfyldt af Passagerer paa det fugtig glindsende Dæk, hvor man endnu ikke kunde sidde paa Bænkene. Kun enkelte Draaber glimtede gjennem Luften, som var ganske fugtig varm; oventil blaanede Himlen, Floddalen stod endnu fuld af en lys Em, og Skovene paa Klippeterrasserne dampede saa stærkt, som om enhver Grantop var en lille Skorsten, hvorfra en fin blaa Røg krusede sig tilveirs og opløste sig i Solglandsen.

Forude glitrede Flodvandet skarpt og blændende. Man saae allerede et Par Smaahuse af Rathen ved Foden af Basteis lodrette Fjeldmure og bagved dem en underlig vild og sønderrevet Klippemasse, Gamrigsstenen, som jeg havde bemærket fra mit Vindue.

Jeg gav mig til at lede efter min Smule Reisegods, som endelig fandtes i god Behold under Persenningen. Saaledes havde jeg ikke faaet Tid til at se mig mere om efter den smukke Reisefælle, da Raabet lød: »Rathen, am Steuer absteigen,« og jeg fik travlt med at trænge mig agterud med mine

Sager. Da jeg naaede derhen, saae jeg til min Glæde det graa Slør vimple forrest i Rækken, og strax efter gik hun over Landgangsbroen med sine Smaafolk.

Inden jeg havde faaet fat i en Drager, vare de komne mig af Syne.

III

Hvis jeg maatte raade, saa skulde der paa et af de mest fremragende Punkter i denne Egn opstilles en Skamstøtte for den Mand, som har opfundet det skrækkelige Navn: »Sachsisk Schweiz«. Sikkert er det, at Ingen har skadet den smukke lille Klippe-Egn mer, end ikke »Bjergforeningerne«. Nu kommer enhver Besøgende hertil enten med en Erindring eller et Phantasibillede af Schweiz som Maalestok, sammenligner og vrager, og gjør sig vigtig med, at han har seet eller tænkt sig noget ganske anderledes Storartet, hvad det stakkels Land jo slet ikke har bedt ham om.

Men naar man kommer herhen uden nogen Fordring og tager Landet som det er — fremfor Alt, naar man ikke tager det i Turiststormskridt, men lægger sig smukt hen for at leve og nyde, — hvilken Rigdom af Naturskjønhed byder det En da ikke, fuld af Modsætninger, som ere forsonede i en ganske eiendommelig idyllisk Landlighed: Goldhed og frodig Fylde, vild og steil Sønderrevethed og dyrkede Fladstrækninger findes Side om Side eller over hinanden, og fra lys dirrende Hede træder man umiddelbart ind i fugtig-sval Skygge. Og *hvor* udvider Lungerne sig i en friskere og mere sund krydret Luft end den, der stryger hen over disse Høider og fylder disse Skove og Klippedale?

Men for rigtig at finde sig til Rette, maa man sætte sig ind i denne Egns eiendommelige Natur, og forstaa, at det ikke er et Bjergland, man færdes i, men en Høislette, som ved Vandflod er bleven kløvet, gjennemgravet og udskyllet, hvorved Stenen er kommet frem snart som Furernes Vægge, snart som Ruiner midt i dem, saa at Klipperne mindre danne den ophøiede Del af Landskabet end dets Fordybninger. Derfor undres man i Begyndelsen over at se en frodig grøn Mark runde sig oppe over en brat Klippevægs ru Stenhud, som en Fløielssadel paa en Elefant, og man forbavses ved, efter at have gaaet gjennem bølgende Rugmarker, under sine Fødder at se et af disse vilde og forrevne Klippepartier med en Uendelighed af Tinder og Taarne og hundred Fod høie Sandstenskegler. I Begyndelsen ærgrer man sig næsten lidt over denne Modsætning, men man ender med at holde af den. Og ovenpaa denne Høislette med et Klippeland under sig, er saa igjen disse enkelte Bjerge skudt op, der paa Afstand væsentlig give Landet dets Physiognomi, et vortet Physiognomi, hvis jeg tør bruge et uædelt Billede; thi sete i nogle Mils Afstand ligne de mest af Alt Kjæmpevorter, disse »Stene«, enten de nu kaldes Kongestenen, Pavestenen, Liliestenen og hvad de alle hedde; ja selv det totusind Fod høie, uendelig langstrakte Snebjerg er kun en mere storartet Variation. — Enkelte, som de forbundne Vinterbjerge, emancipere sig ganske vist fra Typen men de ere ogsaa lige paa Grændsen, og efterhaanden som man kommer ind i »det Böhmiske«, bliver en almindeligere Bjergnatur fremherskende. Rigtignok ligger

allerede »Schneeberg« inde i Böhmen, og overhovedet er Grændsen mellem Bjergformerne ikke trukken saa skarpt som den mellem Kaffe-Kvaliteterne: for denne er i den første bøhmiske Flække saa fortrinlig, som om man allerede var i Karlsbad, medens man i den sidste sachsiske drikker den berømte »Bliemchen-Kaffee«, et Dekogt, der skylder sit Navn den Egenskab, at man igjennem det kan se en lille Blomst, som er malet i Bunden at Koppen.

Jeg havde netop efter Middagen nydt det sædvanlige Maal af denne Drik, der paa ingen Maade truer med Hjertebanken. Den foregaaende Dag havde jeg smagt paa den bøhmiske i Prebischthor og to Dage før — — kort sagt, jeg havde rørt mig ganske godt og var ikke oplagt til nogen længere Udflugt. Jeg sad og døsede ved mit Vindue og overveiede, om jeg gad være over at gaa ned i Amselgrunden. Det var meget varmt og blikstille. De lette Skyer, der vare ligesom tværede ud i den graablaa Himmel, havde et rødligt Skjær. Det solbeskinnede Græs og Løv straalede ikke, men havde en mere intensiv grøn Farve end ellers; Skyggen mellem Klipperne var uigjennemsigtig, og Slagskyggerne, som de kastede paa hinanden, havde ingen skarpe Rande. Ovre i Grunden kukkede en Gjøg uafbrudt, hvad den allerede havde gjort i timevis, og denne regelmæssige Lyd bidrog til hele Naturens søvndyssende Virkning .... Jeg havde afgjort ikke Lyst til at gaa mange hundrede Skridt bort; — men sove kunde jeg ikke, læse gad jeg ikke, og om at skrive Breve kunde der ikke være Tale.

I denne Raadvildhed faldt de »skyggefulde Promenader« mig ind. Jeg havde hidtil ikke savnet dem, men nu vilde det nok have været mig kjært, om de havde haft en nyttigere Existens end den i Værtindens Praleri. I det samme faldt mit Blik paa en lille Allé af unge Birke; den begyndte ganske pludselig en halvhundrede Skridt fra mit Vindue, som den stilede imod; men snart bøiede den om og forsvandt bag den kratbevoxede Rand af Bakken, der temmelig brat sænkede sig ned mod en lille Kjedeldal. Jeg havde ment, at denne Birke-Allé hørte til den fine Nabovilla; men det var mig nu paafaldende, at den ikke ved nogen Art Gjærde var adskilt fra denne Jordlod, der hørte til vort Hus, og som var optaget af et Stykke med Kartofler, et Par Salatbede, nogle Rækker Ærteris og en Græsmark; denne var det, som pludselig stoppede for Alléen, og længer henne stødte den op til Krattet paa Bakkeranden, hvor man heller ikke saae noget Hegn eller Rækværk. Det var altsaa muligt, at ogsaa det øverste af Afhanget tilhørte min Værtinde, og at den saa pludselig afbrudte Allé kun ventede paa en Fuldendelse af det paabegyndte Anlæg for at forene sig med en Gang fra Huset; dernede kunde følgelig de skyggefulde Promenader befinde sig. Jeg gjorde i Tanken den brave Kone Afbigt, fordi jeg saa vantro havde spottet dem, og besluttede strax at benytte mig af min saa høit lovpriste Rettighed som Logerende til at gaa »da'rim und dort'nim«.

Jeg gik ikke hen til Birke-Alléen, men skraaede over til Krattet, der viste sig at bestaa af Hassel og Tjørn. Markgræsset, der var fuldt af Bellis og

traadfligede Nelliker, trængte ind ad Aabningerne mellem de temmelig spredte Buske, men standsedes snart af en grusbelagt Gang. Paa den anden Side af denne Gang sænkede Græsskraaningen sig temmelig brat ned mod en lille Sidedal, der var fuld af ung Naale- og Birkeskov. Tilhøire afløstes Grusgangen snart af en beskeden Fodsti, der tabte sig inde mellem Granstammerne; jeg fulgte den tilvenstre for at gjøre mig bekjendt med Anlægget.

Neppe var jeg gaaet en Snes Skridt, før jeg stod foran en net lille Grotte eller snarere Klippenische. Ellers saae man paa denne Bakke kun Græstørv og Sand, men her var Stenen brudt igjennem, og idet den ludede noget fremover, som om den havde løbet Panden gjennem Jordlaget, og trængte lidt frem ved Siderne, ligesom med fremskudte Skuldre, havde den af sig selv dannet denne Siddeplads, hvor der næsten hele Dagen var Skygge. Der var anbragt et Bord og et Par Havebænke, og midt paa Stenvæggen stod malet »Sophien-Ruhe«.

Et Øieblik blev jeg staaende ganske imponeret; jeg havde ikke tiltroet Madam Richter at have saadan en Trumf i Baghaanden. Saa tog jeg Plads paa den magelige Bænk; men jeg følte mig dog ikke helt vel tilmode, og det blev mig mer og mer tvivlsomt, hvorvidt jeg nu ogsaa havde Ret til at være her. Medens jeg plagede mig med disse Tanker, fik jeg Øie paa en lille Bog, der laa paa Bænken. Jeg tog den op og bladede i den og opdagede til min Forbavselse, at det var et tydsk-dansk Lexikon. Jeg vidste ikke af, at jeg havde nogen Landsmand i »Pensionen« — hvad denne Caserne-Villa kaldtes tiltrods for, at den kun havde og kun kunde have Logerende. Hvem kunde det vel være, der havde den i Tydskland yderst sjældne Passion at studere Dansk? .... Ved det slidte Bind var der mig for Resten noget Bekjendt.

Gruset knirkede under lette, hurtige Skridt. Idet jeg hævede Hovedet, traadte en ung Pige frem paa Gangen. Det var den smukke Lærerinde fra Skibet.

Jeg havde, siden jeg kom, haft saa travlt med Ture og Udflugter, at der ikke var blevet Tid til at længes efter at forny dette flygtige Bekjendtskab, og navnlig i de sidste Dage havde jeg slet ikke tænkt paa hende. I dette Øieblik faldt det mig ind, at Skolelæreren havde talt om en smuk lille Gouvernante hos Kammerherrens i den fine Villa.

Hun havde aabenbart været sikker paa ikke at træffe Nogen, for hun udstødte uvilkaarligt et lille Skrig. Jeg var naturligvis sprunget op og krammede en hel Mængde Beklagelser og Undskyldninger ud: Yttringer af min Værtinde om vore skyggefulde Promenader havde givet mig Anledning til at tro .... men jeg mærkede nu, at jeg, meget mod min Villie havde trængt mig ind paa fremmed Grund .... jeg beklagede dette saa meget mer, som det syntes, at jeg havde voldt hende nogen Forskrækkelse.

Den unge Pige smilede forlegen:

— Deres Feiltagelse er meget forstaaelig, saa De har egentlig ikke Noget

at gjøre Undskyldning for — og heller ikke at beklage — for min Skyld.

Hendes Blik faldt nu paa den lille Bog, som jeg i min Forvirring stod og dreiede mellem Fingrene. I det samme blev hun ganske rød i Hovedet.

— Maaske er det Deres Bog?

— Jeg kom netop for at hente den.

— Saa maa jeg gjøre Dem nok en Undskyldning, fordi jeg var saa næsvis at blade i den .... Det var en underlig Overraskelse, — jeg er nemlig Dansk, skal jeg sige Dem.

— Det veed jeg nok, svarede hun, jeg kunde høre det paa de første Ord, som De henvendte til mig ombord paa Dampbaaden.

Denne Erklæring var ikke just smigrende for mig, thi jeg nærede det lønlige Haab, at mit Tydsk var saa godt, at en Inden-Tydsker kunde holde mig for en fjern Landsmand.

— Saa har De vel omgaaedes Danske meget? spurgte jeg.

— Jeg har kjendt enkelte Landsmænd af Dem, svarede hun, og saae pludselig helt alvorlig ud.

— Og dette Bekjendtskab har ført til, at Frøkenen gjorde sig bekjendt med et saa lidet læst Sprog?

— Ja, svarede hun lidt langtrukkent og som om hun overveiede, hvorledes hun hurtigst kunde afslutte denne Samtale.

— Dersom jeg maaske paa nogen Maade kunde være Frøkenen behjelpelig ....

— Nei, — desværre! Det vil sige, der har nemlig været Tale om, at jeg skulde som Gouvernante til en Familie i Danmark, men det er nu opgivet.

Denne nøiagtige Meddelelse om Noget, der jo slet ikke vedkom mig, var mig overraskende, og jeg ventede allerede, at hun skulde føre Samtalen videre, da hun i en reserveret Tone sagde:

— Det vilde gjøre mig meget ondt at være den, der forjog Dem fra denne behagelige Siddeplads. Men De behøver virkelig slet ikke at gaa, for jeg kjender Husets Skik: der kommer aldrig Nogen i Haven eller Anlægget paa denne Tid. Det var ogsaa derfor, at jeg blev lidt forskrækket, da jeg saae Nogen sidde her, jeg er temmelig nerveus. Farvel!

Jeg var ved at vove et Forsøg paa at faa hende til at blive, da jeg altsaa vidste, at vi kunde være uforstyrrede; men i hendes Blik, der søgte bort, bemærkede jeg en altfor fugtig Glands, som i Forbindelse med en rød Plet paa Næsen og en Trækning ved Mundvigen overbeviste mig om, at hun var lige paa Nippet til at briste i Graad, en Opdagelse, der gjorde mig fuldstændig confus. Jeg fremmumlede Noget om hendes store Venlighed og om, at jeg dog ikke vilde misbruge den ved at blive, i alt Fald — vovede jeg at tilføie — naar hendes Selskab ikke længer ....

Men borte var hun allerede.

Forresten blev jeg dog siddende i nogen Tid, ligesom fortumlet af det uventede Møde, og forsøgte at fastholde Billedet af den unge Pige, som denne anden Gang havde gjort et endnu stærkere Indtryk paa mig. Jeg var

nu ganske paa det Rene med, at hun var den nydeligste Pige, som jeg havde seet. Hun havde haft en Havehat paa, der foran aabnede sig om Hovedet med en gammeldags kalecheagtig Form, og jeg havde derved faaet at se, at hendes Pande var ualmindelig høi og velformet. Men især havde de Øine været mig paafaldende, som husedes temmelig dybt inde under denne Hvælving. Naar hun lukkede dem helt op, var der næsten ingen Afstand mer mellem Vipper og Bryn — af hvilke ingen var fremtrædende — saa skarpt og sikkert var Øienhulen skaaren ind. Øinene selv vare mere paafaldende ved deres Glands end ved deres Størrelse og havde en eiendommelig hurtig Bevægelse, som om de smuttede et andet Sted hen. Deres Iris, hvor gule og grønlige Straaler spillede over den brune Grundfarve, gjorde et Indtryk, som naar man i en skyggefuld Skovkløft ser ned i en Bæk, hvor dæmpede Solglimt lege nede paa Bunden, og Blikket vexlede ligesaa hurtig Udtryk, som et saadant Vand gjør det under Løvets og Skyernes Bevægelser.

Jeg kunde slet ikke glemme dem.

Og saa var dette Træf med det danske Lexikon mig høist paafaldende. Det forekom mig som et Fingerpeg, en Styrelse, eller kort sagt, Noget, der havde sin Betydning og ikke kunde blive staaende saaledes isoleret. Jeg troede ikke rigtig paa hendes Forklaring, at hun skulde have været som Lærerinde til Danmark; skjøndt, hvorfor skulde hun da have sagt det? Men fremfor Alt, hvorfor havde hun været lige ved at græde, uden optænkelig Grund!

Alt dette tænkte jeg frem og tilbage over, medens jeg fordybede mig ind i Kløften, og gjennem den store Naaleskov gik helt over til Polenzgrunden, hvor jeg spiste til Aften i Walthersdorfer-Møllen. Det Trykkende i Heden havde fortaget sig, og det var blevet det skjønneste Eftermiddags-Veir.

Jeg nød ogsaa Naturen, men paa en anden Maade end de foregaaende Dage, ikke med denne ligefrem modtagende Ro, men med en aandelig Prikken og Vibreren, der svarer til en lignende mere legemlig Fornemmelse, naar man har drukket en Del god Vin. Den er paa ingen Maade ubehagelig, men samtidig med, at den gjør Opfattelsesevnen ie paavirkelig, gjør den den ogsaa mindre distinkt. Derved bliver det da ie for den »kjære stadige Tanke« at forbinde sig med alle Indtryk.

Saae jeg ned i den hurtig og stille rindende Polenz, saa erindrede mig dens grønlig brune Skjær med gyldne Blink af Eftermiddagssolen om hendes underlige Øine. Jeg opdagede nogle smukke Blomster, og strax tænkte jeg: naar jeg nu allerede stod paa en saadan Fod med hende, at hun gjerne modtog en Buket af mig. Eller jeg laa paa en steil Skrænt og hørte Granerne suse over mig, og det faldt mig ind: hvis jeg nu var Digter, saa vilde jeg vist i dette Øieblik blive inspireret til et Digt, som kunde vække hendes Beundring, og hvori jeg ogsaa kunde lade mine Følelser komme til Orde. Jeg fandt endogsaa paa et Indhold: hun var en Gaade, som jeg bestandig maatte gruble over; og »det bares mig for« — dette Udtryk fandt

jeg særdeles poetisk — at hvis jeg kunde finde Løsnings-Ordet, saa vilde det ogsaa være det, der »hævede livets Skat«. Jeg kunde imidlertid ikke faa Ordene til at rime, end sige da, at de skulde danne nogen Art rhytmisk Forbindelse.

Da jeg kom tilbage til Rathen, var der temmelig mørkt. En smal Maanestrimmel skimtedes kun dunkelt lige over Bakken, paa hvilken Villaen laa. Mellem Havebuskene og i Krattet ved Bækken sværmede Ildfluerne. Stilfærdig svævede de smaa Gnister hid og did, steg og dalede, som om det var bitte Lamper, der blev baarne af usynlige Alfer; undertiden lyste enkelte Blade af en Busk op omkring en, der var helt skjult; af og til fløi en saa høit, at man saae den op imod Himlen som en Stjerne, der bevægede sig. Andre Stjerner viste sig heller ikke; det var atter blevet lummert og stille. —

Ogsaa de foregaaende Aftener havde jeg nydt dette forunderlige ætheriske Fænomen af Natur-Erotikken, og det var vel ikke blot, fordi det var rigest denne Gang, at det nu betog mig paa en ganske anden Maade og satte mig i en ubeskrivelig Stemning. Og ærlig talt, hvad har det at betyde med disse evige Analyser af Stemninger, som moderne Forfattere føle sig forpligtede til at diske op med? Som om Nogen f. Ex. kunde gjøre sig en Forestilling om Vand, fordi han fik at vide, at det bestod af Ilt og Brint i et Forhold af en til to, om han saa nok saa godt kjendte baade Ilt og Brint! det maatte da være Vor-Herre selv, og saa havde han vel *eo ipso* skabt Vandet, saa det takker Pokker ham for. Kun saa meget kan jeg sige, at jeg havde Hjertebanken, mens jeg steg op ad Bakken og hyppig standsede for at se ned over Dalen, hvor de smaa Lyspunkter bevægede sig imellem hverandre; enkelte Steder lyste ogsaa Løvrammen om en lille blank Rude, og rundt om mere fornam end saae Blikket de steile Klippemasser, der alle syntes at være lige nær.

Paa Stentrinene op til Døren saae jeg endnu en lille ensom Glød sprede sit Fosfor-Lys. Jeg strøg en Svovlstik af og opdagede en lille graa og lodden Klump, der atter gav Plads for en Gnist, da Svovlstikken slukkedes. Iøvrig var jeg bange for at forstyrre den, thi jeg havde en mystisk Følelse overfor denne Sct. Hansorm, som jeg nu tre Aftener i Træk havde seet sidde nøiagtig paa den samme Plet, i det indre Hjørne af Trinet lige ved et Kjeldervindue; og jeg havde udtrykkelig forvisset mig om, at den ikke var der om Dagen. Hvad foregik der vel i et saadant lille Væsen, naar det Aften efter Aften fandt den bestemte Vei til sit Stevnemøde? eller maaske var den hver Gang bleven skuffet og kom dog trøstig med sin erotiske Diogenes Lygte, der ikke søgte, hvad den nu havde fundet: et Menneske, men en Hun, og sad dèr i Tillid til, at dens brændende Kjærlighed her paa sit ophøiede Stade nok skulde trylle sin Gjenstand til sig .... Havde maaske ogsaa hos os en saadan stille, haardnakket Lidenskab en uimodstaaelig Magt, selv om man her kun figurlig talt kan »se Hjertet brænde gjennem Vesten«?

Man skulde tro, at jeg havde haft en særlig Brug for en saadan overordentlig Kraft, for medens jeg kastede mig om paa mit Leie (der altid var en Smule klamt), tænkte jeg bestandig paa den lille forelskede Lysgiver, og saavidt jeg husker spillede den ogsaa en Rolle i mine temmelig forvildede Drømme.

IV

Da jeg den næste Morgen gik ud, saae jeg nøie efter, ikke blot paa Stentrinene, men ogsaa i den lille Vindues-Fordybning; men Sct. Hansormen var forsvunden. Jeg aftalte med mig selv, at hvis den fandtes der igjen om Aftenen, skulde det være et Varsel om, at der vilde udvikle sig et nærmere Forhold mellem mig og min smukke Naboerske.

Jeg gik lige hen til Skolelæreren, som jo havde bedet mig om at besøge ham for at faa Anvisning paa lønnende Udflugter, — og som var en fjern Slægtning af hende.

Det var Ferie, og jeg traf ham i Kjøkkenhaven foran Huset, hvor han arbeidede, med et Uhyre af en forreven Sivhat paa Hovedet. Han blev øiensynlig glad ved Besøget. Da vi havde vexlet de behørige Bemærkninger om det gode Veir, der saae ud til at ville holde sig, udspurgte han mig om, hvor jeg havde været, og fandt snart en Tour, som var mig ubekjendt, og som jeg ikke let vilde kunne gjøre alene. Jeg tog naturligvis gjerne mod hans Forslag, at vi skulde gaa sammen strax efter Middag.

Underveis var han — ja, der er ikke andet Ord derfor end det tydske »kreuzfidel«. Det viste sig, at han en lang Tid havde studeret, formodentlig mer paa Kneiperne end paa Universitetet, og Minderne fra den Tid var hans Livs Stolthed. Han sang den ene Studentervise efter den anden fra »Kommers-Bogen«, der oftest udmærkede sig ved deres fuldstændige Meningsløshed, saasom:

Auf der Mauer
auf der Lauer
sitz 'ne alte Wanze.
Sieh' mir doch die Wanze an,
wie die Wanze tanzen kann. —

Senere gav Veien Anledning til at komme frem med Viser fra Krigsaarene. Naar jeg, der var ie tilbens, under Opstigningen tog Luven fra ham, brummede han ufeilbarlig paa et sachsisk Spottevers fra attenhundred tretten og sexogtreds:

Immer langsam voran,
immer langsam voran,
dass der österreich'sche
Landsturm auch nachfolgen kann.

Sakkede jeg derimod agterud, saa hed det:

Du Hannemann,
geh du voran,

du hast so lange Stiefeln an.

At denne Erindring fra fireogtreds og særlig Navnet »Hannemann« ikke kunde være helt behagelig for et dansk Øre, tog den noget tykhudede Tydsker ikke Hensyn til, og forresten saae han saa godmodig ud derved, at jeg, trods nogle patriotiske Anfægtelser, ikke kunde tage ham det ilde op.

Naar vi hvilede ud, diskede han gjerne op med Anekdoter fra sin Studentertid eller fra Krigen, hvilke sidste iøvrigt gjerne var af forholdsvis fredelig Art.

— Ja, det skal De nok have Ret i, at det er en god Tobak, sagde han, idet han tændte sin Pibe efter Aftensmaden. He, nu skal De ellers høre en pudsig Historie, som er passeret mig med den Tobak, det vil sige, den Gang var den rigtignok bedre, end som den er bleven paa de sidste Aar; — den var ligefrem berømt over hele Tydskland, den Altstädter Ziegel-Tobak. — Altsaa det var den Gang, — jeg har vist fortalt Dem, at jeg laa paa Lazarettet i Flensburg; jeg havde faaet en Kugle oppe i Skuldren. Da jeg nu var ved at komme mig, saa fik jeg Lov til at ryge mig en lille Pibe Tobak. Nu maa De vide, jeg er barnefødt i Altstadt, og min Moder, som boede der, hun sendte mig jevnlig et og andet, — vi havde jo fri Forsending, — og der var saa altid noget af denne extra Tobak med i Pakken. Naa, jeg faar altsaa Piben tændt, og neppe er Tobakken kommen i Glød, før min Sidemand, det var en Dansker, som de havde taget ved Düppel, — han var kommen en Bajonet for nær, — han reiser Hovedet saadan lidt op fra Puden og begynder at snøfte; og jeg kunde nok mærke, at Røgen ikke generede ham, for han formelig gottede sig. Naa, jeg bakker jo alt hvad Pibetøjet vil holde. Han bliver ved at snuse og saadan aande ind. »Det var som Fanden,« siger han saa. »Hvorfor det,« siger jeg, »lugter den kanske af Svovl?« »Nei, paa det Lav!« siger han paa meget ordentligt Tydsk; »men jeg vil være hængt, om det ikke er Altstädter Ziegel-Tobak, som du ryger.« »Saa bliver du ikke hængt den Gang,« siger jeg. »Hvor kjender du ellers Altstädter Ziegel-Tobak fra?« »Jo, den skulde jeg da nok kjende,« svarer han saa, »for jeg har været to Aar i Altstadt, den Gang da jeg reiste paa Professionen, for jeg er Uhrmager. Siden har jeg aldrig røget den Tobak, og nu, da jeg lugter den, er det akkurat, som jeg igjen sad dèr paa Hjørnet af Gaasetorvet og Smedestræde hos min skikkelige Mester Storch.« »Næh!« siger jeg, og var lige ved at tabe Piben. »Jo, gu min sæl er det saa,« svarer han. — »Men saa har du jo været i Lære hos min egen Fader!« Ja, vil De nu tænke Dem! og da vi kom til at snakke rigtig sammen, kunde jeg ogsaa nok huske ham, skjøndt han havde lagt sig et stort Skjæg til, et rigtigt Hannemann-Skjæg …. Naa, jeg gav ham en Kardus af Tobakken, men det kunde jo lige saa godt have hændet sig, at jeg var kommen til at give ham en varm Kugle.

Da denne Anekdote var ude, greb jeg Leiligheden — hvis man kunde sige, at der var en saadan — til at udspørge ham om hans Familieforhold, og efter at have døiet flere baade kjedelige og indviklede Kapitler af

Slægtskrønniken, belønnedes jeg endelig ved, at vi naaede frem til Minna Jagemann, — »hende, den lille kjønne Lærerinde hos Kammerherren, som De vel nok har seet.« —

I Begyndelsen havde Meddelelserne om hende en meget almindelig og nøgtern Karakter.

Hun var Datter af en hæderlig Gymnasiallærer, som var død for et Aars Tid siden. Moderen leiede ud til Pensionærer, og hun selv tjente lidt ved Informationer, navnlig ved at undervise Fremmede i Tydsk, give Conversationstimer og lignende. For Tiden havde hun undtagelsesvis taget mod denne Gouvernanteplads, som var godt lønnet; ellers boede hun sammen med Moderen i en af Dresdens Smaagader.

Alt dette lød noget hverdagsagtigt, og jeg havde nu en Gang sat mig i Hovedet, at der maatte hvile en romantisk Skjebne over hende.

— Det er forresten ikke altid saa rart med disse Fremmede, navnlig til Omgang for saadan et stakkels uerfarent Pigebarn, bemærkede han og stoppede Asken ned i Pibehovedet.

— Saa —? spurgte jeg opmærksomt. Hvordan mener De det?

— Naa ja, man veed jo ikke rigtig, hvem man har at gjøre med, og det kan jo føre til et og andet, der ikke er, som det skulde være.

— Har Frøken Jagemann da oplevet noget saadant?

— Ja saamænd har hun det. Det var en ung Maler, forresten en Landsmand til Dem, en løs Fyr. Han lod hende da sidde, og det havde hun saa vist ikke fortjent af ham.

— Ja saa! De havde altsaa været forlovede?

— Nu, forlovede vil jeg just ikke sige. Forresten er jeg ikke saa nøie inde i det; — jeg har det fra Tante Sophie, hende, husker De maaske, jeg talte om, der ikke var saa rigtig heldig .... En Slags Kærresteri har der i alt Fald været imellem dem. Alverden troede, at de skulde giftes; men han reiste bort, og siden har han ikke ladet høre fra sig. Forresten undrer det mig slet ikke, for han havde været i Paris og lært at male, og Paris, det er jo det rene Sodoma. Ikke fordi Dresden heller er saadan helt — — ja, det har De Vel nok lagt Mærke til. Men Paris, Vor-Herre bevare os! det er jo forskrækkeligt — Alt hvad man læser derfra, og en Tydsker kan nu neppe være der, saadan som de hader os. Forresten maa de da forskrive vores Øl, de kan ikke engang brygge det efter, hvor gjerne de saa vilde! Nu har Franskmændene igjen lukket en stor Fabrik tæt ved Grændsen, fordi den tilhørte en Tydsker. Det kan jo aldrig gaa! De skal se, det vil ikke vare mange Aar, før vi maa dertil igjen. Pas De bare paa, — læste De, hvad Bismarck havde sagt forleden? — — —

Og han begyndte at fortabe sig i Udenrigspolitiken.

Det interesserede mig, oprigtig talt, i dette Øieblik langt mere, hvad der var passeret den smukke lille Dresdnerinde med den danske Maler, end om jeg kunde have faaet den mest authentiske Underretning om, paa hvilken Dag og Time Tydskerne vilde rykke ind i Paris. Jeg spurgte ham forgjæves,

om han ikke kunde huske Malerens Navn.

Paa Tilbageveien forholdt jeg mig temmelig tavs. Den Opdagelse, som jeg havde gjort, satte mig i en eiendommelig Uro. Paa den ene Side var det mig behageligt at have faaet lidt Tilfredsstillelse for min Nysgjerrighed og at være kommen ind paa et Spor, hvor jeg anede, at der fandtes et, — men paa den anden Side syntes jeg ikke rigtig om den Historie, skjøndt den ganske vist ikke vedkom mig, — ikke det mindste — men alligevel. .... Jeg huskede nu paa det underlige lille Træk med den danske Lommebog, der syntes at være hendes Yndlingslekture og at ledsage hende baade paa Reiser og paa Spadsereture; jeg anede, at det var en *Postillon d'amour*, der kjørte denne lille sproglige Omnibus, hvori de ædleste og de simpleste Ord age Side om Side. Men hang hun blot trofast ved en kjær Erindring, naar hun lærte Gloser af det Sprog, som var hans Modersmaal, — eller forberedte hun sig bestandig, i det Haab, at det ogsaa skulde blive *hendes* ved Adoption? Maaske vidste hun det ikke selv.

Jeg kom til at tænke paa den lille Sct. Hansorm, der sad saa trolig, Aften efter Aften, paa den samme Plet og lyste ud i Natten efter en Fælle.

Da jeg nærmede mig Trappen, glødede den mig ganske rigtig imøde fra Hjørnet af Stentrinnet. —

V

For den, der elsker den tydske Musik — og hvem elsker ikke den! — eie disse skyggefulde og vandrige »Grunde« en Stemningsrigdom, der kun kan udtrykkes musikalsk. Schumanns Mandskor synes at strømme En imøde ud fra Granernes Søilestammer, »naar det aftnes tyst« i Bjergskoven, den klare forelrige Møllebæk risler en Schubertsk Melodi, og Webers Valdhorn gjenlyde i den viltre Klippe-Labyrinth fra dens »Ulvesvælg« op til dens »Høge-Tinder«, der synes En at være lutter ideale Coulisser til Jægerbruden. Men Wagner kræver Rhinegnenes større Sceneri.

Ikke destomindre standsede jeg en Dag udenfor en lille Klippeniche, hvori der var anbragt en primitiv Bænk af et Par tynde Stolper og et haandsbredt Bræt, og paa hvis ru Stenvæg der var malet den imponerende Indskrift »Wotans Ruhe«.

Om det nu var en altfor naiv Wagnerianer eller en ondskabsfuld Antiwagnerianer, fra hvem denne Indskrift hidrørte?

Dette Spørgsmaal henvendte jeg til Ingen anden end — Frøken Jagemann.

Hun sad ikke paa Bænken, paa hvilken overhovedet intet Menneske kunde sidde, men maaske nok en Gud, der vel er af et ie Stof. Den unge Pige havde foretrukket et solidere Sæde: — en stor Klippeblok, der paa den anden Side af Stien skjød sig langt frem over den kraftige, sprudlende Bæk.

Der var en smal Kløft mellem den og Stien, saa at den dannede ligesom en lille Ø, og da der desuden groede et Krat foran, kunde jeg let være gaaet forbi, uden at bemærke hende, saa meget mer, som jeg under Betragtningen af »Wotans Ruhe« havde vendt Ryggen til hende.

Men hun røbede sig selv — om med eller mod sin Villie? — ved at blande sin friske ungdommelige Latter i den, som jeg uvilkaarlig brød ud i.

— Ligemeget, svarede hun, — i begge Tilfælde fortjener han at blive leet ud!

Hun sad opreist i Græsset, støttende sig paa den ene Arm; den anden laa i Skjødet, og Haanden holdt en Buket af de smukke Blomster, der i saa mangeartet Rigdom findes i disse Grunde.

Ærmerne paa den lyserøde Morgenkjole havde hun smøget op over Albuerne, enten for Bekvemheds eller for Kjøligheds Skyld, Armen i Skjødet saae blændende hvid ud, medens den anden imod det saftig grønne Græs viste en brunlig rød Yderside med en Linie af fine, krummede Dunhaar, der lyste i den streifende Solstraale; med sine runde, bløde Former gjorde den det barnlige Indtryk, der virker saa underlig rørende hos en voxen Kvinde.

De to Smaapiger sad ved Siden af hende og bandt Ønskekjeder af Straa; Saften af de Blaabær, som de paa Veien havde slugt, var tværet ud over det Halve af Ansigtet paa dem. Ogsaa den unge Piges Læber blaanede, og idet

hun lo, lyste hendes Tænder ikke som ellers.

— De er forresten noget uforsigtig af Dem, Frøken! svarede jeg; De kan jo ikke vide, om jeg ikke er Anti-Wagnerianer? ....

— I saa Fald vilde De vel ikke tage Dem det saa nær, at blive leet ud af en ung Pige. Men De er jo ogsaa fra Danmark, og dèr kender man nok ikke synderlig til Wagner, — det har jeg da hørt sige.

Det muntre Udtryk forsvandt fra hendes Ansigt ved disse Ord, og jeg troede at kunne gjette, hvad det var for en Tanke, som bag ved dem sneg sig gjennem hendes Sjæl og kastede sin Skygge over hendes Træk.

Denne hemmelige Tanke, som hun naturligvis mindst af alt havde mig mistænkt for at vide Besked med, vakte hos mig en pludselig Misstemning, og jeg tav lige som hun.

Med eet lagde jeg Mærke til, at hun saae paa mig med et forbavset Blik, der ganske tydelig sagde: »Hvorfor gaar nu ogsaa han i Staa, og hvorfor ser han saa gnaven og ubehagelig ud?« og i det samme fornam jeg, at der ved mine Læber var noget fortrukkent i Retning af et ærgerligt og lidt spottende Smil. Det var først derved, at jeg blev opmærksom paa min egen Stemning, som overraskede mig, især da jeg snart var paa det Rene med, at den ikke kunde bero paa andet end Skinsyge; og det var da saa taabeligt som Noget, at blive skinsyg i Anledning af en ung Pige, som jeg neppe havde talt med, og sandsynligvis aldrig vilde faa Leilighed til at lære at kjende.

Medens jeg anstillede denne Betragtning, var jeg allerede begyndt at lade Munden løbe.

Jeg sagde, at jeg havde været længe nok i Dresden til at lære Wagners senere Værker at kjende, og at de havde særlig Interesse for en Dansk, da han i Niebelungen-Ringen havde behandlet et Stof fra vore egne Oldkvad.

Og da jeg saaledes var naaet til den danske Litteratur, skyndte jeg mig at spørge hende, om hun var kommen saa vidt i Sproget, at hun havde læst Noget af vore Digterværker.

— Ja, jeg har læst Aladdin af Oehlenschläger, svarede hun; den stavede jeg mig igjennem, da jeg kun kunde nogle faa Gloser og lidt Grammatik.

— Saa kan De vel ikke have haft megen Nydelse af den?

— Jo, jeg havde saamænd; jeg læste den ogsaa flere Gange; især enkelte Steder, som jeg fandt ganske deilige. Men tilsidst ærgrede det mig rigtignok, at man dog ikke kunde bryde sig videre om denne Driver med alt hans Slumpeheld.

Jeg kom med nogle Bemærkninger om Aladdin- og Faust-Typen og om den danske og tydske Nationalcharakter, — dels Noget, som jeg for lang Tid siden havde læst i et eller andet Tidsskrift, — dels ogsaa, hvad der faldt mig ind i Øieblikket, hvilket sidste sagtens ikke havde megen Værdi.

— Det er ellers ikke meget smigrende for Deres Landsmænd, det De dèr siger, bemærkede hun.

Jeg saa forundret paa hende; dette var slet ikke faldet mig ind.

— Ja, veed De hvad, begyndte jeg, — oprigtig talt, synes De egentlig, at Faust er saa tiltalende? — jeg mener, naar man ser lidt nøgtern paa hans Handlinger. At forskrive sig til Fanden, forlokke en ung, uerfaren Pige, og dræbe hendes Broder i en høist tvivlsom Duel — —

— Det veed jeg nok — men alligevel —. De er jo Protestant? spurgte hun pludselig med et triumferende Smil, som om hun nu havde fundet paa noget rigtig godt.

— Ja — ? —

— Saa véd De nok, at Mennesker ikke skal dømmes udelukkende efter deres Gjerninger.

— Men hvorefter da? jeg synes egentlig ikke, at Faust er nogen stor Helt paa Troens Omraade, skjøndt han jo rigtignok oversætter Biblen.

— Det kan være, men der er dog mer ved Faust end ved denne Herr Aladdin, svarede hun, og det glædede hende aabenbart at have indskudt dette spottende »Herr« i Mangel af et Argument. Et saadant behøvedes for øvrig egentlig ikke, da jeg i Grunden var af hendes Mening.

— Ganske ligesom Gretchen er mere værd end en Gulnare, bemærkede jeg.

Naturligvis tænkte jeg ved Gretchen paa hende selv — hvad hun ogsaa syntes at føle — endskjøndt hun, ialt Fald i sit Ydre, slet ikke svarede til den traditionelle Forestilling om dette tydske Pige-Ideal, navnlig ikke til Udlændinges. Jeg kom til at smile ved Tanken om en lille Franskmand ved Polytechnicum, som hver eneste Gang vi mødte en blond Pige puffede til mig og sagde: »Gretchen!« ligegyldig om det saa forresten var en lille Gravso eller et langt Fugleskræmsel, en fræk Gade-Tøs eller en udmeiet Frøken med impertinent Mine; bestandig: »voilà Gretchén«, med dette umulige ch!

Lignede hun ikke Gretchen, saa lignede jeg forresten endnu mindre Faust, hvad jeg strax viste ved ikke en Gang at have Resoluthed nok til at tilbyde mig som Ledsager.

Hun lod heller ikke til at tænke paa at gaa; der begyndte at blive lidt komisk ved denne Samtale om saa ophøiede Materier tvers over en Grøft, og byde mig selv til Gjæst ovre paa hendes lille Tilflugtssted, det gik dog vel heller ikke an.

Ja, det blev endogsaa ganske umuligt, da den Mindste pludselig udbrød:

— Hvorfor kommer han dèr ikke herover, naar han dog endelig vil snakke med dig?

Efter denne Bemærkning syntes jeg ikke, der var andet for mig at gjøre, end at lade, som om det var paa høie Tid for mig at komme hjemad.

Jeg ønskede hende en behagelig Tur, og mig selv, at jeg snart igjen maatte have ligesaa godt Held med mig.

Dette Ønske gik ikke i Opfyldelse. Dag efter Dag streifede jeg om, stirrende og lyttende som en Jæger, kom naturligvis atter og atter til »Wotans Ruhe« — forgjæves.

Heller ikke nyttede det, at jeg anstrengte min stakkels Hjerne for at finde et Paaskud, en Vei, et Middel — ligegyldigt hvad — til at sætte mig i Forbindelse med hende: umuligt! — jeg kunde ligesaa godt have forsøgt paa at skrive en Novelle, troer jeg. —

VI

Naar jeg ikke forvildede mig længer bort, spiste jeg hver Dag henved eet til Middag i »Erbgericht« paa en smuk Terrasse ved Floden, overskygget af prægtige Ahorntræer; deres forneden fladt klippede Kroner dannede et grønt Loft, som kastede et behageligt Skjær og lod Solpi dirre paa Dugene og blinke i Glassenes Tin-Dæksler.

En Dag, da jeg kom lidt tidlig, syntes Alt at være optaget. Jeg saa mig raadvild om, da jeg til min Forundring hørte mit Navn blive raabt. Et Par gamle Folk, der sad ved et lille Bord for sig selv, vinkede til mig. Det var et af mine faa Dresdner-Bekjendtskaber, og tilmed et kjært. Jeg blev meget glad over paa en saa behagelig Maade at være revet ud af min Forlegenhed, og sad snart hos det hyggelige Ægtepar, foreløbig forsynet med en Couvert og et Glas Øl.

Man saae strax paa den gamle Mand, at han var Jøde. Formen af den stærkt krogede Næse var ubedragelig, og det sparsomme, lidt strittende hvide Skjæg skjulte ikke de altfor tykke Læber, af hvilke den underste var helt nedhængende; naar den bevægede sig, idet han talte, gjorde den et Indtryk, som om den søbede Noget op. Den syntes ogsaa at genere hans Tale, der var langsom og læspende. Over Øinene skyggede de stærke graa Bryn og under dem hang store rynkede Poser; deres Blik var livligt, klart og ganske overordentlig godmodigt. Hans Hustru var en statelig gammel Dame, der saae mere sydlandsk end egentlig jødisk ud; hendes friske Ansigt, der bestandig smilede — omtrent som Malerier fra Empire-Tiden smile — havde paa gammeldags Maade til begge Sider en Ophængning af staalgraa Krøller, saa faste, som om de vare af Metalspaaner.

Jeg havde lært dem at kjende gjennem Sønnen, til hvem jeg havde sluttet mig paa Polytechnicum, skjøndt han var flere Aar ældre end jeg. Han var nu ved en Fabrik i Leipzig. Jeg var strax kommen i Gunst hos den gamle, ved at nære en hyklet Interesse for hans Samlinger. Han var Bibliophil, men hans største Passion var dog Haandskrifter af berømte Mænd, og af dem havde han en stor Mængde ligefra Luther og til vor Tid, — jeg troer, at hvis Cheruskeren Hermann havde efterladt sig noget Skriftligt, saa havde han faaet fat i det. Det laa alt ordnet i Mapper, hvert Stykke numereret; og i Protokoller af Bøttepapir, beskrevne med Gaasepen og en særlig garanteret Blæksort (for Evighedens Skyld), var ved hvert Numer Alt anført vedrørende Ægtheden, samt Henvisninger til biografiske Værker, Brevsamlinger og til egne Optegnelser. Thi den grundige Mand lod det ikke være nok med at samle, men naar han havde faaet erhvervet et saadant lille Manuskript, saa hælmede han ikke, før han saa vidt muligt havde opsporet, til hvilket Tidspunkt af denne Mands Liv det hørte hen, og ved Brevene, hvor dette Spørgsmaal gjerne løses af sig selv, var der hele Commentarer at skrive angaaende de Personer, der omtaltes, de Forhold,

der sigtedes til, alle paaviselige Aarsager og Følger o. s. v. Og saaledes pegede denne Passion, ligesom den var udgaaet af virkelig Kjærlighed til Litteraturen atter tilbage paa den og paa Historien, fordrede bestandig et stort Fond af Kundskaber disponibelt og lod det samtidig forrente sig til alle Sider. Den var saa langt fra at være en tom Mani hos ham, — hvad den jo ofte udarter til — at den snarere var et levende Udtryk af hans Væsen, idet den samtidig tilfredsstillede hans høieste aandelige Interesser og hans ordenskjære Forretningsvaner.

I en halv Snes Aar eller mer havde den gamle Hertz privatiseret i Dresden, »Rentiers-Krogen«, som den ikke uden Grund kaldes. Han havde været Kjøbmand i Königsberg, hvor han var født, og til hvis Handels-Aristokrati han hørte. Dette Hjem havde sat sit uudslettelige Mærke i hans Natur og Udvikling. Königsberg er en Handelsstad, som har faaet sit eiendommelige Præg af en enkelt Aandens Stormand, hvilket kan hændes mindre Byer, som ikke føde mange Berømtheder, til hvilke deres Stolthed kan klamre sig, og hvis Interesser og Produktionskraft ellers udløser sig i andre, mere ephemære Sfærer. Hvad Erasmus er for Rotterdam, det og endnu langt mer er Kant for Königsberg, dels fordi han er en større Personlighed, dels ogsaa fordi han ikke er længer fjernet i Tiden, end at de nulevende ældre Königsbergere ere Børn af de Familier, i hvilke han færdedes; og dette var netop Tilfældet med Hertz. — Den store Philosoph omgikkes gjerne med sin Fødestads Kjøbmandshuse, og disse bevare som en kostelig Arv de aandelige og litterære Interesser, som han indpodede paa den kraftige Stamme af Frisind og Bevægelighed, der er Handelsstanden egen, — en Stamme, som ydede ham selv en god Støtte under Pietismens mørke Dommedagsveir. Det følger da af sig selv, at Kant fremfor Alle var hans Helgen. Hvor dybt han stak i den kantiske Philosophi, kunde jeg naturligvis ikke bedømme, men der klang en næsten rørende Andagt gjennem den Tone, hvori han nævnede sit store Bysbarns Navn.

Dresden havde han valgt til Alderdoms-Asyl, dels paa Grund af Familieforbindelser og Bekjendtskaber, dels ogsaa for det ansete Polytechnicums Skyld, som Sønnen skulde besøge, og saa naturligvis fordi det er Tydsklands skjønneste By. Men dets aandelige Physiognomi behagede ham slet ikke. Baade i Egenskab af borgerlig Kjøbmand og af litterær Mand saae han ned paa denne uvidenskabelige og lidet vindskibelige Residentsstad, hvor et betydningsløst Aristokrati breder sig; han anførte ofte, at allerede Schiller havde kaldt Dresden for en aandelig Ørk, og den Gang var dog Körners Hus dèr — men nu? Den gamle Königsberger levede derfor ogsaa meget isoleret; mest omgikkes han med den allerede affældige Gustav Kühne, en Veteran fra »det unge Tydskland«, hvis Koryphæer Hertz næsten alle havde kjendt. — — —

Dette var omtrent, hvad jeg vidste om denne gamle, eiendommelige Gubbe, der nu hilste paa mig med en Hjertelighed, som om vi vare gamle Bekjendte. Det var iøvrig et elskværdigt Træk hos dette Ægtepar, at de

holdt meget af Ungdom. Jeg lagde ogsaa Mærke til, at de Unge af begge Kjøn ligesom uvilkaarlig viste dem en ærbødig Opmærksomhed, som man ellers ikke beskylder vor Tids Ungdom for at være rundhaandet med overfor de Ældre.

Maaske hang det sammen med, at deres Væsen var yderst beskedent, ja endogsaa præget af en vis Ængstelighed for at volde Uleilighed eller lægge for meget Beslag paa Andre.

De vare ikke, som jeg formodede, blot herude paa en Tur, men havde leiet for halvanden Maaned i et af de smaa Huse nede ved Elben og boede her allerede paa tredie Dag.

Tilfældigvis havde jeg været borte paa Ture eller spist paa en anden Tid. Men jeg maatte endelig besøge dem endnu samme Dag til Kaffe.

— Og De skal ikke komme til at kjede Dem med os gamle alene.

— De skal overhovedet slet ikke komme til at kjede Dem.

— Men hvad tænker De dog paa?

— Nei, det er virkelig sandt, alene vilde vi ikke plage Dem, især herude, hvor der er saa meget andet, De kunde have Lyst til med Deres unge Ben. Men der kommer en ung Dame, hvem vi netop ogsaa gjerne vil skaffe lidt ungdommeligere Underholdning, end vi selv kan byde.

— Og De vil ikke fortryde at gjøre hendes Bekjendtskab — haaber jeg da. De sidste Ord tilføiede Fruen med et skjælmsk Blik.

— Her fra Stedet? foer det ud af mig.

Fruen misforstod mit Spørgsmaal og lo.

— Nei, De behøver ikke at være bange for altfor stor landlig Naivetet. Det er ingen Rathenerinde.

— Heller ingen Königsbergerinde.

— Hun kjender maaske meget lidt til Kant? Sig mig, Hr. Hertz, har nu virkelig alle de unge Königsberger-Damer læst »Kritik der reinen Vernunft«?

— Ak, min kjære unge Mand! De har ikke engang læst »Kritik der Urtheilskraft«, som de dog trængte saa meget til. Forresten har jeg i min Tid holdt Foredrag netop for kvindeligt Auditorium — — —

Jeg havde gjort mit lidt drillende Side-Spørgsmaal dels for at affektere en stor Ligegyldighed overfor det nærværende Emne, dels ogsaa for at vinde Tid, da jeg ligesom frygtede for at blive revet altfor hurtigt ud af det Haab, der var opstaaet hos mig. Men den gamle Dame havde gjennemskuet mig.

— Tilstaa nu ærlig, Hr. Fenger, at De sidder paa Gløder af Nysgjerrighed og langt heller vil høre noget om den unge Dame end om min Mands Foredrag.

Den Gamle lo.

— Se, De bliver jo helt rød! Ja, min Kone, det er en Menneskekjender, en ren Lavater.

Jeg skjulte min Forlegenhed i Ølkruset.

— Naa, ja, ja da? er hun kjøn?

— Kjøn!? min kjære unge Mand, hun er jo en Skjønhed! Ja, det vil sige — ikke saadan — paa den Maade, — men meget mer. Hun er en Thekla, ja, forstaa mig ret, ganske borgerlig, en Lotte, en Frederikke Brion, — skjøndt heller ikke — ikke Præstedatteren paa Landet — hvor idyllisk det forresten er — en Kätchen, allersnarest en Kätchen!

— Men kjære Mand, behøver du at tage hele den tydske Poesi tilhjælp, — du vækker jo overdrevne Forestillinger paa den Maade. —

— Tvertimod! Den tydske Poesi forslaar ikke engang! Nemlig: der er kun eet, som er bedre end den tydske Poesi —

— Det er Kants Kritik?

— Nei, det er tydske Kvinder — naar de er gode. Men Spøg til Side, det er en fortræffelig Pige.

— Naa ja, nu vil De jo selv lære hende at kjende. Det er en Slægtning af mig, rigtignok langt ude, jeg har vist sagt Dem, at jeg er Dresdnerinde.

Ved disse Ord blev jeg atter ganske ligegyldig; det kunde altsaa ikke være Frøken Jagemann, som Talen var om. Dels saae hun slet ikke jødisk ud, og desuden havde jeg jo gjennem Skolelæreren erfaret tilstrækkelig om hendes Afstamning til at vide, at hun ikke var Jødinde. Jeg lyttede høflig smilende paa Fru Hertz's Udredning af Familiebaandets Knuder uden at skjænke den nogen Opmærksomhed.

Pludselig hørte jeg ligesom i Drømme, at hun sagde:

— Men jeg glemmer rent, at De vel allerede har seet hende, for efter hvad De før sagde, maa hun jo være Deres Naboerske. Hun er for Tiden Gouvernante — — —

Der gik et Kuldejag ned gjennem Ryggen paa mig. Iøvrig var det i det første Øieblik mindre Glæde, jeg følte, end den bestemte Overbevisning: saa skal det altsaa være saaledes! Jeg manglede i den Grad Overblik over Situationen, at jeg svarede, jeg troede ikke, at jeg havde seet hende, idet jeg gik ud fra, at dette maatte være den forsigtigste Taktik. Men neppe vare Ordene ude af Munden, før det faldt mig ind, at min Usandhed næsten uundgaaelig vilde røbes, og at jeg derved vilde komme baade i et latterligt og i et mistænkeligt Lys. Jeg var endogsaa lige ved at kalde Benægtelsen tilbage, men det kunde jeg heller ikke beslutte mig til. Dette gjorde mig saa distrait, at jeg helt misforstod et Spørgsmaal fra Hr. Hertz.

Heldigvis kom Opvarteren netop med Regningen. I min Forfjamskelse gav jeg ham femogtyve Pfennig i Drikkepenge, hvilket indbragte mig et meget høfligt Buk fra Kellneren og faderlige Formaninger fra Hr. Hertz, om at være mere økonomisk overfor tjenende Aander.

VII

Hvad var der altsaa at gjøre? Skulde jeg maaske helst betro mig til Frøken Jagemann selv og anmode hende om ikke at kjende det mindste til mig? I Begyndelsen syntes dette Indfald mig ganske umuligt, snart forekom det mig mindre afskrækkende og tilsidst saa tillokkende, at jeg ikke engang længer fortrød min Dumhed.

Det var en let Sag at træffe sammen med hende paa Veien. Idet jeg hilste, bemærkede jeg, at vi vistnok skulde samme Sted hen. Da hun hørte, at jeg var indbudt til Hertz's, sagde hun muntert:

— Naa, saa blive vi da endelig en Gang præsenterede for hinanden.

— Ja, svarede jeg, og det er netop i den Anledning, at jeg har en lidt underlig Anmodning til Dem om at lade, som om De slet ikke kjender noget til mig — jeg mener, som om De aldrig har truffet mig.

— Det kan jeg gjerne — men hvorfor egentlig?

Jeg fortalte hende, hvad der var passeret. Hun lo:

— Er De altid saa distrait?

— Slet ikke. Men jeg blev saa forvirret, da det pludselig gik op for mig, at det var Dem, som jeg skulde være sammen med.

Hun saae naivt spørgende paa mig, blev saa pludselig ganske rød og vendte Blikket bort. Med alt dette var jeg saare veltilfreds.

— Paa Gjensyn altsaa, jeg maa endnu en Gang op paa mit Bjerg og hente Nøglerne, — det gik jo heller ikke an, at vi kom sammen, — — —

Det gamle Ægtepar havde leiet i det midterste af de tre Smaahuse, som ligger ved Elben, bygget tæt op ad Klippen. Da jeg gik op ad de mange smaa Stentrin, som føre derhen fra Bredden, saae jeg det lille Selskab forsamlet i et Tremme-Lysthus øverst paa Trappen, der ligesom største Delen af det kalkede Bindingsværkshus var overgroet med Vinløv. Eftermiddagssolen stod paa, men paa det Hjørne kastede Frugttræernes Kroner en tæt Skygge, i hvilken den skinnende Dug med den blanke Kjedel dannede det lysende Midtpunkt for det lille Selskab. Minna var i Færd med at lave Kaffe.

Vi udstod Præsentations-Ceremonien med den behørige stive Anstand; men idet hun derpaa bød mig en Kop, sagde hendes halvskjulte Smil mig, at hun morede sig ligesaa godt som jeg over, at vi i al Skikkelighed havde de gode Gamle en Smule til Bedste. Den lille Fortrolighed imellem os forekom mig — og maaske ogsaa hende — større end den egentlig var; den tilhviskede mig Tro paa, at vi vilde kunne bevare en langt større og sødere Hemmelighed, end dette Bekjendtskab var, for alle omgivende Blikke, og Haab om, at vi vilde komme til at gjøre det.

— Det er sandt, du kan jo ogsaa noget Dansk, nu skulde du rigtig øve dig, bemærkede Fru Hertz.

Jeg modtog denne overraskende Efterretning med saa megen Forbavselse, som jeg i en Fart raadede over.

Minna kom igen med sin Historie om den danske Familie, som »der havde været Tale om«, at hun skulde være Gouvernante hos, men i hendes Skjælmeri blandede der sig en Forlegenhed, som bestyrkede mig i min Mistanke om, at det ikke forholdt sig ganske saaledes, og tillige gav mig Grund til at tro, at Fru Hertz vidste Besked dermed.

— Saa har Frøkenen maaske endogsaa gjort Bekjendtskab med vor Litteratur? spurgte jeg.

Paa dette Stikord svarede hun flinkt med sin Replik, og vi reproducerede nu hele vor Samtale fra »Wotans Ruhe« om Faust og Aladdin, næsten Ord til Ord, kun at den som en velindstuderet Scene gik mer flydende fra Haanden og bares af en ungdommelig Kaadheds Understrøm, der hist og her førte et lykkeligt Indfald med; og en saadan Improvisation i Rollen ansporede strax den Anden til heller ikke at staa tilbage, men ligeledes foretage et Sidespring med et triumferende Smil: »Kommst du mir so, komm' ich dir so«, — saa at Diskussionen blev fyldigere, skjøndt dens Indhold nu var os ligegyldigere og egentlig kun et Middel til Koketteri. Vi imponerede virkelig vore Tilhørere saaledes, at Hr. Hertz sagde til mig: »Som De kunde faa den lille Minna til at snakke, hun er ellers ikke saadan skaaret for Tungebaandet;« og senere betroede hun mig, at Fruen havde sagt til hende: »Der har Du rigtignok fundet En, som Du kan snakke med.«

Disse Bemærkninger syntes at aande en særlig Tilfredshed, og jeg troer, at de gamle Folk allerede efter denne Samtale gjorde den ganske vist noget overilede Slutning, at vi passede godt for hinanden. Da de — som Tydskerne sige — havde »sluttet os begge i deres Hjerter«, var det derfor ikke saa underligt, at de gjerne gjorde deres, for at et nærmere Bekjendtskab kunde sluttes, — saa meget mere som de mente, at Minna trængte til at faa altfor smertelig søde Erindringer skudt tilbage af en frisk opblomstrende Følelse, — hvad jeg allerede den Gang anede, og siden fandt bekræftet. Saaledes ordnede det sig snart, at vi flere Gange om Ugen traf hinanden hos dem i det lille Hus ved Elben. Henimod Aften kunde hun temmelig let faa fri fra sine Gouvernantepligter, og hvad mig angik, saa havde jeg selvfølgelig aldrig »noget Bedre for« end at være dèr, hvor jeg traf hende.

Hver af disse Aftener forløb — fraseet den voxende Fortrolighed — omtrent som hin første, og den væsentligste Variation var, at Heden undertiden drev os ind i Grundene. Som oftest holdt vi os dog ved Floden, hvilket var bekvemmest for de Gamle. Naar Solen begyndte at stjæle sig ind i Lysthuset, var det Signal til at spadsere. Skyggerne af Liliensteins Klippeplateau blev bestandig dybere, og Stenenes Kanter traadte frem som Glandslys, der sænkede lange, vibrerende Speilstriber i Floden; — nedenunder paa Stenbruddenes lange, gule Tavler traadte alle Sprækker og Hak violette og purpurrandede frem som en underlig Kileskrift om industrielle Bedrifter. Speilet i Floden klaredes og skjærpedes. Midt paa

dens Glands gled lange Tømmerflaader, som krummede sig efter dens Bugtning, og hvis mastelange Aarer, fire-fem i Rad forude og agter, bevægede sig blinkende. Eller der kom drivende et Par »Ziller«, tungtlastede Dækspramme, omtrent af en Skonnerts Størrelse, — kullede sorte Skrog, der lignede uhyre Biller, eller med et stort Seil spændt op, som lyste langt bort over de flade Marker, efter at Baaden længst var usynlig. Men op imod Strømmen arbeidede sig af og til en Kjededamper med en halv Snes af disse Fragtpramme paa Slæb, hvæsende og stønnende, medens den vandt den undersøiske Jernkjede op over sin flade Stavn med en øredøvende Raslen, der dog paa Afstand blev en behagelig Klokkeklang.

Naar saa Mørket faldt paa, blussede der paa Tømmerflaaderne et lille Baal: det syntes at flyde paa Vandet, og belyste et Par skjæggede Ansigter, eller der silhouetterede sig foran det en kraftig Skikkelse, som foroverbøiet stemmede den skraa Stang fast mod Skuldren. Men Slæber-Flotillen blev en hel Illumination, der bugtede sig om Næsset tæt ind under de mørke Bastei-Klipper, som en Procession af lodrette gyldne Stave med store Knapper foroven, anførte af en Rubin og Smaragdstok.

Heller ikke paa den modsatte Bred stod Livet stille men sendte af og til et Tog forbi, snart fra den ene, snart fra den anden Side, med Piben og Bræmsning ved den lille Station, indtil henad halvti det lille Iltog til Prag og Wien jog forbi, uden blot at mindske Farten, som en flygtig Lysning inde mellem Træerne, — og underrettede os om, at det var paa Tide at gaa hjem. Vi kunde trænge dertil, thi som det hedder — mod Sædvane rigtig citeret —: »Die Uhr schlägt keinem Glücklichen«.

Ja, vi vare lykkelige, — ikke jeg alene. Det Skjær af Tungsind, der fra først af havde hvilet over hende, veg mer og mer for barnlig aaben Munterhed, og at det endnu holdt sig i Baggrunden af Sjælen, kunde snart kun anes af de fremmedartede Reflexer, der af og til faldt over hendes lyseste Stemninger. Jeg kunde, uden at være altfor ubeskeden, tilskrive mig selv Andel i denne Forandring. Det elskværdige Ægtepars Venlighed mod os begge gjorde hende godt; den antog overfor hende Charakteren af den omsorgsfulde Deltagelse, hvormed man opmuntrer en Reconvalescent til at nyde Livet. Mig irriterede dette næsten en Smule; men hun syntes kun at føle en vis Hygge derved.

Og vi saae den store Strøm med sin eiendommelige Færdsel glide forbi os, som man i lykkelige Tider lader Livet glide forbi, uden at haabe, at det skal føre En videre eller bringe En Noget.

Den afgav ogsaa Stof for vore Samtaler. Hun fortalte mig om Flaadeførernes Liv, især oppe i Bjergfloderne, hvor deres Dagværk er en uafbrudt Kamp med Strømhvirvlerne, som end ikke levner dem Tid til at spise, før de gaa i Land om Aftenen. Til Gjengjæld maatte jeg, saa godt jeg kunde, give hende et Billede af de store Skibe, af den travle Færdsel i en Havnestad eller det stille Liv i Fiskerleierne ved Stranden. Stenbruddene, der til begge Sider speilede sig i Floden og sendte deres Blokke i

Skibsladninger ned ad den, fik os til at tale om, hvad Sandstensbyen Dresden skylder det lille Stenland. Det var mig paafaldende, at i dens Pragt-Bygninger syntes de utilhugne Sten at stilisere medfødte Former fra deres vilde Klippe-Liv, saa at Rococobyen passede til Sandstenslandet, som den græske Architektur til de ædle gavlformede Marmorbjerge, og som Ægyptens Tempelkolosser til Landets uhyre Si og tunge, terrassebyggede Bjergmasser. Saadanne Betragtninger vare naturligvis nye for hende, ligesom hendes Kundskaber i Architektur vare meget primitive, medens jeg altid særlig havde følt mig tiltrukken af denne Kunst, som jeg vel ogsaa havde viet mig til, hvis Forholdene havde tilladt det.

VIII

En Dag, da vi efter Kaffe sad i Lysthuset, rakte Minna mig en Bog med hvide Blade og bad mig om at tegne de doriske og joniske Søilekapitæler med deres tilhørende Overlag og skrive de for hende høist mærkelige Navne ved Siden af. Medens jeg spidsede en Blyant, bladede Vinden tilbage, og jeg saae paa den forudgaaende Side en ængstelig Tegning af det samme.

— Nei, De maa ikke, raabte hun, ganske rød i Hovedet og med den bønligste Mine, idet hun rev Bogen til sig. — De ler mig kun ud! Jeg skal nok selv se efter, om det er rigtigt; det er det naturligvis ikke, og Navnene kunde jeg slet ikke huske.

Jeg lovede hende, ikke at se paa hendes Forsøg, og gav mig i Lag med mit eget, som jeg forsikrede hende vilde komme galt nok afsted, naar en Architekt skulde kritisere det. Det varede heller ikke længe, før jeg begyndte at famle; for det er godt nok at vide hvad Architraver, Triglypher og Metoper vil sige, — naar man for første Gang skal anskueliggjøre det sort paa hvidt, reiser der sig mange Detaillespørgsmaal, som det ikke er saa let at klare. Det var mig derfor ganske velkomment, at Fru Hertz bad Minna hjelpe hende med at bære Kopperne op og vadske dem af. Hun havde sat sig ved Siden af mig, aabenbart for at bevogte mig, og havde sikkert gjort Regning paa ikke at blive kaldet bort, før Tegningen var færdig. Et Øieblik tøvede hun med at efterkomme Opfordringen, og før hun fjernede sig syntes hun et Par Gange at have noget paa Læberne, som hun ikke kunde komme ud af at sige; forøvrig bad hendes ængstelige Blik tydelig nok om ikke at forske i den hemmelighedsfulde Bog, der paa sit tarvelige Shirtingsbind med meget klodsede Guldbogstaver bar Titlen »Poesie«, — og jeg beroligede hende med et Smil.

Jeg sad alene og tyggede paa min Blyant i Uvished om, hvorvidt Architraven i den doriske Orden var delt eller ikke, da Trækvinden igen bladede om, og denne Gang længer tilbage til beskrevne Egne. Baade Prosa og Strofer aabenbarede sig. Jeg havde ikke min Veninde mistænkt for selv at have spillet Forfatter, men desto større var min Lyst efter at se, hvilke Yndlingsdigte, Sentenser og Uddrag hun her havde fastholdt, og derigjennem maaske faa Bidrag til hendes Charakter og Erfaringer. Et Par Gange modstod jeg Fristelsen. Men et større Prosastykke blev liggende saa længe, at jeg halvt imod min Villie opfangede en Sætning, der altfor meget pirrede min Nysgjerrighed.

Jeg overbeviste mig om, at jeg ikke blev iagttaget og læste paa Tydsk følgende Sted, skrevet med en fin, temmelig skraa gothisk Skrift:

»Thi for et ungt Par, der af Naturen er nogenlunde harmonisk dannet, kan intet bidrage til en skjønnere Forening, end naar Pigen er lærvillig og Ynglingen belærende. Der opstaar derved et ligesaa grundigt som

behageligt Forhold. Hun ser i ham Skaberen af hendes aandelige Tilværelse, og han i hende en Skabning, som skylder sin Fuldendelse ikke Naturen, Tilfældet eller en eensidig Villen men en gensidig Villie, og denne Vexelvirkning er saa skjøn, at vi ikke kunne undre os, naar der, siden den gamle og ny Abälard, af en saadan Sammentræffen af to Naturer er udsprunget de mægtigste Lidenskaber og ligesaa megen Lykke som Ulykke.«

Idet jeg læste de sidste Ord, hørte jeg en Dør ovenpaa blive lukket og hurtige Trin komme ned ad Trappen. Jeg bladede hastigt om og tegnede resolut en eendelt Architrav med Triglypherne over: Regulae glemte jeg rigtignok, og Stregerne var ikke synderlig rene, min Haand rystede. Men om min Hjertebanken skrev sig fra, hvad jeg havde læst, eller af Frygt for at blive opdaget, skal jeg ikke kunne afgjøre.

Minna satte sig med et Sytøi hos mig og lod meget tilfreds ved at se mig saa optagen af mit Arbeide. Det havde hele Dagen været trykkende Luft, nu var der kommet Skyer op, og jeg var neppe bleven færdig med de to Skitser, før det begyndte at tordne ikke saa langt borte, og snart viste der sig ogsaa spredte sorte Pi paa Trappefliserne. Jeg hjalp Minna med at tage Dugen af Bordet, og vi gik op til de Gamle. Det var meget sjældent, at vi før Thetid opholdt os i deres Dagligstue. Thi da den var et Hjørneværelse mod Syd og Vest med et Vinduespar til hver Side, gjorde Eftermiddagssolen den i denne Sommervarme utaalelig hed. Mellem det ene Par Vinduer stod en lille haardt og høitstoppet Sofa, ved den anden Vinduesvæg et Bord. Over det hang tarvelige Olietryk af Keiseren og Kronprindsen, og under dem havde Hertz anbragt en Raritet, der fulgte ham som en Slags Penat: det var et lille Portrait af Kant, et samtidigt Königsberger-Træsnit med blege Farvetoner. Philosophen var fremstillet i hel Figur, staaende ved en langbenet Skrivepult, i den Grad duknakket og skutrygget, at man skulde tro, en usynlig Haand trykkede hans Ansigt ned mod Papiret; fra den lille graa Paryk strittede en Smule Haarpisk op over den høie kaffebrune Frakkekrave. Dette i enhver Henseende saa underlig gammeldags Billede, med sine Fugtigheds- eller Alderdoms-Pi og den flade Mahognitræs Ramme, spredte en vis Hygge over det lave Værelse med smaa Ruder og en sand Lerbygning af en fremspringende Kakkelovn, som vistnok optog en ottende Del af Rummet.

Henne ved denne satte Minna sig snart med Ryggen mod Vinduerne for ikke at se Lynene, der næsten uafbrudt oplyste Flodens rødbrune Krumning. Naar Gjenskinnet slog altfor blændende om hende eller naar Tordenskraldet var saa voldsomt, at Huset rystede med klirrende Ruder, foer hun sammen eller udstødte endogsaa et lille Skrig, skjøndt hun øiensynlig gjorde sig al mulig Umage for at beherske sig. Fru Hertz reiste sig fra Sophaen og beroligede hende med moderlige Kjærtegn og den unge Pige smilede saa freidig, hun kunde, men dog endnu med Angst for den næste Rystelse præget paa det blege Ansigt. Den gamle Hertz saae

deltagende op fra sin Avis, som han iøvrig, paa Grund af alle disse svovlblaa Blink neppe kunde læse synderlig i.

Hvad mig angaar, saa blev jeg siddende ved det lille Vindue, hvilket Regnen vadskede ned ad som et Styrtebad. Mine Tanker syslede udelukkende med, hvad jeg havde læst i »Poesiebogen«. Jeg kjendte ikke Stedet, skjøndt jeg nok syntes, det lignede Goethes Udtryksmaade; da jeg senere — for ikke saa længe siden — læste »Aus meinem Leben« og i den nydelige Episode med Gretchen pludselig stødte paa disse velkjendte Ord, hvilken Storm af Følelser brød der da ikke med dem ind over min Sjæl! I »Wahrheit und Dichtung« kom jeg ikke videre, men forsøgte at stille det smertelig-søde Oprør ved at begynde denne Nedskrivning af Erindringer, som vel kun kan gjøre Fordring paa første Led af hin betydningsfulde Titel.

Spørgsmaalet om Forfatterskabet voldte mig den Gang kun lidet Hovedbrud, men det om Anvendelsen desto mere. Jeg havde vel bemærket, at Minna i vore Samtaler undertiden røbede kunstneriske Kundskaber, som hun neppe havde fra Skole og Institut og heller ikke let direkte kunde have erhvervet sig. Desuden vidste jeg nok, hvilke Forestillinger jeg skulde gjøre mig om Kilden. Var hin Betragtning afskrevet den Gang eller nu? Der stod intet Aarstal under den; ved en temmelig stor Lakune var den skilt fra det Blad, som jeg maatte tegne paa, men det var ikke undgaaet min Opmærksomhed, at dette Prosastykke stod langt friskere i Blækket end de foregaaende Digte, som vare daterede et Par Aar tilbage. Dette kunde tydes til Gunst for mig — og det kunde være en Feiltydning.

Da Uveiret var forbi, var det henimod Thetid. Minna, der efter den forsvundne Skræk blev ganske overgiven, tog en graa Stenkrukke og gik ned for at hente Vand, og jeg fulgte hende. — Vandforsyningen paa dette Sted var meget romantisk; der var hverken Brønd eller Post, men alt Vand hentedes fra en Kilde umiddelbart ved Elbens Bred nedenfor Huset; lige hvor Enggræsset hørte op, og kun adskilt fra den rindende Strøm ved tre-fire Alen Sten og Grus, laa det lille Basin med klart Vand, i hvilket det bestandig boblede op nede fra de smaa Kiselstene og fra en Sandplet, der rørte sig, som om den var fuld af smaa levende Væsner. Vi kaldte den spøgende for Ungdomskilden, efter et Eventyr, som den gamle Hertz en Aften havde fortalt.

Luften, der slog os imøde, var frisk og gjennemrenset, med en sund Lugt af Engmuld, syret af det vaade Løvs og Græssets Dunster og krydret af forstærket Blomsterduft, især af Kaprifolier — en Luft, der af Lungerne inddrikkes i dybe Drag, ligesom man nyder en ædel Vin. Skydækket var splittet; her rullede det sig bort som massive sodmørke Røgmasser, hist opløste det sig som lysere Damp eller flød ud i tynde Taagelag. Foroven skinnede Himlen lillablaa igjennem, længer nede vare Lufthullerne sart grønne, og der aabnede sig gyldne Striber langs Horisonten i Vest. Mellem de lavere Skylag med deres stærkt blaanende eller rødlig graa Stenfarver, saaes overalt høiere Skyer, der lyste med kjødfarvede Toppe eller rosa

Rande. Ved Siden af Lilienstein viste sig en bred Regnbuestøtte, der bestandig blev mere straalende. Øverst oppe, paa det lange Plateau af dette ensomme Bjerg laa en lille løs Sky; den var bleven hængende i Granskoven, ganske som naar man for Spøg puster Tobaksrøg øverst oppe i Hovedet paa en krølhaaret Dreng. Bakkerne over det lange Brud havde et mat Solglimt; over alle de steile Klippekegler rundt om var der et kjøligt blaanende Skjær. Floden var endnu uigjennemsigtig rødbrun inde i Krumningen, men foran fik den atter sine blanke Speilfarver. Af og til glimtede det mat ude over det aabne Land, og Tordenen rullede langtrukkent med Bjergegnenes mangfoldige Ekko.

— Se! udbrød Minna, — hvilken Belysning! det er jo en ren Poussin!

Ved disse Ord var det, som om jeg fik et Stød for Brystet. Du gode Gud! hvilken ung Pige kjender dog Poussin, end sige har ham paa rede Haand til at citere. Forresten var det ganske træffende. Nuvel, naar hun da havde sagt: »Det ligner et Billede af Poussin oppe paa Galleriet«. Men dette: »Det er en ren Poussin«, det var til at blive rasende over! Jeg havde Lyst til at gribe hende, som Carl Moor griber Roller, og raabe: »Wer blies dir das Wort ein? Das hast du nicht aus einer Menschenseele hervorgeholt! — — — sondern aus einer Maler-do.«

Men hun løb allerede i Forveien ned ad den lange Række blankvaade Sten. Om mit Ansigt havde ytret, hvad jeg følte, eller om hun af sig selv var bleven flov over at have smykket sig med en Andens Frase, det veed jeg ikke, men det var aabenbart, at hun løb fra sin Poussin.

Hun gav sig ikke strax til at øse, men stillede Stenkrukken paa det underste Trin ved Kilden og vendte sig til en kjøn lille tolvaars Dreng, der sad et Par Skridt derfra. Det var en Søn af Husets Eier. Denne var Partner i et af de store Stenbrud, hvis Række begynder under Basteiklipperne, der groede op af deres Flader; det fjerneste og største tegnede sig mod den lysende Himmelrand som et Forbjerg, kløvet op til sin øverste Rand, hvor en tynd Række forblæste Fyrrer syntes at berøre et lavt Skydække med kobberrødlig Rand. Som det næstnæste derfra udpegede Drengen os det, der var Faderens Eiendom.

Han var ivrig sysselsat med en sindrig Leg: en Vandmølle, som han havde lavet ved Afløbet fra Kilden. Gjennem et lille umodent Æble havde han stukket en Pind som en Axe; og derpaa havde han i en Kreds af smaa Indsnit befæstet store Vinger, som han havde skaaret ud af Træ. Løbet havde han dæmmet op, saa der blev en lille Mølledam, hvorfra der var tilstrækkeligt Fald; og dèr snurrede saa Hjulet rundt, som rigtignok intet Værk drev. Fra Lysthuset og oppe fra Vinduet havde jeg set den snurrige Tingest dreie sig uafbrudt. Nu havde det voldsomme Regnskyl gjennembrudt Opdæmningen; det var Istandsættelsen, der optog ham, og det mislykkedes endnu at faa Axen til at hvile saaledes, at den ikke bragtes i Klemme.

— Jeg vilde saa gjerne have det rigtig i Stand, til naar Fader kommer fra

Arbeide, sagde han og saae troskyldig op paa Minna. For det morer altid Fader, naar jeg finder paa saadan Noget, og jeg vil saa gjerne have, at han skal være i godt Humeur i Aften, for saa vil jeg bede ham om at maatte være med ved Sprængningen imorgen.

— Skal de sprænge oppe i Stenbruddet?

— Ej ja! en hel lille Væg.

— Kunde vi faa Lov til at se paa det? spurgte Minna.

— Du kan jo spørge Fader derom.

— Det vil passe godt imorgen. Mine smaa Myndlinge skal besøge en Tante i Pirna med deres Moder. Havde De ikke ogsaa Lyst til at overvære det Skuespil?

Man kan vel tænke sig, at jeg ikke havde Noget imod dette Forslag.

Et langt »Aa«, som den lille Dreng brød ud i, fik os til at se bort fra Stenbruddene og vende os om. Regnbuestøtten var voxet til en fuldstændig Bue, og udenom denne dannede der sig just en Speilbue, der endnu kun stod klart ved Støttepunkterne men dæmrede oppe i Hvælvingen og havde Brist hist og her. Snart var ogsaa den fuldendt, og de to Buer dannede den indre og den ydre Straalebræm af et bredt violet Baand. Under denne Bro var den afskaarne Himmelgrund mørkere end oppe over den, hvor det Blaa snart skinnede igjennem; paa denne dunkle Grund lige midt under den straalende Portal og belyst af Solstraalerne, der trængte frem under Skyerne og gjennemstrømmede hele Dalen, stod Lilienstein, bestandig med den lille Sky hvilende paa sin Overflade, som et rygende Stenalter.

Dette Billede havde ogsaa dannet sig i den lille Drengs Phantasi, for han sagde, ganske tabt i Beskuelsen: — »Det er ligesom i Lærerens Billedbibel, dèr hvor Noah ofrer.«

I god Overensstemmelse med denne patriarkalske Stemning greb Minna sin graa Stenkrukke, hvis naive og hensigtsmæssige Form ingen gammeltydsk Maler vilde have betænkt sig paa at give en Rebekka i Haanden, hvorimod hendes blaa Kjole, som hun løftede høit op med den anden Haand, nok kunde have været Gjenstand for Indvendinger, skjøndt den hverken havde Opheftning eller Garnitur. Idet hun bøjede sig ned over Kilden og vilde trykke den noget gjenstridige Krukke ned i Vandet, gled hendes ene Sko med sin unomadiske Hæl paa den vaade Sten, og hun vilde have faaet et koldt og dybt Fodbad, hvis jeg ikke havde grebet hende om Livet og holdt hende fast. Hun slap Krukken, der svømmede paa Vandet; Speilet viste mig et Smil i hendes Ansigt, der syntes mere skjælmsk end ulykkeligt, men i det samme havde Krukken drukket nok, og idet den gik til Bunds, frembragte den en Malstrøm som udslettede ethvert Billede. Hun havde nu fundet Ligevægten, men jeg var altfor omhyggelig for hende — som om det lille Væld var en Afgrund — til at skynde mig at slippe hende, ja, jeg havde endogsaa en Følelse af, at jeg i dette gunstige Øieblik kunde have tilladt mig mere end denne Tøven og et let Tryk, der kunde bortforklares, — havde Omgivelserne været heldigere. Men et Par Skridt fra

os havde vi jo en ganske vist meget ungdommelig Iagttager, og Vinduerne vare ikke saa langt borte.

Tak! nu falder jeg saamænd ikke mer, sagde hun og sprang op paa Stien. — Det er sandt, Vandet!

Jeg tog den fyldte Krukke op af Kilden og bar den efter hende.

Da vi efter The hørte Værtens Stemme nedenunder, gik vi ud for at forespørge om Sprængningen. Den skulde ganske rigtig finde Sted næste Dag, og vi vilde være velkomne som Tilskuere. Det blev aftalt, at den lille Hans, der lykkelig havde faaet sin Ansøgning igjennem, skulde føre os til Bruddet.

Maanen var imidlertid kommen op over Skovhøiderne hinsides Floden. Den blinkede i en Hvirvel midtveis og mellem Stenene helt inde ved Bredden. Himlen var næsten klar, kun bag Lilienstein, som skimtedes dunkelt, holdt der sig en mørk Dis. Til den anden Side stod Klippernes Konturer klart mod den blege Himmel, men nu begyndte ogsaa deres Masser at faa Liv, Blokkene sprang frem, Kløfterne skyggede sig ind, og Bruddenes Flader lyste mat. — Paa »Erbgerichts« Terrasse straalede mange Lamper under Løvet; høit oppe paa Bastei skinnede et bengalsk Blus, der vexlede Farver, og løsrevne Toner af en Wiener-Vals lød deroppe fra.

Den smukke Aften lokkede snart de Gamle ned, skjøndt det var for vaadt til at gaa ud i Græsset. Vi blev oppe paa Trappen foran Huset og underholdt os med de skikkelige Værtsfolk. Den smukke, lidt firskaarne Kone gyngede en Lille paa Armen; Hans sad paa et af Trinene og snittede nye Vinger til sin Vandmølle; Manden red paa Rækværket og dampede af sin Pibe, himmelglad over Uveiret og den Afkjøling, som det havde bragt: de kunde vel trænge dertil, oppe i Stenbruddene var Solen ved Middagstid steget til fireogfyrretyve Grader Reaumur — og saa dertil haardt Arbeide! Den gamle Hertz udspurgte ham om Fortjenesten og Priserne. Værtinden fortalte om Vanskelighederne under Foraarshøivandet og om en enkelt Aargang, da Floden var steget næsten til Foden af Trappen.

En pludselig Piben, der skingrede gjennem Dalen, og en forbijagende Lysning mellem Træerne paa den anden Bred, gav det sædvanlige Tegn til Opbrud. Jeg fulgte — som altid — Minna hjem.

Sandt at sige havde jeg hele Aftenen igjennem med en vis urolig Forventning imødeseet denne lille Maaneskinsvandring. Det forekom mig, at jeg havde Noget tilgode — fra hint Øieblik ved Kilden; men i saa Tilfælde var Forfalds-Tiden aabenbart ikke kommen. Til Trods for Maane, Bæk med Ellekrat, Bjergdal, Ensomhed »zu zweien« — lutter uforkastelige sentimentale Ingredienser — vilde hun ikke komme i den sværmeriske Stemning. Naar hun endda havde været tavs! men hun pludrede paa en allerkjæreste Maade om lutter Ting, der ikke stod i fjerneste Forbindelse med Forelskelse. Hun kunde pludselig Intet forstaa: jeg gjorde en fin Hentydning til Kilden, og hun fandt deri kun Stof til at overveie, hvor vanskeligt det maatte være for Beboerne, naar Floden oversvømmede den

ved Foraarstid, og til grundig at undersøge, hvilket der da var det nærmeste Sted, som de kunde hente Vand fra; sandsynligvis »Erbgericht«; men maaske der ogsaa var en høiere liggende Brønd i det gamle Værtshus »Zum Rosengarten«, — det var der ganske vist!

Kort sagt, vi passiarede saa fornuftig og skiltes saa anstandsfuld, som om der hverken var Ungdomskilder eller Feiltrin til.

IX

Et Par Timer efter Middag begav vi os paa Vei, anførte af den sjæleglade Hans, som bar en Madkurv, og ledsagede af en Mængde Formaninger til Forsigtighed.

Veien førte langs Elben, og snart havde vi paa høire Haand den lange Skraaning af Stenbrokker, Smuld og Affald, der jevnt som en Bastion fører en halvhundrede Fod eller mer op til Bruddenes Plateau og nedadtil begrændses ved en Mur i noget over Mands Høide. Hist og her — en Gang for hvert Brud — giver denne Plads for en Træbane, der fra den høitliggende Arbeidsplads fører ned til Bredden, og ad hvilken de tilhugne Sten rutsche ned paa en Slags Slæder; ved en af disse Ladningspladser laa en Pram, der allerede var halvt fyldt med sin tunge Last; nogle sværlemmede Karle aflæssede en Slæde, hvis Efterfølger stod rede til sin Fart øverst paa Banen, tæt ved Gangspillet.

Vi havde vel gaaet en lille Fjerdingvei, da Hans stod stille ved en Stige, der var lænet op mod Muren. Uden Besvær klatrede vi op til Skraaningens Fod. Men her tøvede vi og mønstrede med et tvivlende Blik den Sti, der skulde hjelpe os op, og neppe kunde skimtes som en lysere Zigzag-Streg paa den steile, smudsig-graa Flade. Ved nærmere Eftersyn opdagedes ganske vist en Slags Trin af fremstaaende Sten, eller blot uddybede ved et Spadestik, men disse saae ud, som om de var rede til at skride bort under En. — Hans, der allerede var kommen et Stykke tilveirs, saae sig forundret om efter os. —

— Men De maa gaa først, sagde Minna og blev rød.

— Nei, Frøken, det gaar ikke an. Glider De ud her, saa er der slet ikke Noget at faa fat i. Men jeg skal nok holde mig fast og kan støtte Dem, saa snart De vakler, — De behøver ikke at være bange for at rive mig med og i alt Fald —

— Aa, naar De nu blot vilde gaa! —

— Herregud, lad os dog sætte os ud over saadanne Taabeligheder! Skal De for den Sags Skyld udsætte Dem for at knække Halsen? For Pokker, der maatte da ogsaa gives en anden Vei, de dumme Folk! Forresten, det har ingen Fare, naar De nu blot vilde gjøre, som jeg siger. Naa, lad saa det Snerperi fare!

Jeg lod ved disse Ord langt mere utaalmodig og ærgerlig, end jeg i Virkeligheden var, og var mig det fuldt bevidst. Det voldte mig et kildrende Behag at tilrettevise hende som den Overlegne og navnlig at lade haant om et af Jomfruelighedens Yderværker og saa overhovedet at tyrannisere hende i Velfærdets Navn.

— Jeg veed, at De mener det godt, og derfor tager jeg Dem heller ikke ilde op, at De taler vel bydende, sagde hun, og saae alvorlig paa mig. — Paa en Maade har De Ret, og De vilde have det helt, hvis det var Skaberi og

Affektation fra min Side. Men nu har jeg uheldigvis den Følelse, og det i en saadan Grad, at jeg veed, den vilde genere hver Bevægelse ligesaa meget som de Kjeder, Modedukkerne i sin Tid havde mellem Støvlerne, og vi vilde dog tilsidst komme til at slaa Kolbøtter omkaps ned ad denne Vold, hvad den synes udmærket egnet til. Hvis De derimod gaar foran, og lader mig skjøtte mig selv og klatre op saa ugraciøst, som det netop kan falde sig, saa lover jeg Dem, at den værste Ulykke skal være, at jeg skraber mine Knæ lidt — og finder De, at jeg er en Stivnakke, saa trøst Dem med, at jeg skal naa ligesaadan derop.

Ved den Bestemthed, blandet med elskværdigt Lune, hvormed hun afgav denne Erklæring, rev hun mig hovedkulds ned fra min Overlegenheds Piedestal og gjorde mig, sandt at sige, saa lille, at jeg gjerne kunde være krøbet i et Musehul. Da der intet saadant fandtes, krøb jeg i Stedet derfor op ad Skraaningen, og tog den dødelige Angst for, at der skulde tilstøde min Ledsagerinde Noget, som en retfærdig Straf.

Vi naaede begge i god Behold op til Randen.

Den hvide Flade, der strakte sig foran os hen til den søndersprængte Klippemur, fik mig til at tænke paa en udgravet Tempelplads. Som mægtige Tromler af faldne Søiler laa Møllestene dèr i lange Rækker, og regelmæssig hugne Stenblokke og Fliser byggede sig sammen til stykkevise Grundmure. Dynger af Sand, Brokker og Stenskjærver havde hist og her dannet Bakker, som gjennemskar Terrainet; nogle bar hele Smaaskove, mest af amerikansk Hyld, hvis skarlagenrøde Bærklaser glødede mellem de brændende hvide Stenmasser. Til den ene Side saae man et Tegltag med en rygende Skorsten; det var Smedien, som hører til ethvert af disse Brud.

Efter at være steget over et saadant Høidedrag, befandt vi os i den bageste Del af Bruddet, foran Klippemuren. Her stod Eieren og et Par Arbeidere. Vor Vært tog sin Træpibe ud af Munden, lettede paa sin Kasket og sagde, at vi kom i rette Tid; de vare lige blevne færdige. En stor Mand i næsten sirlige, tærnede Benklæder og temmelig ren Skjorte stod med Ryggen mod os bøiet frem mod Stenfladen, hvor han syntes at undersøge Noget; han dreiede et Øieblik sit rødskjæggede Hoved med et gemytligt Nik, medens en ganske lille Fyr med et gnomeagtigt Ydre og dækket af nogle smudsige Pjalter skulede sky til os, idet han fjernede noget Værktøi. En halv Snes Skridt derfra slog et Par Arbeidere smaa Jernkiler paalangs ind i en stor Sten, der skulde flækkes. Længere borte fra hørtes Lyd af Hakker og Stemmer.

Manden i de tærnede Benklæder traadte tilbage fra Stenen; der viste sig en tyk, nedhængende Snor ligesom Halen af et Dyr, som var krøbet ind i et Hul. Den hang knap et Par Alen fra Jorden paa en fremspringende Del af Sprængningsfladen, en Snes Fod i Høiden, der allerede ved en smal Revne havde løsnet sig fra den øvrige Mur. Denne steg i sin hvidgule Nøgenhed godt og vel en hundrede Fod tilveirs, hvor saa de mørke, ru Klippeformer med Krat og Naaletræer paa alle Afsatser og i alle Furer groer ud af den —

som om Bjerget var et uhyre mosgroet Træ, der er blevet afbarket og flækket forneden.

Værten anbefalede os at gaa op paa den nærmeste Stenbakke, der laa til Siden for Sprængningsretningen. Han vinkede en Mand bort, der kom fra Smedien med et Par Hakker paa Skuldren, satte Hænderne for Munden og raabte Varsko. Derpaa bankede han noget Aske ud af Pibehovedet, dampede stærkt til, idet han gik hen til Stenen, hvor han puttede Lunten ned i Piben uden at tage denne ud af Munden, og slentrede saa rolig hen til os, bestandig rygende og med Hænderne stukne ind under det store Skjødeskind. Gløden forsvandt, en tynd Røg piblede ud af Stenen. Minna og jeg saae paa hinanden med det underlige Smil af nerveus Spænding, i Forventning om den storartede Explosion. Endelig lød et temmelig svagt og dumpt Knald, Stenstykker sprang ud, en lille Støv- og Røgsky spredte sig — og Stenblokken blev staaende, skjøndt stærkt undergravet. Eieren bandede; Manden med de tærnede Benklæder ragede nogle løsnede Stykker ud med sin Hakke; midt i en Flænge af Stensaaret viste sig det sorte Spor af Minen.

— Der maa bores endnu en Gang, raabte han Eieren imøde.

Medens vi betragtede Stedet paa nærmere Hold, og de undersøgte, hvor det var hensigtsmæssigst at bore, havde jeg taget en Hakke og huggede paa et af de afsprængte Stykker, der løsnede sig let og i lige Flager under mine Hug. Pludselig følte jeg mig greben og bunden med et Stykke af den Bast, som de brugte til Forladning, medens en mægtig Latter rungede i mine Øren, og et rødskjægget Ansigt bøjede sig frem over min Skulder. Jeg lo naturligvis med, men paa den flove og tvungne Maade, som viser, at man ikke forstaar Spøgen; rigtignok gav den lystige Røver en Forklaring, men paa saa bredt Sachsisk og sandsynligvis i den Forudsætning, at jeg vidste Besked, saa jeg blev ikke klogere derved.

Minna lo hjertelig ved at se mig saaledes i Armene paa Kjæmpen og vel endnu mer over dette komiske Udtryk i mit Ansigt af gjerne at ville »være med«, men ikke kunne det; — endelig betvang hun sin Munterhed, som mod min Villie ærgrede mig ikke saa lidt: —

— Han forlanger, at De skal kjøbe Dem fri, og han har Ret, sagde hun. Det er nemlig en Tradition hos os, at naar Nogen fusker en Haandværker i Arbeidet, saa har denne Lov til at tage ham fangen, saadan som De nu er bleven.

Hun havde sagt dette paa Dansk, langsomt og med en ubehjælpsom Udtale, idet hun et enkelt Sted benyttede et tydsk Udtryk. Det var første Gang, at jeg havde hørt hende sige Noget paa mit Modersmaal, og det overraskede mig paa en smigrende Maade, da det for os Danske egentlig hver Gang paany er en Gaade, naar en Fremmed kan gjøre sig forstaaelig i et saa lidet kjendt Sprog. Og jeg havde hende tilmed mistænkt for at have lagt sig særlig efter det i den allerseneste Tid, skjøndt hun ikke havde talt derom.

Jeg betalte med Fornøielse min Bøde saa rigelig, at der foruden »Prisepenge« til den Rødskjæggede ogsaa blev en Drikkeskilling for de Andre, — men det er ikke usandsynligt, at Minnas Nærværelse havde nogen Indflydelse paa min Gavmildhed. Den gemytlige Røver befriede mig, stak med et høfligt Tak Pengene i de tærnede Benklæder og gav sig efter denne Opmuntring i Lag med den nye Boring, medens den stakkels Gnom, hvis Pjalter man ved enhver Bevægelse frygtede for at se glide helt af ham, med Slag af en tung Forhammer drev hans Jernstang ind i Stenen.

Da det lod til at ville trække længe ud, gav vi os til at gaa rundt i Bruddet; vi besaae Sporene af tidligere Sprængninger og glædede os over, hvor let behandlelig den skjøre, kornede Stenmasse var for de dygtige Arbeidere. Derpaa slog vi os paa den mindre techniske Tidsfordriv at plukke en Del af de smukke Blomster, der groede rundt om mellem Blokkene; men da Minna fandt et Par farvede, næsten gjennemsigtige Kiselstene, foretrak hun at lede efter saadanne, og tilsidst lagde hun sig i sin Iver ned paa Gruset, hvor hun mente at være kommen til et frugtbart Strøg. Jeg tændte mig en Cigar og tog Plads tæt ved paa en Sten, i den sparsomme Skygge af nogle Buske.

— Er de nu ikke søde? spurgte Minna, idet hun holdt sin Haand hen imod mig med en søgrøn og en lilla Sten, og saae paa mig med missende Øine, blændet af alt det hvide Lys.

— Jo nydelige. Hvad vil De nu egentlig bruge dem til?

— Aa, jeg forærer dem til lille Amalie. Skjøndt, ærlig talt, jeg vil nok beholde dem selv .... De synes, det er vel barnligt? Ja, men det er netop, fordi jeg mindes om min Barndom — som om der var noget Synderligt dèr at mindes! Og dog gjør jeg det gjerne. Det er underligt, hvor det kan være, men Tiden gjør dog Alting lidt kjønt, hvad der blot ligger lidt tilbage i den, — det er altid en Trøst: een Gang bliver det kjønt, naar man ser tilbage derpaa.

— Ja, De har Ret. Og denne Tid, denne Dag — maaske vil man en Gang finde den næsten smertelig skjøn, og kun bebreide sig, at man ikke i Øieblikket satte nok Pris derpaa, og dog vilde det egentlig være uretfærdigt, i alt Fald for mit Vedkommende.

Minna bøiede Hovedet dybere ned og lagde de nye Stene ned i Lommetørklædet til det øvrige Fund.

— Som Barn sværmede jeg for den Slags klare Stene, jeg havde en Mængde af dem og bildte mig ind, at jeg var en Prindsesse, og det var mine Ædelstene. Den lille Amalie, sagde jeg, at jeg vilde give dem til? hun var saamænd i Stand til at blive fornærmet paa mig, og hendes taabelige Fader kunde godt falde paa at give hende ægte Ædelstene for at raade Bod derpaa.

— Det maa ikke være nogen let Opgave, De har, som Lærerinde for saadanne forkjælede Børn .... De selv har nok faaet en fornuftigere Opdragelse.

— Ære den, hvem Ære bør, sagde hun lidt bittert og rystede det nedfaldne Haar bort fra Øinene. Fornuften, — den var nok ikke synderlig med i Spillet.

— Deres Hjem var meget tarveligt?

— Havde det blot været tarveligt, men det var uhyggeligt og glædeløst. Midlerne var ganske vist ikke store, men det var dog ikke deri det laa altsammen. Vil De tænke Dem, jeg var fjorten Aar, før jeg nogensinde havde været saa meget som ude i Loschwitz. Naturligvis kom vi af og til op paa Terrassen. En stor Fest for mig og min Broder var det, naar Fader tog os med ud til Plauen, hvor han undertiden drak sit Øl; den Gang var der ikke alle de Fabrikker, der var saa yndigt i den lille Dal ved Weisseritz, og vi jublede over at kunne klatre om paa Klipperne; der var det ogsaa, at jeg fandt saadanne smukke Kiselstene som disse her. Om Aftenen tog han ogsaa undertiden Moder med hen paa en Ølstue; det var en Rest fra deres Ægteskabs første Tid, da hun hver Aften havde ledsaget ham. Og hvis De nu, naar De kommer ind til Byen, gaar hen i »Zur Katze« i Slotsgade, saadan ved otte Tiden, saa kan De i den inderste Stue se en gammel Kone, der efter Sigende ligner mig lidt, sidde dèr med sit Glas Øl, og dersom hun har en Veninde med sig, vil hun vistnok tilsidst udbrede sig sentimentalt om de mange hyggelige Timer, hun har haft dèr i den samme Stue med sin salig Mand. Naar Hjemmets Hyggeligheds-Erindringer logere »Zur Katze«, saa kan De omtrent regne ud, hvad der blev tilbage for os, min Broder og mig! Vi gik i ordentlige Skoler, men det var ogsaa hele vor Opdragelse. Fader gav sig slet ikke af med os, — og det var stor Skade, for han var ikke blot en dannet Mand — han underviste i Latin —, men han var ogsaa veltænkende og strengt retskaffen, det har jeg først lært at indse, da jeg blev ældre, og overhovedet har jeg kun af spredte Træk faaet Noget at vide om, hvad der boede i ham, for han var saa indesluttet; med Moder talte han næsten aldrig om andet end om Vind og Veir, og undertiden efter Læsningen af Avisen skjændtes de lidt om Politik. Fader var nemlig rigssindet, men Moder sachsisk og hadede Preusserne; hun kunde ikke faa i sit Hoved, hvad den store Enhed var godt for, og paastod, at vi kun kunde takke den for tungere Skattebyrde. Ellers havde de, som sagt, ikke Noget at drøfte med hinanden. Senere har jeg forstaaet Meget af deres Forhold, og det er blevet mig klart, at han med en anden Hustru var blevet en anden Mand, ogsaa en anden Fader, og at det til Dels netop var hans bedste Egenskaber, der gjorde, at han under Samlivet med Moder trak sig mer og mer tilbage i sig selv og ligesom skrumpede ind til en saadan Særling. Sær var han rigtignok over al Maade, og det gik navnlig ud over os Børn. Allermest plagende var hans — man kan næsten sige Raseri, naar han stødte paa et fremmed Væsen i Huset. Hvis en fremmed Hund eller Kat havde forvildet sig ind i vor Have, og han saae det fra Vinduet, saa foer han ned og kunde gerne slaa det stakkels Dyr fordærvet, naar det kom indenfor Rækkevidden af hans Stok. Der var aldrig Tale om, at jeg kunde se en

Veninde hos mig paa den Tid, da han var hjemme. En Gang, da det var min Fødselsdag, — jeg blev elleve Aar — havde Moder givet mig Lov til at have et helt lille Selskab nede i Haven paa en Tid, da vi vidste, han skulde undervise. Men af en eller anden Grund blev Skolen lukket den Dag. Moder, der saae ham komme ned ad Gaden, foer ud til os med Rædsel malet i alle sine Træk, og hele det lille Selskab maatte tage Flugten gennem de tilstødende Haver. De kan nok tænke Dem, at han paa den Maade blev en ren Bussemand for os, og at vi sluttede os sammen imod ham med Moder, der virkelig ogsaa havde mere Hjerte for os. Desværre førte dette Forhold til, at alt hans blev os forhadt eller mistænkeligt, og at vi skjulte meget for ham med Moders Vidende og paa hendes Tilskyndelse, som hans Misbilligelse ellers vilde have lært os at sky, — medens den nu overalt kun syntes os et ondt, vrangvilligt Lune, som man blot skulde snige sig udenom .... Men hvorfor trætter jeg Dem egentlig ved at fortælle Dem alt dette?

— De fortæller mig det sikkert, fordi De veed, at De slet ikke trætter mig, og at der neppe for Øieblikket er noget, som kunde interessere mig mere. Jeg er Dem meget taknemlig. Selv har jeg haft en lykkelig Barndom, og jeg kan derfor maaske saa meget dybere føle, hvad De har tabt. Men De har saa meget at indhente i Deres Ungdom af Livets lysere Side, og tro mig, den vil ikke blive lukket for Dem.

Minna svarede ikke, men undersøgte ivrig en ny Bunke Stene, som hun havde skrabet sammen.

— De nævnede en Broder, — jeg har aldrig hørt ham omtale. Er han maaske ikke mer i Dresden?

— Han døde for et Par Aar siden.

— Herregud! ogsaa det skulde De opleve. Det maa have været et tungt Slag for Dem.

— Aa, jeg brød mig, sandt at sige, ikke saa meget om ham. Han var ikke nogen god Dreng og bidrog ikke just til at gjøre min Barndom lykkeligere. Siden, da han blev voxen — ja, saa var han temmelig ivrig med at indvinde, hvad der var forsømt af »Livets lysere Side«. Vi havde neppe faaet megen Glæde af ham.

Hun saa paa mig med en trodsig Mine, som om hun vilde sige: »Jeg kan nok tænke, at De finder mig haardhjertet. Naa, for mig gjerne! Skulde jeg elske ham, blot fordi han var min Broder, naar han ellers ikke fortjente det? .... Forresten skal De heller slet ikke tro, at jeg er saa god og skikkelig.«

— Var der slet ingen andre Paarørende, som De kunde have noget Tilhold hos? spurgte jeg, for at komme bort fra det pinlige Emne.

— Jeg havde en Grand-Tante, som var min Gudmoder, og i den Egenskab følte sig forpligtet til at tage sig af mig. Hun holdt endogsaa af mig paa sin Maade — desværre var det en temmelig ubehagelig Maade, som skræmmede mig bort. Altid skjændte hun, havde at udsætte paa alt, lige til min Frisure — jeg maatte den Gang gaa med en Mængde Krøller, saa hun havde Ret i *det* som i det meste andet. Det gik mig med hende paa

lignende Maade som med Fader, — kun at hun virkelig gav sig af med mig; — først langt senere kunde jeg erkjende det Agtværdige ved dem, der hos hende skjulte sig under Barskhed og hos ham under Ligegyldighed. Hun var en Særling ligesom han, og havde meget tilovers for ham, hvorimod hun saae ned paa Moder og derfor skjævt til Alt hos mig, som kunde hidrøre fra hende. Naar hun skjænkede mig Noget, var det gjerne med en Trudsel; saaledes lod hun mig subskribere paa en Klassiker-Udgave og gav mig forud Penge til Indbindingen — hun gjorde overhovedet Intet halvt —, det er et lille Bibliothek paa henved hundrede Bind —, og da hun gjorde det, sagde hun til mig: »Hvis du nogensinde, selv i den yderste Nød, skiller dig ved dine Klassikere, saa vil jeg, dersom jeg er død, komme som Spøgelse og plage dig,« og jeg tvivler ikke om, at hun vilde holde Ord. Men jeg har da ingen Grund til Frygt, og jeg har heller ikke blot ladet dem staa paa Hylden; alene for den Gaves Skyld har jeg meget at takke hende for. Jeg havde altid god Læsning lige ved Haanden, og da jeg ikke havde saa megen Adspredelse som andre unge Piger, eller rettere slet ingen, som stjal Tiden umærkelig bort, saa fik jeg en Del læst, som de fleste unge Piger ikke kommer til, — ganske vist ogsaa Noget, som jeg i alt Fald heller burde have ventet med. Komisk nok, det faldt slet ikke min ellers saa pædagogiske Tante ind, at de gode Klassikere indeholdt et og andet, som ikke egner sig til Læsning for fjortenaarige Piger, — ældre var jeg ikke, da Subskriptionen begyndte; men enten var hendes litteraære Hukommelse noget udvisket eller ogsaa var Begrebet »tydske Klassikere« for hende noget i den Grad over al Maade Ophøiet, at en saadan Tanke slet ikke kunde komme op. Saaledes læste jeg i den Alder »Oberon«, — ja, det er sandt, den kjender De vel neppe. Alt i Alt troer jeg ikke Skaden derved var stor. Og disse Aftener, naar jeg sad og læste i de store Digtere, efter at Moder forlængst var sovet ind, var de første lykkelige Timer, som jeg oplevede. De var mer end lykkelige, men ogsaa derved mindre, for naar de lyste med mange skjønne Aabenbaringer, saa fulgte der ogsaa nogen pinlig Selverkjendelse med som en mørk Skygge. Jeg indsaae, at der gaves en hel anden Verden, — jeg mener ikke af ydre Kaar, men af Tanker og Følelser, helt andre Synsmaader for, hvad der havde Værd og ikke havde det, end det Væv, som Moder havde spundet om mig af tvivlsomme, men temmelig let anvendelige Leveregler, forbundne med mange sentimentale og himmelvendte Fraser, der ikke syntes bestemte til andet end til at kaste et Slør over hine. De undrer Dem maaske over, at jeg maatte lære dette af Digterne, da jeg dog havde haft kristelig Undervisning; det var ikke Læresætninger, jeg manglede, men af Livet selv saae jeg rundt om i vor lille Omgangskreds ikke Noget, der kunde kaldes, jeg vil ikke sige Stort, men Ædelt og Rent. Det var naturligvis kun Moders Familie vi saae, og af den var hun endda den bedste; de blev neppe nok taalt af Fader, men kom, naar han var ude, Søstre, Tanter og Fætre, eller de smuttede ind i Kjøkkenet og holdt dèr deres lidet opbyggelige Faddersladder. Aa, hvor jeg væmmes ved at tænke paa alt det! Noget havde

det vel ogsaa at sige, at Præsten, hos hvem jeg gik til Confirmation, og hvis Prædikener Moder græd over, ikke havde det bedste verdslige Ry. Nu maatte Goethe og Schiller prædike for mig, og de vare ikke de sletteste Profeter. Men naturligvis bragte dette en voldsom Gjæring, Splid og megen Tvivl med sig, som tog stærkt paa mig. Da jeg maatte tidlig op og hjælpe til i Husholdningen, saa var denne Aftenlæsning, der ofte blev Nattelæsning, meget anstrengende for mig. Dertil kom, at vi altid havde levet tarveligt og endnu mere ufornuftigt; uden at vide det havde jeg paa en Maade sultet i hele min Opvæxt. Jeg led af Blodmangel og Nerveusitet, og Alt dette slog sig nu sammen, saa at jeg i disse Aar aldrig var rask. Jeg blev svimmel, bedst som jeg gik paa Gaden, fik pludselig ubestemte Ængstelser, forekom mig undertiden som et Udskud af Menneskeheden og frygtede tidt for min Forstand. Hvad min aandelige Udvikling angaar, saa følte jeg vel nu, at jeg vistnok kunde have en Støtte hos min Fader; men Umeddelsomhed var nu bleven ham en anden Natur, og netop paa den Tid forøgede Svagelighed hans utilgjængelige Væsen. Han døde, for et Aars Tid siden, uden at jeg var kommen ham nærmere; en Del af Skylden laa vel ogsaa hos mig selv. At han aldrig havde bekymret sig om, hvad der boede i mig, gjorde mig trodsig, og jeg følte, at ogsaa jeg havde lukket mig inde overfor ham. Ofte besluttede jeg at nærme mig fortrolig og kjærlig, men naar det kom til Stykket, forbittredes jeg ved Følelsen af Vanskeligheden, ved Tanken om, at en saadan Beslutning, en Anstrengelse var bleven nødvendig mellem Fader og Datter, og jeg tav i det afgjørende Øieblik. Sidste Gang, da jeg var inde hos ham, kyssede han mig og sagde: »Bliv altid ved at være en brav Pige.« Jeg var ved at briste i Graad og overlade mig helt til Øieblikkets Følelse, men den gamle Stemme inden i mig hviskede: »Hvad har du gjort for, at jeg kunde blive det? og hvor veed du, om jeg er det endnu?« — Det Hele endte med et tørt Løfte og en kold Omfavnelse. Da jeg et Par Timer senere kom hjem fra mine Informationer, var Fader død.

Minna tav længe og saae ned for sig; hendes Mundvig dirrede, og jeg ventede hvert Øieblik, at hun skulde briste i heftig Graad. Pludselig slog hun Øinene op og saae paa mig med et taareløst, men forunderlig alvorligt og gjennemtrængende Blik, der syntes at efterforske Virkningen paa mig af det Fortalte. Hun sagde ganske vist til sig selv: »Nu finder De mig vel rigtig hæslig! Jeg vilde inderlig ønske, at jeg var bedre, men i alt Fald vil jeg ikke besmykke mig for Dem.« Hendes Ansigt var uendelig kummerfuldt, og jeg var overbevist om, at denne Tanke havde en endnu større Andel i dette Udtryk end de smertelige Erindringer, som hun havde revet op i.

Selv var jeg stærkt bevæget og havde gjerne i det mindste grebet hendes Haand; men vi sad et Par Skridt fra hinanden, og Arbeiderne vare ikke langt borte. Et Haandtryk vilde have ladet hende opfatte hele Dybden af min Medfølelse bedre end Ord, der ved saadanne Leiligheder hildes i Skam over deres egen Afmagt. Jeg sagde hende, at jeg længe havde anet, at noget Sørgeligt i hendes Fortid trykkede hende, men ikke havde tænkt mig, at det

strakte sig saa dybt ned gjennem hele hendes Barndom og Udvikling.

Ved denne Bemærkning fik hendes Ansigt et eiendommeligt mistænksomt og næsten spottende Udtryk, som jeg godt kjendte.

— Men nu har De ogsaa kun opholdt Dem ved de mørke Sider, bøiede jeg af. Hvor kan det være, at De slet ikke har talt om Hertz? De var dog allerede den Gang i Dresden.

— Ja, men jeg lærte dem først den Gang at kjende, netop ved min Faders Begravelse. .... Slægtskabet med Tante Thea var saa langt ude, — egentlig var der intet .... Desto bedre maaske! .... Deres Hus blev for mig et andet Hjem, — nei, »*Hjem*« skulde jeg slet ikke kalde det, — Noget langt mer .... De veed det jo forresten .... Og efter hvad De nu har hørt, kan De langt bedre skjønne, hvad disse prægtige Mennesker har været for mig ....

Hun sagde dette langsommere og ligesom adspredt, maaske træt af at fortælle eller endogsaa fortrydelig over at have meddelt saa Meget.

Forøvrig blev vi nu afbrudt ved Værkeierens Anmodning om at indtage vor forrige sikre Plads, da Alt var færdigt til det nye Sprængningsforsøg.

Jeg havde næsten glemt, hvor vi var, og hvorfor vi var der; enkelte af hendes Yttringer med deres triste og ofte bitre Stemmeklang gjenlød bestandig for mig, som de gjør det endnu i dette Øieblik. Hvad selve hendes Fortælling angaar, saa har den naturligvis i min Erindring formet sig lidt mere sammenhængende, end den i hin Time kom fra hendes Læber, og det er sandsynligt, at et og andet Træk i Virkeligheden først blev mig fortalt en af de følgende Dage; men paa Hovedindtrykket havde disse Smaa-Unøiagtigheder i alt Fald ingen Virkning. Hvad der især slog mig, var den bevidste og reflekterende Maade, hvorpaa hun omtalte og bedømte sine Forhold; det var aabenbart, at hun atter og atter havde gjennemgaaet alle Enkeltheder og deres Forbindelser, efterforskende baade Aarsager og Virkninger. Jeg saae heri et Vidnesbyrd om, at hun var en mere ægte melancholsk Natur, end jeg havde antaget. Thi jeg var tilsidst bleven skuffet af den ungdommelige Munterhed, som ofte brød igjennem hos hende.

Den nye Sprængning forløb ganske som den første; Klippestykket blev staaende, skjøndt det nu næsten var helt undergravet, saa det svævede frit ligesom en Karnap. Den rødskjæggede Arbeider nærmede sig forsigtig og ragede med sin Hakke de søndersprængte Stykker ud, som Explosionen ikke havde bortslynget. I Baggrunden var der ved Hjørnerne endnu nogle halvt-revnede Blokke, som støttede den lidt. Medens Eieren og den pjaltede Arbeider holdt Øie med Klippestykket for at gjøre Anskrig ved dets mindste Bevægelse, gav den dristige Mand sig nu til at føre sine vægtige Hug mod disse Steder. I Begyndelsen holdt han inde efter hvert Slag, rede til at springe bort, men lidt efter lidt veg Forsigtigheden for Iveren. Hakken bed sig ind, Hug i Hug, og Smaaskjærver sprang om ham; han syntes grebet af et Raseri mod denne stædige Modstander. Det saae frygtelig farligt ud; Øiet, som var træt af at stirre paa den blændende Flade og neppe turde

blinke, mente hvert Øieblik at se Kolossens Rand bevæge sig. Et Par Gange blev der varskoet, og efter den skuffende Pause begyndte Angrebet igjen, heftigere og med en voxende Fare svævende over sig.

Minna var ganske bleg og kneb Læberne sammen. Da nu ogsaa jeg, sløvet af den lange Ventetid, gik flere Skridt nærmere for ret at se Virkningen af disse Kjæmpeslag, sprang hun efter mig og med et krampagtigt Greb i min Arm rev hun mig voldsomt tilbage. I det samme lød der et Raab; jeg saae en stor bevægelig Lysning over mig og lidt til Siden, og hørte et stærkt Brag. Hele Klippestykket laa et Par Favne fra mig, og en løsreven Blok sprang nogle faa Alen borte. Mit første Blik søgte den flinke Arbeider; han stod i god Behold lidt til Siden for det Stenuhyre, som han havde fældet, og nikkede til os med et Smil, som om han vilde sige: »Den var lige nær nok.« Jeg understøttede Minna, som rystede over hele Kroppen, og fik hende til at sætte sig paa en Sten.

X

Eftermiddagssolen straalede med fuldt Lys ind paa Klipperne, men ud over dem havde en mørk Sky skudt sig frem, og Regnen begyndte nu pludselig at falde med saa store Draaber, at dens uveirsagtige Karakter ikke lod sig miskjende, og vi vare nødte til at skynde os over de smaa kratbevoxede Banker til Bruddets Smedie. Denne Anstrengelse gav Minna hendes Kræfter tilbage, og hun, der et Minut før neppe syntes at kunne støtte paa Benene, løb under Plaskregnen de sidste Skridt saa let, som om hendes Nerver slet ikke vare blevne rystede.

Høist eiendommeligt var det, fra det store lyse Rum med hvide Klipper i blændende Sollys at træde ind til sodet og kulstøvet Dunkelhed, brudt af røde, gnistrende Luer, i et ganske lille Kammer, der snart blev stoppende fuldt af Arbeidere. En ung, paafaldende smuk Mand stod ved Essen; hans muskelflettede Arm strakte sig i Veiret, greb en Tovende og gyngede den lange, bøiede Vippestang, som satte Blæsebælgen i Bevægelse. Kuldyngen glødede livligere op, han rodede om i den, kastede en Skovlfuld paa, lagde en Hakke med den sløvede Jærnspids i den og trak en anden ud med glorødt Næb; spyttede derpaa paa Fingren og lod den fare hen over det glødende Metal, og dyppede saa Hakken i et Vandtrug, som hvislende sendte en hvid Dampsky op om ham.

Minna lo: —

— Før saae vi Siegfried i Kamp med Dragen, og her har vi ham jo lyslevende i Skovsmedien.

Hun havde igjen tiltalt mig paa Dansk, og Arbeiderne saa nysgjerrige paa os, forundrede over dette Kluddervælsk. Smeden syntes dog ikke at lægge Mærke dertil; han lagde netop den atter graanende Hakkespids paa Ambolten og bearbeidede den med Hammeren, saa Gnisterne sprang om os, og vi traadte et Par Skridt tilbage. Minna betragtede ham med et Velbehag, som jeg slet ikke syntes om.

— Synes De ikke, han er smuk? spurgte hun. Som han staar der ved sit Arbeide, kan man dog ikke tænke sig noget mere malerisk. Naar blot Gudehus saae saadan ud!

— Vist er han kjøn, men De ødelægger ham jo ved at se saadan paa ham; han bliver naturligvis saa forfængelig, at de stakkels smaa Landsbypiger slet ikke kan gjøre ham tilpas mer.

— Han er optagen af sit Arbeide, — han bemærker det sikkert ikke.

— Saa skal de Andre nok sige ham det.

— Men du kjære Gud! det er saa herligt at se noget rigtig Skjønt.

Hvor berettiget end denne Yttring kunde være, saa var den mig dog ikke helt behagelig.

— Mon han er en Sachser? sagde hun lidt efter.

— Nei, Frøken! jeg er en Slesviger, svarede Arbeideren ganske rolig paa

Dansk, idet han slængede Hakken hen i Krogen og gav sig til at røre Blæsebælgen.

Man skulde tro, at den blæste til en Glød paa hendes Kind, saa blussende rød blev hun. Arbeiderne rundt om smaalo og syntes at forstaa Situationen. Strax nød jeg hendes Forlegenhed som en passende lille Hevn; men jeg fik snart ondt af hende, da hun virkelig ikke syntes at turde løfte Øinene mer fra Gulvets Kulstøv. Heldigvis dryppede det nu kun ganske fint udenfor. Vi tog Afsked med vor forekommende Vært og med den rødskjæggede Kjæmpe, — Gnomen kukkelurede i en Krog, Smediens Adonis sendte et fornøiet »Farvel« efter os.

Naturligvis vilde vi ikke indlade os paa at stige ned, som vi vare kravlede op, — hvis det endda vilde gaa saa godt. Den lille Hans blev beordret til at vise os Veien gjennem Nabobruddene, men jeg undgik, skjøndt ikke uden Vanskelighed, at belemres med denne Fører: jeg skulde nok selv finde igjennem.

De fleste Brud vare forladte af Arbeiderne. Man saae overalt de samme hvide Gulve og Mure, kratbevoxede Smaabanker, ruinagtige Rækker af tilhugne Sten og kyklopiske Volde af raa Blokke, og hist og her hele væltede Klippestykker, Rester af de langt mere omfattende Vintersprængninger, ved hvilke undertiden Flodløbet stoppes. Ved at holde os saa nær Klippebaggrunden som mulig, fandt vi næsten overalt uden lang Søgen en nogenlunde fremkommelig Sti. De enkelte Brud adskiltes gjerne ved noget uveisomme Bjergpartier af lutter Stenflager, som gyngede og vippede under Ens Skridt, hvorfor der ofte var Leilighed til at understøtte Minna, som skreg og lo paa den usikre Grund, idet hun strakte Armene ud efter mig for at finde Støtte, eller naar hun saae mig vakle. De sørgelige Erindringer, som hun havde dvælet i, den nerveuse Spænding, mens Klippestykket fældedes, og endelig Forlegenheden i Smedien: alt dette syntes kun at have dæmmet op for en Strøm af Munterhed, som nu brød desto mere sprudlende frem. Engang faldt vi begge, hun ovenpaa mig; heldigvis stødte kun jeg mig en Smule; Minna reiste sig leende og hjalp mig op, uden at der viste sig nogen Undseelse. I dette Øieblik vilde hun maaske endogsaa have glemt at sende mig foran, hvis vi skulde klatre op ad Bjerget; hun syntes virkelig ikke at have Tanke for andet end sit ypperlige Lune, og maaske for mit med og en Smule for hele Naturens, — der duftede og kvidrede os imøde fra Bjergskoven, som vi nu traadte ind i.

Den stærke, røgelseagtige Vellugt, der var udruget af Solvarmen paa denne Skrænt, var forfrisket af den Duft, som Regnbadet syntes at have sprængt rundt om, og berusede deraf sang Fuglene op, som om det havde været ved Foraarstid. Aftensolen straalede ind mellem Granerne, hvis buede, frynsede Grene tindrede, som om de hang fulde af Stjerner. Nedenunder mellem deres Stammer var Floden som et glidende Lys, og høit oppe over de sagte nikkende Trætoppe løftede barkfarvede, furede og sprukne Klippemure deres blaalige Bræm af forkrøblede Fyrrer op mod den

skyfri Himmel. Af og til lød deroppefra en Brusen, der nærmede sig som en Bølge; store Draaber dryssede ned over En og Minnas Kjole flagrede til Siden. Den var blegt chamoisfarvet, af et let og blødt Stof, der uden Ophæftninger i lange Folder sænkede sig glat ned over Figuren fra det sorte Læderbelte, — en Dragt, der lod hende tage sig slankere og høiere ud end ellers. Hun trippede lidt paa den skraa Grund, der overalt, hvor den havde holdt sig tør, var glat af Naale og Kogleskjæl; ofte gled hun og strakte da med et lille Skrig den høire Arm ud i Luften, saa det vide Ærme gled helt op over Albuens Smilehul, medens den anden med sin ubehandskede, solbrændte Haand greb fat i Mosset.

Pludselig brast jeg i Latter, og da hun vendte sig med et spørgende Smil, pegede jeg paa hendes Skygge, der med en tyk, uformelig Skikkelse tegnede sig paa en lodret Stenflade ved Siden af hende; hun svarede med en endnu hjerteligere Latter, idet hun viste paa min Skygge, som mere langbenet end en Stork strakte sig op ad en Skraaning. Vi kunde længe ikke komme fra Stedet, thi ved den første Bevægelse gebærdede Skyggerne sig endnu latterligere. Og da vi endelig gik videre, hvor en Indsænkning gav Skoven Lov til at brede sig, drev de atter et pudsigt Spil, idet de snart lagde sig langs hen over Grønsværet og snart hoppede fra Stamme til Stamme, springende umiddelbart fra en, der kun var et Par Skridt fra os, til en, som lyste langt inde i Tykningen.

— Veed De hvad, sagde Minna, det er godt, at De ikke er en Peter Schlemihl, for saa vilde De nu være opdaget.

— Det vilde jeg unægtelig, og hvad saa?

— Ja, — saa —? Jeg vilde i alt Fald slet ikke være hyggelig derved.

Hendes lille Øre blev ganske rødt — og det kunde dog ikke være gjennemskinnende Sollys, da Solen var lidt bag ved os. Mit Hjerte hoppede af Glæde, for jeg havde ingen Tvivl om, at hun tænkte paa det Sted i den udødelige Bog om den stakkels Skyggeløse, hvor Schlemihl om Natten spadserer i Haven med sin Tilbedte, og de pludselig træde ud paa en maanebeskinnet Plet, hvor nu kun *hendes* Skygge strækker sig ud fra deres Fødder. Hun havde ogsaa strax forstaaet, at mit tilsyneladende høist enfoldige »og saa?« ikke var slet saa dumt, som det var frækt; thi hun havde just selv i disse Dage laant mig Bogen — et Bind af hin Klassiker-Udgave, som hun havde fortalt mig om. Ja, hvis jeg nu ingen Skygge havde haft, saa var hun falden i Afmagt, og jeg havde maattet fly hende for stedse; men nu, da den nok saa levende legede Skjul med hendes i den aftenlige Bjergskov — hvad var der da i Veien? Jeg havde saa vist ingen uudtømmelig Penge-Taske i Lommen, men min Skygge havde jeg i Orden. Stod den ikke netop nu hist paa en brat Stenflade, Sort paa Hvidt, som et uforkasteligt Dokument om min Ægthed, og den lille Øreflip foran, der var saa dryppende rød, fortalte om, at den tilhørte en Kvinde, som var mig saare god, — hvorfor skulde saa ikke Hjertet hoppe i mig af Glæde?

— Hør, sig mig! er De lige saa tørstig som jeg? spurgte Minna pludselig.

— Det veed jeg ikke, men tørstig er jeg.

— Ja, for dèr ser jeg mange Blaabær, og jeg veed egentlig ikke, hvorfor vi skulde lade dem tørre hen til ingen Nytte.

Jeg var ganske af hendes Mening, og vi gav os til at plyndre de smaa Buske omkap. Da det snart blev for besværlig at staa og bøie sig, lagde vi os paa Knæ og krøb fra den ene Busk til den anden paa alle Fire. Saa blev det os for omstændeligt at plukke Bær for Bær, vi rev Stilke af og trak dem igjennem Munden; først nu, da vi slukkede Tørsten, mærkede vi, hvor stærk den var. Minna gottede sig formelig, ja gav sig endogsaa til at knurre ligesom et lille tilfreds Dyr. Da hun mærkede, at det morede mig, drev hun Spøgen videre og nappede med Læberne Bærrene af Busken, uden at hjelpe sig med Hænderne, der trippede om paa Jorden som Poter. Saa kikkede hun op paa mig, med et uhyre pudsigt Udtryk, idet hun knurrede og rystede sit Hoved, saa et Par frie Smaakrøller dansede om Panden. Hendes Læber, der var ganske sorteblaa, viste smilende den blaanende Tandrække. Om nu dette landlige Negligé lod hendes Mund synes mindre utilnærmelig, end min Respekt før havde fundet den, eller om denne Farve som et Tegn paa vort barnlige Lune kom min naturlige Frygtsomhed til Hjelp — nok er det, at jeg ved dette Syn fik en ubetvingelig Lyst til at kysse hende. I dette Øieblik opdagede vi begge et Bær, saa stort som et lille Kirsebær, og vore Hoveder stødte sammen; medens jeg endnu lo og ømmede mig, snappede hun Bærret, og strax derefter trykkede mine Læber et langt Kys paa hendes, medens mit Blik borede sig ind i hendes Øine, som blev ganske smaa, og i hvilke der inderst inde spillede et Glimt af de sidste gyldne Solstraaler. Kun vore Læber berørtes, vore Arme støttede mod Jorden, som Forben; og just da jeg vilde gjøre den mere menneskelige Brug af dem, at lægge dem om hendes Skulder, halvt ubevidst og beruset af Saligheden i det første Kys, sprang hun op og løb ned ad Stien. Før jeg kunde indhente hende, havde hun allerede naaet et Sted, hvor jeg ikke mere kunde komme paa Siden af hende, da Stien kun var fodbred og Skraaningen steil. I Bevidsthed herom gik hun ogsaa roligere.

— Minna! kaldte jeg sagte og frygtsomt.

Hun syntes ikke at høre det.

— Kunde De ikke finde min Skygge? forsøgte jeg at spøge, — siden De pludselig løber fra mig. Se blot tilbage, skal De se, jeg har den endnu, skjøndt den er bleven meget blegere, men det er Deres ogsaa.

Intet Svar.

— Er De vred paa mig?

Hun rystede paa Hovedet, men hverken standsede eller saae det mindste tilbage. Dette Slags Svar havde imidlertid beroliget mig; jeg vidste ikke mer at sige, og turde heller ikke plage hende, skjøndt denne tavse Marsch i Hælene paa hinanden var mig rædsom pinlig. Endelig nærmede vi os det Sted, hvor den smalle Bjergsti mellem de yderste Graner sænkede sig ned paa Engene ved Floden, kun faa Minutters Gang fra Rathen; her kunde

jeg da i alt Fald faa hendes Ansigts-Udtryk at se.

Som en Hjort, der bliver bragt til Standsning, vendte hun sig nu om imod mig:

— Nu siger jeg Dem Farvel. Vi er snart hjemme, og De skal ikke følge mig længer.

— Men hvorfor ikke? Hvad mener De?

— Lad mig være! lad mig gaa for mig selv denne Gang, det er det eneste, jeg forlanger, fordi De fik Lov — tog Dem Lov —

— Men saa sig mig i alt Fald — —

— Farvel, farvel!

Hun løb allerede mer end hun gik ned ad de sidste Sten og hen over Enggræsset, hvor hendes Skridt blev lydløse; kun Læderbeltet om hendes Liv knirkede ved den hurtige Bevægelse. Saaledes havde det ogsaa knirket, mens hun krøb om mellem Blaabærrene; jeg blev helt modfalden, da jeg ikke længer kunde høre det. Thi dèr stod jeg endnu paa samme Sted og stirrede efter hende lige saa længe, som jeg kunde se hendes lyse Kjole.

Anden Bog

I

Længe drev jeg om nede ved Flodbredden, mere drømmende end vaagen. —

Kun een Reflexion gjorde jeg atter og atter, og bestandig med større Glæde: Hun var ikke alene fri, men hun havde sikkert bestandig været det, ja hun kjendte maaske ikke mer til Hjertekval, end jeg selv gjorde. Det var taabeligt af mig, at jeg havde været skinsyg paa den smukke Arbeider i Smedien, men endnu langt taabeligere havde jeg dog været, da jeg følte det samme overfor hint Fantasibillede, der kaldtes »den danske Maler«. Uden Tvivl var hele denne Historie kun Familiesladder af en Tante, der efter Skolelærerens Udtryk »ikke var saa rigtig heldig«. Forresten havde hun jo selv udtalt sig om disse Tanter og deres opbyggelige Faddersladder.

Hun maatte blive min — var hun det ikke allerede? Jeg følte hendes Kys paa mine Læber, — men hvorfor havde hun saa pludselig forladt mig, hvad skulde det sige, at jeg ikke maatte følge hende? Pige-Luner, — hvo kan beregne dem, og hvem vil undvære dem?

Det mørknedes allerede. Aftenhimlens Skjær forude blændede Øiet, saa man neppe kunde skjælne Afstandene i den dunkle Forgrund. Oppe paa Klipperandene var der endnu et svagt Dagslys. Over de grønne Enge hinsides Vandet syntes der at have spændt sig et graat Spindelvæv.

Forude hørte jeg Stemmer, og jeg saae en Mand og en Dreng komme mig imøde. Det var Værten og hans Søn, der gik hjem fra Stenbruddet. Da vi vare hinanden nær, løb Drengen hen imod mig med noget Hvidt i Haanden.

— Her er Deres Brev, raabte han.

— Mit Brev?

— Ja, det er nok et, De har villet lægge i Postkassen, sagde Værk-Eieren, for det er da skrevet til Danmark.

— Jeg fandt det dèr, hvor De sad saalænge, mens der blev boret, sagde Hans.

Jeg tog med en uhyggelig Fornemmelse Brevet, som var ganske fugtigt.

Ved det døende Aftenlys kunde jeg med Besvær dechifrere den noget udflydte Udskrift: Til Hr. Kunstmaler Axel Stephensen. Jeg vilde se endnu en Gang efter, om ogsaa Haandskriften var den rigtige, — men det flimrede for mine Øine.

— Ja, det er godt, Tak skal I have. — Farvel! —

Dèr havde vi altsaa »den danske Maler«. Hvis et Spøgelse havde præsenteret sig for mig, var det ikke løbet mig halvt saa koldt ned ad Ryggen.

Altsaa Axel Stephensen! Ja, naturligvis kjendte jeg ham. Hvem af os

kjender ikke vore unge Kunstnere, selv de mindste Propheter? — og det var mig foreløbig en Trøst, at jeg ikke havde med et Geni at gjøre. Kjendte ham, — det vil sige, jeg havde en Gang truffet ham paa en Café, huskede et meget net Genrebillede af ham paa Udstillingen og havde undertiden hørt Tale om ham, — ikke just altid i den bedste Mening, da han gik for at være temmelig løs paa Traaden. Men hvad der slog mig som et høist mærkelig Træf, det var den Omstændighed, at i et Brev, som jeg havde modtaget samme Dag, havde en Fætter af mig med mange burschikose Spydigheder berettet om samme Axel Stephensen, at »denne Pariserlaps gjorde frygtelig Haneben« for en ung Dame af vor Omgangskreds, en meget rig, men ikke just skjøn ung Dame, hvis Portrait han var kommen til at male, hvad han havde gjort paa en saa smigrende Maade, at Gjenstanden og Familien var meget tilfreds. Desværre for Maleren var der En, som havde særlig Grund til at finde Behag deri, det var den, for hvem det var bestemt: en nybagt Søofficer, hvis lykkelige Examen nu skulde belønnes med Declarationen af Forlovelsen.

Ham var det altsaa, som havde grebet ind i Minnas Liv, og aabenbart ikke paa en overfladisk Maade. Efter Skolelærerens Udsagn kunde jeg skjønne, at det maatte være et Par Aar siden, at Minna havde kjendt ham i Dresden, og dog stod de endnu i Brevvexling. Hvad kunde det betyde andet end en Art Kjærlighedsforhold, en hemmelig Forlovelse eller Sligt? Men saa hendes Fortrolighed med mig, hendes Koketteri, dette Kys, som hun villig nok havde ladet mig røve: hvorledes kunde det forenes med et saadant Forhold hos en Pige, der ikke havde en letsindig Charakter?

Jo mer jeg tænkte over disse Modsigelser, desto uløseligere forekom de mig.

Jeg blev endelig revet ud af min Grublen ved den klokkeagtige Lyd fra en Kjededamper.

Det var ganske mørkt.

Maanen skimtedes bag Grantoppene paa en Høide hinsides Floden; dens Lys naaede ikke endnu ned over Vandet, og man kunde ikke se Skibene; men Rækken af deres Lanterner med de lange Speilstriber bevægede sig langsomt som en Procession af gyldne Stave med store Knapper, anført af en Rubin- og en Smaragdstok.

Dette Syn, der saa levende vakte Følelsen af vort lykkelige Samliv her ved Floden, gjorde mig endnu mere beklemt om Hjertet.

Jeg gik langsomt hjem, bestandig med det skjæbnesvangre Brev i Haanden.

Saa snart jeg havde tændt Lys, gav jeg mig til at betragte det nøiere. Væden havde næsten opløst Gummien, saa at Convolutten kun klæbede fast paa et enkelt Punkt.

Det vilde være den letteste Sag af Verden at lukke den op og i, uden at det kunde sees af Nogen.

Denne Tanke gjorde mig hed og kold; jeg kastede det angst paa Bordet

og blev ved at gaa rundt i Værelset og skotte til det.

Med et havde jeg Brevet i Haanden og pillede med Neglen ved Sammenføiningen; men som om det blot havde været en Distraktion, dreiede jeg det hurtig og studerede ivrig Udskriften.

Hvis jeg havde haft nogen Tvivl, om Haandskriften var »en ægte Minna Jagemann«, saa maatte den grumme snart forsvinde.

Men en særegen Omstændighed blev mig paafaldende; Adressen var skreven med lignende rødligt og lidt grumset Blæk som hint Prosastykke af Goethe i Poesibogen, — formodentlig et Fluidum, der førtes af den Rathener-Kjøbmand. I saa Fald var der ingen Tvivl om, at det var mig selv, der havde givet Anledning til, at det var blevet ført til Protokols, og denne formentlige Opdagelse gjorde mig lidt roligere stemt overfor det slemme Brev.

Jeg tog et Ark Postpapir frem og skrev til Minna, at dette Brev, som hun maatte have tabt, var blevet fundet og bragt mig, men at jeg ikke udenvidere vilde lægge det i en Postkasse, da det syntes at have lidt en Del af Fugtigheden, ja muligvis neppe længer var læseligt, saa at hun maaske vilde foretrække at afsende et andet.

Derpaa lagde jeg et stort Omslag om det Hele, adresserede det og gik strax ud for at bringe det ned i Postkassen paa »Erbgericht«, — saa havde jeg Fristeren og Urostifteren ude af Huset.

Et klart Maanelys laa paa Høiderne over den slumrende By, af hvilken kun et Par enkelte Tage naaede op i dets Region, tindrende med deres Smaaruder; — høit over dem stod Krandsen af de steile Klipper, tættere og mere sammensmeltet end ellers, med bløde, dæmrende Former.

Længst ude lyste Stenbruddene over Flodkrumningen, og jeg kunde skjelne det Sted, hvor vi havde tilbragt Dagen sammen.

Denne stille, kjølige Skjønhed virkede beroligende paa mig, og den understøttedes snart af en dødelig Træthed, som pludselig lod sig mærke, da jeg atter gav mig til at stige op imod min Bjergborg.

Hurtigere end jeg havde troet det muligt, sov jeg ind, i Forventning om »de Ting, som skulde komme.«

II

Den næste Morgen løb jeg strax ned til Kjøbmanden, og bragte en Flaske Blæk med tilbage som formentligt *corpus delicti*. Undersøgelsen gav det forønskede Resultat, at saavel Brevet som Afskriften i Poesibogen var begaaet med dette *instrumento*. Denne Vished lod mig strax se lysere paa Sagerne.

Saa gav jeg mig atter til at overveie »de Ting, der *kunde* komme«. Min Sendelse maatte nu være bragt hende. At der vilde følge en Redegjørelse fra hendes Side, var jeg ikke i Tvivl om, og det forekom mig sandsynligt, at hun vilde vælge den skriftlige Form. Om hun vilde sende et Bud direkte op til mig med sit Brev? Det vilde let give Anledning til Sladder, og hun kunde vel heller ikke blive saa hurtig færdig, at hun ikke ligesaa godt kunde benytte Posten. Denne Dag maatte altsaa vies til Taalmodigheden.

Hvorledes fordrive den skrækkelige Tid? Først tænkte jeg paa at foretage en lang Tur, men jeg gøs for at være prisgiven til mine egne Tanker og dømt til at skulle vende og dreie de samme Spørgsmaal i det Uendelige. Jeg foretrak at forskrive mig til et Uhyre af en tydsk Familie-Roman af de reneste Intentioner og med et Indhold, som den forbarmende Tid har udslettet af min Erindrings Tavle. — Middagsmaden lod jeg hente.

Det blev efterhaanden glubende hedt, og der kom ingen Luft gjennem de aabne Vinduer. Det ene Klædningsstykke blev kastet efter det andet, og tilsidst laa jeg i bar Skjorte paa Sengen, hvilket ikke var hensynsfuldt overfor de indtil Bunden af deres Sjæl ærbare og anstændige Romanpersoner, som omgav mig. Andet Besøg mente jeg ikke at risikere: den gamle Hertz kunde umulig vove sig saa høit tilveirs. Pludselig foer det igjennem mig: hvis hun selv opsøgte mig! Det var utroligt, men i saadanne Tilfælde maa man netop være forberedt paa det Utrolige.

Jeg var allerede i Færd med at klæde mig paa, og gjorde det med megen Omhu. Ja, jeg vilde endog have barberet mig, hvis ikke Solen havde staaet saa blændende paa. Idet mit Blik faldt paa det lille Stykke Birke-Allé, fik jeg et nyt Indfald: — Grotten »Sophien-Ruhe«. Hun havde sagt, at paa denne Tid kom der aldrig nogen af Husets Folk dèr; hvad, om hun i Tillid til min Erindring og Skarpsindighed ventede mig dèr! Hun gjorde det sikkert, — det var som en Aabenbaring! og afsted styrtede jeg.

Et Par Skridt fra Stedet standsede jeg for at blive Herre over min Bevægelse, og i det samme traadte ud af Grotten en høi Herre med Skjæg à la tydsk Souverain og misfornøiet Blik.

— Jeg beder undskylde, stammede jeg, jeg frygter — muligvis er dette et privat Anlæg — —

— Aldeles privat, min Herre, svarede den souverain-skjæggede Mand i den mest souveraine Tone, og jeg forsvandtes fra hans ophøiet-misfornøiede Blik.

Ikke i det bedste Lune af Verden styrtede jeg mig paa Hovedet i Romanens tredie Bind. Paa det mest spændende Sted fik jeg atter en Anfægtelse. Skulde hun være hos Hertz — hvorfor var det ikke faldet mig ind? Rigtig, hun havde igaar sagt, at hun vilde være forhindret. Og atter slog Roman-Sentimentalitetens Lethebølger sammen over mit urolige Hoved, indtil Lyset var brændt ned i Stagen, og jeg sov bort fra ædle Grever og endnu ædlere Præstedøtre.

Den næste Morgens Posttid kom og gik forbi —

Die Post bringt keinen Brief für dich,
mein Herz, mein Herz! —

Jeg paakaldte Romanens tredie Bind — à 500 Sider. Da det var gjennembladet, og jeg bemærkede, at Solen allerede streifede den ene Vindueskarm, skyndte jeg mig at slaa Sæbeskum; thi naar der blandt Hoved-Eventualiteterne befinder sig en øm Scene — særdeles af et ungt og sart Forhold — er en velbarberet Tilstand høilig at anbefale. Den anden og sidste Brevtermin nærmede sig stærkt; jeg turde slet ikke tænke paa, hvad jeg vilde tage mig for, hvis den skuffede mig, og dog var jeg næsten vis paa, at den vilde gjøre det.

Jeg havde faaet ryddet Stubbemarken af den høire Kind, da min Haand kom til at ryste saa stærkt, at jeg maatte lægge Kniven bort. Grunden dertil var, at jeg saa det lange, magre Postbud, der i sin Uniformsfrakke og med militær Kasket lignede slette Billeder af Moltke, skridte op ad Bakkens Zig-zag-Sti. I stakaandet Forventning blev jeg staaende ved Vinduet, og da jeg saae ham forsvinde ved Husets Hjørne, lyttede jeg efter hans Skridt paa Trappen, og lyttede endnu forgjæves, da hans Skikkelse viste sig paa Marsch nedad den steile Skraaning. En uhyre Skuffelse bemægtigede sig mig, og jeg kastede mig ærgerlig paa Sengen. Da lød der klaskende Skridt af bare Fødder i Korridoren, og der blev banket paa min Dør, som var aflaaset paa Grund af det dybe Negligé, hvori jeg under Romanlæsningen havde befundet mig. Saasnart Døren blev lukket op, stak en stor, vaad Haand et tykt Brev ind til mig.

III

Det var virkelig fra hende! Jeg rev Convolutten op og trak flere beskrevne Smaa-Ark frem; ud fra dem faldt et mindre Brev — det til Hr. Stephensen i aabnet Convolut. Denne Udlevering undrede mig, men syntes at være et godt Varsel; naturligvis gav jeg mig foreløbig ikke Tid til at undersøge det nærmere.

Hendes Brev, der som en ægte Kvindeskrivelse var udateret, lød i Oversættelse saaledes:

Kjære Hr. Fenger!

Hvad mon De egentlig tænker om mig! skjøndt, — jeg er vis paa, at De netop ikke veed, hvad De skal tænke om mig. Jeg forstaar jo ogsaa nok, at naar De ikke simpelthen sendte Brevet bort, saa var det ikke just fordi det var blevet vaadt, men det betyder saa meget, som om De holdt det hen for mig og spurgte: Hvad skal det sige? Jeg synes ogsaa selv, at De har Ret til at forlange en Forklaring af mig, eller i alt Fald til at vente den. Ogsaa uden dette Tilfælde, vilde jeg have grebet den første passende Leilighed til at lade Dem vide i alt Fald det meste af dette Brevs Indhold. Jeg har været meget i Tvivl, om det ikke var bedst at tale med Dem — her er jo ensomme Spadsereture nok, og Børnene kunde altid være med — men jeg troer dog, det vil gaa bedre at skrifte for Dem med Pennen, — for det er virkelig en Slags Skrifte. Naar det er forbi, vil De tænke ringere om mig, end De hidtil har gjort. Men netop af den Grund er det en Nødvendighed for mig, at De lærer mig at kjende, hvor tungt det end falder at forstyrre Illusioner, som komme mig til Gode.

Det var et heldigt Tilfælde, at jeg netop har fortalt Dem temmelig udførlig om mit Hjem og min Opdragelse. Et Tilfælde var det ganske vist ikke fuldt ud, da jeg, som sagt, allerede havde besluttet, at lade Dem vide, hvad jeg har oplevet, og saa maatte det nødvendigvis være Indledningen. Jeg beder Dem derfor om at samle saa Meget deraf, som De mindes; det Væsentlige vil nok have givet Dem et bestemt Indtryk, selv om ogsaa min Fremstilling har været lidt forvirret. Uden det vilde De bedømme mig langt haardere, end jeg maaske fortjener.

Saa vil jeg altsaa begynde. — Ak, gid De dog heller sad her lige over for mig! det er dog saa svært at skrive derom.

Jeg veed ikke, om jeg fortalte Dem, at min Moder havde sex Søstre. De vare Døtre af en velstaaende Gjæstgiver, hos hvem især Landfolkene tog ind. De maatte alle tage flittig Del i Husholdningen og fik derfor ingen synderlig Dannelse. Noget Samliv var der neppe, da Moderen var optagen af Husholdningen og Faderen af sin Forretning. Han pryglede undertiden Døtrene med sin Stok, det var omtrent al den Opdragelse, de fik, og den har ikke baaret gode Frugter. (Det er dog godt, at jeg skriver nu). De fem af dem havde Børn, inden de blev gifte, kun min Moder og hendes yngre Søster vare af den Mening, at Alt var tilladt, naar man ikke begik denne Forseelse.

Af denne Moder blev jeg opdraget og hang ved hende med frygtelig Kjærlighed; for allerede som lille Barn gjorde hun mig til sin Fortrolige, og jeg delte hendes Sorger, medens Fader aldrig talte med mig. Allerede som ganske lille Pige hørte jeg hende fortælle sine Kjærlighedshistorier, og jeg voxede op i den Tanke, at jo flere Tilbedere man havde, desto høiere steg man i Andres Øine.

Kort efter min Confirmation fornyede jeg Omgangen med en tidligere Skolebekjendt, som var nogle Aar ældre end jeg. Vore Haver stødte op til hinanden, og hun kaldte mig ofte over til sig. Jeg bemærkede snart, at Emilie, naar vi spadserede, sendte mange stjaalne Blikke til Huset i en Nabohave, og hun fortalte mig snart, at hendes Skat boede dèr, men det maatte jeg ikke sige til hendes Moder. En Dag saae to Herrer ud ad Vinduet, — »Skatten« og en Ven af ham, og jeg kunde neppe tro mine egne Øine, da Vennen nikkede til mig. Jeg fortalte det altsammen til min Moder, og det morede hende. Hvorledes det gik til, veed jeg ikke mer, men der blev aftalt et Stevnemøde, ved hvilket min Moder fulgte med, og jeg kan endnu ganske tydelig forestille mig den blandede Følelse af Selvforagt og Stolthed, hvormed jeg gik ved Siden af det fremmede Menneske. Derefter besøgte han os. Jeg var ikke ældre end godt fjorten Aar; saa sad han ved Siden af mig og kyssede mig vel ogsaa, eller vi gik Ture sammen. Ak, kjære Ven! det var skrækkeligt! tænk Dem, jeg gik i den Tanke, at det skulde saa være, — det Menneske var mig saa skrækkelig imod. Saa reiste han bort, og vi skrev undertiden til hinanden — Gud maa vide hvorom. Jeg levede bestandig med en usikker Følelse af, at det Hele ikke var rigtigt, især da der altid blev løiet for min Fader.

Det maa have været kort efter denne Tid, at en ung Musiker flyttede ind til os. Ligesom de andre Pensionærer maatte jeg ogsaa varte ham op. Han sluttede sig nærmere til os, end Nogen af de Andre havde gjort, og jeg fik ham — desværre — meget kjær, men dog — og nu beder jeg Dem, kjære Hr. Fenger! i Alt at skjænke mig fuldkommen Tiltro — paa en fuldstændig barnlig Maade. Naar jeg gjennem Døren kunde høre, at han var i Færd med at gaa ud, tog jeg i Hast Tøiet paa for at udrette et Ærinde for min Moder, i det Haab, at jeg kunde komme til at gaa ned ad Gaden med ham. En Dag blev der aftalt en Skovtur mellem mine Fætre og Cousiner; jeg bad om Musikeren maatte komme med. De Andre vilde ikke have det fremmede Menneske med, og jeg blev ogsaa hjemme. Han indbød mig da til at tage alene med ham ud til Loschwitz, hvad min Moder ikke nægtede mig; for min Fader blev der løiet, som sædvanlig.

Derefter blev der en Aften leget Panteleg, ved hvilken han skulde kysse mig, hvad jeg paa det Bestemteste vægrede mig ved. Han gik ind i sit Værelse, og min Moder sendte mig ind til ham under et eller andet Paaskud. Saa bad han mig gjentagne Gange om Kysset, og fik det, og fra den Dag elskede jeg ham virkelig saaledes, at jeg efter min omtrent femtenaarige Alders Begreb troede, jeg vilde aldrig kunne faa et Menneske kjærere. Nu begyndte hint andet Forhold at pine mig skrækkelig; men jeg vidste ingen Udvei. Dog gik Brevvexlingen snart i staa.

Han anholdt nu hos min Moder om min Haand, og hun svarede, jeg var endnu altfor ung til, at der kunde være Tale om Sligt. Snart efter hørte jeg sige, at han stod i Begreb med at forlove sig med en Anden — hvilket dog nok var en Feiltagelse — og min Fortvivlelse var grændseløs. Han tog imidlertid bort fra os, og fjorten Dage efter havde Hr. Stephensen leiet. Paa den Dag, han reiste bort, knælede jeg paa Gulvet og rev nogle visne Kviste til Erindring af en Guirlande, som han havde faaet ved en Skyttefest.

Saa kom Hr. Stephensen. Som han senere forsikrede, havde han kun for min Skyld leiet denne Bolig, som han egentlig ikke syntes om. Han var altsaa allerede indtagen i mig og betragtede mig, som han senere betroede mig, som et overjordisk Væsen, hvem man ikke turde nærme sig til. (Jeg maa dog, til begge disse Mænds Ære, bemærke, at Ingen af dem havde forsøgt paa nogen uhøflig Tilnærmelse, — jeg har derfor senere saa godt kunnet forstaa Mignons Lidenskab, der ogsaa er saa fuldstændig uerfaren).

Da Hr. Stephensen havde boet fjorten Dage hos os, kom Musikeren en Aften til os for at gjøre et Afskedsbesøg. Jeg fulgte ham ud til Døren. Dèr bad han mig om at kysse ham til Afsked, det gjorde jeg ogsaa, og Stephensen — [et begyndt Axel var her overstreget] — havde allerede i Skinsyge lyttet ved Døren. Senere har han fortalt mig, at han fra det Øieblik af betragtede mig som alle Andre, og nu vilde han, at jeg skulde blive hans paa den Maade, som hans Væsen forlangte det.

Ak, kjære Ven! det var fortvivlende at høre, at jeg saaledes havde forspildt en Mands Agtelse og Kjærlighed, at jeg i hint Øieblik, da jeg saa lidt var mig noget Ondt bevidst, nedsatte mig selv til et Væsen, der kun agtes for værdigt til letsindige Forhold. Aldrig saalænge jeg lever vil jeg glemme den Følelse, hvormed jeg i samme Aandedræt erfarede, at jeg havde staaet saa høit for den Mand, som jeg den Gang neppe kjendte, men siden var kommen til at elske, og saa pludselig sunket saa dybt! Tusind Gange har jeg grædt bittert fortvivlede Taarer derover. Min eneste Trøst var den, at jeg veed med mig selv, at jeg selv ikke kjendte min Forbrydelse. Ofte naar jeg har tænkt derover, er det dog forekommet mig, at naar en Mand havde faaet saa skjønt og rent et Indtryk, hvilket jo dog kun kunde komme fra hans egen Natur, saa skulde han ikke ved en eneste løsreven Iagttagelse saaledes slaa om til en næsten cynisk Modsætning, men, saasnart han var kommen lidt til Ro, undersøge, om jeg da var saa fordømmelig, som jeg saae ud; og naar han fandt nogen Undskyldning, dels i dette Forholds Barnlighed, dels ogsaa i det Forkerte ved min Opdragelse og ved Omgivelsernes Exempel: — saa syntes jeg, at en ægte Kjærlighed ikke skulde have stødt mig bort, men søgt at bevare mig for sig og at hæve mig til det, som han strax havde anseet mig for. Men det er vel en umulig Fordring, og det er maaske kun af Ubekjendtskab med Følelserne, at jeg ræsonnerer saaledes. Det kan jo ogsaa godt være, at De, idet De læser dette, bedre forstaar Hr. Stephensen end mig, og at De føler, at det i hans Sted vilde være gaaet Dem ligesaa.

Det var denne Følelse, som greb mig saa stærkt, da De havde kysset mig, og

jeg havde ladet det ske. Dersom De vidste, hvem De havde kysset, og at det langt fra — ak, saa langt fra! var mit første Kys! Og selve dette Kys, var det ikke et Bevis paa, at han havde haft Ret, at jeg var letsindig? Maaske havde De ogsaa opdaget det, og det var derfor, De troede at kunne gjøre det. Nei, det kunde jeg ikke tænke om Dem efter den Maade, vi have omgaaedes; og saa kysser man heller ikke saaledes. Det var maaske barnlig legende og ubetænksomt, men ikke et af Kjærlighedens Judas-Kys. Imidlertid, jeg forstod hverken mig selv eller Dem, og jeg var bange for os begge. Da jeg var kommen hjem, græd jeg, som om Hjertet skulde briste, uden ret selv at vide hvorfor.

Men jeg maa vende tilbage til hin Tid. Hr. Stephensen talte nu meget med mig om alt dette, hvor forkert det var, om de forkastelige Anskuelser, som min Moder opdrog mig i, og han aabnede mit Blik for Meget, som jeg hidtil var gaaet blind igjennem. Han talte ogsaa med mig om sin Kunst, for hvilken han fandt megen medfødt Sands hos mig (Maleren Jagemann fra Weimar-Perioden, en Ven af Schiller, som De maaske har læst om, var af vor Familie, og min Fader havde selv, som ung, beskjæftiget sig med Maleri). Jeg gik ofte med ham omkring i vort herlige Galleri, hvor han copierede et Par Billeder. Under alt dette blev han mer og mer lidenskabelig, hvilket var mig skrækkelig imod, og jeg taalte det kun tildels, fordi jeg holdt saa meget af ham. Desuden havde jeg jo det Haab, at han vilde gifte sig med mig, hvad han dog altid søgte at faa mig snakket fra. Han havde ingen Midler, og hans Kunst vilde lide under økonomiske Sorger, sagde han, og naar jeg saa lovede at blive saa god en Husmoder, at det ikke vilde koste ham mer, end naar han var ugift, saa mente han, at et saadant Baand ikke var heldigt for en Kunstner, at han maatte reise om, helt kunne ofre sig for sit Arbeide og sine Ideer, og han vilde overbevise mig om, at alt dette var Filisteri og Egoisme fra min Side, og at et frit Forhold mellem Mand og Kvinde, under saadanne Forhold, var baade det værdigste og idealeste. Det har jeg aldrig ret kunnet gaa ind paa, og naar han med Rette var begyndt at finde min moralske Opdragelse meget ufuldkommen, saa endte jeg med at finde hans Moral noget slap; — maaske var det en Fordom, men jeg kunde i alt Fald ikke tilegne mig hans Opfattelse. Saa meget veed jeg dog, at det ikke var Beregning og Klogskab hos mig, men derimod en uovervindelig Følelse og saa den smertelige Erkjendelse, at hans Kjærlighed til mig langt fra var saa inderlig som min; ganske vist havde han jo sin Kunst, medens jeg kun havde ham alene.

Da nu hans Tid i Dresden var omme, forlod han mig i den Mening, at vi skulde blive ved at være gode Venner og skrive til hinanden. Jeg skulde se at blive godt gift, og endelig fortælle ham Alt, hvad jeg oplevede, at jeg ikke igjen skulde komme paa gale Veie.

Dèr stod jeg nu. Kan De forestille Dem, hvor forladt jeg egentlig var? Afsky for min Moder, — det Kjæreste i denne Verden, den Eneste med hvem jeg kunde tale, havde forladt mig, og jeg havde ikke engang Ret til at længes efter ham. Jeg forsøgte at optage mit Claver-Spil igjen, men enhver skjøn Melodi gjorde mig saa usigelig melankolsk, at jeg maatte holde op igjen.

Det var paa denne Tid, at min Fader døde (hvad jeg vistnok fortalte Dem om) og at jeg lærte Hr. og Fru Hertz at kjende. Hos dem fandt jeg en Aand, der var ligesaa forskjellig fra den i mit Hjem, som fra den artistiske, der var traadt mig i Møde hos Deres Landsmand, og den bidrog uendelig til, at jeg kom saa meget til Ro, som det vel var muligt for mig. Men jeg kan aldrig glemme, at det er Hr. Stephensen, som ved sin Deltagelse og Interesse for mig først ruskede min egen Værdighedsfølelse vaagen og hindrede mig i at døse hen i den usunde Luft, som vistnok var paa gode Veie til at ødelægge mig.

Hvad vor Brevvexling angaar, saa har den med større og mindre Mellemrum fortsat sig indtil nu — over halvandet Aar. Han har altid temmelig hurtig besvaret mine Breve og bedt mig om at skrive snart igjen; undertiden har han sendt mig et Blad af sin Skitsebog og til sidste Jul et smukt Maleri. For at De kan overtyde Dem om, af hvilken Art denne Korrespondance er, beder jeg Dem læse hosliggende Brev, som allerede har været i Deres Hænder. Ikke at jeg troer, De skulde nære nogen Mistanke, som jeg derved kunde rense mig for; De vil ikke misforstaa dette Indfald, selv om De maaske ikke forstaar det. Jeg forstaar det maaske neppe selv, men veed kun, at jeg ønsker, at De skal kjende det; det forekommer mig endog, som om Tilfældet har givet Dem en Slags Ret dertil, og som om jeg vilde forholde Dem den ved simpelthen at rive det i Stykker. Sende det bort, vil jeg dog ikke. Thi som De vil se af Datoen, er det snart fjorten Dage gammelt; jeg var vis paa, at jeg havde afsendt det, og ventede snarere, at Posten skulde bringe mig et Brev fra ham til mig end et fra mig til ham.

Og nu Farvel! jeg har skrevet den halve Nat og er frygtelig træt. Mit Haab er, at De ikke vil bedømme mig altfor strengt efter disse Meddelelser, men i alt Fald maa De sige mig ganske ærlig, hvilket Indtryk dette Brev har gjort paa Dem, og ikke af Skaansomhed besmykke dette, — thi hvad Gavn har jeg af denne Fortrolighed, naar jeg ikke tør stole paa, at den besvares oprigtig. At jeg sætter Pris paa Deres Dom, kan De jo nok i Forveien vide, og De vil ogsaa se det af mit Brev til Hr. Stephensen.

Deres Veninde Minna Jagemann.

Hvor fortumlet jeg end var af de mangeartede og til Dels modsatte Sindsbevægelser, som denne Læsning havde sat mig i, saa forsøgte jeg dog ikke først at komme til Klarhed, men aabnede strax dette Brev, som jeg et Par Døgn før havde været saa fristet til at forgribe mig paa. Jeg tvivlede ikke om, at det maatte indeholde Udtalelser om mig selv.

Jeg gjennemsaae flygtig Indledningen med de sædvanlige Undskyldninger for ikke at have skrevet saa længe, og de følgende Bemærkninger om Veiret og om Egnen. Lidt mere Opmærksomhed skjænkede jeg en kortfattet, ikke synderlig rosende Skildring af den kammerherrelige Familie, og jeg lagde Mærke til, at hun ikke gjorde noget Forsøg paa at være novellistisk pikant, hvilket unge brevskrivende Damer — navnlig af Gouvernante-Faget — ellers i slige Tilfælde have en stærk Tilbøielighed til. Derpaa læste jeg med bankende Hjerte følgende Linier:

»Jeg har gjort Bekjendtskab med en ung Polytechniker ved Navn Fenger, en Landsmand til dig. Det var — som du vel nok kan tænke — denne Egenskab, der først anbefalede ham hos mig og gjorde, at vi noget hurtigere stiftede Bekjendtskab, end det vel ellers havde været Tilfældet. Jeg træffer ham meget ofte hos Hertz. Han er ikke smuk, men har et af de aabne, blonde Ansigter, som man maa synes om, især naar det smiler. Af Skikkelse er han meget høi, men gaar lidt bøiet; undertiden ser det mig ud, som om hans Bryst ikke er rigtig stærkt, — det vilde gjøre mig meget ondt. Han viser mig en saadan Opmærksomhed, at jeg ikke kan skjule for mig selv, at han sætter megen Pris paa mig. Om det imidlertid er mer end et flygtigt Sommerferie-Sværmeri, det maa Tiden vise, — han er jo endnu saa ung, — fireogtyve Aar; men han gjør et langt yngre Indtryk, som om han endnu var temmelig uberørt af Livet. Hvad mig selv angaar, saa ved jeg ikke, hvorledes jeg kom til at stille mig, hvis Sagen tog en saadan Vending, og jeg kan ikke overvinde mig til at reflektere over Sligt og indtage en Position derefter; en saadan Tvang er min Natur altfor meget imod. Naturligvis, naar det kan siges En paa, at man har »opmuntret« en ung Mand, — det er jo Udtrykket — eller endogsaa koketteret med ham, — hvilket ofte kun vil sige at have været munter, naturlig, hengivet sig til en Stemning, — og saa dog, naar det kom til Stykket, har trukket sig tilbage, det vil sige, ikke har fulgt ham til Verdens Ende: — ja naturligvis, saa er man et Uhyre, i alt Fald et temmelig fordømmeligt Væsen. Men paa min Side, du gode Gud! hvor latterligt og dumt var det dog ikke, naar to Mennesker gik og ikke turde se til hinanden, af en maaske ganske ugrundet Frygt for at vække en ulykkelig Kjærlighed hos den Anden, og saa kunde de muligvis haft det største Udbytte af hinandens Selskab, eller endog Venskab — for der kan dog bestaa Venskab mellem Mand og Kvinde — og hvis der endelig var vakt Kjærlighed, er det jo heller ikke afgjort, at den var bleven saa ulykkelig. Nei, hvis jeg begyndte paa en saadan beregnet Forsigtighed, saa vilde jeg hvert Øieblik forekomme mig selv ikke blot uhyre latterlig, men tillige frygtelig indbildsk og pretentiøs. — Og kort sagt, jeg synes meget godt om denne Hr. Fenger, og Omgangen med ham er mig baade fornøielig og i mange Henseender lærerig. — Men nu synes du maaske, at jeg er, om ikke paa gal Vei, saa dog paa en lidt farlig Sti!«

Derefter fulgte afsluttende Bemærkninger og Underskrift — din Veninde — ingen Hilsener, naturligvis.

IV

Jeg greb atter Minnas Brev til mig selv, for i Ro at gjennemlæse det Ord for Ord.

Ved den første Læsning havde jeg været betaget af en knugende Angst for, at der virkelig som hun forudsagde, vilde komme Noget for Dagen, som maatte sætte hende mindre høit i mine Øine, en Angst, der jog mig rastløs fra Linie til Linie, bestandig med eet Øie forude.

Jo længer jeg kom frem, desto mere fortog denne Skræk sig; hendes næsten overdrevne Angerfuldhed over de uskyldige Forvildelser fik mig til at smile halvt medlidende, og naar mine Bryn trak sig sammen, var det af Uvillie mod denne Stephensen, — og dog følte jeg en vis Taknemlighed, fordi han ikke havde taget hende.

Samtidig med dette voxede en jublende Glæde op i mig: Bevidstheden om, at hun med dette Brev lagde sin Skjæbne i mine Hænder. Det var helt igjennem dikteret af den Følelse, at vi stod foran et afgjørende Skridt, og af den redelige Beslutning, at der intet Uopklaret maatte lades tilbage paa denne Side af det.

Hun vilde kunne sige til sig selv: jeg har sagt ham Alt, inden jeg lod det komme saa vidt.

Naar jeg altsaa nu sagde — og hvor dybt følte jeg ikke, at jeg kunde, *maatte* sige det: — Nu vel, efter at have hørt alt dette, tænker jeg som før, kun at De er mig endnu dyrebarere, fordi jeg kjender og forstaar Dem bedre, — hvorledes skulde hun da kunne trække sig tilbage?

Var ikke en saadan Fortrolighed en Tilladelse til at tale Kjærlighedens Sprog? —

Brevet til Stephensen viste, at hun selv havde tænkt paa en Forening, skjøndt hendes Udtalelser paa dette Punkt ikke var ganske tilfredsstillende. Men det var først i det sidste Par Uger, at vi Dag for Dag vare komne hinanden nærmere, og i hendes Fremhævelse af, at Brevet var fjorten Dage gammelt, saae jeg en Antydning af, at disse Bemærkninger ikke længer skulde betragtes som gyldige.

Jeg vilde strax skrive til hende.

Dog havde jeg Selvbeherskelse nok til først at give mig Tid til at barbere min venstre Kind, paa hvilken Sæbeskummet endnu sad ganske indtørret; thi Solen, der allerede streifede Vinduesposten, vilde ellers snart have gjort denne nødvendige Operation meget vanskelig. Under dette Arbeide ordnede mine Tanker sig noget, og jeg kunde med flyvende Pen skrive følgende Brev:

Rathen den 14de August 188..

Kjæreste Veninde!

I hvilken Grad Deres yndige Brev har rørt mig, og hvor langt det er fra, at

dets Fortrolighed har aabenbaret Noget, der kunde andet end fuldstændiggjøre og uddybe det skjønne Billede, som jeg allerede havde af Dem, det har jeg kun eet Middel til at overbevise Dem om.

De vil, siger De, sende Hr. Stephensen et nyt Brev. Jeg vil foreslaa Dem at benytte det gamle som Kladde indtil Bemærkningen om, at De frygter for, at mit Bryst skulde være svagt, hvilket jeg kan forsikre Dem er ganske ugrundet.

Derpaa skulde De da — efter mit Forslag — fortsætte:

Han havde allerede viist mig saa megen Opmærksomhed, at jeg ikke godt kunde være i Tvivl om hans Følelser overfor mig. Det kom mig derfor heller ikke ganske overraskende, da han idag anholdt om min Haand. Han har ingen Formue, men vil sikkert allerede om et Par Aar kunne skaffe os et anstændigt Udkomme, rimeligvis i England, hvor han har en Onkel, som vil sætte ham i Vei. Jeg var ikke et Øieblik i Tvivl om, at jeg burde forene min Skjæbne med hans etc.

Dersom De er i Stand til at afsende et saadant Brev, saa kom idag til Hertz til sædvanlig Tid. Hvis jeg ikke seer Dem der, naar jeg kommer, betragter jeg det som et Tegn paa, at jeg skal savne Dem bestandig, og at mit Venskab med Dem i Stedet for at være Indledningen til en livsvarig Lykke kun var en flygtig, men velsignet Drøm.

I saa Fald, lev vel og gid De maa blive lykkelig.

Deres trofaste Harald Fenger.

Jeg lagde dette Brev sammen med det til Stephensen i en Convolut og sendte en lille Dreng over til Villaen med det.

V

Det var et deiligt Eftermiddagsveir, varmt og stille. — Tiden var allerede fremrykket. Jeg løb mer end jeg gik ned ad Bakken, hen ad Stien langs Smaahuse og Hækker og gjennem den lille Gyde imellem Havemurene, der mundede ud i den straalende lyse Elbdal. Men for hvert Skridt her, som førte mig nærmere til Afgjørelsen — og der var ikke mange ialt — blev min Gang langsommere, og gik helt i Staa, da jeg saae de nederste af Stentrinnene, som nede fra det smalle Engstrøg førte op til Huset. Ved den mindste Bevægelse maatte jeg nu vente at se Hus-Hjørnet med det fremspringende Tremmelysthus komme frem bag Kronen af et Frugttræ i Nabohusets Have. Det var, som om Nogen greb mig i Struben, og Benene syntes at blive borte under mig ....

Dèr var den solbelyste Kalkmur under det skinnende Skifertag — Vin-Espalieret — Slagskyggen af Trækronen med Lysthuset, hvor den graagrønne Dug havde en skraa Stribe af gult Sollys; — jeg saae paa denne Stribe meget længe — en Del af et Sekund eller et halvt Minut — for at opsætte Afgjørelsen; nogle Blade af Frugttræet skjulte Hjørnet af Dugen; over den steg Dampen fra Maskinen op. En hvidskjægget Mand havde jeg allerede opdaget — nu ogsaa den gamle Dame — Andre var der ikke.

Jeg vedblev at stirre derop, som om hun endnu kunde komme tilsyne. Trods den stærke Solvarme frøs jeg som i Aftentaage, men jeg var atter Herre over mit Legeme, hvad jeg hidtil neppe havde været. Først tænkte jeg paa at liste mig bort, for jeg tvivlede ikke om, at hvis hun vilde være kommen, saa havde hun allerede været der. Men maaske var hun gaaet op for at hente noget til Kaffebordet, eller hun havde været forhindret, og de havde en Besked, en Hilsen til mig. Dette foresnakkede jeg mig og forkastede det strax igjen som Ynkeligheder af min svage Sjæl, der ikke turde se Sagen lige i Øinene.

En Sten, der raslede, eller et ubestemt Synsindtryk af Noget, der bevægede sig, fik mig til at se til den modsatte Side, ned mod Floden. Dèr, ved den lille Kilde, neppe halvhundred Skridt fra mig, reiste en Skikkelse sig i Veiret —

Det var Minna.

Jeg vilde ile hende imøde. Men Hertz havde allerede opdaget mig og raabte efter mig: »Hr. Fenger, skynd Dem, skynd Dem dog!« Jeg saae ogsaa, at han vinkede ad mig, og skjøndt jeg ikke kunde begribe, hvad denne Iver skulde sige, adlød jeg den meget villig. Da jeg med to Trin i Springet naaede op paa Trappeafsatsen, kom et langt, knoglet Fruentimmer farende ud af Døren med en Haandkoffert og en Plaidrulle i Hænderne, saa at vi nær havde løbet hinanden omkuld.

— Endelig, det var da godt, at De kom! udbrød Hr. Hertz.

— Vi var saamænd lige ved at sende Bud efter Dem, men Minna

paastod, at De kom ganske bestemt.

— Ja, vil De tænke Dem, — vi reiser til Prag i Aften, ja om et Øieblik.

— Men vi jager Dem ikke bort derfor. Tvertimod haaber vi, at De følger os lidt paa Vei. Iltoget holder jo nemlig ikke her, saa vi maa tage til Schandau, og det vil vi gjøre med Skibet, Veiret er jo nu deiligt. Saa kunde De gjerne gjøre den Tur med, — der gaar Tog tilbage Klokken ni, — Minna har allerede lovet det.

Naturligvis skyndte jeg mig at gjøre det samme.

Min frugtbare Selvplager-Fantasi havde et Øieblik tilhvisket mig den Mulighed, at mit Brev slet ikke var blevet afleveret, saa at Minnas Nærværelse var uden Betydning og Alt endnu vilde opløse sig i Skuffelse. Men Fru Hertz's Ytring, at Minna havde paastaaet, jeg kom sikkert, beroligede mig. Nu kom hun selv op ad Trappen. Hun bar den samme lette, chamoisfarvede Kjole, som hun havde haft paa, da vi vare sammen i Stenbruddet. Idet hun gav mig et usædvanligt langt og fast Haandtryk — hun havde en ejendommelig inderlig Maade at give En Haanden paa — smilede hun, men kun med Øinene, og saae mig helt ind i Sjælen med et Blik, der var ligesaa forskjelligt fra alle tidligere, som »du« er fra »De«. Alt Blodet strømmede mig til Hovedet; da hun slap min Haand, dirrede den, og ogsaa mine Knæ rystede. Først nu, da hun gav mig Vished, og jeg følte mig ganske rolig og lykkelig, kunde jeg physisk mærke, hvor stærkt Spændingen og Angsten havde taget paa mig.

Minna havde følt det og kunde ikke lade være med at smile ganske hemmelighedsfuldt og med en lidt smigret Mine, medens hun skjænkede Hr. Hertz et Glas af det kolde Kildevand, som han altid satte megen Pris paa at faa til sin Kaffe — det var ligesom i en Café. Og alt imedens han nippede snart til Kaffen, snart til Vandet, snakkede han paa sin ivrige Maade: —

— De maa nemlig vide, — ja det vil forresten interessere Dem — maaske lokker det Dem til at tage med helt til Prag — naa, ikke? Ja, ja, det er forresten ogsaa godt, at Minna faar Følgeskab tilbage, og Dem tør vi nok betro hende til. .... Altsaa der er i Prag fundet et Manuskript til Faust — til *Faust*, kjære, unge Mand, — det vil sige, til en Del af de første Scener — og afvigende, det er det uhyre interessante! naturligvis kun i Smaating, men alligevel; det skal iøvrigt være djærvere i Tonen og er sandsynligvis et af de første Udkast. .... Det er en gammel Særling — pensioneret Oberst — der for Gud ved hvor længe siden har arvet det efter en Grand-Tante eller noget lignende, der ved Hoffet i Weimar stod Goethe — ja, hvor nær, det veed jeg saamænd ikke, he he! og det kan jo ogsaa være det samme. Dèr har De forresten vort moderne militære Tydskland! Arver en Kiste med Breve og Papirer, blandt hvilke han, hvis han da ikke havde været saa uvidende, kunde have formodet, at der var Ting fra Goethe derimellem; gider af lutter Foragt for alt Litterairt ikke saa meget som lukke Kisten op; er i Pengeforlegenhed — Ødeland naturligvis — maa kaste sig i Armene paa

Aagerkarle — og har en Skat paa sit Loft, som han kunde kjøbe et lille Fyrstendømme for. …. Og hvis han endda ingen Vink havde faaet, men vi anede jo noget saadant, om ikke just et Manuskript, saa dog Breve, Oplysninger — jeg har selv skrevet til ham — men nei: Familiepapirer, maaske kompromiterende Hemmeligheder, og de skulde udleveres til »forbandede Litterater«, saadan har han naturligvis raisonneret. Altsaa: men nøjes med Johannisberger-Dorf i sin Kjelder — det er notorisk, at han var en passioneret Vinkjender — og et Fyrstendømme paa Loftet, — det er Nemesis! Aa, saa den Karl har ærgret os! Nu er han altsaa død, Gudskelov, og Manuskriptet findes. At jeg dog ikke var tilstede. Naa, men jeg fik Brev idag, blev tilkaldt som — saa at sige — en Slags Autoritet, kjære Ven! og De kan tænke — ….

Ligesaa lidt som et eneste af Minnas Smil eller nogen af hendes Bevægelser undgik mig, ligesaa lidt tabte jeg et eneste Ord af denne Beretning. Jeg følte en Vidde og Elasticitet i Sindet, som om det paa een Gang kunde rumme alle mulige Indtryk, der blot vare tiltalende og rene. Den Gamle har aldrig haft en opmærksommere og mere deltagende Tilhører, ja, han meddelte mig endog Noget af sin egen Exaltation. Min Tilstand var som en let Opiumsrus, der lader smuk Musik tone endnu vidunderligere. Og medens jeg lykønskede ham til denne interessante og ærefulde Reise, fremsatte Spørgsmaal og besvarede hans livlige Udbrud, drak jeg min Kop Kaffe, som Minna havde skjænket og rakt mig, og langt fra at finde den »brune Nektar«, skjænket af elskede Hænder, uforlignelig, afgjorde jeg i mit stille Sind, at Minna i sin Egenskab af Sachserinde lavede »Bliemchen-Kaffee«, og at den Tid vilde komme, da hun maatte vænne sig til at omgaas mindre økonomisk med Bønnerne.

Jeg havde dog neppe haft Hjerte til at afslaa en anden Kop, hvis jeg ikke fra Floden havde hørt den dumpe Lyd af Dampmaskinens Stempelslag. De Andre paastod, at det var for tidligt, men snart efter saae vi over de grønne Marker Skibets Skorsten, der som en sort Streg rykkede frem paa den lyse Baggrund af Affaldsskraaningen under Stenbruddene. ….

Snart efter sad vi paa Dækket under Solseilet og saae Huset glide os forbi; den grønlige Dug lyste endnu inde i Skyggen af Lysthuset. Vi seilede henimod Lilienstein og dens Tvillingbroder Königstein, der nu traadte frem ligeoverfor den, med Sollys paa sin Murrand og paa de smaa Vagttaarne. Skjæret af de gule Stenbrud flammede henover Vandet, og hver rød Plet eller violet Skyggerids deroppe blev her til en lang dirrende Stribe; langs Bredderne dyppede Marker, Buske og Frugttræer deres grønne Speil i Floden. Fra den pløiende Stavn gled lange, muslingformede Bølger ud til Siden, og eftersom de naaede ind mod Bredden, flød Speilfarverne ind i deres glasurblaa Dale, — ligesom en Vædske, der pludselig finder en Kanal — og trak Billedet ud i en langstrakt Forvridning, indtil Alt blandedes i et vibrerende Mellemhverandre af tungede og spiraldreiede Farver, alle lyse og glasklare.

Den gamle Hertz var meget livlig og fortalte utrættelig om Prags Mærkværdigheder; om den eiendommelige Teyn-Kirke, hvor min berømte Landsmand Tycho Brahe laa begravet, — om det smudsige Jødekvarter med sin skumle Synagoge og den overgroede Kirkegaard, hvor de simple orientalske Gravstene, skjæve og hældende, trængte sig saa tæt op ad hinanden, som om de vilde skyde hinanden op af Grønsværet, om Hradschin, det bøhmiske Akropolis og de terrasseformige Palæhaver op ad dets Bjergside — lutter Herligheder, som jeg vilde kunne beundre den næste Dag, hvis jeg lod mig overtale til at tage med dem i Aften. Thi han lod hele Tiden, som om han haabede, at jeg tilsidst vilde give efter, og han gottede sig godmodig over, at mine Undskyldninger, trods den bestemte Forsikring om det ganske Umulige heri, ikke just havde noget synderlig overbevisende Indhold. Men bestandig endte han med at sige: »Ja, ja, det er jo ogsaa rart, at Minna faar Følgeskab, skjøndt jeg er vis paa, at hun godt turde tage alene hjem.« Saa begyndte naturligvis hun at forsikre, hvor redebon hun var til dette Vovestykke, og at jeg »endelig ikke for hendes Skyld« maatte give Afkald paa denne fornøielige Udflugt, nu, da der tilbød sig saa gunstig en Leilighed i det behageligste Selskab. Og imens hun drillede mig saadan, at jeg tilsidst ikke vidste, hvad jeg skulde svare, lo hun til mig ud af de sammenknebne, blinkende Øine. Vi morede os hjertelig over, at den skikkelige Mand, alt imens han mente at have os til Bedste, i Virkeligheden blev holdt for Nar af os, da han dog umulig kunde ane, hvor absolut jeg netop denne Aften var forhindret i at forlade hende. Men Fru Hertz, der sad paa Bænken ligefor os, rystede undertiden sine graa Krøller, idet hun betragtede os med et overbærende Smil, som om denne Snak trættede hende, men tillige med et spørgende Blik, der syntes at søge en Hemmelighed under denne Ordleg.

I Schandau var der neppe Tid til Andet end at spise til Aften i en Hotelhave ved Floden. Mørket faldt hurtig paa. Hertz mindede om Hjemtouren. Men Minna forsikrede, at Dampbaaden til Jernbanen regelmæssig gik et Kvarter før Togets Afgangstid, som vi vidste sikkert fra Reisebogen. Da Stationen nemlig ligger paa den anden Side af Floden, og godt en halv Fjerdingvei fra Hotelbyens Centrum og Landingsplads, iværksættes Forbindelsen ved en lille Dampbaad. Denne Combination foruroligede den gamle Hertz, der begyndte at faa Reisefeber og hvert Øieblik trak sit Gulduhr med Dæksel op af Lommen.

Endelig indrømmede Minna, at det kunde være paa Tiden at bryde op. —

Ved den lille Bro var der ingen Baad at se. Det sorte Vand med et Skjær over sig af Lygtelys, der samlede sig i Hvirvlerne, jog frit forbi dens tomme Bjælkelag, hvor der ikke stod saa meget som en Vadsæk eller Haandkoffert.

— Nu er vi da nok komne til den feile Bro, det maa være Dampskibsbroen, mente Fru Hertz.

— Vist ikke, vi er blot for tidlig paafærde, svarede Minna, lidt stødt over

denne Mistro.

Vi drev nogle Minutter frem og tilbage, uden at der viste sig Noget eller Nogen. Hertz gik ind i det aabne Skur, der tjente til Ventesal, og satte sig. I det ene Hjørne sad en tarvelig Mand og sov med Hatteskyggen nedkrampet over Panden, for den osende Petroleumslampe lyste netop tilstrækkelig til at skjære En i Øinene. Efter endnu et Par Gange at have raadført sig med sit Uhr, stod Hertz op, nærmede sig til den Fremmede, trippede lidt omkring ham, fik et Hosteanfald — og spurgte endelig forsigtig, om Herren maaske ogsaa ventede paa Dampbaaden til Dresdener-Toget.

— Nach Brag! snøvlede den Adspurgte mekanisk, uden at se op, maaske ogsaa uden at være vaagnet.

Et Haab begyndte at dæmre for mig. Da jeg saae en Lastdrager komme slentrende ned paa Broen, gik jeg hen til ham og spurgte. — Baaden til Dresdener-Toget var gaaet for ti Minutter siden. Glædesstraalende indvendig, og saa ærgerlig som mulig at se til, gik jeg hen til Damerne med mit Budskab. De stod lige ved den lille Lampe, og jeg kunde se, at Minnas Ærgrelse over at blive beskjæmmet i sin Sikkerhed, havde en haard Kamp at bestaa med en Glæde, som lykkeligvis ikke var mig uforklarlig. Hun syntes med Villie at undgaa mit Blik.

— Der er Tid nok, den kommer ganske sikkert — han har blot ikke vidst rigtig Besked .... Se, er det ikke den derude?

En rød Lanterne nærmede sig paa Floden fra den Side, hvor Stationen maatte ligge. Snart skimtedes et Par Tovstykker, og Dampen, drevet frem af Vinden over Skibet, der langsomt gik op mod Strømmen, svævede foroven som en lille Rosensky. Man hørte Stempelslagene.

Jeg følte mig usigelig flov og kastede et ærgerligt Blik paa den gamle Hertz, der udbrød i et beroliget »Gudskelov« og ilede i Forveien ned paa Broen, som om der ingen Tid var at spilde, som om det var ham, der skulde til Dresden.

Baaden skilte sig ud fra Mørket, Piben skingrede, et Raab derudefra besvaredes af Lastdrageren, og forbi Bro-Lygten foer en Lasso, der var lige ved at fange den skikkelige Hertz, og plaskede ned nogle Alen bagved ham. Den lille Damper laa ved Broen, endnu dirrende i sit kulstøvede Skrog; paa den smudsige, lave Kahytsvæg faldt Lys fra Maskinrummet, hvor det endnu pumpede med en langsom Futten; en vamlende Varme og en branket Oliestank, blandet med Kulos, strømmede ud i den friske Natteluft.

— Til Dresdenertoget?

— Iltoget til Wien. Men der er Tid nok, vi ligger her næsten en halv Time.

— Ja, men Toget til Dresden?

— Det har vi lige sat Folk over til.

— Men der er jo Tid endnu. Kan man da ikke faa en Baad til at sætte En over?

— Her er vist ingen Baad at faa nu. Vel? Heinrich — er her nogen Baad

at faae?

— Nei, naturligvis er her ingen Baad at faa, svarede Drageren og spyttede ned i Vandet, — Folk kan jo være her, naar Damperen gaar.

Den sidste Sten faldt fra mit Hjerte, og det forekom mig, at ogsaa Minna trak Veiret friere. Men Hertz saae ganske bestyrtet ud; han følte aabenbart hele Ansvaret ved saaledes at have trukket os ud i den vide Verden og forlade os der midt om Natten.

— Men det er ogsaa dig, Minna! hvorfor var du saa paastaaelig? Man skal aldrig stole paa Hukommelsen i Sligt, — og Reglementer kan jo forandres fra Aar til Aar — det burde jeg ogsaa have betænkt. Det er virkelig høist fortrædeligt.

— Naa Herregud! sagde Fruen beroligende, egentlig er vel Ulykken ikke saa stor. De kommer til at overnatte her, men Hoteller er der da nok af her i Schandau, der er jo snart ikke Andet.

Denne praktiske Bemærkning beroligede ham.

— Det er rigtignok sandt, der gaar jo tidligt Tog ind. Men maaske vil de dog savne dig.

— Aa, jeg kommer saamænd, før Nogen er oppe.

Vi gik nogle Minutter frem og tilbage, saa trak Hertz mig lidt til Side: —

— Sig mig, kjære Hr. Fenger, — De kom jo saa uforberedt med paa denne Udflugt — og desuden tænkte vi jo ikke paa at overnatte — jeg mener, har De — tilfældigvis — ikke saa mange Penge hos Dem?

Jeg skyndte mig at berolige ham i denne Henseende, da jeg — virkelig »tilfældigvis« — havde et mer end tilstrækkeligt Beløb hos mig.

Den Gamle saae forundret paa mig og stak tøvende sin Portemonnaie, som han allerede havde taget frem, ned i sin uhyre dybe Lomme, mens han bevægede sin Underlæbe, som om han endnu vilde sige Noget.

— Ja, Herskabet kommer vist til at overnatte her, raabte Styrmanden fra Damperen, — der gaar ikke flere Tog nordpaa.

— Nei, vi vil sydpaa, vi skal til Prag.

— Men De spurgte jo om Dresdener-Toget.

Hertz gav sig til at forklare de indviklede Forhold.

En Damppibe skingrede hinsides Floden, og som et lysende Leddyr gled et Tog forbi, hvæsende og bræmsende. Det var det, der skulde have ført os tilbage til Rathen. Jeg stod alene med Minna, og da jeg mente, at Ingen bemærkede os, gav jeg efter for min Kaadhed og rakte lang Næse ad Toget. Minna brast i Latter, — og en noget raa Bas, lidt til Siden for os, stemmede med i. — Jeg vendte mig næsten forskrækket; det var Drageren, der syntes at have opfattet Situationen.

— Men hvad ler I dog af? spurgte Fru Hertz.

Hertz's fik nu pludselig travlt med at indskibe sig, som om der var Fare for, at Damperen skulde gaa fra dem. De blev staaende ved Rælingen, og vi talte endnu et Kvarterstid sammen, med lange Pauser, søgende efter Ordene, Allesammen kjede af Ventetiden. Hertz anbefalede os et Hotel, der

var godt og »maadeholdent« i sine Priser. Endelig ringede Signalklokken. Hertz kom i Tanker om Manden i Ventesalen.

— Lad ham komme, hvis han vil med, sagde Styrmanden.

Men den Gamle blev ivrig. Jeg løb op og vækkede Flegmatikeren, der fulgte mig brummende. Saa snart han var gaaet over Landgangsbrættet, blev det halet ind, Dampbaaden gled bort, svingede langsomt og forsvandt i Mørket. Minna blev ved at vifte med sit Lommetørklæde.

Jeg var lige ved at omfavne hende, — men udefra kunde de maaske endnu se os. Og Drageren sad et Par Skridt borte, overskrævs paa Rækværket.

VI

Vi gik langsomt tilbage. Paa Hjørnet af Skuret var der en af de store blaa Postkasser. Minna smilede, trak et Brev op af Lommen og holdt det hen for mig, saa jeg kunde se Udskriften. Og idet hun saae paa mig med et spørgende Blik, der sagde: »skal jeg?« strakte hun Haanden ud og stak den ind under Klappen. Brevet faldt med en dump Klang i den tomme Kasse. Skjøndt denne Klang var hendes Ja-Ord, vakte den hos mig en dunkel Følelse af Uro, som om der var noget Ondt varslende ved den. Denne flygtige og tilsyneladende helt umotiverede Følelse erindrer jeg endnu ganske levende, skjøndt jeg ikke et Øieblik hengav mig til den. For jeg havde allerede draget hende ind til mig og følte snart min Omfavnelse gjengjældt med en Heftighed, der mindre havde Charakter af Lidenskab end af inderlig Ømhed. Disse kraftige Pigearme syntes, idet de knugede mig ind til hende, at ville holde mig rigtig fast, saa at Intet kunde rive mig fra hende igjen. Da hun mærkede, at jeg snappede efter Veiret, slap hun mig pludselig: —

— Har jeg gjort dig Fortræd? jeg er saa voldsom? —

Hendes Ansigt havde et saa forfærdet Udtryk, — som om jeg virkelig kunde være gaaet i Stykker mellem Armene paa hende — at jeg uvilkaarlig brast i Latter og bedækkede det med Kys, indtil hun tyssede paa mig med en Forskrækkelse af en ganske anden skjælmsk og fornøiet Art tittende ud af de opspilede Øine og hviskende fra de halvaabne Læber, som hun lagde Fingren paa. Men der var ingen i Nærheden, og Hjørnet af Skuret gjemte os i en trekantet Skygge.

Endelig forlod vi den. Jeg vilde føre hende videre ud langs Floden, men dèr blev det hende for mørkt; hun vilde indad Byen til. »Vi kan jo være fornuftige,« sagde hun. Men vore Ord blev mindre Samtale end oversatte Kjærtegn.

Vi gik langsomt Arm i Arm paa den brede Quai henimod Byens Lys, der tilvenstre i spredte Gnister steg op imod Stjernerne og forrest ud imod Flodbugten samlede sig i en gyldenstraalende Bort, indlagt med Hotelhavernes grønne Emaille. Paa den anden Bred saaes intet andet Lys end et Par kulørte Signallygter, og den mørke Bjergmasse viste sig kun som en stjærneløs Del af Himlen.

Iltoget jog forbi derovre og mindede os om Tiden. Men netop nu begyndte det at lysne perlemorsagtig forude; under Lysningen traadte en mørk Bjergbue frem. Masterne af et Par Elbpramme tegnede sig paa Himlen. Glansen blev hurtig rødere som af en Ildebrand — havde man været ved Rhinen, vilde man tro, at det var Hindarfjældet lysbrændende, der hævede sig som en glødende Kuppel over Winterbergs jævne Skovaas, just hvor Hakket midtveis silhouetterede sig. Faa Minutter, og Maanen svævede frit, bestandig mindre gylden og mere krystallisk, over

Bjerglandskabet med Flodens Krumning, et Landskab, som den selv syntes at skabe af Nattens Chaos og at fuldkommengjøre mer og mer.

Det var for skjønt til, at man kunde tænke paa at skilles. Og vi blev ved at gaae frem og tilbage ved Floden fra det lille ensomme Venteskur, til vi kom saa nær ved den første Hotelhave, at vi saae de sorte Frakker og brogede Damehatte bevæge sig under Løvet.

Alene paa dette fremmede Sted, forekom vi os som et nygift Par, der er paa Bryllupsreise. Jeg priste det lykkelige Tilfælde, der havde tvunget os til at overnatte.

— Jeg var ganske vist ogsaa glad derover strax, sagde Minna, men snart efter blev jeg rigtignok betænkelig, for jeg havde det jo dog paa en Maade paa min Samvittighed, — jeg burde ikke have været saa paastaaelig. Selv havde jeg kun et Par Mark hos mig. Hvis du nu ikke havde haft mer, saa havde min Letsindighed bragt os i en slem Forlegenhed. Der faldt en Sten fra mit Hjerte, da jeg saae Hertz og dig i en praktisk *tête à tête*, og forstod, at du ikke behøvede at laane Noget af ham. Jeg var allerede ganske hed om Ørene .... Ak, de Penge, Harald! Det var maaske en Mindelse om, hvormeget man altid bør tænke paa dem ved alle Planer.

Og vi fordybede os i de pekuniære Fremtids-Udsigter og Beregninger over, hvor Lidt der kunde gjøres tilstrækkeligt ved økonomisk Kunst, — et tilsyneladende meget prosaisk Emne, men som i Virkeligheden for unge Kjærestefolk, der er ligesaa fattige som forelskede, har større Tiltrækning end den mest ophøiede Romantik. Ja, hvor sværmeriske vi end vare, tvivler jeg dog meget om, at det Guld, som Maanen lod blinke hen over Flodmørket, forekom os mere poetisk end det, som vort Indbo skulde betales med, naar Tidens Fylde kom. Og man maa ogsaa indrømme, at begge Arter foreløbig vare lige uvirkelige og billedlige.

VII

Endelig maatte vi beslutte os til at opsøge vort Hotel. Det hørte ikke til dem, der præsenterede sig ud mod Floden, men laa med sin Façade ud til det samme Torv, som hine fornemmere Brødre vendte Ryggen til, — en aflang Plads, halvt overskygget af Kirken paa den østlige Kortside. Tolvslagene rungede netop ned fra dens Taarn, hvis smaa Teglsten tindrede som vaade Skjæl.

En døsig Lygte oplyste Porthvælvingen. Paa Trappen var der allerede slukket. En »Hausknecht« med Hanke-Øren og et Ansigt fuldt af Philippenser skelede med et Drikkepenge-vurderende Blik paa os, og med et andet efter den totalt manglende Bagage, kløede sig i et Par gullerods-røde Haartotter og svarede, idet han blinkede paa en ganske særlig uforskammet Maade med det ene Grise-Øie: —

— To Værelser? og de skal vel være sammen? — ja, jeg veed saamænd ikke —

— Saa skaf Dem det at vide — i to Etager, for mig gjerne — men hurtigt, her er Hoteller nok i Schandau, sagde jeg barsk, idet jeg betvang en mægtig Lyst til at ruske det ene Øre af ham. Minna, der var bleven ganske rød ved hans Uforskammethed, saa helt forskrækket paa mig.

Oppe i andet Stokværk bøiede et kvindeligt Ansigt sig frem i Rembrandtsk Belysning. Flere Numre tonede op og ned ad Trappegangen med den forskjelligste Betoning; derpaa antog vor Hausknecht pludselig en diplomatisk Stilling og indbød os med en naadig Haandbevægelse til at vove os op ad den med en gjennemslidt Kokusmaatte belagt Trappe og betro os til den kvindelige Genius med Lyset, som dryppede store Stearinklatter ned paa den noget rødlig-graa Skulder af hans Diplomatkjole, alt imens han i en dyb Mavetone frembragte de to udkaarne Numre. Vi fulgte denne Opfordring efter indstændig at have paalagt ham at lade os vække til Morgentoget.

Værelserne laa ganske rigtig ved Siden af hinanden, og skjøndt jeg nok saa rask havde erklæret, at de for mig gjerne kunde ligge i forskjellige Etager, blev jeg unægtelig meget fornøiet ved dette umiddelbare Naboskab; de stod endogsaa i Forbindelse. Jeg veed ikke, om det var tilfældigt, at vi begge samtidig satte vort Skotøi ud i Korridoren. Den var tom og mørk; kun langt henne ved en Omdreining var der et Skjær af en skjult Lampe. Vi listede os paa Hosesokker ud paa den neutrale Grund og gav hinanden et langt Kys til Godnat.

Da jeg igjen var i mit Værelse og gav mig til at trække Frakke og Vest af, bemærkede jeg, at Nøglen sad i Døren ind til hendes Værelse. Denne Opdagelse satte mig straks i en tiltalende nerveus Spænding, men bragte tillige Ærgrelse og Uvillie, idet jeg erindrede det ækle Opvarter-Smil med det sammenknebne Griseøie. Derved kom jeg imidlertid til at erindre, hvor

rød hun var bleven den Gang, jeg saae ganske tydelig hendes fornærmede og forskrækkede Mine, og dette Billede voldte mig et kildrende Velbehag. Jeg faldt i Staver med Vesten hængende over den ene Arm og stirrede ufravendt paa denne betydningsfulde Nøgle. Var den dreiet om eller ikke? Jeg listede mig hen og rørte ved den, men turde ikke dreie den, for ikke at gjøre hende forskrækket.

Jeg gik tilbage i Værelset og fortsatte Afklædningen, idet jeg dog bestandig skelede til Nøglen, ligesom jeg to Aftener iforveien havde skelet til hendes Brev. Men jeg havde ladet det være uantastet, og allerede idag havde jeg faaet det tilsendt aabnet, med Ret til at læse det. Dette tydelige Bevis paa Dydens Belønning styrkede min Samvittighed. »Ogsaa denne Skillevæg vil jo en Gang falde af sig selv, blot jeg giver Tid, og vi ville Intet have at bebreide os.«

Lige da jeg havde slukket Lyset og lagt mit Hoved paa Puden, skræmmedes jeg op ved en sagte Banken. Jeg var ved at springe ud af Sengen, da jeg besindede mig paa, at det var paa Væggen, der blev banket, lige ved mit Hovedgjerde, og jeg huskede, at hendes Seng stod ved samme Væg. Hurtig svarede jeg, og hun gjensvarede; sagte og stærkere, med Knoen og Haandfladen, gjennem alle Tempoer og i forskjellige Rythmer, fortsatte Telegrapheringen sig, som om det var to spiritistiske »Banke-Aander«, der underholdt sig med hinanden, og denne Samtale uden Ord, der tydeligere end Ord kunde have gjort det, udtrykte vor adskilte Samværen, vort Savn og vort Haab, — efterlod mig i en rolig og lykkelig Stemning.

Jeg vidste, at paa begge Sider af denne uaflaasede og lidet klosterlig-strenge Væg, havde der rørt sig de samme Stemninger, Følelser og Tanker, — om de end ikke hos hende havde antaget Form af en Fristelse eller af bestemte Forestillinger. Denne Time forekom mig paa en hemmelighedsfuld Maade at have ført os nærmere sammen; og medens al min Glæde hidtil havde været Bevidstheden om at have Lov til at elske, gjennemstrømmedes jeg nu af den salige Følelse, at *være* elsket, selv at være Gjenstand for den Andens Længsler og forborgne Ønsker.

VIII

I det lille Restaurations-Cabinet traf jeg Minna ventende paa mig. Hun skjænkede Kaffen af den anløbne Kande, og vi satte os til Bords som et Par unge Ægtefolk, ganske som om de delikate Karlsbader Horn paa Bakken var et sandt Symbol paa vore Hvedebrødsdage. Det var endnu temmelig dunkelt i Værelset; Taagen blindede Vinduet som et hvidt Rullegardin. Jeg var lidt tung i Hovedet af den uvant tidlige Morgentime og noget febrilsk.

Udenfor kunde man ikke se Kirken og kun skimte Gjenbohusene som en Masse. Brostenene vare fedtede, Minna gled og tog min Arm. Et Par Gadefeiere bevægede sig grotesk i det mælkehvide Medium.

Under Barberskiltet, der syntes at være en fritsvævende Maane, klirrede en Glasdør, som blev lukket op med et Spark.

Ved Kramboden paa Hjørnet havde en paa een Gang krydret og snusket Lugt imprægneret Taagen paa et bestemt Strøg: man traadte pludselig ind i den og ligesaa pludselig ud igjen.

Vi kom i passende Tid til Damperen.

Neppe havde den lagt ud, saa var ogsaa Bredden forsvunden, og man kunde gjerne tro, at man var midt ude paa Verdenshavet.

Kun lige i Nærheden saae man de smaa Bølger blinke skjælagtig; Taagen drev henover dem som Røg. Fra Skorstenen slog den sodede Kulrøg ned over Dækket. Piben lød uafbrudt, snart med lang Hvæsen, snart i korte, stakate Hvin og Suk. Undertiden svarede en anden Piben eller et langt Raab, og et stort mørkt Legeme gled os forbi, som et Spøgelse-Skib.

Minna klyngede sig fast til mig og knugede min Arm:

»Der kan da ikke ske Sammenstød?«

»Vist ikke!«

Og forresten, hvorfor skulde ikke den lille Dampbaad kunne blive seilet i Sænk? og man drukner lige saa let midt paa Elben som midt paa Atlanterhavet.

Denne lille Fare forenede os inderligere end alle Fremtidsdrømme. Men den samme Taage, der havde fremkaldt den, forjog den snart ved at gjennemisne os. I Angsten for Snue og Hoste druknede den romantiske Frygt og Haabet om at forenes i en pludselig Død.

Saa forvirrende var denne Fart, med ligesom et Bind af Lys om Øinene, at da et Stød forkyndte, at vi vare lagt til, ventede vi Bredden paa den anden Haand og troede, at vi vare vendte tilbage til Schandau-Siden.

Og da vi stod paa Perronen, og Dresdener-Toget bruste frem, mente vi, at det maatte være et, der gik ad Bodenbach til.

Alt befandtes imidlertid at være i bedste Orden.

Takket være en velanvendt Drikkeskilling, befandt vi os snart ene i en anden Klasses Coupé. Over Vinduets hvide Tavle foer skyggegraa Billeder af Blade, Grene og Buske, og den ene Draabe efter den anden søgte Vei ned

over den.

Under den rystende Bevægelse stødte vore Skuldre bestandig sammen.

Men mit Haandtryk besvarede Minna neppe, og hun var meget ordknap.

Jeg vilde drage hende til mig, men hun flyttede sig til Siden og pegede med et sky Blik paa Vinduet, der formørkedes af Conducteuren.

Da han havde taget Biline, og jeg efter at have lukket Vinduet vendte mig om, glad ved, at vi nu skulde være uforstyrrede, reiste Minna sig. En Dreining af Wagonen kastede mig ned paa det bløde Hynde, og i det samme laa hun paa Knæ for mine Fødder. Leende vilde jeg løfte hende op, men standsedes af et ængsteligt og bønligt Udtryk i hendes Ansigt.

— Harald! jeg har Noget, jeg maa sige dig. Men lov mig ikke at blive vred .... Nei, nei, du skal Intet love, maaske kan du ikke andet.

— Men, Minna dog! Hvad skal det sige? — reis dig, Kjære!

— Nei, nei! hør først, jeg har været saa styg igaar .... jeg har narret jer — løiet ogsaa for dig —

— Hvad mener du dog — naar da?

— Aner du det ikke — kan du ikke gjætte det?

— Nei, jeg forsikrer dig.

— Se! udbrød hun med et fortvivlet Udtryk i Ansigtet, du kan slet ikke tænke dig, at jeg kan være saa falsk .... Og naar du hører det, vil du maaske frygte, at jeg altid er saadan —

— Men hvad er det da? du har jo endnu slet ikke sagt mig det.

— Ja, det var jo igaar Aftes, da vi kom for sent til Færgedamperen, det var min Skyld — jeg vidste godt, at den gik tidligere til det Tog — og det benyttede jeg mig af.

— Og det er det Hele? udbrød jeg leende.

— Du ler mig ud! du skulde meget heller banke mig, — er det rart at faa en Kone, der saadan kan lyve og bedrage? .... Synes du da slet ikke, det er stygt?

— Men Herregud!

— Og den rare gamle Hertz, der blev saa bekymret — han følte aabenbart Ansvar ved saaledes at have faaet os ud paa Eventyr. Ja, naar det er for sent, kan man sagtens angre. Jeg havde heller slet ikke tænkt paa, at jeg uden Tilladelse disponerede over din Pung, at du maaske ikke havde Penge nok hos dig og kom i Forlegenhed. Alt det var meget urigtigt. Men det værste var dog, da du selv begyndte at tale om den heldige Feiltagelse, og jeg ikke turde bekjende det, men blev ved at lyve — for min egen kjære Ven — da blev jeg saa led ved mig selv.

— Men hvorfor turde du da ikke »bekjende det«, som du kalder det?

— Den Gang turde jeg umulig, og nu kunde jeg ikke lade være, skjøndt det egentlig var min Beslutning aldrig at sige det, eller i alt Fald meget, meget senere .... Ak, du kan maaske slet ikke forstaa det! Men — ikke sandt — det var dog saa yndigt at være uforstyrret sammen, vi havde jo slet ikke faaet talt sammen endnu — i Stedet for at skulle færges over i en

Dampbaad fuld af Folk og puttes ind i et ækelt Jernbanetog — det Tog er altid opfyldt — tænk dig! — Og saa — (hendes Stemme blev ganske hviskende, og hun skjulte Hovedet i mit Skjød) — var det ikke ogsaa lidt — en ganske lille Smule — sødt, pludselig at bo saadan Dør om Dør?

Jeg bøiede mig ned til hende.

— Og da du bankede paa Væg —

— Tys! udbrød hun, idet hun lagde Pegefingeren paa mine Læber og betragtede mig med et pudsigt, forskræmt Udtryk. Men strax forandrede det sig næsten indtil Surmuleri: —

— Og du, der sagde saa koldsindig, at det var lige meget, om Værelserne kom til at ligge i hver sin Etage —

— Men overfor Opvarteren, Kjære —

— Ja — ja, jeg veed nok — —

Hun foer op og gav mig et Kys, pludselig og kort, — det var, som om jeg havde faaet en Bold i Ansigtet.

— Er du saa ikke vred mer?

Jeg løftede hende helt op paa Sophaen.

— Mer? men jeg forsikrer dig, Minna, jeg har slet ikke —

— Ja, men, du *maatte* jo ogsaa gjerne være vred, du skulde jo være vred paa mig —

— Aa Snak! jeg synes blot, at det er langt skjønnere nu, da jeg veed, at det ikke var et Tilfælde, men din Villie —

— Dig er der da heller slet ikke noget Udkomme med, du vil absolut forkjæle mig, hvad skal det blive til! udbrød Minna og trykkede sig ømt ind til mig. — Men se, hvor det klarer, — det bliver dog smukt Veir idag.

Udenfor, paa den hvide Taagedug, der var spændt for Vinduet, tegnede sig dunkle Kroner af Frugttræer, spidse Grantoppe, en Tagrand med en blinkende Skraarude — alt uden Grændse nedad og skyggeagtigt, ligesom Laternamagica-Billeder, der begynde at fæstne sig.

Og oppe over alt dette svævede en mørk Masse; det var Liliensteins Klippeplateau, der svømmede som en Ø i Luften, med Taagestrømmen skyllende om sine runkne Stensider med de lange dybviolette Kløfter, og med en Mylr af smaa Granspir pegende op imod Luften, der foroven blaanede igjennem med Skjær som af en Opal.

— Og hvad skal vi saa gjøre idag? spurgte jeg. — Imorgen Eftermiddag træffes vi jo hos Hertz's —, men vi maa da virkelig sees før.

— Ak ja, vi maa benytte Tiden —, »Die schönen Tage in Aranjuez —«, længer citerer jeg ikke, ellers bliver det, som bekjendt, forkert. .... Altsaa iovermorgen reiser du virkelig?

— Ja, søde Minna, — det er dog det bedste. Ferien er ude, og Værtinden har ogsaa leiet ud igjen.

— Naa, om en Uge er jeg ogsaa fri som en Fugl .... Lad mig se, jeg vil faa Børnene med ud at spadsere. Du kan — hvis dine mange Forretninger ikke hindrer dig — saa kan du vente mig paa Skovveien, du veed, som gaar af

tilvenstre strax forbi Skolen. Jeg gaar hen ad den, indtil jeg træffer dig.

Toget peb og holdt. Det var allerede Rathen.

Da vi gik ned til Færgen, flagrede Taagen kun som Laser af Spindelvæv over det vaade Græs, der skinnede i Solen.

IX

Selvforstaaeligt, at jeg i mer end god Tid befandt mig paa den betegnede Vei.

Det var mit første Stævnemøde. Jeg veed ikke, om min Henrykkelse var større end min Undren, naar jeg tænkte paa, hvorledes jeg for knap fire Uger siden var streifet om baade paa denne og lignende Veie i det forgjæves Haab at møde Minna — og nu — du gode Gud! Og allerede den Gang havde Solen leet og gjennemildnet Luften, Skyggen husvalet, Bjergskoven duftet, Fuglekvidren jublet og den friske, lette Vind brust igjennem de høie Kroner — hvor maatte da ikke nu den samme Natur, der var saa sommerlig straalende som nogensinde, fortrylle mine overberuste Sandser! Jeg kastede min Hat tilveirs — den skulde som en Hilsen være fløiet op i Himlen, men naaede neppe til den underste Gren af en af disse gigantiske Graner. En lille Rødkjælk, der kvidrede paa en af Søilestammernes tørre Kviste, tilraabte jeg overmodig: »Ei, ei, du Smaa! venter du ogsaa paa Nogen? jeg venter paa min Elskede, paa min Kjæreste, paa Minnchen.«

Strax kiggede jeg lidt forskrækket tilbage, om Nogen skulde have været Vidne til min Barnagtighed. I det samme viste Minna sig med sit lille Følge ved en Bøining af Veien. Jeg ilede hende imøde, dog betydelig mere adstadig i mit Væsen.

— Her er jeg med min Sauve-Garde, sagde Minna. Og hurtig føiede hun til: husk paa at sige »De«, og hvis du bliver fristet til at sige Noget, de ikke maa høre, saa tal Dansk, jeg skal nok forstaa det.

— Smaa Krukker har nok ogsaa Øren, bemærkede jeg.

Minna lo høit og pegede paa den ældste af Smaapigerne, som gik foran os; hun var netop prydet med et Par ægte Hankeøren, der glødede i Transparent af Sollyset.

Hvor Minna var munter og freidig! Skjøndt hun ellers snarere saae lidt ældre ud, end hun var, gjorde hun nu et saa barnligt Indtryk, at jeg uvilkaarlig sagde til mig selv: er det muligt, at det er denne Pige, der elsker dig som en Kvinde elsker, ja, som — desværre! — end ikke elsker for første Gang? Hun havde den kalescheformede Havehat paa af sort Straa, som jeg kjendte fra »Sophienruhe«, en praktisk Hovedbedækning, da den kastede Skygge ned til midt paa Kinden; — fra denne rolige Skygge, der havde grønligt Skjær af Skoven, kiggede de smaa blanke Øine sorgløst ud paa Naturen og paa mig. En blaa- og hvidstribet Kjole af let Stof sluttede sig tæt til Livet og faldt i lange Folder ned under et lyseblaat Silkebaand, som erstattede det sædvanlige Belte.

Jeg havde allerede i et Par Minutter udtalt mig paa Dansk om flere temmelig neutrale Ting, da det af hende forudsete Tilfælde indtraf: — jeg blev saa overvældet af mine Følelser, at jeg udbrød: »Men Minna, hvor den Dragt dog klæder dig, hvor du er sød saadan!« Men da jeg allerede havde

vænnet mig til at fremsætte mine Elskovserklæringer paa Tydsk, saa var det ogsaa iført denne klædelige Dragt at den lille Amorin »undslap mig Tændernes Gjærde«, — hvilket jeg først mærkede, da Minna greb mig voldsomt i Armen, og det ene Hankeøre foran mig forsvandt, medens det andet dreiede Bredsiden mere til.

Minna bed sig i Læben. Den mindste Pige vendte sig i det samme om og holdt sin Dukke henimod Minna.

— Frøken! kommer vi ikke snart i Skygge! ellers faar Caroline Fregner.

Vi greb med Begjærlighed denne Anledning til at lade vor Latter bryde løs. Den Lille saae dybt fornærmet paa os:

— Saa siger jeg, det er din Skyld, og saa maa Mama give Caroline af sit Toilet-Vand.

— God Dag, Cousine Minna! lød det bag ved os, — nei, hvor lystig! — Ih, se god Dag, Hr. — Hr. Fenger! Det var Skolelæreren, der havde indhentet os. Han kom marscherende i Skjorteærmer, med Frakken hængende paa sin Stok over Skuldren. Minna hilste — lidt mindre familiært.

— Ah, er det Dem, Hr. Storch! udbrød jeg med en Følelse, som om jeg var bleven grebet i Noget.

— Ja, akkurat, svarede han og blinkede med det ene Øie, der synlig sagde: »Ah, saa De har opdaget hende, den lille Lærerinde, min smukke Cousine Minna! ja, jeg sagde Dem det jo.«

— Prægtigt Veir, men varmt — puh! Det er min sidste Feriedag, føiede han til med et Suk.

— Og hvorhen gaar Reisen?

— Til Hohenstein .... Gaar De med?

— Ellers Tak, — ikke denne Gang.

— For min Skyld skal De virkelig ikke, Hr. Fenger — begyndte Minna.

— Gud bevares! Optaget er optaget, og bedre er bedre. I Deres Sted gik jeg heller ikke med .... »Warum in die Ferne schweifen, sieh' das Gute liegt so nah!« .... Gud ske Lov, man kan da sine Klassikere. Saalænge man kan citere Goethe, drikke Münchener Øl, ryge Altstädter Ziegel-Tobak, klatre op og ned ad Bjergene og een Ting endnu, som jeg ikke tør tale om, naar Cousine Minna hører derpaa, saalænge er Polen ikke fortabt, om man ogsaa sex Timer om Dagen maa tærpe Lærebog med nogle dumme Unger — hvad jeg vilde sagt: arbeide i Folkeoplysningens ædle Tjeneste. Naa, god Morgen!

Han fjernede sig hurtig, trallende paa en lystig Vise:

So leben wir, so leben wir,
so leben wir alle Tage — — — —

— Sikken En! udbrød den Mindste, og han kaldte dig Cousine! — »Bagerens Tinka siger, at han giver dem saa mange Ørefigen,« tilføjede den Ældre. — »En deilig Fætter! saadan en snavset Skjorte, han havde paa!«

— Mama siger, vi skal sige »Chemise«.

— Ikke om saadan en, Fie!

Minna kastede ikke det venligste Blik efter Ærmerne af det omtvistede Klædningsstykke, der lyste mellem Stammerne.

— Hvor kommer det sig, at du staar paa saa fortrolig Fod med min værdige Slægtning? spurgte hun.

Jeg fortalle hende om vort Bekjendtskab, om Grunden til, at jeg havde gjort en Spadseretur sammen med ham og om mit Udbytte deraf.

— Naa, du har allerede den Gang anstillet Undersøgelser om mig, sagde hun, idet hun truede med Fingeren og smilede ganske fornøiet dertil. — Det skulde jeg blot have vidst.

— Hvad saa?

Minna smaalo, slog sin Parasol ned og pegede med den ned ad en skyggefuld Sidevei, der formelig aandede et kjøligt Pust ud i Solheden. — Lad os gaa her ned ad, saa slipper Caroline for Fregner, og vi forhaabentlig for Turister.

Veien var helt overgroet af frodigt Græs, som tilslørede Hjulsporene. Grøfterne opfyldtes af en fin Mosart, der voxede saa yppig, at den dannede en løs purret Masse af grønne Smaastjerner, i hvilke Draaber af Morgentaagen endnu tindrede, og over de olivenbrune Mospuder, der svulmede paa den hinsidige Rand, bøiede sig en hel Hæk af forskjelligartede Bregner.

— Nei se, hvor nydeligt! udbrød Minna og pegede paa nogle Bregner, der kun bestod af en enkelt Ribbe med lancetformige Sideflige. Ellers saae man dem sjelden høiere end knap et Spand, men af disse vare Nogle godt og vel en Fod høie. — Gid jeg kunde faa et Par saadanne — med Rod paa — jeg har allerede mange Bregner — her staar forresten en, den er ogsaa smuk.

Hun trak sine Silkehandsker af og knælede ned. Det lykkedes mig at springe over paa den anden Side.

— Blot vi kan faa dem rigtig op! Har du en Kniv?

— Nei. Men vi siger paa Dansk: fem Fingre er ligesaa gode som en Baadshage.

Hun lo, idet hun rystede det nedfaldne Haar bort, — grov og borede. Endelig fik vi Planterne op. Jeg kom med en vaad Fod over Grøften igjen. Minna svøbte Bregnerne omhyggelig i sit Lommetørklæde for ikke at miste Noget af det Muld, der hang ved Rodtrævlerne. Vi præsenterede hinanden vore jordede Hænder og lo som et Par Børn, mens vi skyndte os efter de Smaa, der næsten var komne os af Syne og nu gav sig til at raabe.

Oppe over Granernes mørke Toppe høinede Himlen sig rødligblaa. Inde i den dybe brunlige Skygge mellem deres graa Stammer borede sig hist og her en skarp Solstraale skraat ned som en gylden Stang; dæmpet Lys skjælvede sølvglindsende paa en eller anden Bregne derinde, som lignede de udspilede Vinger af en uhyre Fugl, og der stod den guleste Flamme fra det svovlagtige Lav langs Kanten af et Klippestykke, der laa umotiveret

midt imellem Træerne, ligesom et Hus, med en lille Have af Bregner og ung Bøg paa sit flade, let hældende Tag. Der duftede af Gran og af Svampe.

Jeg veed ikke, hvad det var for en længere Udvikling, som jeg kom ind paa, men hvis Emnet har været interessant, saa var det i alt Fald spildt Umage: — jeg bemærkede, at Minna ufravendt stirrede paa mig med et eiendommeligt uopmærksomt Smil, der næsten havde lidt Drilsk ved sig, og tog til, ligesom et Lys, der breder sig.

— Hvorfor ler du? spurgte jeg lidt flov. Synes du ikke?

— Hvilket?

— Naa — naturligvis —

— Jeg veed ikke, jeg har ikke hørt Noget, jeg aner ikke, hvad du talte om, jeg bryder mig heller ikke om det — (Ordene kom med en rivende Fart) — men bliv ved, bliv blot ved — jeg hører paa din Stemme — jeg har ingen Tanke til at forstaa med, jeg hører blot, og ser paa din Mund — og paa din Profil — veed du, at du har en kjøn Profil? — og din Mund er saa morsom, naar du taler, Underlæben træder frem — saadan — ved enhver Pause — ja, men det klæder dig, og Hagekløften fordybes, og Næsen krummer sig ude i Spidsen, og det er det allerbedste — det er en Schiller-Næse, og du er ogsaa saadan en Idealist som han — aa, du!

Hun skottede hurtig fremad efter Børnene og kyssede mig heftig.

— Men Minna, — det kan du dog ikke mene!

Jeg var ganske beruset af denne søde Smiger. Det var første Gang i mit Liv, at min physiske Forfængelighed blev kildret. Tværtimod havde jeg altid maattet høre for min »Snabel af en Næse«, og fordi jeg havde lidt Underbid — virkelig slet ikke meget, fandt jeg selv, — og nu! at denne smukke Pige kunde finde noget kjønt hos mig, og netop ved *det* — det var som et Æventyr. Jeg følte mig i den syvende Himmel, og Gud maa vide, hvor taabelig jeg havde gebærdet mig, hvis ikke Børnene vare komne løbende for at underrette os om, at der i denne syvende Himmel fandtes deilige modne Hindbær.

Det var en Lysning i Skoven med Smaakrat mellem store mossede Stenblokke. Veien, som vi havde fulgt, snevrede sig ind til en Sti. Lidt til Side for den leirede vi os i Skyggen af saadan et Klippebarn, medens Smaapigerne kravlede om imellem Buskene. Minna tog sin Hat af, lagde sig helt tilbage og saae op i den dybe Himmel. Pludselig brast hun i en kort Latter.

— Hvad er der?

Hun reiste sig halvt op, støttende sig paa den ene Arm.

— Kan du huske, Harald, — paa Zwinger, dèr er der saadan nogle smaa — Fauner, er det vist de hedder — med Bukkeben, veed du, Børn — ganske buttede, de har ogsaa en lille Hale —

— Naa?

— Det faldt mig ind: — hvis nu saadan en lille Fyr kom springende her — hvor sødt! jeg vilde tage ham paa Skjødet og kjæle for ham.

— Jo, det gad jeg nok se paa. Du er dog en komisk En!

— Er *jeg*? spurgte hun med et pudsigt lille Hvin paa »jeg«.

I det samme rørte der sig noget Levende inde mellem Buskene i store Sæt. Den mindste Pige gav sig til at skrige: en Hønsehunds skikkelige Hoved stak frem og aandede tørmundet med den lange Tunge dinglende ud til den ene Side. I det næste Øieblik stod en skjægget Forstmand med Bøsse over Skuldren paa Stien et Par Skridt fra os og mønstrede os med et saa vrantent Blik, at jeg strax sluttede, han maatte være blottet for menneskelig Følelse, siden han kunde se saadan paa min Minna, som hun sad dèr, med Livet strammet af de opløftede, halvblottede Arme, idet hun satte sin Hat tilrette paa Haaret, der var kommet i Ulave. En ren Skovtrold!

— Hvad skal I her? spurgte han barsk. Det er ingen Vei for Turister.

— Saa? ja, De maa undskylde, men der stod ingen Afviser med »forbuden Vei« dèr, hvor den gik ind.

— Som om De ikke kunde se, at det er en Skovvei! .... Der er saagu lavet Gangstier nok for Publikum.

— Maa man da ikke gaa et Skridt udenfor de afstukne Spadsereveie her? det er dog for galt! raabte jeg og begyndte at blive arrig.

— Nei, Gu' minsæl maa De ikke nei! brølede han, kobberrød i Ansigtet.

— Vi vidste det virkelig ikke, ellers var vi ikke gaaet her, sagde Minna venlig, men bestemt. Men jeg troer, at vi kan ikke have gjort den mindste Skade.

— Saa er det ikke Deres Skyld, brummede han — en Kjende mindre gnaven. — Et Par Skridt længere fremme staar der det ene Grantræ ved det andet, ikke større end en Negl. Ungerne dèr ser sig i alt Fald ikke for, hvor De træder, og De har vel ogsaa Andet at tænke paa. — Og ærgerlig over at have ladet sig formilde saa meget, at han nedlod sig til en Forklaring, snerrede han til mig: »Ja, nu veed De, hvad De har at rette Dem efter«.

Derpaa fløitede han Hunden til sig, spyttede og marscherede ind til Siden i Skoven, idet han et Par Gange saae over Skuldren, om vi nu ogsaa gik tilbage.

Det gjorde vi — lidt slukørede, som man altid er efter en Overhaling, enten den er beføiet eller ikke.

— Det var en deilig gammel Pan, der kom dèr og skræmmede os bort, i Stedet for den Panisk, du havde drømt om.

— Saadan en Brumbjørn! surmulede hun — og hun efterlignede vrængende hans veirslagne Bas.

Børnene lo af fuld Hals.

— Naa, forresten havde han vel Ret — skjøndt de burde sætte en Afviser, sagde hun. Hvis jeg var Skovmand, vilde jeg ogsaa blive gal i Hovedet over alle disse Folk, der kommer løbende ud i Skovene. Men egentlig maa du jo kunne føle det bedre end jeg, som Søn af en Forstmand — har din Fader været lige saadan, Harald?

— Min Fader var kongelig Skovrider, dette var jo en ubehøvlet Betjent.

— Aristokrat!

— Naa, du talte da ikke synderlig demokratisk om Folk, der tager i Skoven.

— Det er en hel anden Sag.

— Nei, slet ikke —.

Saaledes smaaskjændtes og spøgede vi hele Resten af Veien. Ja, tilsidst gav vi os endogsaa til at lege Tagfat med Børnene, saa vi kom hjem, ophedede og forpustede og i det bedste Humeur af Verden.

X

Den følgende Dag, da Fru Hertz bredte Dugen paa det lille Bord i Lysthuset, og hendes Mand netop havde sat sig tilrette med sin Avis, indfandt vi os Arm i Arm og røbede saaledes allerede langveis fra vor Hemmelighed.

Den kunde ikke være bleven modtagen med hjerteligere Glæde, om Minna havde været deres Datter, og jeg havde været Millionær. En Flaske Liebfrauenmilch blev hentet fra Hotellet og tømt paa vor Lykke i det lille Trappelysthus, hvor Aftensolen listede sig ind mellem Bladene og blinkede gyldent i de brunlig grønne Glas. Hertz talte meget om det interessante Faust-Manuscript, hvis Ægthed han ikke drog i Tvivl; derimod vare Varianterne færre og mindre betydelige, end han havde ventet. Dette førte ganske naturlig til en Drøftelse af, hvorvidt det er rigtigt at offentliggjøre saadanne tidligere og efter Digterens egen Dom ufuldkomne Udkast til et berømt Digterværk, og den Gamle fremsatte mange gode og træffende Bemærkninger imod dem, der af altfor stor Pietet mod det Fuldendte ville undertrykke Tilløbene, som dog have en dyb menneskelig Interesse og ere af saa stor Betydning for al kunstnerisk Psychologi. — Men han talte langsommere og besværligere end ellers og afbrødes ofte af en pinlig Hoste, der synlig bekymrede hans Kone. — Den Taage, som ved Elben havde været saa usædvanlig stærk, at den kom den berømte Rhintaage nær, havde heller ikke skaanet Moldau-Dalen; og dèr havde den i det snevre Prag holdt sig til høit op paa Dagen, gjennemtrængende Alt med sin klamme Kulde. Dertil kom, at Hertz i timevis havde opholdt sig paa et Loft, hvor denne Kulde havde den mest begunstigede Adgang, understøttet af en frygtelig Træk. Ingen havde endnu haft Omtanke til at befordre den mærkelige Kistes Indhold ned til beboeligere Rum, og desuden var der endnu mange Bogkasser og Skrin, som ikke lod Hertz finde Hvile, og i hvilke det ogsaa lykkedes ham at opstøve et og andet: Bili fra Carl August og Erkehertuginde Amalia, Originaludgaver af et Par Bøger af Wieland og Herder med Tilegnelse, Theaterplakater og Lignende. Enkelte af disse Sager havde han erhvervet, og han viste os dem med stor Glæde, da vi lidt før Solnedgang gik op i Leiligheden; men man kunde ikke høre denne Hoste afbryde hans fornøiede Bemærkninger uden en Frygt for, at han havde kjøbt disse Skatte for dyrt.

Da vi gik hjemad, lidt tidligere end ellers, gav Minna sin Bekymring Luft: —

— Hertz er svag, og han taaler ikke meget. —

— Det kan nok være, men derfor behøver man dog ikke strax at frygte det Værste. —

— Ja, saadan er jeg nu en Gang, Harald! dit freidige Sind vil faa meget at udstaa med mig. Paa Sorgerne tager jeg altid Forskud, og jeg synes,

Kapitalen bliver lige stor. Se, nu er jeg i Virkeligheden næsten lige saa nedslaaet, som om den kjære gamle Mand allerede var gaaet bort.

— Det vilde rigtignok være et tungt Stød ikke blot for hans gode Kone, men ogsaa for min Ven Immanuel. Jeg har aldrig set saa nydeligt et Forhold mellem Fader og Søn — der er noget saa eiendommelig patriarkalsk —

— Ak ja! *mig* kunde det sagtens røre, det var saa forskjelligt fra, hvad jeg fandt i mit eget Hjem.

— Kan du ikke godt lide Immanuel? han er virkelig saadan en god Fyr.

— Ja, vist saa, — rigtig rar —

Det var mig paafaldende, at hun altid udtalte sig meget kort om Hertz's Søn, ligesom det ogsaa undrede mig, at han aldrig havde fortalt mig om hende, og at jeg ikke en eneste Gang, naar jeg besøgte ham, havde set hende. Hun maatte paa den Tid være kommen mindre tidt til Hertz's eller paa bestemte Tider af Dagen. Forresten var det kun i det sidste Fjerdingaar, før han tog til Leipzig, at vort Bekjendtskab var blevet saa fortroligt.

Jeg vilde gjerne have fortsat dette Æmne, men Minna var allerede bøiet af: —

— Det er sandt, naar du nu kommer til Byen, saa besøger du jo min Moder — jeg har skrevet til hende — og hør! — bedøm hende ikke strax altfor skarpt —

— Men, kjæreste Ven, hvor kan du frygte —?

— Ja, ja, jeg har jo ikke selv — spændt dine Forventninger høit. Men der er ogsaa meget Godt ved hende — hun gjør visselig Ingen Fortræd med sin gode Villie, og hun holder meget af mig, — det gjør hun.

— Det sidste er nok for mig.

— Veed du hvad, Harald! der er een Ting, som jeg er saa glad over.

— Naa —?

— Men du skal ikke blive saa fornøiet, — det er slet ikke kjønt af mig, det er frygtelig egenkjærligt. Ser du, jeg er glad over, at du ingen Forældre har i Live.

— Aa, hvorfor? de vilde have holdt saa meget af dig —

— Nei, nei, udbrød hun i en næsten forskrækket Tone. — Hvor skulde de kunne det? de vilde have ventet sig en ganske anden Svigerdatter, og det havde de Ret til. Men nu er der ingen Andre end du, der har Krav til mig, naar du blot vil være tilfreds med mig, som jeg er —

— Min egen, elskede Hustru! Men du græder? udbrød jeg, da mine Læber blev vaade paa hendes Kind.

— Det er det samme! Men det lød saa sødt, — siig det igjen!

— Min Hustru! —

Vi vare allerede gaaet et Par Gange frem og tilbage gjennem den lille Landsby. Det var mørk Nat. Enkelte oplyste Ruder, spredte paa begge Sider af den mørke Dal, bidrog mere til Hygge end til Lys. Oppe over Høienes og Klippernes Mulm tindrede Stjernerne skarpt og uroligt, og af og til strøg et Stjerneskud hen over vore Hoveder. Vi hørte foruden vore egne Skridt kun

den lille Bæk risle mellem Stenene og fra Tid til anden en forbifarende Bevægelse i Pilene paa dens Bred, som om der var et uhyre, langstrakt Dyr, der skuttede sig.

Da vi nu for tredie Gang nærmede os til de Lys, der vinkede ovre fra Kammerherrens Villa, blev vore Skridt bestandig langsommere.

— Du sukker, sagde Minna, da vi endelig, ligesom imod vor Villie, vare gaaet helt istaa.

— Det er Noget ligesom en Anelse, — jeg kan ikke gjøre for det — det falder mig saa tungt at skilles fra Rathen — jeg føler mig beklemt — jeg er bange, troer jeg.

— Vi har været lykkelige her. Men det er min egen kjære By, vi skal ind til, — dèr glæder jeg mig ogsaa til at gaa om med dig.

— Det er blot — vor Kjærlighed er ligesom en Plante, der er voxet her, — og nu skal den omplantes.

Minna lo — en mild og klog Latter: —

— Nei, den skal nok kun flyttes. For det er jo en Plante, der har Rod i Hjerterne, og ikke i en Egn.

Efter en lang — lang Omfavnelse gled hendes Skikkelse fra mig og forsvandt i Mørket, allerede mens den spinkle Spange endnu knirkede under hendes Skridt, som saa trippede paa Grusgangen. Pludselig hørte de op.

— Gute Nacht, Lieb! lød hendes klare, høie Stemme overraskende nær.

— Gute Nacht, Seelchen!

Og vel et Minut senere tonede det fjernt, som med en Aandestemme, derovre fra: —

— Gute Nacht!

Tredie Bog

I

Den følgende Dag ved Femtiden var jeg i Dresden. Saasnart jeg havde pakket mine Sager ud og spist til Middag i min sædvanlige Restauration, tænkte jeg paa at opsøge min ubekjendte Svigermoder, — ikke saa meget af Høflighedspligt eller af Nysgjerrighed, men fordi jeg derved paa indirekte Maade satte mig i Forbindelse med Minna.

Der var ikke mange Minutters Gang hen til »Röhrhofsgasse«, hvor Fru Jagemann boede. Huset lignede paa en Prik sine Naboer og Gjenboer. Gjennem den aabne Gadedør kom man ind i en hvælvet, hvidtet Gang, som ligeoverfor mundede ud i en Have, og fra hvilken midtveis den reglementerede Stenvindeltrappe, pudset med Pibeler, førte op til Etagerne. Paa den første Repose standsede jeg ved det aabne Vindue og saae ud. Ligesom allerede Interieuret havde tiltalt mig fortrolig, saaledes kjendte jeg ogsaa denne Udsigt fra de Par Steder, hvor jeg havde boet, og fra mine Kammeraters Boliger; den var stereotyp for et smaaborgerligt Dresdener-Hjem.

Haven stødte paa alle tre Sider op til andre Haver, og disse igjen til Nabohaver, saa at de dannede een stor Have-Firkant, begrændset af de temmelig lave toetages Huse. Ved dette Anlæg skaffer Dresdneren sig Luft og Lys selv i de gamle, snevre Stadsdele. Den lave Eftermiddagssol straalede over disse mangeartede Trækroner, medens Gange og Smaaplainer laa i ensformig Skygge. I en Nabohave »turnede« nogle unge Fyre, i en anden legede en Mængde Smaapiger; et Sted viftede noget ophængt Linned ganske sagte. Den lille Have nedenunder var tom. I et Bed foran Vinløv-Lysthuset blomstrede et Par Roser; en Akacie og et smukt Kirsebærtræ strakte deres Grene næsten over hele Rummet, og man savnede heller ikke Hylden, »der Hollunder«, uden hvilken man siden Kleist ikke kan tænke sig tydsk Erotik, og med hvilken man ikke kan undlade at tænke sig den. Ganske vist var den ikke blomstrende, men det var jo nu — sidst i August — egentlig ikke dens Skyld.

Paa første Sal forkyndte et gulnet Visitkort i en lille Ramme, at Gymnasiallærer Jagemann boede dèr. Jeg ringede paa den ene Gang efter den anden, men Ingen rørte sig. Da jeg ikke kunde beslutte mig til at forlade dette Sted, der var det eneste i den smukke Stad, hvor jeg fandt Noget af Minna, gik jeg ned i Haven og satte mig i Lysthuset. —

Der var næsten saa stille, som om man havde været ude paa Landet. Kun en sjelden Gang lod Byen sig høre med en tung Rumlen af en Fragtvogn. Fra en af de nærmeste Haver lød Smaapigernes Stemmer uafbrudt: —

M'r woll'n ä mal spazieren gehn
von einer Stadt zur andern:
Ri-ra-rutsch —
m'r fahren mit der Kutsch. —

Denne Børneleg satte mig en halv Snes Aar tilbage i Tiden.

En af disse Stemmer var Minnas, og det var hendes lyserøde Kjole, som jeg gjennem Buskene saae dreie rundt som en Top, hver Gang de raabte »Rutsch«. Hun var ovre hos en Veninde, — her turde hun jo ikke lege med andre Børn for Faderens Skyld. Men een Gang havde han nær grebet hende i denne Forbrydelse, og jeg gav mig til at overveie, hvilken af de to tilstødende Haver det vel var, som de da vare flygtet ind i. Bagved mig var der et Plankeværk, den Vei var saa temmelig udelukket; tilvenstre var der bag Stakittet en Tjørnehæk, men den saae ikke ud til at være saa gammel, ligeoverfor mig var Stakittet lidt høiere, men ved Hjørnet høinede Terrænet sig, saa der var ie at slippe over, og det var desuden mest af Veien fra den, der kom gjennem Gadedøren. Alt dette drøftede jeg ligesaa omhyggelig, som en Historiker kunde undersøge Lokaliteterne ved Pharsalae for at komme paa det Rene med Caesars Slagorden. Det kostede mig ikke mindre Hovedbrud at bestemme mig for, hvilket Nabohus og hvilket Vindue der vel kunde være det, som Venindens Skat og dennes Ven, hendes første Tilbeder, havde hilst ned fra.

Tilsidst tiltrak dog Hylden sig hele min Opmærksomhed. Den stod i et Hjørne op mod Nabohaven og overskyggede en lille Bænk, der var slaaet sammen af et Par Brædder og saae meget gammel ud. Jeg ombyttede min Plads i Lysthuset med denne. Ikke just noget mageligt Sæde for en ældre Herre, der vil nikke ind i Middagsheden, men meget passende for et ungt Par, der ikke stiller saa store Fordringer til Magelighed. Og saa den romantiske »Hollunder« — den stod ikke i Blomst nu, men den havde blomstret — for ham! Som en Skygge fra denne Busk lagde Skinsygen sig over min Sjæl, denne Skinsyge, som min Lykkeligheds-Følelse og Minnas Nærhed hidtil havde holdt borte. Jeg vilde have hende helt, ønskede at have seet hende som Barn, forestillede mig, at hun forlod sine Legekammerater for at komme hen og slynge sine smaa runde Arme om min Hals, — hvis der var en Præexistens, syntes jeg, at man skyldte mig ogsaa den, — og ikke saa meget som hendes første Ungdom eiede jeg! En Anden havde dette skjønne Brudstykke af hendes Liv og gjemte det som et Smykke for sin Forfængelighed. Men tilsidst var det dog mig, der hævede Skatten, medens han havde været blind nok til at nøjes med et Par Skuepenge — denne Tanke trøstede mig saa meget mer, som den smigrede min Forfængelighed.

Jeg reiste mig og gik ud paa Gaden. Skumringen var falden paa. Til den ene Side stod et gyldent Aftenskjær om nogle mørke Trætoppe over en Havemur, — til den anden var der helt dunkelt mellem Husene, hvis

øverste Ruder tindrede gyldent, medens Lygterne tændtes ved deres Fod. Da jeg intet Maal havde, gik jeg henimod Lysningen.

Paa Hjørnet var der en Ølkneipe — naturligvis. En gammel Mo'erlil, der trods Varmen var indsvøbt i et tykt Uldshawl, tridsede derind. Jeg kom derved til at huske paa, at Minna havde fortalt mig, at hendes Moder jævnlig henad Aften drak sit Øl i »Zur Katze« — Stedet havde jeg erindret, da jeg godt kjendte dets komiske Skilt.

Jeg styrede altsaa min Gang mod Byens Centrum og naaede snart den glimrende oplyste Schloss-Strasse, hvor der vrimlede af Mennesker.

I den lille Restaurants-Sal sad der flere aldrende Herrer. Man saae strax, at det ikke var en Beværtning, der kunde haabe at lokke Mange ind fra Gaden, men at den levede saa jævnt af Stamgjæster. En af dem, der havde en Bunke Aviser og Mapper foran sig, skjævede arrig til mig, da jeg nærmede mig, ligesom en Hund, der snerrer, naar man kommer dens Benfad for nær. En velkonserveret, glatraget Herre underholdt i en Krog temmelig høirøstet et Par Philistre med den sidste Skandale ved Hoftheatret.

Døren stod aaben til et mindre Værelse. Jeg kiggede derind og saae en gammel Kone sidde lige ved Døren; ligeoverfor hende hang et gammeldags Consolspeil. Da jeg vilde kunne betragte hendes Billede deri uforstyrret, trak jeg mig hurtig tilbage og forskrækkede atter alvorlig Avislæseren, idet jeg satte mig ved Siden af ham. Jeg greb for et Syns Skyld den Avis, som han havde lagt fra sig; selv dette tillod han kun med en misfornøiet Brummen. Kellneren satte et Glas Øl foran mig.

Men den gode Kone derinde kunde dog neppe være min tilkommende Svigermoder. Minna havde sagt, at der var nogen Lighed imellem dem, og det var mig umuligt at udfinde Spor af en saadan. Panden var slet ikke høi, men stærkt buet, Øinene laa ikke dybt, og Læberne vare tykke og formløse, — hvad iøvrig hele det graaladne Ansigt var; det saae ud som en Ting, der længe har ligget i Vand, saa den er bleven udblødt og opbulnet. Men denne Tilstand kunde ganske vist let markere en Lighed med et ungdommeligt Ansigt.

Jeg kaldte Kellneren hen for at betale og spurgte, om han ikke kjendte en Enkefru Jagemann, som oftere skulde komme dèr. »Hun sidder inde i det lille Værelse,« svarede han. Jeg reiste mig og gik derind. Hun flyttede sig urolig i sit Sophahjørne, og da jeg traadte hen og hilste, saae hun saa skrækslagen ud, at man mindst skulde tro, hun befandt sig ene med mig i en Jernbanecoupé.

Jeg sagde, hvem jeg var, og formodede, at hun gjennem Brev —

— Ja vist saa — Gudbevares — Minna har skrevet — det kjære Barn — ak, Gud ja. .... Det — det glæder mig — overmaade. .... De er altsaa kommen til Byen, Hr. Tenger —

— Fenger —

— Rigtig — Fenger — ganske vist — De maa endelig undskylde. Det var

jo i et Brev og — Bogstaverne ligner hinanden — mine Øjne er heller ikke saa gode — og saa skriver Minna virkelig lidt utydeligt. .... Finder De ikke ogsaa? .... Min salig Mand skrev saadan en tydelig Haand, — han har ogsaa undervist i Skjønskrift. Ellers var det Latin og Græsk — ak Gud, ja, han var virkelig meget lærd .... Minna har ogsaa gode Kundskaber — det er ganske anderledes end i min Tid — overhovedet Ungdommen! — Men vil De ikke tage Plads, De maa dog endelig sætte Dem ned. —

Jeg rykkede en Stol hen til Bordet, og da jeg saae, at hun tænkte paa at byde mig Noget, skyndte jeg mig at komme hende i Forkjøbet.

— De er virkelig altfor venlig — jeg veed sandelig ikke — maaske for Selskabs Skyld — men kun et lille Glas. .... Ja, De kan vel drikke mange Glas, — unge Mennesker — salig Jagemann var ogsaa en stærk Øldrikker — fra Studenterdagene af, veed De. .... Drikker de ogsaa meget Øl hos Dem i Danmark?

Forgjæves søgte jeg at faa en fornuftig Samtale i Stand, medens vi drak vort Øl. Snart faldt hun i Staver, stirrede sløvt paa mig, og svarede ikke Andet end »Ak Gud, ja,« — og umiddelbart efter gav hun sig til, som Tydskerne sige, at snakke det Blaa ned fra Himlen, — ikke af Snaksomhed, aabenbart, men af Forlegenhed og navnlig af Angst for at blive nødt til at tale om Noget, der angik vort Forhold. Det forekom mig, at hun ikke havde synderlig Lid dertil, hun bedømte formodentlig Datteren ud fra sin egen letsindige Ungdom. Undertiden, naar hun troede, at jeg ikke mærkede det, betragtede hun mig forskende, som om hun tænkte: »Hvad er nu det for en Fyr, Minna dèr har faaet fat i?« — naar jeg da saae paa hende, foer hun i Hast med Glasset op til Læberne og spildte, saa Øldraaberne trillede ned ad det sorte Shawl, paa hvilket man saae, at det var blevet farvet.

Da vi gik, vilde jeg følge hende hjem, men jeg maatte paa ingen Maade gjøre den Omvei, og desuden havde hun flere Ærinder underveis. Hun forsvandt i det første mørke Sidestræde, dog ikke før jeg havde givet det Løfte eller den Trudsel — jeg veed ikke, hvorledes hun opfattede det, — at besøge hende næste Dag. —

Jeg gik derhen lige fra Polytechnikum.

Da jeg ringede anden Gang, mærkede jeg, at i et Vindue, der gik ud til Trappegangen, bevægede et lille smudsigt Gardin sig lidt ved det ene Hjørne, og fra Mørket bagved det kiggede et Øie ud paa mig, hvorpaa Gardinet faldt tilbage i sine gamle Folder. Efter endnu at have ventet en god Stund, hørte jeg slæbende Skridt, og endelig aabnedes Døren af Fru Jagemann, hvis Ansigt havde et forskræmt Udtryk, som om jeg mindst havde været Rodemester, saa jeg var lige ved at spørge: »Herregud, hvad er der gaaet Dem imod?« — da det faldt mig ind, at det rimeligvis var mig selv. Hun lod til at have glemt, at jeg vilde besøge hende eller ogsaa havde hun taget det som en tom Høflighedsphrase. Det sortfarvede Shawl, som jeg kjendte fra den foregaaende Aften, indhyllede hende og lod til at være kastet over Chemisen, og Nederdelen syntes snarere at være et Skjørt end

at tilhøre en Kjole. Hun førte mig med mange Undskyldninger ind i Dagligstuen og forsvandt derpaa en halv Time »for at byde mig en Kop Kaffe«.

Det temmelig lille Værelse var venligt og lyst, da det vendte ud til den omtalte Havefirkant og havde fuldt op af Sol. Men Meublementet var ikke blot tarveligt, ja tildels itu, men det Hele vidnede om en fuldstændig Mangel paa Ordenssands. Klappen af det sorte opretstaaende Clavér var helt graa af Støv, og oppe paa dets Plade stod der ovenpaa en Bunke Noder en Tallerken med en halv røget Sild. Det har altid været mig en Gaade, hvordan den er kommen dèr, for jeg opdagede snart, at Fru Jagemann aldrig opholdt sig her, men hele den udslagne Dag kukkelurede i det næsten fuldkomment mørke Kjøkken, hvor hun tilberedte og spiste sine Maaltider, sov og læste »Dresdener-Nachrichten«. I et Hjørne stod en Reol næsten helt fuld af grønne Bind, hvilke jeg strax gjenkjendte som Minnas Klassiker-Skat, Gaven fra hin barske Tante, der vilde plage hende som Spøgelse, hvis hun nogensinde skildte sig ved dem. En Dør midt paa den ene Væg var dækket med et grønt Tæppe, og en Sopha stod foran den; paa dette Tæppe som Baggrund hang et Oliemaleri: man saae en Del af et Fiskerleie under lave Klitter ved en Havbugt. I Forgrunden sad et Par unge Piger og knyttede Net, medens de samtidig gjorde Jav med en Hovedstads-Laps, der var signaliseret ved Hjælp af en Malerkasse og havde en umiskjendelig Lighed med Stephensen. Ved hans pegende Haandbevægelse og de unge Pigers leende Blik var det aabenbart antydet, at der i denne Knytten-Net skulde lægges en dybere Betydning. Medens Staffagen var lige saa konventionelt malet som flovt tænkt, var der en Del Friskhed og Naturstudie i Stranden og Sollyset paa Klitterne, og Billedet med sine kraftige lyse Farver straalede formelig i den lille Stue, til hvis mer end tarvelige Bohave det stod i en paafaldende Modsætning. Enhver maatte uvilkaarlig spørge sig selv, hvorledes er det dog kommet herind? og til mig, for hvem dette Spørgsmaal paa Forhaand var besvaret, talte det paa en anmassende Maade om Alt, hvad jeg helst vilde glemme. Han satte dog sikkert megen Pris paa hende og paa deres Forhold, siden han efter Aars Forløb sendte hende et saa gjennemarbeidet Billede. Men tillige, hvilket ufint Koketteri, i en Gave til *hende* at antyde sig selv som Courmager hos et Par unge Fiskerpiger! — hvilke Stemninger maatte det ikke vække hos en tydsk Pige, hvis Hjerte var fuldt af Kjærlighed til den danske Maler, og hvis Fantasi er fuld af Heineske Digte: — »Du schönes Fischermädchen« og »Das Meer erglänzte weit hinaus« maatte bestandig have sunget ud til hende fra disse Farver og vakt en uendelig Længsel efter *hans* Hjemstavns ubekjendte Romantik og en evig skinsyg Uro. Et raffineret Selvbehag og en dum Hjerteløshed syntes mig at have tegnet dette pralende Monogram paa en Sten, som Lapsen satte sin Støvle paa, — en Støvle, der iøvrig var saa blank, at den umulig kunde have traadt en Snes Skridt paa den støvede Vei.

Foruden dette Billede var der i Værelset endnu to andre, der hidrørte fra

samme Haand. De hang under hinanden mellem Vinduet og Chatollet: et Pastel-Portrait af Minna og en Blyantstegning af en midaldrende Mand med en høi Pande, lige Næse, smalle, sammenknebne Læber, der i Forbindelse med de nedhængende Bryn og smaa, dybtliggende Øine gav ham et misfornøiet og bittert Udseende, tyndt Haar og store Bakkenbarter, som lod en lille, men fast formet, rynket Hage være fri. Navnlig ved denne Hage og Panden var Ligheden med Minna paafaldende. Og naar man saae nøiere til, var ogsaa Læbernes Form oprindelig den samme; derimod var hendes Næse noget kortere og bredere. Denne Tegning var dygtig udført og vidnede om en god solid Skole.

Derimod kunde jeg paa ingen Maade forlige mig med Pastel-Portraitet. Det var et Brystbillede i tre Kvart Størrelse. Hun havde en sort Kjole paa uden det mindste Hvidt eller Farvet, hvorved hendes betydelig overdrevne Bleghed blev endnu mere paafaldende, og Alt dette svømmede bort i en blaa Taage, saa man skulde tro, det var en ung tobaksrygende Kvinde, der lige havde indhyllet sig i Damp — kun at denne ikke syntes at strømme ud fra de sammenpressede, blodløse Læber, men snarere ud af de vage, udtryksløse Øine — en Kunst, der, som man veed, endnu ikke er opfunden. Denne Slags taagede Billeder var dengang lige komne i Mode. Og det var en Mand, der havde malet sin Elskede! Hvor var den kjærlige Fordybelse i Enkelthederne, den gjerrige Omhu, der værner om det Mindste, fordi den ser det Største bagved det, den selvfornægtende Fortabelse i Gjenstanden, den Forelskelsens Realisme, hos hvilken der kun er Plads for en elskende Idealisme, som langt fra at tilsløre Individualiteten blot er betænkt paa at stille den i det sandeste og klareste Lys! Intet af dette; Alt var her forflygtiget, det Hele var der gaaet hen over med en Harefod for at viske det ud i en Mode-Maneer, der i Stedet for et menneskeligt Syn affekterer et kunstnerisk »vue«. Jo længer jeg saae paa dette Portrait, desto stærkere fyldtes jeg af Foragt og Raseri mod ham, der havde malet hende saaledes, denne Artist, der saa frækt havde sat sig hen og lavet et Billede til efter den sidste Recept — Motivet fra hans Elskede — snydende sig fra alle Vanskeligheder, Alt hvad der var at forstaa og gjøre Rede for. Det forekom mig, at hvis han traadte ind i Stuen, maatte jeg gribe ham i Kraven, trække ham hen foran dette Syndeværk, ryste ham dygtig og raabe ham ind i Ørene: — »Hvad er du dog i Grunden for en ækel moderniseret og artistisk bedærvet Pjalt! Se dèr, du Palet-Ridder, hvilket fordømt Skræmsel af en Farveløgn du har lavet med den herligste Guds-Skabning for Øiet, og i Hjertet med, skulde man tro dig!« Og atter hørte jeg ham svare: »Hvad er du da for en Fyr, og hvad kan du gjøre? Jeg har dog i det mindste kunnet male et Portrait af hende, som man til Nød kan kjende, som Enhver vil finde forestiller en smuk Pige, og hvori en Kunstner ser et talentfuldt Arbeide. .... *Maintenant à vous, monsieur!* tag Farver og Lærred og sæt Dem hen med Deres »selvfornægtende Fortabelse i Gjenstanden, Deres Forelskelses-Realisme«, og se saa, hvilket Uglebillede De faar frem. Men

lige meget, — forsøg alligevel; det er behagelige Timer, forsikrer jeg Dem; De har det søde Pigebarn siddende foran Dem, og kan se paa hende lige saa meget, De vil; hun bliver rød derover, — derfor maa De moderere lidt paa Farven — jeg vil anbefale Dem at holde Skyggepartierne lidt kjøligere end man sædvanlig gjør — — — —«. Paa denne Maade irriterede jeg mig selv op til en saadan Grad af skinsygt Raseri, at jeg maaske havde forgrebet mig paa Billedet og kylet det i Gulvet, hvis ikke Fru Jagemann nu endelig var kommen ind med Kaffen.

Det voldte hende en heftig Forskrækkelse at se mig staa lige op og ned paa Gulvet, og hun skyndte sig at faa mig bænket i den lille Sopha bag det noget medtagne Mahognibord, paa hvilket hun anrettede den sachsiske Drik. Der var foregaaet en betydelig Forandring med hende, og hun havde nu et ganske værdigt Matrone-Ydre i en mørkeblaa, hvidprikket Kattuns-Kjole og kronet af en stor Kappe med lilla Baand. Hun satte sig yderlig paa en Stol lige over for mig og søbede langsomt sin Kaffe, idet hun dukkede Hovedet helt ned til Koppen.

Jeg havde allerede i nogen Tid bemærket en sødlig kvalmende Lugt, som nu bestandig blev stærkere, og det gik op for mig, at der hinsides denne tæppebelagte Dør maatte blive røget en meget tarvelig Kanaster. Fru Jagemann syntes at gjætte mine Tanker; hun gav sig til at hoste:

— Ak ja, ak Gud, ja — det er denne Tobaksrøg, den trænger altid herind. Derinde bor vor Logerende, et meget net Menneske, men han ryger evig og altid. Ryger De ikke ogsaa? De maa endelig ikke genere Dem, det smager saa godt til Kaffen, siger de. — Vi har nemlig Logerende, ellers kunde vi ikke beholde denne Leilighed, forstaar De nok, og naar man en Gang er godt vant — — men det har sine Ulemper. Som nu denne Tobaksrøg. — Ganske vist, man kan ogsaa faa Logerende, som ryger mindre, eller som ikke er saa meget hjemme, — der gives endog dem, som slet ikke ryger, men saa kan der jo være andre Ubehageligheder. Ak Gud, ja, Hr. Fenger, der er mange slette Mennesker til! Som f. Eks. denne Logerende, ham er der saamænd ikke noget videre at sige paa. Han betaler mig altid, selv om det tidt trækker ud til henimod Slutningen af den næste Maaned, men hvad skal man sige, der gives ogsaa dem, der slet ikke betaler. Dem har jeg haft mange af, de flytter fra En uden videre, lover naturligvis, at de skal komme og betale. .... Ak Gud, ja, slette Mennesker, Hr. Fenger! ....

Jeg havde atter givet mig til at stirre paa det irriterende Portrait og gjentog i Tankerne mit Udbrud: »Hvad er du dog for en ækel, artistisk fordærvet og gjennemløiet Karl —!« Og Fru Jagemann, der saae, hvor jeg var henne, skyndte sig høflig at indhente mig: —

— Ja, det er et Portrait af min Minna, ser De nok, — det ligner jo ogsaa — næsten som et Photographi, ak Gud, ja! saadan Kunstfærdighed! — Alt hvad man nu kan gjøre, Hr. Fenger! i Amerika kan de nok nu photographere med Farver, det stod at læse om i Avisen — Herre Gud, hvordan skal det saa gaa de stakkels Malere, men hvad skal man sige —

Kunsten stiger, — Høg over Høg — den Enes Død den Andens Brød, hedder det jo. — Ak ja! — Det er forresten en Landsmand af Dem, som har malet det, han var ogsaa vor Logerende, — — Hr. Stephensen hed han saamænd — han boede her et halvt Aar — —

Hun talte langsommere, gik næsten i Staa, og betragtede mig med et Blik, der var saa lurende, som hendes noget sløve Øine kunde udsende.

— Ja, jeg veed det nok, Minna har fortalt mig det altsammen, hun holder ikke Noget hemmeligt for mig.

— Nei, naturligvis, vist saa, en Landsmand af Dem, og ovenikjøbet en Kunstner, — det har De naturligvis hørt om, sagde hun hurtig, aabenbart tilfreds med at vide, hvor hun havde mig, men frygtelig angst for, at vi skulde komme ind paa et pinligt Omraade. — Ak ja, saadan et Talent, det maa De nok sige! — (Jeg havde slet ikke sagt noget Lignende). — Og et net Menneske, saa behagelig i Omgang! Han betalte mig altid punktlig, endogsaa forud undertiden, — ikke fordi jeg bad ham derom, men det var knappe Tider, og han var saa fintfølende. Han røg kun Cigaretter, — det var noget Andet end vor nuværende Logerende, — han er forresten ogsaa Maler, det vil sige, — han er fra Holsten — det er Lokaler han dekorerer, Lofte og Vægge. .... Men Hr. Stephensen røg kun Cigaretter, — aa, naar man dengang kom herind i Stuen, det var ligesom De kunde lugte Røgelsen i den katholske Kirke. Ja, dèr har De da været? min Gud, saa høit der er til Loftet, og alle de Lys paa Altret, — ak, og saadan som de synger! det er ligesom man hørte Englene, — jeg har været der med Minna, — hun sagde, det var Latin de sang. .... Ellers gaar jeg i Anna-Kirken her henne, det er en mageløs Præst, vi har, forleden tog han mig i Haanden, og han spurgte efter Minna, — han har konfirmeret hende — forresten kan hun ikke lide ham — hun er tidt lidt vanskelig, det vil sige, — saadan — med Mennesker, hun faar let Noget at udsætte. .... Naa, naturligvis har hun Ret, paa sin Maade, — der er mange slette Mennesker til, men hvad skal man sige, Herregud! derfor har vi Religionen, — hvad var vi uden Religionen, Hr. Fenger!

— Ja, jeg maa desværre bekjende, at jeg ikke er saa meget kirkelig, men jeg tror, at Minna og jeg ogsaa i den Henseende —

— Ak Gud, ja! Ungdommen, ser De, — da jeg var ung, — det var akkurat det samme, — da tænker man kun paa at more sig, — naa, naar man blot ikke gjør noget Ondt! —

— Jeg tænker dog ogsaa f. Ex. lidt paa at fortjene Noget, og jeg haaber snart at kunne faa en saadan Stilling, at vi kan gifte os. Jeg har en Onkel, som er Fabrikant i England, og han vil gjerne have mig derover. —

— Til England, ih nei da! jeg havde saamænd en Søster, som var flere Aar i England. Ak ja, Alt hvad hun kunde fortælle! Det maa jo være en skrækkelig By, London! Al den Taage og Kulrøg. Dèr boer de ogsaa i flere Etager, og hele Familien spiser til Middag ude i Kjøkkenet. ....

Da det endelig blev mig ganske klart, at jeg ligesaa godt resolut kunde

opgive ethvert Forsøg paa at lede Samtalen ind i et fornuftigt Spor, lod jeg hende tumle sig paa slap Line, som hun kunde bedst, og gjorde kun af og til et Par understøttende Bemærkninger. I Begyndelsen havde hun talt temmelig rent, men efterhaanden som hun kom i Aande, indfandt Provinsialismerne sig; hun sagde »m'r« for »wir« og »sein« for »sind«, kjendte kun bløde »P«er og »T«er og spækkede sin Sladder med mange folkelige Udbrud og Vendinger; og da morede det mig at lægge Mærke til, at Minna, naar hun undertiden for Spøgs Skyld pludrede sin Dresdener-Dialekt, kom til at ligne sin Moder aldeles paafaldende lige indtil Miner, ja selve Ansigtstrækkene, — og jeg var derfor en saa taalmodig og opmærksom Tilhører, som den Gamle vel kunde ønske sig.

Endelig anbefalede jeg mig. Hun gjorde intet Forsøg paa at holde mig tilbage, men fulgte mig til Dørs med mange Knix og Komplimenter.

Jeg havde altsaa lært min tilkommende Svigermoder at kjende, og var i Grunden slet ikke utilfreds med Resultatet, hvor langt det end i og for sig var fra at kunne kaldes glimrende. Sagen var, at jeg altid, naar jeg tænkte mig Fremtiden og udmalede mig den Lykke at føre en elsket Kvinde hjem som Brud, tillige har skjælvet ved Tanken om Svigermoder og overhovedet haft en Rædsel for dette, at blive gift ind i en Familie, og faa et Paahæng af Svogre og Svigerinder, ny Tante- og Onkelbesætning etc. etc. p. p. — Om Familie var her nu aabenbart slet ikke Tale; bragte Minna mig ingen Medgift af Penge, saa bragte hun mig heller ingen af »Sippen und Magen«. Hvad Moderen angik, overfor hvem jeg vidste, at hun havde en sjelden, men heldig Kritik, saa lod hun til at være et meget beskedent Væsen, som sikkert helst vilde kukkelure i Fred ude i sit Kjøkken og nikke ind i »Zur Katze«, og var saa fastgroet i sine Dresdener-Vaner, at der neppe vilde blive Tale om at faa hende med til England. Naar man nu havde faaet en statelig Dame til »Mama«, der omfavnede En moderlig, kritiserede Ens Vaner, var misfornøiet med Udsigterne, blandede sig i Husvæsenet, satte Datteren op imod En, saa vidt det lod sig gjøre, forlangte Visitter, regelmæssige Aftener — du gode Gud, hvor jeg dog var sluppen heldig med denne tarvelige Mo'erlil!

Hvis jeg havde ført Dagbog, vilde jeg den Dag have skrevet: — »Beroliget, — Svigermoder uskadelig«.

II

Minna kom to Dage efter, med Dampskibet Klokken fem. Naturligvis var jeg ved Landingspladsen for at tage imod hende. Medens vi gik sammen gjennem Gaderne forekom det mig, at der var Noget, som tyngede paa hendes Sind, men jeg vilde ikke spørge, før vi kom til Ro hjemme. Iøvrig tænkte jeg mig, at det var Hertz's Tilstand, som hun sagde havde forværret sig.

Da Minna var færdig med at spise, og Moderen havde ladet os være ene, blev det kjære Barn mer og mer tavs. Undertiden saae hun paa mig med et langt, tungsindigt Blik, der var lige ved at faa mig til at græde; snart efter begyndte hun at stirre, som om hendes Tanker var langt borte, og jeg fik da en Følelse af Uhygge.

— Er du bekymret for, at det skal blive farligt med Hertz? spurgte jeg endelig.

— Ja, det er jeg nok, du skal se, han dør af det .... Og hvorfor ikke? Det var ved at forske efter Goethe-Manuskripter i Prag, at han paadrog sig det; det er hans Lidenskab, der slaar ham ihjel, der er noget kjønt deri.

— Men hans stakkels Kone!

Minna sukkede, reiste sig og gik hen til Vinduet.

Længe blev hun staaende dèr og stirrede ned i den lille Have. Den lave Sol straalede ind paa hendes Ansigt, som med sit Præg af Alvor og Mismod syntes at tilhøre en langt ældre Kvinde. Brystfolderne af den lette Kjole hævede og sænkede sig stærkt og uregelmæssigt. Den høire Haand, som hang ned, krammede et lille Lommetørklæde, et Par Gange hævede hun den anden for at skygge, som om hun vilde se efter noget Bestemt, men glemte det strax igjen, strøg Haaret bort fra Panden eller gav sig til at tromme paa Vindueskarmen.

Jeg gik sagte hen til hende og lagde Armen om hendes Skulder.

— Er der ellers Noget gaaet dig imod, Seelchen? —

— Jeg har faaet Brev — fra ham — Svar paa det, jeg sendte bort den Aften.

— Naa?

— Det har gjort mig saa ondt, — det var slet ikke, som jeg havde ventet. Han tænker ikke paa mig, som en god Ven. .... Det er ligesom han vilde saare mig. Jeg forstaar det ikke.

— Hvad har han da skrevet, Minna?

— Ja, nu skal du selv se.

Hun gik tilbage i Værelset og knælede ned ved den lille Haandkuffert, som stod aaben midt paa Gulvet. Af en Mappe tog hun et Brev frem og rakte mig. Det var skrevet paa meget elegant Papir og indeholdt kun nogle ubetydelige Linier som Indledning til et Digt af Heine, hvilket jeg ikke kjendte. Det lød saaledes: —

Schon wieder bin ich fortgerissen
vom Herzen, dass ich innig liebe, —
schon wieder bin ich fortgerissen,
o wüsstest du, wie gern ich bliebe!

Der Wagen rollt, es dröhnt die Brücke,
der Fluss darunter fliesst so trübe;
ich scheide wieder von dem Glücke,
vom Herzen, das ich innig liebe.

Am Himmel jagen hin die Sterne,
als flöhen sie vor meinem Schmerze. —
Leb' wohl, Geliebte! In der Ferne,
wo ich auch bin, blüht dir mein Herze.

— Dumt Tøi, udbrød jeg, og krammede uvilkaarlig Papiret mellem Hænderne. Men Minna, der atter havde staaet og seet ud ad Vinduet, vendte sig hurtig, rev det fra mig og gav sig til at glatte paa det.

— Det er vel en Helligdom! sagde jeg med en Bitterhed, som jeg ikke formaaede at holde tilbage.

Hun saae bebreidende paa mig: —

— Hvis du nogensinde tager Afsked med mig, og om det end var med langt bitrere Ord, vil jeg gjøre ligesaa med dit Brev, Harald! og hun gjemte atter Brevet i Mappen.

Den rørende Troskab mod alle Hjertets Minder, som aandede ud af hendes Ord og Miner, afvæbnede mig vel, men der blev dog et Bundfald af Uvillie tilbage.

— Jeg havde Uret, tilgiv, — men det er et Brev, der kunde faa en Engel til at bande. Der er jo ikke Mening eller sund Sands deri.

— Ja *jeg* forstaar det ikke! Det var dog ham selv, der ikke vilde staa i andet end Venskabsforhold til mig, og som raadede mig til at gifte mig med en brav Mand, og nu bebreider han mig det.

— Og saa paa saadan en dum Maade! Hvorfor udtaler han ikke selv sine Følelser? — et Digt af Heine, — ja, naar det saa endda havde passet til Situationen, men aldeles ikke!

— Nei, ikke sandt! det var ogsaa det, der berørte mig saa underlig, ligesom en falsk Tone, — ellers vilde det have gjort mig endnu mere ondt — eller maaske vilde det ogsaa tvertimod have virket forsonende, men dette kunde jeg ikke lade være at ærgre mig over.

— Hans Forfængelighed er bleven stødt over, at du kunde glemme ham for en Anden, det er det Hele. Derfor har han heller ikke selv haft Noget at sige, — en tarveligere Mand havde grebet til en Brev-Formular.

— Og alligevel — hvis han dog elskede mig endnu, og led! udbrød hun og knugede de foldede Hænder sammen.

— Elskede? Der gives saa mange Maader at elske paa! Hvorfor forlod

han dig?

— For sin Kunsts Skyld, sagde han jo, og er den ikke mer værd end jeg?

— Nei, tusind Gange nei! For Kunstens Skyld! dum Frase! Saadan en Ynkelighed! hvor tror han, han kan gjøre Kunst, som duer noget, naar han er en sølle Pjalt, som ikke engang tør tage et Tag med Livet, og hvordan skulde han kunne sidde og pensle Følelser frem, naar han leger baade med sine og med Andres?

— Men hvis han kun havde sagt saaledes, — hvis han for en Tid havde maattet arbeide ene, og saa ikke vilde binde mig, men stolede paa, at min Kjærlighed var fast og udholdende nok til at holde ud, og han selv havde ventet trofast, arbeidet, og nu var bleven skuffet?

Jeg gik heftig frem og tilbage i det lille Værelse. Den Tanke, at Hr. Axel Stephensen skulde sidde oppe i Danmark som den trofaste Elsker, arbeidende for at kunne forene sit Liv med hendes, — forekom mig efter Alt, hvad jeg havde hørt om ham, at være i en saa komisk Contrast med Virkeligheden, at jeg var ved at le haansk; men et Blik paa den elskede Pige, hvis Tiltro just i hendes Feiltagelse gjorde hendes Sjæl saa megen Ære, afvæbnede min Bitterhed og kun et dybt, smerteligt Suk pressede sig frem.

Minna stod endnu tæt ved Vinduet med Ryggen mod det, op mod en gammeldags Commode, der var fuld af værdiløse Nipssager og af afblegede, tilsmudsede Photographier. Til dens Kant støttede hun sig med begge Hænder og saae ned paa Gulvet.

— Jeg skal være ulykkelig og gjøre Andre ulykkelige, mumlede hun, som om hun talte med sig selv.

— Minna, Minna! udbrød jeg fortvivlet, idet jeg standsede foran hende, og strakte Armene ud imod hende. — Det maa du ikke sige, hos mig og til mig kan du dog ikke sige det.

Hun rystede næsten umærkelig paa Hovedet uden at se op.

— Men han troer, at det er Letsindighed, og det skal han i alt Fald ikke. Han maa kunne forstaa mig —

— Du vil dog ikke skrive til ham efter dette?

— Jo, Harald, det vil jeg.

— Hvorfor dog, kjæreste Ven! hvad kan der komme ud deraf andet end Pinligheder for os Alle! Lad det være nok med den Brevvexling, den har varet altfor længe.

— Saa kan den taale et Brev endnu, det skal blive det sidste.

— Jeg beder dig saa meget, Minna! lad være for min Skyld, — jeg kan ikke forklare dig, jeg veed ikke selv hvorfor — men det gjør mig angst —

— Jeg *maa*, svarede hun med en Klang af fatalistisk Overbevisning. .... Han og jeg kan ikke skilles saaledes.

— Gid I aldrig var mødtes, udbrød jeg.

Hun saae længe paa mig med et underligt uforstaaende Blik, som om hun ikke kunde overse Rækkevidden af denne Forestilling. Saa lagde hun

sig ind til mig med Armen om min Hals: —

— Ja, Gud give, vi aldrig var mødtes! Hvorfor maatte du ikke komme den Gang! Hvorfor lærte vi ikke strax hinanden at kjende, — da var Alt blevet saa godt!

— Det skal blive godt ogsaa saadan, min Ven! sagde jeg og kyssede hende paa Panden.

Vi satte os ved det aabne Vindue og snakkede sammen om det kjære Rathen. Minna drillede mig med, at jeg i et Brev, som jeg havde sendt hende for et Par Dage siden, havde forvexlet to Udsigtspunkter. Jeg benægtede, og forlangte, at vi skulde efterse Kildestedet.

— Det er saamænd ikke Umagen værdt, Enhver kan jo komme til at skrive feil, sagde hun, og det forekom mig, at hun blev noget forvirret.

— Men jeg er vis paa, at jeg ikke har gjort det. Lad mig dog se Brevet.

— Saa lad *mig* da have læst feil, for mig gjerne, svarede hun og blev rød. Det var tydeligt, at hun havde en Grund til ikke at komme frem med Brevet.

Den Irritation, som under hele denne Samtale havde luret i mig, siden hun bevarede hans Brev saa omhyggelig, brød nu frem med en skinsyg Mistanke om, at hun havde behandlet *mit* mere skødesløst og nu ikke vidste, hvor det var at finde. Jeg var ikke ædelmodig nok til at skaane hende, skjøndt jeg kunde have sagt mig selv, at selv det dyrebareste Brev kan forsvinde ved hundrede Tilfælde, især naar man reiser.

— Du kan da ikke være bekjendt at være saa doven. Din Mappe ligger jo dèr paa Bordet.

— Nei, dèr er det ikke, svarede hun og reiste sig. — Stivnakke! Jeg maa umage mig ud i Entréen efter min Reisetaske.

Nei, den tog jeg ind; den hænger dèr ved Døren.

Hun gik hen og saae efter i Tasken.

— Saa maa det vel dog være i Kufferten, bemærkede hun med et Skuldertræk. — *Tant de bruit pour une omelette!*

— Tak! sagde jeg med en spydig Forstemthed, som hun overhørte, thi hun lo muntert, medens hun lagde sig paa Knæ og gav sig til at rode op i Kufferten. Men mig forekom denne Latter forstilt, da hun dog saa aabenbart befandt sig i en pinlig Situation.

— Du maa ikke se herhen, Harald, hører du! her er saadan en Uorden.

— Gud bevares, sagde jeg, og kiggede ærgerlig ud ad Vinduet. Endelig hørte jeg hende reise sig og komme hen til mig. Hun rakte mig Brevet. Det temmelig stive Papir var krammet, uden at være lagt i egentlige Folder, buklet og krummet paa en underlig Maade.

— Du har vel pakket ind i det, bemærkede jeg bittert og holdt det hen imod hende.

Hun svarede ikke, men smilede med et ganske sælsomt Smil, der klædte hende fortryllende, og som, samtidig med at det irriterede mig, gjorde mig dødelig forelsket.

— Det lader ikke just til, at du behandler mine Breve med samme

Omhu, eller gjemmer dem lige saa godt som denne Hr. Stephensens!

Minna bed sig i Læben og kiggede op paa mig med et drillende og dog kjærtegnende Blik. Jeg forstod slet ikke, at hun kunde tage denne Sag saaledes, og vilde sikkert være bleven vred som en Tyrk, hvis jeg ikke havde faaet en Følelse af Usikkerhed og en Anelse om, at jeg spillede en komisk Rolle.

— Men du glemmer jo helt at se efter, Harald, sagde hun, da jeg vedblev at række Brevet hen til hende.

— Du har Ret, afgjorde jeg, uden at værdige Dokumentet et Blik, og kastede det paa Gulvet.

Minna bukkede sig ganske rolig og tog det op.

Hun saae paa mig med et bebreidende Blik, der fik mig til at se beskjæmmet til Siden, skjøndt jeg endnu mente at være i min gode Ret. Og uden at vende Blikket fra mig, men med et bestandig ømmere Smil, knappede hun det øverste af Kjolen op, løsnede Chemisen foroven og lod Brevet glide ned paa sit Bryst, hvor det forsvandt med et rosenrødt Skjær af de sidste Solstraaler som gjennemglødede det lille Værelse.

Jeg sluttede hende heftig i mine Arme og bedækkede hendes Ansigt og Hals med Kys, alt imens jeg fremstammede Undskyldninger for mit urimelige Væsen, min Skinsyge og min taabelige Mistanke, for hvilken hun paa en saa rørende Maade havde beskjæmmet mig. Denne Anger og endnu mere den lykkelige Følelse, at være saa inderlig og skjønt elsket, fik mine Taarer til at strømme saa rigelig, at Minna spøgende frygtede for, at de skulde udslette Skriften paa det dyrebare Brev. Ogsaa i hendes Øine blinkede det, — vi lo og græd paa een Gang og kyssede hinanden Taarerne af Kinden.

Men inden vi saae os for, var Moderen kommen ind i Stuen. Vi gav forlegne Slip paa hinanden, og Minna søgte ved en hurtig Dreining at skjule sit lidt uordentlige Toilette. Den Gamle hostede undskyldende, og selv de forsigtige Skridt af de næsten gjennemtraadte Slæbere, syntes, da hun listede ud med Kaffekopperne, at hviske ganske sagte: »Gjør ikke noget, Børnlille, jeg er selv ingen Nonne, — har ogsaa været ung! Næbbes I kun! Herregud, naar man blot ikke gjør noget Ondt!«

Det ærgrede mig, at vi skulde være Gjenstand for en moralsk Overbærenhed, som vi ikke trængte til, og især at der blev lagt et uædlere Indhold i denne Scene, end den fortjente. Minna maa have følt noget Lignende; thi medens hun knappede den øverste Knap, trak hun paa Skuldren og mumlede med en komisk Fortrydelighed: —

»Die alte Pulverhexe! kommt sie immer so hereingelatscht!« —

— Spil nu lidt for mig, Minna, sagde jeg, — jeg har endnu slet ikke hørt dig spille, og jeg har glædet mig saa meget dertil.

Minna bad ynkelig for sig, men jeg trak hende hen til Claveret. Der var endnu Dagslys nok til at se Noderne. Hun slog et Schubert-Hefte op og spillede et *moment musical*, ikke uden Følelse, men saa ængstelig, som om

hun frygtede for at røre ved Tangenterne.

— Det er skrækkeligt, udbrød hun, lige da hun havde taget den sidste Akkord .... Maa jeg ikke holde op? Du kan da ikke paastaa, at det er en Fornøielse at høre paa det.

— Jo, det kan jeg godt, og forresten kan du da ikke være bekjendt at være ængstelig for mig.

— Ængstelig? jeg ryster over hele Kroppen!

— Du kan heller ikke se rigtig nu. Jeg vil hente en Lampe.

— Nei, for Guds Skyld, lad mig dog i alt Fald beholde *den* Undskyldning.

Det sprudlende livlige og samtidig dog saa sværmeriske og dybt bevægede Impromptu, som hun nu tog fat paa, behandlede hun lidt friere og dristigere, og skjøndt det brast et Par Steder, havde jeg en inderlig Glæde af det ægte musikalske Foredrag. Jeg havde ventet, at hun nu vilde se at slippe fri, og var belavet paa at maatte bede længe og indstændig for at faa hende til at blive ved, men neppe havde hun faaet Hænderne fra Tangenterne, før hun tog Beethovens Sonater ned fra Clavér-Pladen.

— Skal det være Gilde, saa lad det være Gilde! udbrød hun muntert. Man kan lige saa gjerne være fræk. Du maa gjerne hente Lampen, Harald, at jeg kan se alle de Noder, som falde under Claveret.

Jeg havde ventet, at hun skulde spille »Sørgemarschen«, første Sats af »Maaneskins-Sonaten« eller et lignende nogenlunde overkommeligt Stykke, et af dem, om hvilke man kan sige, at de ere naturaliserede i Dagligstuerne; men til min Forundring hørte jeg, medens jeg ude i Entréen tændte den lille Lampe, at det var den vældige C-Dur Sonate, som hun styrtede sig ind i, og det uden at slaa det Mindste af paa Voldsomheden. Hun havde aabenbart sendt mig ud efter Lampen for at kunne begynde, mens jeg var borte, i Tillid til, at naar man først er sprunget ud, hvor man ikke kan bunde, saa er man nødt til at svømme. Og hun svømmede virkelig; selve Dybden og Bølgebevægelsen hjalp til at bære. Da jeg traadte ind, just idet hun fra vildsomme Løb og heftig Oktav-Stigning naaede over til den rolige, i rige Akkorder syngende Hymne-Melodi, — blev jeg et saa eiendommeligt Udtryk vaer i hendes Ansigt af Energi og Begeistring, en Beethovensk Forklarelse af alle hendes Træk, at en spøgende Opmuntring, som jeg havde paa Læben, forstummede af sig selv. Jeg stillede ganske sagte Lampen paa Commoden bag ved hende, og da et stort Stykke af Kuplen var gaaet af, dreiede jeg den saaledes, at Lyset gjennem dette Hul straalede hen paa Noderne, hvilket nok kunde behøves; thi glimrende lyste denne Lampe sikkert ingensinde, og den saae ud, som om den ikke havde været renset i Løbet af Sommeren. Selv tog jeg Plads længer tilbage i Stuen, hvor jeg ikke kunde forstyrre hende, men saae hendes Nakke, hvis Haarknude glinsede i Lampelyset, og den blødt skyggede Kindrunding, medens jeg fortabte mig i en Nydelse, som maaske er den ædleste af alle: at faa Beethoven forespillet af sin Elskede. I denne Stemning blev selv det Ufuldkomne ved Udførelsen snarere til Gavn end til Skade; de yderst

beskedne Omgivelser stemmede ikke til Concert-Fordringer, og saa glædede man sig saa meget mer over Beseiringen af Vanskeligheder, selv om disse Seire ikke vandtes uden Mandefald i Node-Hæren. Og trods Alt, blev hendes Spil kunstnerisk, fordi hun var helt fortabt i det, — hun spillede som en Musiker, der har faaet et vanskeligt Partitur paa Nodestolen; af og til knurrede hun af Ærgrelse over at være snublet, undertiden, naar hun havde slaaet med Fynd ved Siden af, sendte hun efter den falske Tone et Udbrud, der ikke var fjernt fra en lille Ed, og blev Hænderne tilbage for den inspirerede Villie, saa sang hun med høi Røst Melodien, ligesom for at skamme Fingrene ud og tvinge dem til at komme med. Saaledes var hun stormet gjennem Allegroens stolte, solrige Bjergland og sænkede sig hvilende i Adagioens Eneboerdal med den dybe Skygge om det stille, blanke Vandspeil, hvor Sindet samler sig indadvendt, men dog med Blikket forventningsfuldt hævet mod en anet Herlighed, — for saa at svinge sig op til de ætheriske Regioner, hvor Rondoen lever i et overjordisk Lys og en uforstyrrelig Glans, jublende Triller ud, som var den en Lærke, der havde hjemme, ikke blandt Skyer, men blandt Stjerner.

Minna kastede sig tilbage i Stolen; jeg gik hen til hende og trykkede et langt Kys paa hendes Pande. »Tak,« hviskede jeg.

— Det var ogsaa Noget at takke for, sagde hun og saae forundret paa mig, som om hun frygtede, at jeg gjorde Nar.

— Hvor kan du sige det! jeg er helt overrasket! Jeg vidste nok, at du var musikalsk, men jeg havde dog ikke tænkt, at du kunde spille saaledes.

En pludselig, sjælfuld Glæde straalede op til mig fra hendes Blik; men hun slog det strax ned, og hendes Læber krusede sig til et godmodigt ironisk Smil.

— Ja, ikke sandt! til at slaa ved Siden af er jeg en ren Rubinstein!

— Hvorfor spotter du? jeg veed dog selv nok, at du ikke helt kunde magte den. Men du spillede smukt alligevel.

— Ak! det er det, som gjør mig næsten fortvivlet, hver Gang jeg spiller — at høre det saa smukt og ikke kunne faa det frem. Og især det, at jeg undertiden synes, jeg maatte kunne være kommen til at spille ganske ordentlig, hvis jeg havde kunnet drive det rigtig vedholdende.

— Naa, det er da ikke for sent endda, jeg synes, du har Livet for dig.

— Maaske, — men der er det samme i Veien endnu, — jeg kan ikke taale det, du aner ikke, hvor det angriber mig: Nu har jeg mindst spillet min Nattero bort. Hvorfor er man ogsaa saadan en Pjalt! Ja, hvis du kunde forestille dig den Melankoli, som jeg i disse Aar spillede mig ind i, hver Gang jeg rørte Claveret! det var ligesom Noget, der slog sammen om mig, og jo skjønnere Musikken var, desto mørkere blev det om mig. Undertiden kunde jeg ikke lade være, men det kunde ogsaa blive saa frygteligt, at jeg ikke turde mer.

— Men det vil jo altsammen fortage sig, min Ven! — Jeg skal nok faa dig sund og stærk, og naar du spiller mig glad, vil du ogsaa selv føle dig

lykkelig derved. Jeg er et taknemligt Publikum, selv om du ikke driver det saa meget videre, end du nu er. Men saa vil du ogsaa kunne dyrke Musikken rigtig.

Mine Ord lod ikke til at gjøre synderligt Indtryk paa hende. Hun stillede Lampen hen paa Bordet, satte sig i den Stol, som jeg havde reist mig fra, og støttede Panden i sin Haand.

— Jeg kan mærke det i mit Hoved, det spænder og mylrer derinde. — Hun lo op, som ad et pudsigt Indfald: — Veed du hvad, hvis jeg nogensinde ønsker at blive af med min Smule Forstand, saa troer jeg, at jeg kunde spille den bort.

— Hvad er det for en Idé!

— Nu ja, det var ogsaa en Maade at begaa Selvmord paa. Det er det Frants-Moorske, at ødelægge Legemet gjennem Aanden, anvendt paa Selvmordet.

— Minna, du maa ikke tale saadan, det er en daarlig Spøg.

— En grov Spøg i alt Fald, naar der gjøres Alvor af den. Men man veed ikke, hvilke Kunster man kan faa Brug for i Livet. »Det var en Kunst, der fortjente at Have dig til Opfinder,« — deklamerede hun med komisk Efterligning af en Mode-Skuespiller. — Har du seet det her paa Hoftheatret? hvor han var affekteret! hu ha! .... Hun satte sig i Positur, som Frants Moor i Begyndelsen af anden Akt, og lagde sit Ansigt i saa pudsige reflekterede Skurkefolder, at jeg ikke kunde lade være at le. Opmuntret ved dette Bifald begyndte hun at efterligne det falske Effektmiddel, som den paagjældende Skuespiller havde opfundet til denne Grubler-Monolog: at give Spørgsmaal og Svar med to forskjellige Stemmer, en høi fistelagtig, og en dyb Bugtalerrøst, idet hun samtidig vendte sig snart til den ene, snart til den anden Side: — »Hvilke Art Følelser skulde jeg vælge? .... *Vrede?* denne hungrige Ulv æder sig for hurtig mæt! — *Sorg?* denne Orm nager mig for langsomt! — *Græmmelse?* denne Snog sniger sig for trægt! — *Frygt?* Haabet tillader den ikke at gribe om sig .... Hvad? er Dødens Arsenal allerede udtømt? — Hvorledes? Nei! — Ha! Musik! Hvad formaar ikke Musikken? den kan faa Liv i Stene, skulde den ikke kunne slaa en Minna ihjel!«

Hun lo muntert og omfavnede mig.

— Jeg har været rigtig styg, Harald, og du var saa kjærlig og takkede mig saa kjønt for mit Smule Spil, du kjære, søde Ven! Men jeg skjønnede ogsaa paa det, skjøndt jeg kom med al den Snak, — jeg kan ikke gjøre for det, tidt piner det mig saa meget, det maatte være saa herligt at være Kunstnerinde, synes jeg, at kunne faa Andre til at elske og beundre, hvad der bevæger En selv saa dybt .... Men jeg skal nok blive en flink Husmoder! — Og bryd dig ikke om, hvad jeg sagde før — saalænge du er hos mig og holder af mig, forgiver jeg mig jo ikke med denne søde Gift — men, Harald! hvis du holder mer af en Anden —

Jeg lukkede hendes Mund med et Kys, — ganske vist ikke noget synderlig logisk Argument, men i dette Tilfælde maaske tilsidst dog det

mest overbevisende.

Moderen kom ind med The og Franskbrød, til hvilket hun havde kjøbt Honning i Voxkager og usaltet Smør for at gjøre os tilgode. Da vi havde spist, satte hun sig hen i en Krog i en underlig trekantet Lænestol med lodrette Sider; — den var egentlig et Hjørnestykke af en tredelt Sopha, hvis *disjecta membra* vare fordelte rundt i Leiligheden. I dens Varetægt blundede hun næsten øieblikkelig ind.

Minna var ogsaa træt efter Reisen. Da det hæslige, Alabast-søilede Taffeluhr paa Commoden efter en lang, truende Snurren besluttede sig til at slaa fire Slag, der gjenlød i Claveret med en lang Tone, — og derved gjorde os opmærksomme paa, at »Klokken var slagen ti«, holdt jeg paa, at hun skulde til Ro.

Vi lod den Gamle sove. Minna lyste mig ud. Til hendes store Skræk gik jeg »med Nakken paa Ryggen«, — som hun sagde, — ned ad den steile Vindeltrappe, uden at kunne vende Øinene fra hende, som hun stod deroppe, bøiet over Rækværket, med det smilende Ansigt stærkt belyst af den fremstrakte Lampe.

Helt nede blev jeg længe staaende og sendte Kys op til hende, indtil hun gav sig til at skjænde, og da det ikke nyttede, begyndte hun pludselig at skjære Grimacer og frembringe saa græsselige Carricatur-Ansigter à la Wilhelm Busch, — at jeg endelig tog Flugten med en høi Latter.

III

Den følgende Dag viste Minna mig et Udkast til et Brev, som hun vilde sende Stephensen.

Vi læste det sammen nede i det lille Lysthus, da der havde indfundet sig en af de Tanter, som »ikke var saa rigtig heldige«, og for hvis Selskab Minna gjerne vilde forskaane mig saa vel som sig selv.

Brevet beroligede mig, da det syntes mig at være vel skikket til at gjøre Ende paa hele hint uklare Forhold. Det var uden al Bitterhed og frit for hvert Spor af Sentimentalitet, værdigt og holdt i en rolig, sikker Tone, som jeg ikke havde tiltroet hende i en Sag, der satte saa mange Følelser og Minder i den stærkeste Bevægelse.

Allerede mens vi vare sammen ude paa Landet, havde jeg undertiden glædet mig til at gaa med Minna i hendes egen smukke By, og jeg mindede hende nu om ikke at spilde Tiden.

Vi gik gjennem flere smaaborgerlige Gader og Stræder, der alle lignede hinanden; med deres fuldstændige Flise-Fortove, uden Rendestene og Kjældertrapper, gjøre de et nettere og renligere Indtryk, end en Dansk venter sig af saadanne Kvarterer. De to-etages Huse variere kun den graa eller gulige Farve en Smule, men af og til breder der sig en lavstammet Bygning, hvis store indsunkne Tag kigger ned paa Gaden gjennem mange af disse ægte sachsiske Loftsvinduer, der ere formede som sammenknebne Øine, og som, naar de staa tæt sammen, faar Tegltaget til at gjøre en lang Bølgebevægelse. Det er gamle Landgaarde, Vidner om, at man for ikke umindelige Tider siden her befandt sig i Byens Udkant.

Overalt herskede en ret velgjørende familiær Ugenerthed. Ved det aabne Vindue i en Stueetage gav en ung Kone sit Barn Bryst; skraas overfor, oppe i et solbeskinnet Vindue, røg en Mand i Skjorteærmer sin Pibe og stirrede op paa Gjenbotaget, hvor en hvid Kat balancerede. En velklædt Mand, der saae ud som en Studerende, kom med et Glaskrus skummende fuldt af Øl, som han havde hentet i Hjørnebeværtningen.

Smaabørnene, der legede foran Gadedørene, hilste paa Minna, og en lille Skjælm af en Pige, paa tre-fire Aar, med krøllet Paryk og et Ansigt fuldt af Smilehuller, kom pilende paa sine stakkels nøgne Ben, der vare saa krumme som Sabler, og gav sig ikke tilfreds, før Minna havde forfulgt hende ind paa en Trappegang, hvor hun lod sig fange.

Mindre tiltalende var Opmærksomheden fra de større Børns Side. En lang barhovedet Tøs, med de smudsige Strømper stikkende i udtraadte Pampusser, blev ved at raabe efter Minna: »Hvad er han for En?« og en Skomagerdreng, som gik midt ad Gaden og — til min Forbavselse — fløitede Skuespillermarschen af »En Skjærsommernatsdrøm«, saa det skingrede i hele Nabolaget, maa have fundet noget Jødisk i mit Ydre, for han afbrød pludselig hin Beskjæftigelse for at blive ved at raabe »Itzig«

efter mig. Undertiden overdøvedes alle Stemmer af en af de uhyre Fragtvogne, hvis tøndeformige Ruf rokker oppe i Høide med Vinduerne i første Etage. Et Par svære Heste med tykke Halse og fede, kløftede Kryds trække den i en jordvindende Skridtgang, medens de ryste deres blinkende Messingpynt af Ringe og Halvmaaner; Kjæderne klirre, det knager i alle Spanter, Hjulene pibe, og under den uhyre bevægede Masse drøner Stenbroen, saa at man er fristet til at holde sig for Ørene, og faar Svar i Øst, naar man spørger i Vest. — Intet af alt dette var nyt for mig, men idet jeg gjennemvandrede det med Minna, fik det en anden, fortrolig Belysning, og jeg betragtede de mindste Smaating med Kjærlighed, fordi de hørte med til det Hele, som fra Barnsben af havde omgivet hende og præget hendes Fantasi.

Dette hyggelige Stykke Gammelstad overskares pludselig af den fornemme Pragerstrasse, Residentsens moderne Pulsaare, med sit nerveuse Liv af rullende Equipager, en pyntet Vrimmel og glimrende Boutikker. Og vi kom ind i nye brede Gader, hvis øde Perspektiver kun viser En et Par enkelte Fodgængere og en sneglende Droske. Blomsterrækkerne paa Balkonerne er den eneste oplivende Farve i den graa Masse. Der er saa godt som ingen Boutikker; paa hveranden Port staar »Pension«, og over dens Naboer »Hotel garni«. Dette var ikke Noget for os; for at naa til Villa-Strøget og »se paa Leilighed« vilde vi have valgt den korteste Vei, hvis ikke i dette rektangulære Kvarter alle Veie havde været lige lange.

Snart havde vi fint Grus under vore Fødder og overskyggedes af en lille Allés Ahornblade. Mørke Akacier, glinsende Sølvpopler, gjennemsigtige Birkekroner, tætte Platankupler, Lindeløv og Blodbøge, blandede med en uendelig Mangfoldighed af sjældne Buske og Træer, hævede sig til begge Sider over Gitre, Hækker og lave Mure med smaa Gjennembrydninger. Hist og her skinnede en Statues hvide Lemmer inde mellem Blomster og Blade, eller en fin Straale steg og sank med sagte Plasken midt i en yppig Bladgruppe. Og Villa fulgte efter Villa, pragtfulde Mellemting mellem Landhuse og Paladser, med fine Façader af gulig Sandsten, som endnu eiede Noget af sin kornede Glans. Hvor de store Speilglas-Vinduer stod aabne, bevægede det yderste Fag af de crême-farvede, netagtige Gardiner sig sagte, ligesom i Drømme, og inde i Værelsets Dunkelhed blinkede en Lysekrones Prismer, eller Kanten af en Guldramme straalede dæmpet. I en dorisk Søile-Loggia, med pompejansk malede Vægge og Casset-Loft, drak et Selskab Kaffe. En slank Dame, med Ridekjolens Slæb over Armen, ledsagedes af en Cavalér i bronze-brunt Fløiel ned ad en Dobbelttrappe, som i Zig-zag omsluttede en frodig Plantegruppe. I en Underkjørsel, der paa Siden af en Villa dannede en prægtig Bueportal, kopieret efter Villa d'Este, ventede en Landauer, hvis Spand Guldfuxe trippede utaalmodig og skrabede i det røde Grus.

Denne Slags Underkjørsler behagede os særlig, og vi vilde paa ingen Maade lade os nøie med en af Jern og Glas. Der var jo ingen Tvivl om, at vi

maatte have Equipage til den Tid, naar disse luxurieuse Planer iværksattes. De omtalte Guldfuxe tiltalte os meget, men vi havde iøvrig ogsaa et Sværmeri for kulsorte »Rappen«. Megen Vægt lagde vi naturligvis paa Villaens Stil; og vor Smag stemmede overens, idet vi foretrak en ikke altfor rig Renaissance. Et Ideal af denne Art fandt vi paa et Hjørne ud imod Stadsparken. Det var en kraftig Bygning af betydeligt Omfang, præget af en ægte aristokratisk Simpelhed, uden Spor af parvenu-agtigt Koketteri, med imponerende store og ædle Forhold; den syntes at være bygget af Semper selv eller en af hans bedste Disciple.

»Dèr er den, det er *vor* Villa!« udbrød Minna strax. Hun lo overgivent af denne Tankeleg, men jeg tog den allerede alvorligere. Hvorfor var det endelig saa utænkeligt? det var ingen brødløs Kunst, jeg drev, jeg havde Protection og vilde maaske arve. Hvorfor skulde man ikke tilsidst efter et Liv fuldt af Arbeide, kunne trække sig tilbage her som en hovedrig Mand? Mit ungdommelige Overmod følte en ubegrændset Kraft i sig. Og da jeg vidste mig i tryg Besiddelse af det, der er Ynglingens Maal, begyndte alle mine Tanker og Drømme at kaste sig imod Mandens: en stor Virksomhed med glimrende Frugt. Minnas Skepsis saarede mig næsten, som om den var en Mistro til min Dygtighed og Energi.

— Nei, veed du hvad, Harald! jeg troer heller slet ikke, at jeg vilde passe til det. Tænk dig, hvad der hører til for at fylde i en saadan Leilighed, — alt det Tyende, som man vilde have at tumle med .... Jeg synes ogsaa, man maatte gaa i en evig Bekymring for, at man ogsaa anvendte sine Penge rigtig og forsvarlig, naar man havde saadan en Mængde .... Og saa maatte man føre stort Hus og se Mange hos sig. Jeg er vis paa, at alt dette ikke vilde ligge for mig, og at jeg vil finde mig langt mere tilfreds ved at holde sammen paa en lille, tarvelig Husholdning. Men derfor er jeg heller slet ikke misundelig paa de Rige, men jeg glæder mig tvertimod over, at Andre, hvem det passer for, kan have det saa smukt, og naar jeg er egoistisk, saa forestiller jeg mig, at det egentlig altsammen er til for min Skyld, for at jeg kan have saa meget kjønt at se paa, naar jeg spadserer med min Skat, og det kan give os Stof til saadan taabelig Passiar som denne.

Vi gik videre, langs den zoologiske Have, ind i »Grosser Garten«, hvor vi valgte de mindst befærdede, skovagtige Veie, der krummede sig mellem høie Graner og brede Ege. Endelig tog vi Plads paa en lille Udsigtshøi nord for Herkules-Alléen, hvis mægtige Linde kastede deres Skygge langt hen over Stubbemarken foran os. Tilvenstre laa Høidedraget paa den hinsidige Elbbred stærkt solbeskinnet, med sine Skovbanker og Indsænkninger, underbygget af Landsbyerne, der ved Villaernes Hjelp næsten gro sammen til een lang Bort af Haver og Huse, — med de steile Skraaninger gjennemstregede af Vignernes Terrasser og Mure, mellem hvilke der hæver sig gamle Gaarde med høie Tage, omgivne af spidse Pyramidepopler, medens Høiene foroven ere besatte med Vingaardsmændenes Smaahuse, der se ud som Vagttaarne. Alle disse Enkeltheder gjentog sig bestandig

mindre, utydeligere og nærmere ved hinanden, indtil de smeltede sammen i en næsten ubestemmelig Farvetone, dèr hvor Aasen som en Pynt sænkede sig ned mod Sletten. Denne blaanede langveis bort, og yderst ude viste sig Bjergformer, skyggeagtige og svævende, snarere som et Bundfald af Luftens Blaa end som en Stigning af Jordens. Men eftersom Skyggerne paa Marken blev længere, traadte Omridsene legemligere frem, og vi kjendte tydelig Liliensteins fortrolige Profil. Og samtidig med at ovre paa den høie Loschwitzer-Bred den ene Rude efter den anden tindrede som i en begyndende Illumination, kunde man skjælne Liliensteins Stenbrud som en lysere Streg forneden. Det var underligt at tænke, at i dette Bjergbillede, der var saa liliput-agtigt, at det kunde males paa en Lillefingers Negl, kunde man med en Naal udpege det Punkt, der havde rummet saa megen Lykke for os. Vi trykkede tavse hinandens Haand, og vore Øine fyldtes med Taarer, mens vi stirrede derud imod; — det forekom os begge, at hin Idyl var groet fast derude, som en sart Blomst, der ikke lader sig omplante, og at vi havde forladt den tillige med Stedet og først hist kunde gjenfinde den, — og en uendelig Hjemve opfyldte og forenede os.

Hvorvel kun et Par Døgn skilte os fra hin Fortid, — skjøndt vi sade sammen ligesaa lykkelig som nogensinde i hine Dage, — og uagtet vi haabede lutter glædeligt Samliv imøde: — trods Alt dette forekom det os begge, at vi saae et tabt Paradis aabne sig derude i Glansen af den dalende Lykke-Sol med rosenrøde Smaaskyer som Amorinfjer svævende over sig i den lyse, farveløse Luft, for saa lidt efter lidt at glide bort, ind under Skyggen af Nattens bløde Vinger, som fandt os siddende paa samme Plet med Armen om hinandens Liv.

Denne staaende Vemod i Tilbageblikket — er den kun Virkningen af en Idealiserings-Kraft, som Erindringen selv besidder, eller stammer den maaske snarere fra Menneskets evige Frygt, den uendelige Usikkerhedsfølelse overfor en ukjendt Skjæbne, der ved et Lune kan røve En Alt, undtagen hvad man har oplevet — som ikke blot truer ude fra, men ogsaa synes at raade i vort Indre, og mod hvilken kun vort Selvs dulgte Kjerne i sjeldne Gjennembruds-Øieblikke maaske kan stille en jevnbyrdig Magt op?

IV

Da vi den næste Eftermiddag traadte ud af Gadedøren, stak Minna sin Arm ind under min og dreiede mig med et Ryk: —

— Veed du, hvor vi skal hen idag? idag gaar vi til Zwinger. Jeg vil nyde godt af Alt, hvad du har sagt mig om Bygningsstil og især om Rococoen. Nu skal vi repetere det i den rigtige store Billedbog.

Og vi gik til Zwinger baade den og mangen anden skjøn Eftermiddag — til Zwinger, denne Palais-Gaard af Pavilloner og Gallerier, der er et Epopé i Sten fra en Tid, som var altfor livslysten til at bryde sig om andre Digte end denne solide Slags, hvori man kan røre sig og nyde, drikke, danse, fægte, elske, ride Carrousel og bade i Springvandsbasiner under aaben Himmel — dette Mesterstykke af en yppig og fantasifuld Stil, som en fad Afsmag af Empiren har lært en Epigonslægt at se ned paa med pseudoklassisk Ringeagt, men som nu atter overalt kommer til Hæder og Værdighed, — Zwinger — som synes bygget af sachsiske Gnomer, anførte af en Faun, der var forelsket i en Muse. — —

Andre Dage besøgte vi vor guddommelige Værtinde fra Rathen, »die Mutter Elbe«, i hendes Byresidens, hvor hun er indlogeret mellem begge Stadsdele i en prægtig Leilighed, der af de tre Broers Pillerækker deles i to lange Sale. Paa den berømte Brühlske Terrasse berusede vi os ved Solnedgangs-Tid i de straalende metalliske Farver, der blinkende dirrer mellem hverandre i Flodens Strømhvirvler, indtil den længst ude krummer sig som en gylden Bue foran de blaanende Vinbjerge.

Eller vi gik nede paa Quaien, der prydes af en lang Række krøllede smaa Poppeltræer, som synes at være tagne ud af et Brobdingnagbarns Legetøis-Æske.

Jeg mindes en mørk Dag, da Solen i det sidste Øieblik brød frem under Skydækket, og Rudernes pludselige Illumination flammede ned over Strømmen; det var, som om Moder Elben havde afsløret sin Festhal — en Kolonnade af vundne Søiler drevne af det pureste Dukatguld.

Et Par Gange gik vi ombord i en af Dampbaadene og seilede ud til det idylliske, vigne-hængte Loschwitz — »Don Carlos«'s Fødeby, eller til Schillerhaven i dens Gjenbo, Blasewitz, hvor »Leirens« Gustel har hjemme.

Paa Tilbageveien gjennem Byen maatte Minna sædvanlig gjøre nogle Indkøb til Aftensmaden. Jeg ventede udenfor Pølseslagterens pyntelige Boutik, mens hun handlede ved Marmordisken.

En Aften, da vi kom hjem fra en lang Tur, var Moderen gaaet ud, og Minna havde ingen Nøgle. Vi vare begge meget sultne; da vi havde varme Pølser med, betænkte vi os ikke længe; Minna løb til Bageren paa det ene Hjørne, jeg til Kneipen paa det andet, og vi mødtes triumferende, medbringende en »Zeilen-Semmel« og et Krus »Kulmbacher« som Bytte. I den dunkle Haves Lysthus nød vi under Spøg og Latter det mest

velsmagende Aftensmaaltid, som jeg nogensinde har været med til.

Malerisamlingen besøgte vi ikke. Minna bragte den aldrig paa Bane, og jeg turde ikke foreslaa det af Frygt for at vække pinlige Minder. Men vi gik flere Gange i den fortræffelige Samling af Gibsafstøbninger, hvor den antikke Kunst viser sig overskuelig i alle sine Stadier.

Jeg overraskedes ved Minnas medfødte Kunstsans og over hendes Indtryks Oprindelighed. Hun morede sig over »Ægineternes« staaende Smil, enten de fældede eller faldt, men bemærkede tillige, hvor vidt Kunsten allerede her var fremskredet i Behandling af Legemet og dets Bevægelse; det slog hende for første Gang, at en Kunst kan staa paa et saadant Standpunkt, at dens Teknik er næsten fuldkommen paa eet Omraade, medens der er noget Høiere, over for hvilket den endnu staar barnlig famlende, — og hun opkastede det Spørgsmaal, om dette ikke ogsaa i ringere Grad var Tilfældet med det, som vi ansaa for fuldkommen Kunst. — I Parthenonssalen imponeredes hun især af Torserne fra Gavlgrupperne. Men mest følte hun sig grebet af den efterklassiske Kunst, Værker som »Galleren«, »Sliberen«, »Venus fra Milo« — de fleste andre Aphroditestatuer saae hun ligegyldig hen over. Hun gjorde mig opmærksom paa mange Enkeltheder, som jeg ikke selv havde haft Øie for, paa det levende Virkelighedspræg af en Haand eller en Fod, idet hun bemærkede, at paa Statuer af moderne Kunstnere, som hun havde seet, var dette ofte gjort »altfor kjønt«.

Undertiden vaktes den personlige Interesse ved disse plastiske Studier: »Hvem der dog havde saadan en yndig, lige græsk Næse!« sukkede hun flere Gange, — »saa vilde du elske mig endnu mer — jo, det maatte du gjøre.«

Og efter at have mønstret en hel Gudindeforsamling: »De har da ikke saa tynde Arme!«

— »Hvorfor skulde de have det?«

— »Jeg troede, det var grimt at have stærke Arme,« svarede hun rød i Hovedet og vendte sig bort.

Men vore Kunstnydelser — i denne By, hvor man *kan* nyde Kunst! — kulminerede extatisk, da vi hørte Wagners Valkyrie sammen. Dette Vølsungepars ædle og tungsindige Elskov, forklaret i en Toneskjønhed, hvis Inderlighed har Evighedens klare Dybde — hvor gjennemtrængte den ikke vore Sjæle, sammensmeltende dem i en uendelig Sympathi! Vor Kjærlighed speilede sig i dette hellige Tonevæld som en Narkissos — og elskede sig selv.

I Begyndelsen hviskede vi af og til et Beundrings-Udbrud til hinanden; senere tav vi.

Minna trykkede min Haand ved Ordene: »Als in frostig öder Fremde — zuerst den Freund ich ersah«; — og da Sieglinde — tydelig, saa hver Stavelse hørtes i det dødstille Theater og med en Betagethed, som kun Wagner har inspireret en Operasangerinde til — sang: »Wie dir die Stirn —

so offen steht, — in den Schläfen der Adern — Geäst sich schlingt! — Mir zagt's vor der Wonne, — die mich entzückt —« — — da saae hun mig ind i Øiet med et Blik, som jeg veed, jeg vil føle paa mit Dødsleie. Og da nu Tæppet — ikke faldt, men drog sig sammen — o, jeg ser hende endnu, opreist i Logen, klappende af alle Livsens Kræfter, med tindrende Øine og et fugtigt Taarespor paa den blussende Kind, skjønnere end jeg nogensinde havde seet hende, mere sjælelig skjøn end Noget, som jeg har seet eller faar at se! —

Vi gik ned i den pragtfulde Foyer, hvis Marmorvægge og Søiler straalede i det sene Dagslys.

Der vrimlede af pyntede Folk.

Minnas Dragt var tarvelig, skjøndt ikke *saa* tarvelig, at den blev paafaldende, men mange Blikke vendte sig efter hende.

Hun var for bevæget til at mærke det og generes deraf.

Vi traadte udenfor paa en Balkon, hvor en mild Sommerluft slog os velgjørende imøde. Den aabne smukke Plads, omgiven af monumentale Bygninger, bredte sig stille og næsten ubefærdet under os, medens det vrimlede hen over Elbbroen; de skovbevoxede Høider laa badede i Sollys og syntes ganske nær. En Følelse af uendelig Lykke og Rigdom overvældede mig.

— Du sukker! sagde Minna, der lænede sig til mig.

— Det er kun, fordi jeg er altfor lykkelig, langt mer end jeg fortjener, svarede jeg. Veed du hvad, — jeg var dog ret letsindig, at jeg den Gang kunde fri til dig.

Hun saae paa mig med et spørgende Smil.

— Jeg vidste jo dog ikke Alt, hvad der boede i dig — jeg skulde have ventet, til jeg kjendte dig som nu — hver Dag opdager jeg nye Skatte — bliver rigere og rigere. —

Minna sagde Intet, men trykkede min Arm fast ind til sit Bryst.

V

Hr. og Fru Hertz vare nu komne tilbage fra Landet.

Vi havde begge hver for sig besøgt dem; de vilde se os en Eftermiddag sammen til Kaffe, efter vor Rathener-Skik. Om Aftenen maatte den Gamle have Ro og Hvile. Hoste og Smerte i Brystet vedblev at plage ham; han var kun oppe midt paa Dagen, og selv dette var snarere Følgen af en Halsstarrighed, som ikke vilde give tabt, end det var, fordi han følte sig vel ved at forlade Sengen, i hvilken Doktoren helst vilde have holdt ham.

Fru Hertz var temmelig bekymret for ham, og mente i Grunden, at vi burde vente en Uges Tid, men den Gamle vilde ikke høre Noget derom:

»Hvorfor dog? da ikke for min Skyld, som om jeg ikke kunde tage imod Nogen! Vist skal de komme imorgen, men jeg sender dem bort, naar jeg bliver træt. .... Jeg bliver nemlig gjerne træt lidt tidlig paa Aftenen nu,« tilføiede han forklarende til mig.

Vi begav os altsaa — Dagen efter at vi havde hørt Valkyrien — henad Klokken fire ind i Hjertet af Altstadt, hvor man endnu glædes ved Synet af gamle Rococohuse med knækkede Tage og skjæve Konkylie-Ornamenter og af Smaapalaier i Barokstil med Pilaster-stribet Façade, der smykkes af Medailloner med hjælmbeklædte og parykbeprydede Marser og Athener. Imellem disse findes tarveligere Huse i en temmelig ubestemmelig Stil men med et inderligt tydsk Præg; deres hyggelige Karnapper danne en Række Skabe langs ad Gaden, og ved Hjørnerne springe de frem som store sexkantede Udbygninger, der nedad forlænge sig i en Form som et omvendt Kirkespir eller som en Kegle, besat med Annanas-Knubber i spiraldreiede Rækker. Flere af disse Huse have Stuk-Ornamenter af Blomster-Guirlander, eller forstenede Drapperier hængende ned fra deres Vinduer; hist og her sees ogsaa en ofte overmalet Frise med uhyre fede Englebørn, saa uformelige, at man ved et flygtigt Syn antager det Hele for et Stykke *natura morte* af Kaalhoveder, Æbler og tykke Grene.

I et saadant Hjørnehus, hvor fire Gader stødte sammen, boede de gamle Folk paa første Sal. Der var et evigt Bulder af store teltdækkede Landvogne, Fragt-Vogne fra Godsbanen og alle mulige Forretningskjøretøier, — og det var aabenbart denne Larm af en flittig Færdsel, som tiltalte den gamle Königsberger-Kjøbmand og lod ham foretrække dette Sted for luftigere, men mere døde Qvarterer.

Kaffebordet var dækket i Hertz's Studereværelse, hvor han holdt mest af at opholde sig. Han kom sjelden ind i Dagligstuen, men saae gjerne, at hans Kone satte sig ind til ham med sit Haandarbeide. Det var et middelstort Værelse med gamle Mahognimeubler, blandt hvilke der ellers ikke fandtes nogen bekvem Stol, men nu var en Lænestol bleven flyttet ind fra Dagligstuen.

Ved den ene Væg stod et almindeligt Skrivebord med otte spinkle Ben,

et Tobaksbord og et Bogskab. Lige overfor var der en Pult af samme Slags som den, ved hvilken Kant var afbildet; (dette gamle Farvetryk indtog nu atter sin behørige Plads over Skrivebordet). Til begge Sider for Pulten hang et Par værdifulde Oliemalerier, Ungdomsportraiter af Beethoven og Frederik den Store i Legemsstørrelse. Over den befandt sig nogle Daguerreotypier, af hvilke man dog aldrig opdagede Andet end nogle skinnende Metalpi.

Bag Bogskabets Ruder straalede ingen Pragtbind, men det i sit Ydre tarvelige Selskab derinde, der viste sig med gnavede Læderrygge og forrevne eller smudsige Papstykker, bestod af lutter Originaludgaver, blandt hvilke — paa de midterste Hylder — en stor Del af Goethes og alle Schillers Værker, ligefra »zwoote verbesserte Auflage« af »Røverne«, med den steilende Løve til Vignet og Indskriften »In tirannos«, til en »Wilhelm Tell« med en Tilegnelse, skreven af Schiller selv. Flere af disse Bøger fik vi frem, mindre af Nysgjerrighed — thi det var ikke første Gang, at Skabet aabnede sig for os — end fordi vi vidste, at det altid glædede den Gamle.

Det blev ogsaa betroet Minna at lukke op for en Skuffe i Skrivebordet og fremtage den kosteligste af alle Skattene; det var en Snustobaks-Daase, som Schiller havde sendt Kant, en temmelig stor, cirkelformet Æske, paa hvis Laag der var malet et nydelig udført Miniatur-Copi af Graffs Schiller-Portrait. Hertz fandt deri en Lighed med mig Uværdigste, navnlig ved den lange Hals og Næsen, — en Opdagelse, der gjorde Minna saa henrykt, at hun kyssede ham.

Det begyndte at regne, og der blev pludselig saa dunkelt i Værelset, som om det kunde være Skumring. Den blaalige Spritflamme, der slikkede om Kobberkjedlen, lyste i den gamle Mands hvide Skjæg og paa den fugtige Underlæbe, medens han fortalte — langsomt læspende og afbrudt af Hoste — om Livet i Riga, hvor han et Par Aar havde været i Handelslære: — Paa Børsen havde de haft den ældgamle Skik, at Fallenten maatte sætte sig paa en Slags Forundringsstol, medens der blev ringet med en Armesynderklokke — en Slags moralsk Execution.

— Man leer af saadanne gamle symbolske Skikke og finder dem barbariske. Men maaske har de ogsaa haft noget Godt ved sig. Hvor tydelig mindes jeg ikke den Gang, da Moses Meier maatte standse sine Betalinger. Han var Chef for et af de to rigeste jødiske Handelshuse og havde ødelagt sig i Konkurrence med Wolff — de havde altid været Uvenner. Der var et frygteligt Røre paa Børsen, Nogle vare skadefro, men Jøderne vare Alle meget nedslaaede. »Mon Wolff vil komme!« spurgte man overalt, — men de Fleste mente, at han dog ikke vilde være tilstede ved Rivalens Ydmygelse. Klokken slog tolv, — saa skulde Ceremonien gaa for sig; Formanden vilde allerede ringe med Klokken, — da kjørte Wolffs Wienervogn for i Galop, Wolff styrtede ind i Salen og raabte aandeløst: — »Der skal ikke ringes, Meier skal ikke paa Fallentstolen.« Han havde i sidste Øieblik — sikkert efter en haard Kamp — besluttet sig til at forstrække Rivalen med det

Nødvendige for at afværge denne Skam for den jødiske Menighed; — og de to gamle Mænd græd i hinandens Arme.

Vi stirrede forbavsede paa denne Olding; han syntes os i dette Øieblik endnu ærværdigere ved sine Minder fra en Tid, som havde et saa fremmedartet og patriarkalsk Præg.

Med hvilken Andagt betragtede vi ikke noget Støv og Smaasten i en Flaske: — Jord fra det hellige Land, som en gammel Jøde fra Riga, der paa sin Fod var vandret til Jerusalem, havde bragt med hjem i et Lommetørklæde.

Fra saadanne jødiske Historier gled Samtalen over til Jødernes Rolle i den frisindede Literatur og dreiede sig navnlig om Heine.

Saasnart Kaffebordet var afdækket, lod Hertz sin Heinemappe tage frem. Den indeholdt mange Breve baade fra og til Digteren, nogle Korrekturark samt enkelte Smaamanuskripter.

Jeg fik fat i en af Korrekturerne, og da det endnu var meget mørkt ved Bordet, traadte jeg hen til Vinduet for at finde ud af et stærkt overstreget Sted.

Jeg kom til at se ned paa Gadehjørnet og foer sammen: det forekom mig, at det var Axel Stephensen, der gik dernede, denne slanke, meget moderne klædte Herre, med spidst og stærkt dreiet blondt Skjæg; men nei, — han var høiere og ældre end den danske Maler, — da han netop tog sin Hat af for en Bekjendt, viste det sig endog, at han var skaldet.

Jeg følte mig beroliget.

Men i det samme begyndte Hertz med sin svage, sprukne Stemme at læse op af et Manuskriptblad: —

»Schon wieder bin ich fortgerissen
vom Herzen, das ich innig liebe —«

Minna og jeg vexlede et betydningsfuldt Blik; hun blev bleg — hvilket viste sig endnu tydeligere i det uveirsagtige Lys, der syntes at trænge gjennem en Askeregn, saa snavset og graagult var det.

— Det er et kjønt Digt, sagde Hertz. Kjender du det?

— Ja, vi kjender det.

— Ak, de læser Heine sammen, de unge Hjerter, — udbrød Fru Hertz. — En skjøn Tid!

Snart efter tog vi Afsked.

Vi gik ad »Grosser Garten« til, Regnen var hørt op. Da vi havde gaaet lidt, udbrød Minna:

— Hvor underligt, at han netop skulde have Manuskriptet til det Digt!

— Ja, et besynderligt Tilfælde!

— »Es giebt keinen Zufall!«

Men da vi vare midt i den smukke Platan-Allé, der skraar over Marken mellem den gamle Palais-Have og »Grosser-Garten«, kom jeg i Tanke om, at Ringene, som vi havde bestilt, var lovet os bestemt færdige til

ieftermiddag.

Vi vare strax enige om at gaa tilbage, skjøndt det førte os helt ind i det Bykvarter, som vi kom fra. Det var ingen af de store Guldsmedeboutikker, men et Værksted oppe paa anden eller tredie Sal, som Minna kjendte.

Ringene vare færdige, og den gamle Kone, der gav os dem, ledsagede dem med mange Lykønskninger og Velsignelser, til hvilke hun endnu føiede Hilsener til Minnas »Fru Mama«.

Den Forstemthed, eller snarere den Forsagthed, der havde tynget os, siden hint usalige Digt var blevet berørt, veg for Ringvexlingens gyldne Magi. Det var blevet det skjønneste Solskinsveir; vi besluttede at nyde det oppe paa den nære Terrasse.

Heroppe vrimlede det af Spadserende, som altid paa denne Dagstid i godt Sommer-Veir. Man hørte Toner fra Concerten i Wienergarten hinsides Floden; det var Slutningen af »Valkyrien«, — vi stod stille og lyttede.

Afstanden udslettede Udførelsens Mangler: Forsagelses-Motivet, under hvilket Wotan kysser Guddomskraften af Brynhild, saa den lange Afmagtssøvn sænker sig over hende — tonede klart herover i sin tungsindige Svulmen og Synken.

— Det hørte jeg ogsaa heroppe den Aften, da jeg besluttede mig til at tage paa Landet i Rathen, sagde jeg.

— En velsignet Aften har det været for mig, svarede Minna — skjøndt jeg den Gang intet kunde ane derom. Det er underligt at tænke paa, at et ganske ubekjendt Menneskes Beslutning saaledes kan forandre Ens hele Liv — derfor troer jeg heller ikke paa Tilfælde — i saadanne Ting.

— En Velsignelse har det været for os begge, udbrød jeg, og velsignet skal ogsaa Stedet være. Nu skal jeg vise dig, hvor jeg sad — derhenne udenfor den lille Caffé, mellem Søilerne — seer du, dèr hvor *den* Herre, nei — ikke den Gamle, men ham, som nu reiser sig og betaler Opvarteren —

Jeg følte mig holdt tilbage ved et krampagtigt Greb i Armen.

Minna var standset og stirrede — — men du gode Gud! hvilket Udtryk i hendes Ansigt! hun var ikke bleg, men hendes Øine aabnede sig unaturligt, — saaledes kunde Macbeth have seet paa Banquos Aand, da Hofmanden anviste ham Plads.

Jeg fulgte dette Blik did, hvor jeg selv havde faaet det til at rette sig hen.

Herren, der havde betalt Opvarteren, saae henimod os og tog hurtigt sin høie Silkehat af. — —

Fjerde Bog

I

Denne elegante Herre — det var Axel Stephensen.

Han nærmede sig med elastiske Skridt, idet han trak Handsken af sin høire Haand. Ogsaa Minna gav sig til at knappe sin op; den var snever, og hun sled endnu i den, da han standsede foran os.

— Aa — jeg beder, Minna, gjør dig dog ikke den Uleilighed — mellem gamle Bekjendte — —.

Men Minna vedblev haardnakket at stirre — med et ubestemt Smil — ned paa Handsken, hvis Gjenstridighed hun maaske var ret taknemlig for. Endelig fik hun Haanden fri, den Haand, der nu bar min Ring; — det forekom mig, at hun kjærtegnede den med et Blik, og at Stephensen skjænkede den et vrantent Øiekast. Hun saae flygtig paa ham, idet hun gav ham Haanden og med en Haandbevægelse, der fik Ringen til at blinke, præsenterede hun os for hinanden.

— Min *Forlovede*, Harald Fenger. —

Vi bukkede begge næsten *for* høflig og erklærede, at det var os en Fornøielse og Ære, men jeg lagde Mærke til, at han kom betydelig behændigere derfra end jeg, hvilket forøgede den Irritation, som hans Tilsynekomst strax havde sat mig i.

— Du er kommen her — — Minna var lige ved at gjøre den samme overflødige Bemærkning, som Moderen havde givet til Bedste overfor mig, men havde Aandsnærværelse til at skyde et »pludselig« ind: — Du er kommen *pludselig* til Dresden. Og idet hun gjenvandt sin Fatning og for første Gang saae sikkert paa ham, tilføiede hun: »I det Brev, som du sendte mig for en fjorten Dages Tid siden, stod der Intet derom.«

Det er i Tydskland ikke saa ualmindeligt som hos os, at unge Piger er »dus« med unge Mænd — Venner af deres Brødre, fjerne Slægtninge eller ogsaa blot gode Bekjendte — og Minna kunde derfor ikke føle, at Stephensen, ved endnu at benytte sig af denne Ret, efter at hun var forlovet med en Landsmand af ham, aabenbart overfor mig understregede Betydningen af deres Bekjendtskab og nivellerede Forholdene.

Hun vendte sig og begyndte at gaa langsomt tilbage imod Trappen. Vi fulgte hende hver paa sin Side. Det berørte aabenbart Stephensen ubehageligt, at dette Brev blev omtalt i min Nærværelse, — saa meget mer, som jeg satte en udfordrende Mine op, som om jeg vilde sige: »Jo, jo, min Herre! jeg kjender nok Deres nydelige Heineske Udgydelse.«

— Det er ganske rigtig, sagde han, jeg fik først Bestillingen senere. Det er nemlig for at copiere Correggios Magdalene, at jeg er kommen. Du husker nok den Copi, jeg gjorde af den for et Par Aar siden, Minna, — du var saa elskværdig at interessere dig for den og besøge mig ved mit

Arbeide, — her smidskede han i Skjægget med et forfængeligt og indsmigrende Smil, som bragte mit Blod i et vildt Opkog. — — Jeg idetmindste har ikke kunnet glemme de behagelige Timer, vi den Gang tilbragte sammen paa Galleriet. — Han saae op i Luften med et ubestemt svømmende Blik, idet han gjorde en Pause, for at give Minna Tid til at ytre sig samstemmende. Men da hun blev ved at se tavs ned for sig, fortsatte han i en ie Conversationstone: —

— Jeg solgte, som jeg vist skrev dig til, det Billede til en Grosserer. Nu har en af vore Mæcener været ukritisk nok til at gaa hen og forelske sig i det.

— De taler lidt for beskedent om Deres Kunst, til at man ret kan fæste Lid til Deres Beskedenhed, — især da der vel ingen Grund er til den. — Det sidste tilføiede jeg, fordi Minna sendte mig et bebreidende Blik, som om hun frygtede for, at Samtalen skulde antage en spydig og personlig Charakter.

Stephensen lo og strøg sig om Skjægget: —

— Naa, i det mindste har jeg Grund til at ønske, at den nye Bestiller ikke maa være for kritisk, for to Gange lykkes saadan et Vovestykke ikke let. Men i alt Fald er det dog godt at vide, hvad man skal afbilde, og jeg har forlængst afluret Correggio, at den gode Dame ikke læser i Biblen, men i en eller anden ikke altfor anstændig Hyrde-Roman.

Skjøndt jeg egentlig fandt denne Bemærkning ganske træffende og ikke kunde lade være at trække paa Smilebaandet, var der noget saa Irriterende, ja overfor Minna endog Fornærmeligt ved den velbehagelige Smidsken, hvormed han ledsagede den, at jeg følte den mest levende Lyst til at gribe ham i Kraven og støde ham ned ad den store Trappe, som vi nu standsede ved. Jeg overveiede, om der i saa Fald var Sandsynlighed for, at han vilde knække Halsen, jeg udmalede mig Minnas Forfærdelse, Folks Sammenstimlen, hvorledes Politibetjenten greb mig —

Og imidlertid stod den intet-anende Mand og udbredte sig i Lovtaler over den Byskjønhed, der udbredte sig foran os. Især var han begeistret over den katholske Kirke, som i Forgrunden hævede sin Dobbelt-Bygning af kraftig graanet Sandsten i en ædel Barokstils elegante Former; mellem det aabne Taarns Søilebundter skinnede den gule Aftenluft, og over Kobbertaget, der lige skimtedes gjennem Ballustraden som en grøn, indhegnet Mark, silhouetterede Rækken af Statuerne sig skarpt i charakterfulde, dekorative Stillinger. Stephensen mindede Minna om, at hun havde gjort ham opmærksom paa en Gruppe midtveis foran Taarnet, hvor en nøgen Arm, mørkt udstrakt paa Himlens Guldgrund, virkede uforligneligt.

— Saa tidt, jeg har tænkt paa Dresden, tænkte jeg mig her og paa denne Tid, og det forekom mig altid, som om den Arm vinkede ad mig, — noget vel ogsaa paa Grund af den dyrebare Erindring, som knyttede sig til den. Men hvad er det ogsaa for en herlig Plads! Dette Klenodie af en Kirke — og

lige bag ved den Slotstaarnet, som er saa kjernekraftigt og dog saa let. Nu bliver snart Taarnvægterens Lys tændt deroppe — kan du huske, hvor tidt vi har philosopheret over det eiendommelige Liv deroppe, høit over Menneskenes travle Færdsel? .... Hvor jeg ogsaa holder meget af at se Folk mylre ud og ind dèr af Georgsporten og gaa ind i Byen gjennem et Hus .... Og saa til den anden Side Flodpartiet, — med den gamle Bro under os, og Mariebroen, der spænder sig i hele sin Længde over det blanke Vand, og Lösnitzer-Bjergene, violette og saa yndefulde i Formen, — de minder mig altid om Janiculus-Høiene ved Tiberen. Forresten — det er en Uting med disse Sammenligninger. Man kalder Dresden for Elb-Florents, — men Florents selv har ingen Plads ved Arno, som kan maale sig med denne, ikke paa langt nær. —

En saadan Compliment havde jeg som den ubereiste Mand aldrig kunnet sige Minna, — og al Ros over hendes elskede By faldt i god Jord hos hende. Hun sendte ham for første Gang et velvilligt Blik, som han opfangede uden at vende Øinene imod hende, tilsyneladende ganske fortabt i Beskuelsen af Byen; han udbredte endog et Øieblik Armene med en Gestus, som om han vilde omfavne den, — og denne Enthousiasme, der maaske ikke var helt uægte, klædte ham ikke ilde.

— At man ikke boer her og daglig har det for Øie! En Kunstner maa leve og aande i kunstneriske Omgivelser. Jeg føler det hver Gang, jeg kommer bort fra Kjøbenhavn, man forsumper dèr. Finder De ikke ogsaa, at Kjøbenhavn er en skrækkelig By?

— Modbydelig, svarede jeg, skjøndt jeg egentlig aldrig havde tænkt synderlig derover. Men jeg vilde, om muligt, overtrumfe ham.

— Og alligevel drog den dig tilbage til sig, da du var her, bemærkede Minna uden at hæve Blikket fra de brede Stentrin, som vi langsomt gik ned ad med lange Skridt.

— Hvad skal man sige? Erhvervet, Minna! —

— Men du siger jo netop, at en Kunstner maa leve et Sted som her for at producere.

— Rigtigt, men man skal ogsaa sælge. Og Kunstværker sælges bedst, hvor Kunstneren gaar mest i Middagsselskab; det er ikke smigrende for os, men det er sandt. Det var med et tungt Hjerte, jeg tog Afsked den Gang, — og jeg føler det dobbelt ved Gjensynet. Nei, hvis jeg var saa lykkelig at være født her — —

— Saa havde De saamænd nok fundet Veien til Berlin, sagde jeg ærgerlig.

Minna fik Taarer i Øinene ved hans sidste Ord, og det var maaske for at underskyde et andet Motiv, at hun udbrød: —

— Ak ja, det bliver drøit, naaer man en Gang skal forlade sin søde By.

— Du kommer i alt Fald ikke til at tage ene bort — hvor du saa end tager hen til dit nye Hjem, svarede Stephensen med en særlig understregende Betoning.

— Og vi vil heller ikke blive borte for bestandig, tilføiede jeg hurtig. Hvis det ikke skulde være muligt at forlægge min Virksomhed hertil — jeg skal ganske vist ikke gaa i Middagsselskab for Varernes Skyld, men det er kanske endnu nødvendigere, at *jeg* er personlig paa Pletten — men i alt Fald, naar vi bliver gamle Folk, og jeg kan trække mig tilbage med god Samvittighed — og lidt Formue, saa vil vi ganske bestemt bo her, det har jeg lovet Minna. Ja, vi har endogsaa allerede seet os om efter en Leilighed, og for det Tilfælde, at jeg skulde blive en Crøsus, har vi bestemt os for en prægtig Villa i Parkstrasse. Maaske saa Minna kan formaa Dem til — for gammelt Venskabs Skyld — at komme og dekorere den for os.

Skjøndt dette skulde passere for en Spøg, var jeg ikke behændig nok til at undgaa, at det uforskammede Spydigheds-Element stak altfor umiskjendeligt igjennem. Jeg fortrød ogsaa strax, at jeg havde sagt det, især da Minna skottede til mig med et forskrækket Blik.

— Jeg er ikke Dekorationsmaler, svarede Stephensen tørt. Men strax efter vendte han sig om imod mig med sit forbindtlige Verdensmandssmil og fortsatte: — De skal forresten ikke se noget Nedsættende deri, det vilde give Dem en falsk Forestilling om mine Anskuelser. Der er hos os ganske vist en Fordom mod Dekorationsmaleriet, som jeg ikke deler — jeg deler overhovedet ikke mange af vore danske Fordomme. Tvertimod, jeg sætter Dekorationsfaget høit, og naar Mange lader, som om de ere for store til at indlade sig derpaa, saa er den egentlige Grund simpelthen, at de mangler Fantasi. Det er ogsaa Tilfældet med mig — det vil sige, kun at jeg ikke lader, som om jeg var for stor. Og er det ikke saadan med hele Kunsten? vi har ikke Fantasi nok til at dekorere Livet, derfor afbilder vi det blot og lader saa, som om det var af lutter Ærbødighed og Kjærlighed til Livet. Nonsens! For det første er vi jo Pessimister, har følgelig hverken Ærbødighed eller Kjærlighed til Livet, og desuden, hvis vi dog har det — for inconseqvente er vi naturligvis ogsaa — *La vie c'est une femme*, og de vil altid gjerne flatteres. Forresten er al Kunst oprindelig Dekoration, og Apollo er i Grunden en *maitre de plaisir* i Olympen. Men dekorere, — du gode Gud! hvem kan det? Rubens kunde. Nu er vi for meget Alvorsmænd, det vil sige, vi er gnavne, og det med Grund, fordi vi er blodfattige og nerveuse og faa Tømmermænd, naar vi svirer en Nat igjennem. Vi vil ikke lege med mere og gjør os værdige, men i Virkeligheden er vi blot for stive i Benene til at lege. Ja, maaske deler De ikke disse Anskuelser, jeg veed nok, de er ikke i Cours — —

— Jeg er ganske enig med Dem, forsikrede jeg, — skjøndt jeg kun tildels var det, men det glædede mig at skuffe hans Haab om en Disput, i hvilken han med Grund ventede at blive den Overlegne. Forresten følte jeg godt, at han slet ikke mente noget Alvorligt med al denne Snak, men at han fra først af kun havde villet vise, at han var Selskabsmand nok til ikke at forstaa min Spydighed og saa, fremfor Alt, brillere for Minna. Han kiggede ogsaa bestandig hen til hende med sine missende Øine, og det selvtilfredse Smil syntes at sige: »Lagde du Mærke til, hvordan jeg forstaar at turnere

Samtalen og føre den bort fra de Skjær, hvor den Klodrian var lige ved at sætte os paa Grund? Jeg haaber, du er mig taknemlig. Og hvor aandrig kan jeg ikke philosophere over Kunst! Det skulde han prøve paa, men han tier klogelig. Forresten kan jeg ogsaa tie, inden det begynder at blive trættende. *Assez d'esthétique comme ça*.«

Da vi vare ud for Theatret, kom nogle Herrer og Damer frem paa et Par Foyer-Balkoner. Jeg tænkte paa igaar, — paa denne Tid, — da jeg stod deroppe selvanden og roste min uhyre, min bestandig voxende Rigdom. — »Er stand auf seines Daches Zinnen« — Polykrates, Polykrates! ....

— Det er sandt, begyndte Stephensen efter en Pause, — din Moder har jeg da gjort en Visit, og det glædede mig at finde hende saa rask og rørig.

— Har du allerede —? og du kom igaar?

— Nei, idag — med Formiddagstoget.

— Og reiser igjen? foer det ud af mig.

— Ikke just imorgen, svarede han med et spottende Smil.

— Jeg troede det næsten, sagde jeg tørt, siden De var saa hurtig med Deres Visit.

— Og Billedet! det bliver da ikke færdigt paa een Dag, bemærkede Minna.

— Saa lidt som Rom! Heldigvis er det ledigt. Jeg har allerede aftalt Alt med Custoden, og imorgen tænker jeg at tage fat.

Jeg havde ganske glemt dette Billede, og det forekom mig, at det havde han ogsaa.

Vi vare spadseret langsomt gjennem Zwinger og gik nu gjennem Anlæget henimod Postpladsen. Bag en Gruppe Akacier med hældende Stammer bredte en Lygte, der kjæmpede med det sidste Dagskjær, en mat, gulig Lystaage, af hvilken Sophiekirkens sirlige gothiske Sandstensportal dukkede frem, medens de slanke gjennembrudte Spir oppe over de mørke Trækroner tegnede sig skyggeagtige paa en Skumringshimmel af ubestemmelig Farve, kun et Par skraa Fjerskyer endnu straalede i en sart Rosaglød. Jeg havde paa mine Aftenture ofte seet Stedet i denne indtagende Belysning, og nu skulde til min Krænkelse Stephensen udpege den og ligesom tilegne sig den med sin Maler-Autoritet:

— Se, hvor det staar fint dèr — det er jo en ren *van der Neer*.

— Man ser smukke Belysninger her, bemærkede jeg. Forleden saae vi ude i Sachsisk Schweiz »en ren Poussin«.

Minna bed sig i Læben. Stephensen, der ikke kunde ane en bestemt Hentydning, mærkede, at jeg raillerede over hans Maler-Udtryk.

— Ja, det vil jeg nok tro. Man støder her paa Motiver ved hvert Skridt. Men — *nous voilà*. Jeg boer i Hotel Weber, og vil tage Afsked — maaske har jeg allerede været for paatrængende.

Vi forsikrede naturligvis det Modsatte, og han fjernede sig med elastiske Skridt, der knirkede paa Gruset.

Tavse gik vi hjemad. I Nærheden af Posthuset vrimlede der af de gule

Vogne, der søgte hjem som Bier til deres Kuber, og hvert Øieblik skingrede et Hornsignal.

Jeg forbandede i mit stille Sind alt Postvæsen og Brevskriveri.

II

Moderen lukkede os op med et temmelig altereret Væsen. Hun trak Minna tilside i den mørke Entré og hviskede Noget til hende, og idet jeg lukkede Døren til Dagligstuen, hørte jeg Minna sige:

— Ja, ja, vi har selv truffet ham.

— Ak, ak Gud, ak Gud ja, sukkede Moderen paa sin stupide Maade.

Dette satte mig ikke i bedre Humør. Jeg blev ved at gaa op og ned ad Gulvet, og uden selv at vide af det, truede jeg med knyttet Næve ad Stephensens *alter ego* paa Strandbilledet. Jeg greb mig selv i denne Bevægelse, idet Døren gik op, og hurtig foer min Haand ned i Lommen.

Minna kastede sig udmattet i den lille Sopha: —

— Hvad vil han mig! udbrød hun i en forpint Tone.

— Dig? Han er jo kommen her for at male.

Hun rystede paa Hovedet.

— Han vil tage mig igjen, det er det, han vil.

— Hvad er det for et Indfald — hvor kan du tro det?

— Du har selv tænkt det Samme, sagde hun og saae forskende paa mig.

— Maaske et Øieblik — hvad kan der ikke gaa En gjennem Hovedet under en saa besynderlig Situation? Forresten er der jo ikke Spor af Grund —.

— Lagde du Mærke til, saadan som han sagde *det* til mig: »Hvor du saa kommer til at tage hen, naar du reiser til dit nye Hjem.«? — Det var saa godt som rene Ord, jeg kjender hans Maade altfor godt.

— Men det vilde dog være for frækt. Ligesom vi ere blevne forlovede! — Nei, naar vi endda havde været gift et Par Aar, saa vilde jeg snarere tro, at en Fyr med hans letfærdige Begreber mente, at der kunde være Haab —

— Fy, det er stygt sagt, saadan har du ikke Ret til at tale om ham.

— Du tager ham i Forsvar!

— Er det saa underligt, du veed dog selv, at det er urigtigt — desuden burde du tænke paa, at det maa krænke mig, naar du sætter ham saa lavt, jeg har jo dog holdt af ham — og forresten — holde af ham, det gjør jeg naturligvis endnu .... Og du har slet ikke været skikkelig i Eftermiddag, hele Tiden gik du og stiklede paa ham, og jeg var saa bange; du gjorde det ikke ie for mig, og det var dog svært nok i Forveien.

— Du har Ret, Minna! tilgiv mig — jeg følte det selv, men du kan nok vide, — i den Sindsstemning og saadan en Situation —

— Det viser, at du har været bange for ham, du har frygtet det samme som jeg — hele Tiden, ikke blot et Øieblik, som du sagde.

— Nei, det har jeg ikke. Forresten viser det da kun, at jeg føler mig irriteret i Nærværelse af den Mand, som eier en Del af din Fortid, og at jeg maa hade ham.

— Det er netop det, han eier min Fortid, — Alt, hvad der har nogen

Værd i den, — og han mener, at det giver ham Ret til mig — maaske har han det ogsaa —

— Minna, Minna! hvad er det, du siger!

— Ak, jeg veed hverken ud eller ind.

— Veed du ikke, at du tilhører mig og jeg dig!

Hun nikkede langsomt, medens hun stirrede ud for sig og kneb Læberne sammen.

— Og at du elsker mig, veed du ikke ogsaa det? —

Minna reiste sig og omfavnede mig inderlig.

— Jo, min Elskede, — det veed jeg.

— Men saa er der jo Intet at være i Tvivl om, — for ham ikke heller. Han kjender dig jo dog godt nok til at vide, at du ikke indlader dig paa et Fornuftgiftermaal, og om mig veed han da ogsaa, at jeg hverken er Hertug eller Millionair.

Jeg talte længe beroligende for hende, medens vi sad med Armen om hinandens Liv i den lille Sopha, hvor der var saa mørkt, at jeg neppe kunde se hende. Hun svarede sjælden, og jeg var i Tvivl om, hvorvidt hun egentlig hørte efter, eller om hendes Tanker ikke gik deres egne Veie. Pludselig trykkede hun min Haand og sagde: —

— Lad os reise herfra, Harald! strax — imorgen.

— Reise — men hvorhen?

— Ud i Bjergene, til Erzgebirge eller til Bloksbjerg — for mig gjerne, gid jeg sad der! Og hun lo med den naturlige Overgivenhed, der altid var rede til at bryde frem hos hende.

— Ja men, Minna, vilde det ogsaa være forsigtigt —

— Jeg tør godt, — jeg har tænkt over det altsammen — jeg har ingen Familie, som jeg bryder mig om at tage Hensyn til — jeg er min egen Herre, og jeg tør.

— Det er godt nok, og jeg sætter ogsaa Pris paa, at du i Nødsfald kan sætte dig ud over — over saadanne Begreber og Vedtægter, men jeg synes dog, i dette Tilfælde — du kan jo nok tænke, at dit Rygte er mig det dyrebareste af Alt, — og jeg kan dog ikke se, at det er nødvendigt.

— Jo, jo! udbrød hun bestemt, næsten heftig. Derefter lagde hun sine Læber til mit Øre og hviskede med den mest indsmigrende Stemme: »Skal vi, Harald, — sig ja!«

— Hm, — ja, Kjæreste — —

— Ja?! —

— Det vil sige, Sagen er, hvis vi nu virkelig skulde tage bort imorgen —

— Ja, ja! hvad saa?

— Jeg har næsten slet ingen Penge, og jeg veed ikke, hvordan jeg med saa kort Frist — jeg kender jo kun faa her — den eneste skulde være Hertz — —

— Nei, for Guds Skyld! — Hertz — hvad vilde de sige dertil? Dem har jeg slet ikke tænkt paa — hvor jeg maa være forvirret.

— Ja, der ser du, — og det er dog en vigtig Sag, hvor alle Sider maa være nøie overveiede; man kommer til at bøde længe for et overilet Skridt.

Den Vending, Sagen havde taget, var mig ret kjærkommen.

Jeg blev ved at tale beroligende for hende og var allerede af den Mening, at jeg havde faaet hende helt bort fra hin Idé, da hun pludselig sagde: —

— Hvis vi havde Penge hos os, vilde jeg dog gjøre det .... At de ogsaa skal have saadan en Magt — det er skrækkeligt! —

I det samme kom Moderen ind med Lampen, og jeg blev slaaet ved det Udtryk af Skræk, som viste sig paa Minnas Ansigt, maaske forstærket derved, at det pludselige Lys blændede hende. Hun syntes med Anstrengelse at se en uundgaaelig Skjæbne imøde, og jeg fik selv en Følelse af Angst og Uhygge som ved en overhængende Fare, endda jeg ikke kunde skjønne, at en saadan virkelig var for Haanden. Thi hvor pinligt det end kunde være for stakkels Minna at modtage Stephensen og høre paa hans ufortjente Bebreidelser og frugtesløse Forestillinger, saa er det dog den Slags Ting, som man kommer over, og Intet i selve Sagen forekom mig uklart.

Min egen hemmelige Uro røbede jeg ikke, men desto mer lod jeg disse Fornuftgrunde komme til Orde.

Minna lod til at give mig Ret.

Da vi talte Dansk, følte den Gamle sig overflødig og vilde paa sin stilfærdige Maade liste ud igjen, men Minna fik hende til at blive; hun gav sig til at snakke sachsisk Dialekt og smaaborgerlig Dresdener-Jargon med hende, og i dette pudsige Sprog spasede hun saa fornøielig, alt imens hun satte de mærkeligste Ansigter op, at jeg snart ganske glemte den Stemning, der nylig havde trykket os, og Moderen lo de klare Taarer ud af Øinene.

Da den Gamle efter The nikkede ind, satte Minna sig ved Claveret og spillede en Berceuse af Chopin. Hun begyndte ogsaa paa en Vals, men den gik et Par Gange i Stykker.

— Jeg er ikke oplagt, sagde hun og kom hen til mig, — saa vil jeg heller læse for dig.

Hun tog »Kätchen von Heilbronn«, som vi var begyndt paa og haabede at faa at se i denne Uge.

Vi kom snart til det nydelige Genre-Billede, hvor Kätchen ikke vil kiltre sig op for at vade over Bækken, og den gamle Tjener raaber:

»Kun til Anklen, Barn — til den yderste, underste Kant af Saalen, Kätchen« — men hun løber bort for at finde en Spange.

— Ja, Hertz havde rigtignok Ret, da han kaldte dig en Kätchen, afbrød jeg hende — kan du huske ved Stenbruddene, — da vi skulde op?

— Aa jo, det kan jeg sagtens huske. — Hvor du var vigtig og utaalelig! Og saa skulde du blot have anet, hvor komisk det klædte dig, — aldeles som om du havde faaet en Maske paa, der slet ikke passede — —

Hun læste videre: den mest rørende og i al sin Naivetet den dybsindigste Elskovsscene, som hele den dramatiske Literatur besidder:

Kätchen sovende, i en halvt somnambul Slummer, under Hyldebusken, og besvarende Grevens Spørgsmaal.

»Verliebt ja, wie ein Käfer, bist du mir«.

— Det er til dig! udbrød Minna, — det kunde jeg ogsaa have sagt dig allerede den Gang.

Vi lo og kyssedes.

Efter at have læst flydende omtrent en halv Times Tid, standsede hun pludselig og blev rød i Hovedet; men neppe havde jeg opdaget dette, før jeg fik Bogen i Ansigtet; hun havde kun villet kaste den fra sig, men da jeg sad lige foran hende, havde den ramt mig — maaske gav hun ogsaa ubevidst efter for en Fortrydelighed over, at jeg ventede paa, at hun skulde fortsætte.

— Hvad har jeg gjort! udbrød hun, idet hun sprang op og kastede sig paa Knæ hos mig — jeg er dog ogsaa en Trold — gjorde det ondt?

Jeg forsikrede hende leende, at jeg nærmest var bleven lidt overrasket.

— Jeg kunde ikke læse det for dig, hvorfor skriver han saadan Noget — og jeg havde ikke Aandsnærværelse til at springe over —

Jeg vilde tage Bogen, men hun snappede den, glattede lidt paa de krøllede Blade og lukkede den inde i Bogskabet.

— Du Stakkel! og saa maa du undgjælde!

— Ja, ligesom jeg ser op — Klask —

Og vi brast i en ustandselig Latter. Den Gamle vaagnede — det havde allerede givet et Sæt i hende, da jeg fik Bogen i Hovedet.

— I gjør jo et Spektakkel, Børnlille! saa at Vægteren snart maa komme herop, sagde hun. Det er allerede sent. Ak Gud, ja! Hvem der laa i sin Seng!

Hun tændte en lille Stump Lys, der stod paa Commoden, og sjokkede af.

Det var paa den Tid, da jeg pleiede at gaa, og jeg overholdt den ret nøiagtig, da jeg vidste, at Minna skulde tidlig op om Morgenen.

Men hun bad mig om at blive, — sove kunde hun dog ikke i de første Timer.

— Nu har jeg læst for dig, — saa kan du fortælle mig Historier, sagde hun og tog Plads ved Siden af mig i den lille Sopha. — Jeg har fortalt dig saa meget fra min egen Barndom, og langtfra hørt nok om din. Fortæl.

Jeg fortalte om det stille, ensomme Liv i den sydsjællandske Skovridergaard. Min Moder kunde jeg neppe huske, men min fornylig afdøde Fader skildrede jeg med al den Vemod, som overvældede mig ved Tanken om, at han vilde have faaet min Minna kjær, og at hun i ham vilde have fundet en anden Fader. Han var lidt af en Særling, en gammel Schopenhauerianer og Naturphilosoph, altid i Feide med Egnens Præster, som havde en Mani for at omvende ham. Jeg delte hans Enebo, og han opdrog mig, til Egnens Forargelse, i sine frie Anskuelser. Minna sang det Sted af »Valkyrien«, hvor Siegmund beretter om sin Ungdom:

Geächtet floh
der Alte mit mir,
lange Jahre
lebte der Junge
mit Wolfe im wilden Wald —!

— Har I forresten Ulve i Danmark?

— Ih ja, og Isbjørnene løber paa Skøiter dèr.

Minna slog mig over Fingrene:

— Det var da ikke umuligt! I Polen er der Ulve. Jeg har været i Besøg hos min Cousine, som er gift dèr, og har hørt dem hyle. Ja, se kun paa mig, — saadan En er jeg! — Hvorfor blev du forresten ikke Forstmand? Jeg vilde gjerne være Skovriderkone!

— Ja, det skulde du have ladet mig vide den Gang. Forresten — saa havde vi slet ikke faaet hinanden.

— Hvorfor ikke! du kunde jo være kommen paa Akademiet i Tharandt. De, der skal træffes, de træffes nok.

— Fatalist!

— Ja, det veed du da, jeg er. Men alvorlig talt, det maatte dog have passet godt for dig.

— Jeg vilde ogsaa gjerne — det var først senere, jeg sværmede for at blive Architekt — og det var allerede bestemt, men saa tilbød min Morbroder, som er Directeur for en stor Fajancefabrik i London, at tage sig af mig, naar jeg vilde være Polytechniker. Naa, det var jo fordelagtigere, og min Fader syntes ikke, vi kunde lade det gaa fra os. Han mente desuden, at jeg vilde have godt af at komme ind i det praktiske Liv og ikke blive saadan en ensom Grubler og Drømmer, som han beskyldte sig selv for at være.

— Det bliver du saamænd alligevel. Du er min søde Sværmer. Og med alt det har du ikke fortalt et Ord om, hvem du har sværmet for. Veed du ikke, at alle ordentlig Forlovede strax praler for hinanden med deres tidligere Flammer. At jeg har skriftet *før* Forlovelsen, er en Undtagelse, som bekræfter Reglen, men du lader til at tro, at du helt kan bryde den.

— Slet ikke. Det være dig tilstaaet under syv Segls Hemmelighed, at jeg i min grønneste Ungdom sukkede i Løn for Skovfogdens Datter.

— Ei! det er jo en hel Idyl!

— Nei, kun en halv. For hun var saa styg, at det tidt kostede mig stor Anstrengelse at holde Illusionen vedlige. Men jeg syntes, jeg maatte have En, hvis Navnetræk jeg kunde skjære ind i Træernes Bark med et flammende Hjerte ovenover.

— Ja, bagefter kan I altid ironisere over eders Kjærlighed, og saa er det os, der maa holde for. — Og hvem var saa den næste?

— Saa er der ingen fler.

— Hvad for noget? Hør, Harald! Harald!

— Ja, ja — jeg forsikrer dig, — Ingen, som jeg kan nævne. Jeg har

maaske sværmet lidt for et eller andet smukt Ansigt, som jeg saae paa Gaden, fantaseret og bygget Luftkasteller.

— Ja, for dem er du en god Architekt .... Men jeg er vis paa, at du narrer mig.

— Hvorfor? Husk paa, at jeg har haft saa lidt Omgang, har truffet saa faa Damer.

— Ja, det skulde være det. Det er altsaa derfor, at du holder af mig. Naar du opdager, at jeg er ligesom de Andre —

— Men det er du jo ikke.

— Naar du ikke kjender dem —!

— Det er jeg vis paa, — det er umuligt andet .... Forresten, hvad kommer de Andre mig ved?

Minna lo hjertelig og trykkede mig ind til sig.

— Det var et godt Ord, og fra Hjertet kom det ogsaa, derfor skal du have et Kys .... Naar du kun bestandig vil mene det! Nei, lov ikke Noget, hvad nytter det — kys mig!

Taarnuhret i Kreuzkirche slog Tolv, — det var paa Tide at skilles.

Gadedøren var naturligvis forlængst lukket. Minna maatte med ned og lukke mig ud.

I den kjølige, kjælderagtige Gang gav vi hinanden en lang Omfavnelse; derimod maatte jeg ikke opholde hende, naar hun lukkede Døren op, men smutte hurtig ud, at ingen Forbigaaende eller sentvaagne Naboer skulde se hende.

Men Trækvinden blæste Folderne af hendes Kjole ud, da hun vilde smække Døren i, og medens jeg hjalp hende fri, kunde jeg ikke modstaa Fristelsen til at kysse hende — og det skjøndt jeg havde seet, at der gik en Mandsperson paa det andet Fortov.

Lyset fra den lille Lampe, som hun havde stillet fra sig paa Gangen, omstraalede hendes mørke Skikkelse med en urolig Glans, der pludselig slukkedes.

— Farvel, farvel, hviskede hun hurtig, og Døren faldt i.

III

Jeg skridtede rask ud — »im Herzen ein' Traum, auf den Lippen den letzten Kuss«, som en eller anden tydsk Lyriker synger. Med Velbehag aandede jeg den friske Aftenluft; min Stok klang mod Fliserne, og den øde Gade gjenlød af mine faste Skridt. Elastiske Trin af let knirkende Støvler fulgte med ovre paa det andet Fortov. I hele den lille Gade brændte kun et Par Lygter, og det paa min Side; jeg skottede forgjæves over til den Fremmede, der formodentlig havde været Vidne til den lille ømme Scene. Pludselig skraaede han over Gaden, rømmede sig og lettede paa Hatten. Det gav et Sæt i mig, da jeg kjendte Stephensen.

— Undskyld, Hr. Fenger! begyndte han — De undrer Dem maaske paa denne Tid — det kunde have Udseende af — — naa, hvorfor ikke være ligefrem: jeg har passet Dem op.

— Ja saa. Da maa De virkelig have slidt Brosten i en længere Tid.

— Akkurat saa længe, som De kommer senere end sædvanlig fra Deres Forlovede. .... Det viser, at det var mig meget magtpaaliggende at træffe Dem.

— Altfor megen Ære. .... De ønsker —?

— Jeg vilde gjerne udbede mig en Samtale med Dem, — om et Æmne, som er af den største Vigtighed for os begge.

— Meget gjerne.

— Hm. Hvis De synes saa, kunde vi maaske drikke et Glas Øl paa et Sted, hvor jeg er kjendt, og vi vil kunne være alene.

— Et Glas Øl, ja hvorfor ikke! svarede jeg saa gemytlig ligegyldigt, som det var mig muligt, skjøndt jeg fik en Følelse, som om En havde foreslaaet mig at drikke Gift sammen med ham.

— De sætter vel ogsaa Pris paa et godt Glas Pilsener- eller Münchener-Øl? Hvad mig angaar, saa kan jeg slet ikke mer forlige mig med vort danske Øl.

— Nei, det smager jo væsentlig som Vand med Brændevin i.

— Fuldkommen min Smag! og det er vi stolte af! Naa *à la bonheur*, som Tydsken siger, det har i alt Fald bragt os nogle Statuer. Hm. Jeg tænker, vi gaar hen i »Drei Raben«, — ja, dèr er De vel ogsaa kjendt?

— Nei, jeg har kun været der en enkelt Gang.

— Virkelig! Jeg gik næsten hver Aften derhen — fra den selvsamme Gadedør, som De nu kom ud fra. .... De veed maaske, at jeg logerede dèr? Jeg havde naturligvis min egen Gadedørsnøgle og havde derfor ikke Anledning til at blive lukket ud paa en saa behagelig Maade. Apropos — kjender De det Udtryk: »Et Geni, som aldrig har haft sin egen Gadedørsnøgle«. Jeg finder det overordentlig træffende for vore danske Begavelser — stødte paa det forleden hos en eller anden af vore nyere Forfattere. De følger vel med vor Literatur? ikke? Aa, man kan ikke nægte,

at der er en Del Fart i den — ellers læser jeg mest franske Romaner. — Naa, her er vi hos de tre Natte-Ravne, — de er komne i Transparent, det er noget Nyt. — Vær saa artig.

Han lod mig gaa først ind i den oplyste Gang og førte mig derpaa tilvenstre gjennem en Billardstue, hvor en fem, sex Herrer gik og spillede i Skjorteærmer, ind i et mindre Cabinet, der var tomt. Inden vi endnu havde hængt vort Overtøi fra os, indfandt der sig en meget fed, bleg Opvarter med Carbonade-formede Whiskers. Han foer hen til Stephensen og trak hans Paletot af ham med et:

— Velkommen, Hr. Professor! — Og sandsynligvis for at der ikke skulde kunne blive nogen Tvivl tilbage om hans Personalkundskab — tilføiede han skyndsomt: Kommen fra Danmark for at male her igjen, kan jeg tænke?

— Netop. Naa, hvordan staar det sig hos de tre Ravne, Heinrich?

— Ved det Gamle, — ved det gode Gamle, Gudskelov! Hr. Professor. Kun hørte vi ifjor op med at skjænke det böhmiske Øl, som Professoren undertiden drak. Naa, det forstaar sig, i Personalet er der ogsaa —. Professoren husker nok Frants, den høie med det røde Skjæg?

— Ja vel, — er han her ikke?

— Han aabnede til Paaske en Beværtning i Friedrichsstadt — det skal gaa ham meget godt, men jeg mener dog, man veed hvad man har.

— Ja, det har De Ret i. Det gaar heller ikke an, at De forlader »Drei Raben«, vi kan jo slet ikke undvære Dem. Hør — kan vi være ene her, Heinrich?

— Gud bevares, Hr. Professor! — Det skal vel være Pilsener —?

— Ja to, — og —

— med Dæksel, naturligvis, Hr. Professor, forekom Kellneren ham, idet han bukkede og svippede Servietten op under Armen, hvorpaa han hurtig fjernede sig.

Jeg satte mig i den lille Fløielssopha med den trykkende Følelse af Underlegenhed, som man faar paa et offentligt Sted i Selskab med en Stamgjæst, der behandles halvt som en Fyrste, halvt som en Kammerat af de tjenende Aander, medens der kun som en ren Naadesag falder Noget af til os andre Dødelige. Og hvilken Stamgjæst! Kommer her efter et Par Aars Fraværelse, og modtages som om han var gaaet herfra igaar Aftes. Stephensen (Hr. Professoren!) nød ogsaa aabenbart sin Triumph, idet han strakte Benene ud, kastede et Blik i Consolspeilet over Sophaen og lod Fingrene gaa frem og tilbage mellem Halsen og den lille stive Flip.

— Forbavsende Personal-Hukommelse, disse Kellnere har, udbrød han. — Dèr kan han nu huske, at jeg altid forlangte Pilsener-Øllet skjænket i et Glas med Laag, — det er jo formelig latterligt! — Jeg havde ogsaa et komisk Tilfælde i Berlin med en Portier. — —

Han gav sig til at fortælle et Par Anekdoter, for at fylde Ventetiden ud. Jeg havde en Følelse af, at han legede med mig, som en Kat med en Mus, og følte mest Lyst til at reise mig og gaa. Fra Sideværelset hørtes den

ensformige Tællen. En hæs Stemme brølede:

»Ich bin lüderlich,
du bist lüderlich,
sein m'r lüderliche Leide«.

Kellneren kom ind med Øllet og forsvandt øieblikkelig.

Stephensen hilste med Kruset og tog sig en lang Slurk.

— Altsaa, begyndte han, det var — det er sandt, ryger De?

— Ikke saa sent om Aftenen, svarede jeg, skjøndt jeg følte stor Lyst til at spore Tobakkens beroligende Virkning paa Nerverne; men jeg havde Intet hos mig, og den Tanke at modtage Noget af ham vakte Modbydelighed.

— Ah, De har Principper, henkastede han, idet han tændte. — Det er forresten med dem, som med al Reisebagage, — man skal ikke slæbe for meget af dem med sig. .... Der er nu f. Ex. Kunstprincipper .... Naa, men det var vel vort Anliggende, vi skulde tale om.

— Ja, jeg synes snart det var paa Tide, bemærkede jeg irriteret. .... Er der Noget, hvormed jeg kan være Dem behjælpelig?

Stephensen smilede paa en eiendommelig Maade.

— Det kunde De vel nok, men det er ikke det, der er Tale om. .... Hm. .... Jeg sagde — oppe paa Terrassen, at jeg var kommen her for at male.

— Det kunde ikke undre mig, da De jo er Maler.

— Meget rigtigt. .... Jeg vil ogsaa male — men det er ikke derfor, jeg er kommen. .... Aarsagen til min Reise var et Par Breve, som jeg modtog fra Minna, og i hvilke hun meddelte mig sin Forlovelse med Dem.

— Jeg forstaar blot ikke, hvorledes det kan bringe Dem til Dresden.

— Maaske dog, naar De erfarer, hvilken Art Forhold, der har bestaaet mellem Minna og mig.

— Jeg veed Alt angaaende dette Forhold, men det gjør mig kun Deres Nærværelse endnu gaadefuldere.

— Virkelig! Da synes jeg dog, De maa kunne forstaa, at den Efterretning, at hun pludselig havde forlovet sig med en Anden, maatte komme mig høist overraskende, og at jeg —

— Tillad mig: Overraskende? og hvorfor? jeg synes tvertimod, at De maatte være forberedt derpaa, og at det burde være Dem kjært at høre det. De har i sin Tid gjort Cour til hende, desværre ikke uden Held; De har naaet at overbevise Dem om hendes Gjenkjærlighed; da det ikke lykkedes Dem at gjøre hende til Deres Elskerinde —

— Hr. Fenger, denne Beskyldning — jeg maa paa det bestemteste tilbagevise den Insinuation —

— Det gjør mig ondt, men De kan neppe fortænke mig i, at jeg sætter større Lid til Minnas Forsikring end til Deres. Da De paa den anden Side savnede moralsk Mod til at paatage Dem de Forpligtelser, som en Forlovelse medfører —

— En Forlovelse! Det manglede blot. Gode Hr. Fenger, De er ung, og

formodentlig dansk nok endnu til at sværme for vore fire-fem-sex-aarige Forlovelser, — hvad mig angaar, kan jeg forsikre Dem, at jeg ikke gjør det. Jeg er i Stand til meget for Minnas Skyld, men kalde den Latterlighed over mit Hoved at gaa om som en ægte patenteret dansk Forlovet — nei!

— Meget vel — De har altsaa ogsaa Deres Principper. Det er kun Skade, at da Forlovelser ikke er stort anderledes beskafne i Tydskland, har hendes tydske Hjerte og Forstand maaske ikke tilfulde kunnet vurdere denne Bevæggrund. Men hvad der er endnu mere Skade, det er, at De ikke sørgede for, at hun fik denne Forstaaelse af Situationen, men at hun tvertimod troede, at der slet intet Baand skulde være imellem hende og Dem.

— Og deri troede hun fuldkommen rigtig. .... Jeg vilde naturligvis, at hun skulde have sin Frihed —

— Og De Deres — navnlig det sidste.

— Hvad mener De med det?

— Der er ingen Tvivl om, at De har benyttet Deres Frihed — saa meget mindre, som jeg kunde nævne en bestemt Dame, der var tilstrækkelig »vel aflagt« til at inspirere Dem et Ægteskabs-Ønske. —

Stephensen lo spodsk, idet han lidt nervøst strøg sig med Pegefingeren mellem Hals og Krave.

— Jeg maa sige, at Kjøbenhavns gamle Ry for at være et Sladderhul fornægter sig ikke, siden Sladderen finder Ekko helt nede i Sachsen. Jeg kan tænke, at De ikke har forholdt Minna denne »Ohren-Schmaus« — —

— Tænk hvad De vil, hvad kommer det mig ved! Men tillad mig at gjøre Dem opmærksom paa, at De ikke er synderlig konsekvent, naar De forbavses og forarges over, at hun paa sin Side endelig har gjort Brug af sin Frihed.

Stephensen var aabenbart yderlig irriteret over den Retning, som Samtalen havde faaet; men han tvang det bidske Udbrud tilbage, der allerede bevægede hans Læber. Længe tav han, stirrede op i Loftet med optrukken Pandehud, aandede dybt og sukkende. »Hvad skal nu det betyde,« tænkte jeg. Stemmerne i Billardværelset vare blevne mere støiende; det musikalske Medlem sang med sentimental Bæven paa de lange Toner »Gute Nacht, du mein herziges Kind«, og Flere stemmede med i, tudende Stavelsen »herz—« ud i en uendelig Disharmoni. — Stephensen smilede, strøg sig over Øinene og saae pludselig ligesom aandsfraværende paa mig: —

— De forstaar mig ikke, begyndte han, og hans læspende Stemme havde atter faaet sin blide, lidt forkælede Tone. — Hvad var det, De bemærkede? Rigtig: at hun blot havde benyttet sin Frihed, og at det ikke burde forarge mig. — Men det er her jo slet ikke Tale om! Jeg føler mig paa ingen Maade forurettiget. Og det er heller slet ikke det, at hun har brugt sin Frihed — som De træffende udtrykte Dem — Aldeles ikke. Hvis jeg havde hørt, at hun havde forlovet sig med en ung Mand, som hun længe havde kjendt, hvis Familie hun havde omgaaedes, og som var i en saadan Stilling, at han

snart kunde gifte sig — f. Ex. Sønnen af denne Jøde, som hun kommer saa meget hos — jeg husker ikke —

— Hertz, mener De formodentlig. Som et spottende Chorus hylede det derindefra: — »he-rz-iges Kind«.

— Rigtig, Hertz — hun kunde naturligvis have faaet ham, og hvorfor ikke? Intet glimrende Parti, men solidt. Naa, jeg havde altsaa resigneret, — tiet og samtykket — hvor ganske vist Ingen spurgte om eller behøvede mit Samtykke, tilføiede han med en lidt lapset Selvironi.

— Deres sidste Bemærkning forekommer mig særdeles sund; skulde den ikke gjælde ogsaa for nærværende Tilfælde?

— Ikke ganske. .... Sæt Dem en Gang i mit Sted .... Minna og jeg skiltes fra hinanden som Venner, der veed, at de er mer for hinanden end Venner, med fuldkommen Frihed ganske vist, men ogsaa med den gjensidige Villie ikke at tabe hinanden af Syne. Som Følge deraf har vi — hvad De vel forresten veed — corresponderet i halvandet Aar, jevnlig og ret regelmæssig. .... Naa, — jeg er ikke just »genegen til Sentimentalitet«, og selv om vor Veninde maaske kan have en Rem af Huden, saa fulgte det dog af sig selv, at Ingen af os overvældede den Anden med Hjerte-Udgydelser og ømme Forsikringer. Imidlertid, der gives jo heldigvis en Kunst, som hedder at læse mellem Linierne, og i Kraft af den kan jeg uden at prale forsikre Dem, at de Breve, som jeg modtog for en tre-fire Maaneder siden, skrev sig fra en Dame, som var forelsket i mig.

Jeg kom til at tænke paa det lille danske Lexikon, som var hendes Yndlingslekture, og vovede ikke at modsige ham.

— Saa faar jeg altsaa pludselig hendes fortrolige Meddelelse om, at hun har forlovet sig med en ung Mand, hvem hun kun har kjendt en tre Ugers Tid, og som — tag mig ikke denne Bemærkning ilde op — som ikke er i en saadan Stilling, at han snart kan gifte sig og byde hende et Hjems Velvære og Tryghed. Undskyld — jeg maa gjentage det, — det er mig naturligvis pinligt at berøre Deres økonomiske Stilling, — jeg veed, at den Tanke, at man ikke er i Stand til at ernære en Familie snart, eller i alt Fald ikke sikre den et rigeligt Udkomme, har noget Ydmygende i og for sig og dobbelt, naar den fremsættes af Andre, — men ser De, jeg lægger en Hovedvægt paa dette Moment, da det viser, at det ikke var et Fornuftparti, som hun indlod sig paa.

— Netop denne Bemærkning gjorde jeg til Minna, — nemlig, at De maatte indse dette og altsaa — at De som en Følge deraf ikke — De maatte indse, at det var Alvor — —

Jeg stammede i det, ærgerlig over, at jeg havde røbet, at vi havde talt sammen om den Mulighed, at han haabede paa at sprænge vor Forbindelse, og Stephensen, der tog sig en lang Slurk, kiggede med et lurende Blik fra det ene Øie forbi Laaget hen paa mig, og sugede derpaa Øllet af Skjægget paa en særlig velbehagelig Maade, som om han lo: O, ho, min Ven! der plumpede du net i! Saa man taler allerede om Chancerne!

— Alvor? aa ja. —

— Ja, det vil sige, at — at vi begge — — kort sagt, at der ikke var Noget for Dem at gjøre, brød jeg brutalt igjennem Nettet, og sendte ham et ondt Blik.

— Je nach dem, je nach dem, Høistærede! Deres Slutning holder ikke ganske Stik .... Forresten ser jeg meget vel, hvad der fører Dem paa Vildspor. De ser naturligvis noget Nedsættende i Udtrykket »Fornuft-Ægteskab«, og glemmer, at jeg ikke deler de specific danske Fordomme — heller ikke alle kosmopolitiske forresten .... Tvertimod, jeg anser — saadan i det Hele taget — de saakaldte Fornuftpartier for at være dem, der har mest Udsigt til at lykkes — bortset fra, at Ægteskabet overhovedet er et — jeg vil ikke sige Onde — men en Anomali .... Men det er der altsaa her ikke Tale om; — her prætenderes — Pardon! — Lidenskab, Betagethed, Forelskelse — hvad De vil kalde det. — Ja, ja, misforstaa mig ikke — jeg tvivler ikke om, at det for *Deres* Vedkommende finder Sted, og jeg vil gaa videre: jeg vil indrømme, at Minna ogsaa føler Kjærlighed for Dem, endogsaa — for mig gjerne! — er forelsket i Dem — kun kommer det an paa, af hvilken Art denne Forelskelse er.

— Var det ikke det naturligste, at overlade det til hende selv at afgjøre dette Spørgsmaal?

— Hvor vil De hen! Det kan hun jo slet ikke .... Jeg er saaledes overbevist om, at en vis Utaalmodighed efter at komme ud af et Forhold, som var hende uklart og utilfredsstillende, har bidraget ikke saa lidt til denne pludselige ny Kjærlighed. Saa har jeg ogsaa en Mistanke om, at den — ganske tilfældige Omstændighed — at De var Landsmand af mig Uværdige, har lettet Overførelsen af visse Følelser, Stemninger —

Jeg kom til at tænke paa en Ytring i hendes første Brev til Stephensen, der unægtelig bekræftede denne Formodning, og slog forvirret Øinene ned for hans speidende Blik.

— De gunstige Omgivelser, Ensomheden ere komne til — og saa — det tvivler jeg aldeles ikke om — mange fortræffelige og elskværdige Egenskaber hos Dem selv —

— Kunde vi ikke lade det være nok med den Passiar, udbrød jeg og reiste mig pludselig. — Jeg forstaar jo meget godt Deres Mening, — men hvad Fanden skal jeg med den? Jeg anerkjender ikke, at De har nogen Ret til at optræde som Minnas Formynder.

— Og hvad Fanden skal jeg med Deres Anerkjendelse? — det er jo slet ikke den, det dreier sig om. Jeg *har* simpelthen Ret til at gjøre mit for at hindre, at Minna begaar en af de Dumheder, som ikke let gjøres om igjen, — og da det er min egen Opførsel overfor hende, der tildels er Aarsag til denne Overilelse, er det endogsaa min Pligt .... Jeg veed ikke, hvad De mener med den haanlige Latter, som De affekterer —?

— Jeg troede, Pligtfølelsen hørte til de kosmopolitiske Fordomme, som De ikke delte.

— Tværtimod, den hører til dem, som jeg deler .... Men der er et Motiv, som formodentlig paavirker mig stærkere; det er den Omstændighed, at jeg elsker hende — elsker hende!

Ogsaa han havde reist sig; vi stod lige over for hinanden, med det lille Bord imellem os og stirrede hinanden fast i Øinene. Den Tanke faldt mig ind, at det naturligste — og til syvende og sidst værdigste — vilde være, om vi sprang paa hinanden som et Par Tigerkatte og forsøgte, hvem der først kunde bide Struben over paa den Anden, — og at vi i Stedet for at gjøre dette vilde blive ved at diskutere, maaske endog drikke vort Øl sammen og sige høflig Godnat, naar vi gik. Denne Overveielse gjorde mig saa ærgerlig over Situationen, at jeg saa temmelig gjenvandt min Fatning. »Lad os da spille Komedien til Ende, siden vi er begyndt,« tænkte jeg. Med et Skub til Bordet gjorde jeg mig fri for den indeklemte Stilling, i hvilken jeg følte mig som beleiret, og begyndte at gaa op og ned ad Gulvet. Vore Naboer sang med teutonisk Begeistring »Die Wacht am Rhein«.

— Hvad er det da, for Pokker, De vil? udbrød jeg endelig. Troer De maaske, De kan faa mig til at afstaa hende?

— Aa nei — jeg forlanger ikke Umuligheder.

— Dog ikke! De indser altsaa virkelig, at det er umuligt?

— Naturligvis, af samme Grund, hvorfor Nürnbergerne ikke kunde hænge Nogen: — de maatte først have dem.

— Jeg mener at have Minna, ligesaavel som jeg mener, at hun har mig.

— Det er Fraser og tilmed forældede Fraser. — Intet Menneske kan have det andet. Troer De virkelig, De kan imponere mig med Deres Forlovelse? Som om jeg ikke for længe siden kunde have været hendes Forlovede.

— Desto dummere af Dem, at De ikke er blevet det!

— Maaske kan De have Ret deri. Men jeg kan blive det endnu, og hun maa vælge imellem os.

— Hun har valgt.

— Nei, det er netop det, hun ikke har. Hun har givet Dem et Løfte i den Tro — under den Forudsætning — at jeg ikke vilde gifte mig med hende .... Tør De nægte, at hvis hun Dagen før De friede til hende, havde faaet Vished for, at jeg elskede hende, og kun længtes efter at forene min Skjæbne med hendes, — at De da vilde have faaet en Kurv? .... Nu vel, Forudsætningen var altsaa falsk, og hvis De er en Mand af Ære, vil De ikke kunne binde hende ved et Løfte, som er givet under saadanne Omstændigheder.

— Det kunde aldrig falde mig ind — under hvilke Omstændigheder det saa var — at betragte hende som bunden ved et Løfte, naar hun ikke selv følte det som bindende.

— Ja, da liegt der Hase im Pfeffer, Høistærede! — Jeg tvivler ikke om, at Minna har de fleste af disse agtbare Fordomme, der udgjør en af Hovedprydelserne for vort smukke Kjøn, — ja virkelig, jeg mener det i fuldt Alvor, — jeg for min Part vilde ikke undvære disse Fordomme hos

Kvinderne, skjøndt det upaatvivlelig vilde gjøre os Livet ie og behageligere. Det er en kostbar Luxus, men hvad skal man sige, — saadanne Modsigelser rummer den moderne Natur …. Altsaa, det er meget sandsynligt, at Minna er tilbøielig til at betragte Forlovelsen som en Forskrivning for Tid og Evighed — hun er vel ikke just, hvad man kalder en Karakter, men en Natur — og en trofast Natur — og det vil derfor være let for Dem, uden just at gjøre Fordringer gjældende eller appellere til hendes Bestandighed dog at holde denne noget bornerede — skjøndt elskværdige — Pligtfølelse i Aande hos hende til Gunst for Dem, og ikke stramme Baandet, men dog indirekte holde det fast, — saa længe som hun gjør det. Hvad jeg forlanger er, at De skal give slip selv — forstaa mig vel — ikke afstaa hende, som De sagde — men kun ikke benytte det Forspring, som denne halvlegitime Stilling giver Dem. Jeg forlanger det af Dem som Gentleman — og vel at mærke ikke for min Skyld — De vilde naturligvis gjerne se mig hængt! — men for Minnas Skyld. De kan ikke ønske — jeg vil ikke tro det om en Mand, som Minna har givet et saadant Løfte — at De skulde kunne ønske, at hun gik med Dem af Tvang — var det endog af *indre* Tvang, medens hun lønlig begræd, at hun ikke kunde gaa med *mig*. Hvis De mærker — eller blot fatter Mistanke om — at hun er i Begreb med at gjøre en saadan Daarskab, vil De vide, at det er Deres Pligt ikke at modtage et saadant Offer, men i fornødent Fald aabne hendes Øine og give hende den Frihed tilbage, som hun ikke selv har Mod til at tage. Det er muligt, at De har fortrængt mig af hendes Hjerte — i saa Fald er Sagen paa Forhaand afgjort. Men muligt er det ogsaa, at hun elsker os begge — hver paa sin Maade — i saa Fald vil hun ganske vist have en frygtelig Kamp at gjennemgaa for at træffe en Afgjørelse, men hun maa kjæmpe den ud alene, og vi bør allermindst gjøre hende Striden pinligere ved at trænge ind paa hende og drage hende hver til sin Side …. Minna maa vælge imellem os; for hun *har* ikke valgt, og ingen Magt paa Jorden kan eftergive hende Valget: — Men hun skal vælge *frit*, — det er Alt, hvad jeg forlanger.

— Jeg skal ikke lægge hendes Frihed nogen Hindring i Veien, hverken direkte eller indirekte, — og jeg vil bøie mig for hendes egen Afgjørelse, uden Forsøg paa at rokke den, — det samme stoler jeg paa, at De gjør …. Og da *det* vel var Deres Formaal med denne Sammenkomst, at opnaa en saadan Erklæring af mig, antager jeg, at vi nu kan skilles — i Fjendskab.

— Men i alt Fald som ærlige Fjender, der er i aaben Feide og fægter med lige Vaaben.

Jeg tog min Hat ned fra Knagen, — bukkede stift og forlod Værelset. I Billardstuen var Spillet ophørt; et Par af de skjorteærmede Herrer stod med Hænderne paa hinandens Skuldre og forsikrede hinanden om deres »absolutte« Hengivenhed og »enorme, kvalificerede« Agtelse. Det musikalske Medlem, der sad paa Hjørnet af Billardet, intonerede: »Ein feste Burg ist unser Gott«. — Jeg sluttede med Rette heraf, at man var naaet til Drukkenskabens sublimeste Tinde, og at det maatte være meget sent.

Heldigvis lykkedes det mig at faa fat i den fede Opvarter og betale mit Øl.

IV

Der kom ingen Søvn i mine Øine den Nat.

Jeg hørte Uhret paa Kreuzkirche slaa det ene Kvarterslag efter det andet, medens jeg væltede mig om paa Leiet. Undertiden begyndte vel mine Tanker at flakke paa den villieløse Maade, som indvarsler Slummeren, men saa gik der en Strøm af Feberhede igjennem mig, og jeg var strax lysvaagen. En dump Fortvivlelse, der allerede ansaae Alt for tabt, fik mer end een Gang mine Taarer til at flyde.

Jo umuligere en Ulykke synes, desto nærmere er den ved Virkeligheden, saasnart den blot bliver mulig; thi da den allerede har gjort Springet over den største Afgrund, kan man ikke tvivle om, at den ogsaa vil have Kraft til at sætte over det mindre Svælg; da den fra Intet er bleven Noget, hvorfor skulde den saa ikke kunne blive Alt? — Der gives Visheder, som staa saa uanfægtelige for os, at de næsten ere afdisputerede os, saasnart vi bringes til Disput; thi med deres Uanfægtelighed synes deres inderste Væsen at forsvinde.

Hvad kan være en vissere Besiddelse, fjernere fra enhver Fare, end en trofast Kvindes Kjærlighed? Jeg følte, at Minna elskede mig, jeg vidste, at hun — som ogsaa Stephensen havde sagt —, var en trofast Natur.

Men det frygtelige, det Nemesis-agtige var, at denne Trofasthed vendte sig imod mig selv; det var hendes Troskab mod ældre Følelser, der manedes op mod den til de yngre, ved hvilke hun var bunden til mig.

Hvor trygt havde jeg ikke hvilet i min Lykke!

Og nu havde en Fremmed sagt mig med rene Ord, at han haabede at rive den fra mig.

Men jeg da? havde jeg leet ham ud eller vendt ham Ryggen som en stakkels Nar?

Nei, jeg havde indladt mig i Strid med ham — som om min Lykke trængte til at forsvares — værre endnu; jeg havde formelig truffet Aftale med ham om, hvorledes man rigtigst burde forholde sig fra begge Sider, og saaledes havde jeg indrømmet Muligheden af, at han kunde seire, havde tilstaaet, at jeg slet ikke eiede denne Lykke, men først skulde vinde den.

Faren var ikke blot mulig, den var virkelig, den var over mig, — og jeg stønnede under den som under et Mareridt.

Hvor trygt havde jeg ikke hvilet i min Lykke! Og dog forekom det mig nu, at jeg i Grunden bestandig havde anet en Fare, og at der stedse var draget en Skygge hen over denne Tids klareste Solskin. Jeg erindrede, hvorledes hint mistænkelige Brev havde vakt mig af Salighedsrusen efter det første Kys; jeg følte atter den pludselige, ugrundede Skræk, som gjennemjog mig i Schandau, da jeg hørte hendes Brev falde i Postkassen; ved mit første ensomme Besøg i hendes Barndomshjem havde Skinsygen overfaldet mig paa en Maade, der nu forekom mig spøgelseagtig; neppe

havde jeg nydt Gjensynets Glæde, før den forbitredes ved Minnas Mismod og ved hans bebreidende Brev, der havde fremkaldt hos mig en urimelig Skinsyge og en mindre taabelig Angst; hvor indstændig havde jeg ikke bedet hende om at lade det ubesvaret, og hun havde sagt: jeg *maa* — med den hende eiendommelige Fatalisme, som nu ogsaa syntes at have smittet mig. Og den følgende Dag, da hun havde skrevet og vist mig dette Brev, og vi saa om Aftenen sad sammen paa Udsigtshøien i »Grosser Garten« og øinede det fjerne Lilienstein, — gled der da ikke over vore Hjerter en Tungsinds-Skygge, som om vi stirrede ud imod et tabt Lykkeland? —

Saaledes syntes en fjendtlig Skjæbne at være født samtidig med vor Pagt og at have nærmet sig truende, indtil den nu — efter Beethovens Udtryk — »bankede paa vor Tilværelses Port«. Og den vilde nok vide at skaffe sig Adgang, — den stærke truer ikke forgjæves.

Jeg glemte, at netop, naar »Skjæbnen banker paa«, er det Tid til at vise, at man er Karl for at tage imod den og i fornødent Fald kaste den ned ad Trapperne; ellers kan let Omstændighederne falde paa at spøge under Skjæbnens Kappe, i Tillid til vor Svaghed.

Under saadanne mistrøstige Betragtninger var jeg sunket hen i en lethargisk Døs og fastholdtes lige saa meget i denne som jeg opskræmmedes ved en physisk Skræk, et Syn eller snarere en Fornemmelse af noget Uhyre og Uformeligt, der graalig skilte sig ud fra Mørket og nærmede sig langsomt og ustandselig; — ja, selv disse vage Udtryk give maaske et vrangt Billede, thi dette nerveuse Indtryk var ubeskriveligt, ja ufatteligt; det syntes at dukke op fra en Del af vor Natur, der ligger under Bevidsthedslivet, og ligesaa lidt at kunne indordnes i Begrebernes og Forestillingernes snevre Rum, som Urtidens enorme Fostre kunne finde en Plads blandt de nulevende Arter.

Endelig rystede jeg denne uhyggelige Tilstand af mig, klædte mig paa og gik ud.

Det var en kold Morgendæmring med Taage og Støvregn.

Overalt var der lukket; jeg maatte drive fastende om en Timestid, — ør og tung i Hovedet, og med den flove Utilpashed, som følger med en altfor aarle Opstandelse.

Endelig fandt jeg en Café, hvor der blev luftet ud og vasket Gulv.

Jeg satte mig i en Krog, og Opvarteren, som havde *sin* Mening om min Morgenduelighed, foreslog »en Sodavand«.

— »Kaffe«, beordrede jeg barsk.

Men der var endnu ikke gjort Ild paa, og jeg maatte vente.

Det var en ægte — skjøndt ikke behagelig — Reisestemning, med Erindring om Hoteller, naar man skulde med Morgentoget.

Reise — bort herfra — —! det var jo det, Minna vilde igaar Aftes; da havde jeg snakket hende derfra — og nu, hvor vilde jeg ikke ønske, at vi allerede vare underveis — at hun sad hos mig og Drosken var bestilt — Morgentoget — hvorhen? lige meget — blot afsted!

Men *nu* var det umuligt, selv om jeg havde haft Penge. Stephensen havde ved sin Aabenhed virkelig opnaaet at lamme mig — hvilket vel ogsaa havde været hans Hensigt, om han end ikke anede, at vi kunde tænke paa at reise hemmelig bort. Det var ikke saa meget det, at min Stolthed vægrede sig ved at fly, skjøndt den Tanke var mig meget imod, at Stephensen med nogen Berettigelse skulde kunne beklage sig over min Handlemaade; værre var Frygten for en bestandig Følelse af, at min bedste Skat var erhvervet paa en underfundig Maade, og værst den Mulighed, at jeg endogsaa kunde begaa en Uret imod hende. Fra min Side havde denne Flugt jo kun Mening under den Forudsætning, at Minna efter modent Overlæg vilde have foretrukket Stephensen.

Men hvilken Ret havde jeg til at forebygge en saadan Afgjørelse, selv om jeg gjorde det med hendes Indvilligelse?

Og hvis det viste sig at være en Overilelse, — dersom hun senere opdagede, at hun havde taget feil af sine Følelser, hvor bitter vilde da ikke den Anger være, der kom for sent!

Nei, vi maatte blive og lade *det* ske, som skulde ske. Og dog var der en indre Stemme, som vedblev at hviske: »Reis bort! hun vil sikkert endnu.«

Dernæst kom Dagsordenen for. Det store Spørgsmaal var, om jeg strax, saasnart det blev en rimelig Tid, skulde gaa til hende.

Min Længsel og Ængstelse drev paa, men Kritikken sagde: »Hvorfor overløbe hende paa en usædvanlig Tid, det vil virke opskræmmende og foruroligende paa hende, og hun behøver netop al sin Besindighed og Klarhed. Desuden viser det, at du selv er ude af de vante Folder, det lader dig synes bange, maaske endogsaa mistroisk.

Ganske vist, naar du bliver borte, er der Sandsynlighed for, at han faar talt ene med hende, men det kan du dog ikke forhindre, saa lige saa godt først som sidst .... Ja, de maa jo endogsaa tale sammen, du kan da for Pokker ikke fri for ham. Altsaa: enten løb bort med hende, eller ogsaa — lad være med at spille Argus.«

Jeg besluttede mig til at gaa paa Polytechnicum som sædvanlig og først besøge Minna efter Middag.

V

Da jeg traadte ind i den lille Dagligstue, sad Minna ved det aabne Vindue. Jeg kunde strax se paa det Blik, som hun vendte imod mig, at hun havde grædt meget.

— Har han været hos dig? spurgte jeg strax, mens jeg holdt hendes skjælvende Haand mellem mine.

— Ja.

Hun lod mig beholde sin høire Haand og pressede den anden, der knugede et lille Lommetørklæde, fast under Brystet, som om hun havde Sting.

— Hvad han har sagt dig, kjære Minna, — det kan jeg jo nok vide efter den Samtale, som jeg igaar Aftes havde med ham .... Han — altsaa — du havde Ret igaar, — i alt Fald, hvad Hensigten med hans Komme angik — desværre — skjøndt det er maaske egenkjærligt af mig at sige —

Jeg vidste neppe, hvad jeg sagde, og selv de intetsigende Ord stod ikke længer til min Raadighed — kvaltes i min sammensnørede Strube. Jeg speidede efter Udtrykket i hendes bortvendte Blik, ventede paa et Ord, — da rev hun pludselig — efter et fast Haandtryk — sin Haand ud af mine, sank ned paa Stolen og brast i en voldsom, en frygtelig Hulken, med Ansigtet skjult i Hænderne. Denne hjerteskærende Lyd og det rørende Syn af dette fine Pigelegeme, der rystedes af Graadens elementære Kraft, betog mig saaledes, at jeg glemte alt Andet. Jeg kastede mig paa Knæ ved Siden af hende, omfavnede og trykkede hende fast ind til mig, raabte atter og atter hendes Navn og tiggede hende med taabelige Bønner om at holde op, om blot ikke at græde saaledes, om at fatte Mod og skaane sig selv. Snart strømmede mine Taarer lige saa rigelig som hendes. Lidt efter lidt tog Krisen af, hun smilede mat, tørrede mine Øine med det lille Lommetørklæde, der var vaadt af hendes Taarer, og medens hun ømt trykkede min Haand, hviskede hun flere Gange: —

— Min kjære, gode Ven.

— Det er jeg, Minna, — det er jeg, hvad der saa sker .... Men du maa ikke tage det saaledes, hører du! Du maa ikke føle dig ulykkelig, for du skal ikke blive ulykkelig .... Jeg vil heller taale Alt, end se dig saaledes, heller miste dig, — og det vil han ogsaa, det er jeg vis paa .... Vi maa være fornuftige, og du maa gjøre dig stærk .... du skal slet ikke tænke paa mig .... tænk blot paa dig selv, hvad der er bedst for dig .... ikke sandt! det maa jo ogsaa være bedst for os .... Naar du blot vælger det Rigtigste og gaar efter din egen Natur, det er det, det gjælder om .... Vi vil begge være glade, naar du blot bliver lykkelig.

— Mig selv, — nei, jeg er rigtignok den, som jeg sidst burde tænke paa .... Aa, hvis jeg kunde gjøre jer lykkelige med at give Afkald paa jer begge, saa troer jeg, — ja, jeg er vis paa, at jeg kunde bringe dette Offer — heller

end at skuffe Nogen af jer .... Og nu kan jeg ikke give den Ene min Haand, uden at tage den fra den Anden, — hvor skulde jeg saa kunne blive lykkelig! det er der slet ikke Tale om.

— Jo, Kjæreste! det maa der alene være Tale om, og det kan der ogsaa. Ganske vist, det vil gjøre et stort Skaar i din Lykke fra først af at maatte volde saa dyb en Smerte, det veed jeg, men Lykken har Tid, det gjælder jo hele Livet .... Naar du vælger det Bedste, vil du efterhaanden føle dig tilfreds, — og den, der ikke faar Ret til at kalde dig sin, — han vil ogsaa nok med Tiden forsone sig med, hvad der ikke kunde være anderledes. Kun hvis du vælger urigtigt, — hvis du tager feil af dine Følelser, — ja, saa vil du gjøre os Alle ulykkelige.

— Det er frygteligt! At være stillet for et saadant Valg .... Naar dog en Anden kunde vælge for En, — blot der gaves et Pligtbud i dette Tilfælde, som sagde: det *bør* du gjøre, ellers synder du! .... Men jeg synder, hvad jeg saa gjør, — for jeg har allerede syndet, og det bliver ved.

— Nei, nei! saadanne Tanker maa du ikke give efter for! Føi dog ikke den Slags Skrupler til alt det —

— Harald! udbrød hun, idet hun reiste sig og saae mig fast ind i Øinene, tør du vælge for mig? Har du Mod — forstaa mig ret — jeg mener: er din Overbevisning saa stærk, at du med rolig Samvittighed kan sige: »Din Pligt er at gaa med mig. Du har givet mig dit Ord, og jeg kan ikke give dig det tilbage, fordi jeg er overbevist om, at hvis du handler anderledes, vilde det blive til dit Fordærv« — —? —

Der gik en Gysen af Glæde igjennem mig, da jeg saaledes pludselig saae vor Skjæbne lagt i mine Hænder, og den trygge Bevidsthed, at jeg kun behøvede at gribe til, lod mig for et Øieblik glemme Ansvarets Alvor. Men inden jeg kunde svare, strakte Minna Haanden ud, som om hun vilde lægge den paa min Mund, og med et angst, bønligt Blik fortsatte hun:

— Men husk paa, Harald, at du vel faar en Hustru, der elsker dig, og som du selv elsker langt mer, end hun fortjener, — ak, det veed jeg — men maaske dog aldrig kan gjøre dig lykkelig, En, der har et indre Saar, der aldrig vil læges helt, og som hun maaske forbløder af. Jeg vil aldrig kunne tilgive mig selv, at jeg har forraadt min første Kjærlighed .... Ingen huslig Lykke vil helt kunne bortmane Skræmmebilledet af ham, hvem jeg skylder min første Bevidsthed, mine første Tanker, min Selvstændighed, Vækkelsen af mine bedste og skjønneste Følelser — et Liv og Følelser, der tilhørte ham med Rette — ak, hvor har hans Billed ikke været mig kjært og dyrebart — og nu maatte det komme som et Spøgelse og anklage mig for at have skjænket alt dette til en Anden, medens han ventede i Tillid til mig — arbeidede for os begge — for vor Fremtid! — Nei, nei — aldrig kan jeg blive virkelig lykkelig eller gjøre dig det, saadan som du fortjente!

Jeg stod forfærdet og ligesom bedøvet ved Fortvivlelsen i dette Udbrud; mit Blik søgte bort fra hendes, medens jeg søgte at samle mine Tanker og faa Rede paa mine kjæmpende Følelser. Det var mig fuldt forstaaeligt, at en

Pige med hendes rene og tillidsfulde Natur, maatte give Stephensens Handlemaade en saadan Udtydning; allerede i Anledning af hans Brev med den Heineske Elegi havde hun jo fremsat den som en Formodning, og efter min Samtale med ham igaar havde jeg heller ikke været i Tvivl om, at han netop — benyttende sin Kundskab til hendes Hjerte — vilde lade dette høist flatterende, næsten melodramatiske Lys falde paa det dunkle Tidsrum, der skilte dem. Hvad mig angik, saa betragtede jeg dette gjennem meget nøgterne Øienglas, der betog det enhver romantisk Glands, og det forekom mig, at med Tiden maatte dets rigtige Charakter skinne igjennem ogsaa for hende, hvorfor heller ikke Faren med Spøgelset syntes mig slet saa stor, som hun fremstillede den. Men desværre var ikke engang jeg ganske sikker i min Sag, og jeg maatte sige mig selv, at da jeg var opfyldt af en meget naturlig Antipathi mod Stephensen, saa var det ikke saa umuligt, at den forledte mig til at gjøre ham Uret. Og i saa Fald — —

Jeg vaklede endnu — og allerede var det gunstige Øieblik undflyet mig.

— Se, du betænker dig — du tør ikke, udbrød hun. Og dog har du kun os to at tænke paa. Den Tredie, hvem du vil gjøre den største Skade, det er jo for dig kun en Fremmed, ja endogsaa en Mand, hvem du hader .... Døm saa om, hvor frygteligt dette Valg maa være for mig, da jeg veed, at til hvilken Side jeg saa vender mig, gjør jeg een ulykkelig, som jeg elsker.

— Ja, det er dette, som netop gjør det saa vanskeligt for mig at vælge i dit Sted. Jeg forstaar ikke dette .... Du elsker mig, siger du, — jeg føler det, jeg vil ikke tvivle derom, — men saa mener du tillige, at du elsker Stephensen. Det er mig en Gaade; jeg troer, at det ikke er Forelskelse, men Erindringen derom, hvad du føler for Stephensen, og det er for lidt til at binde sig paa for Livet, — især da, naar en ny Lidenskab staar imod den — den levende Følelse maa have sin Ret.

Minna rystede paa Hovedet.

— Du skulde elske — virkelig elske to Mænd? — Umuligt.

— Jeg veed jo ikke, hvad der kaldes muligt og umuligt, min Ven! men overvei Alt, hvad du selv veed, og sig saa, om du ikke kan indse, at jeg *maa* elske ham. Jeg har jo vist dig, saa godt jeg kunde, hvad han har været for mig, — du veed, at min Kjærlighed holdt sig under den lange Adskillelse, ja tiltrods for, at jeg maatte tro, at hans Følelse havde faaet en anden Charakter — du saae — det var det Første, du saae af mig, — hvorledes selv et stakkels Lexikon kunde give mine sværmeriske Erindringer Næring ved at lære mig Ord af hans Sprog, og sætte mig i den Illusion, at jeg lærte det for at tale det med ham .... Og nogle *Uger* derefter skulde jeg saa være bleven ligegyldig for ham! Ja, hvis jeg i denne Tid havde erfaret noget Nedsættende om ham eller ogsaa, at han elskede en Anden — men hvad har jeg hørt! at han midt i det virksomme og selskabelige Liv, der bød ham saa meget Andet og Bedre, har bevaret sin Følelse trofastere end jeg, der var henvist til den alene! — O, hvor lavt og ynkværdigt har jeg ikke opført mig! Naar han saa foragtede og forkastede mig — ak, jeg har ikke Hjerte til

at ønske det og dog var det maaske det bedste for os Alle! men i Stedet derfor kommer han her, som om hans Livs Lykke afhang af min Kjendelse — *min*! jeg Elendige! At saa megen Kjærlighed skal kunne blive en Forbandelse for En — det, som ellers er den største Velsignelse!

Hun vendte sig bort. Graaden kjæmpede for at bryde frem.

— Kjæreste Minna, begyndte jeg, idet jeg lagde Haanden paa hendes sitrende Skulder, — du har Ret, jeg kunde have sagt mig Alt dette — og det burde jeg .... Nu troer jeg snarere, at det er din Følelse for *mig*, som mindre er Kjærlighed end sværmerisk Venskab.

— Hvorfor — udbrød hun og vendte sig mod mig med taarefyldt Blik — hvorfor maa jeg da ikke elske jer begge? .... Jeg gjør det vel paa forskjellig Maade — I er jo ikke ens — og Forholdene er ogsaa nu helt anderledes. Maaske jeg i Grunden elsker dig mest —

— Aa — Minna!

— Og er mest forelsket i ham, tilføiede hun sagte, idet hun saae ned.

Mine udbredte Arme faldt ned, og jeg foer sammen, som om jeg havde faaet et Stød. Jeg følte den af min Skinsyge bestandig hemmelig frygtede elementære Magt rette sig imod mit Haab, alle mine næsten kronede Anstrengelser, — denne Elskovs ubekjæmpelige Førstefødselsret. Men allerede var jeg omfavnet med inderlig Ømhed.

— Nei, tag det ikke saaledes, Harald, — o Gud, jeg har saaret dig, og jeg mente det jo ikke paa den Maade. Det faldt mig kun ind, men alle Udtryk siger saa daarlig, hvad vi mener .... Maaske er det slet ikke saaledes, jeg veed ikke, jeg forstaar Intet længer. Jeg føler kun, at I begge hører med til mit Liv, — jeg bliver revet til to Sider o min Gud! hvad skal der blive af mig!

— Et sundt og sandt Menneske, min egen kjære Pige, naar du først kommer igjennem disse Kampe og Brydninger — ved egen Kraft .... Gud veed, jeg stod dig saa gjerne bi, men du ser, jeg kan ikke. Der er slet Ingen, som kan det, — neppe engang Fru Hertz, hvor moderlig hun end føler for dig. Det er fristende for mig at raade dig til at gjøre hende til din Fortrolige, — der er i alt Fald størst Sandsynlighed for, at det vilde blive til Gunst for mig, men det faar ikke hjelpe, — jeg tror ikke, du bør spørge Andre end dig selv, — din egen Natur vil maaske pludselig instinktmæssig vælge, hvad der er til Bedste for den .... Fremfor Alt maa fra nu af hverken Stephensen eller jeg forøge dine Sindsbevægelser og navnlig ikke — som idag — ved vor Nærværelse snart faa den ene, snart den anden Vægtskaal til at synke. Det kan du ikke holde ud, — og sandsynligvis vilde det ende med en hovedkuls Afgjørelse, som det var lige ved før. Vi har nu hver for sig været hos dig og ført vor Sag — fra nu af —

— Ført eders Sag! udbrød Minna og saae troskyldig paa mig; men, kjæreste Harald — det har du jo slet ikke gjort.

— Har jeg ikke? spurgte jeg forlegen. — Synes du, at jeg tager det for roligt —

— Nei, nei, min søde Ven! jeg forstaar dig saa godt, du er saa øm og

kjærlig, saa omhyggelig for mig, du skaaner mig for Alt, hvad du kunde sige af Bebreidelser, — men vær vis paa, at desto mer siger jeg mig selv dem.

— Ingen Bebreidelser, ikke i mit Navn, Minna, det har du ingen Ret til .... Hvad skulde jeg ogsaa bebreide dig, — som om jeg vilde ønske denne Tid borte, selv om den ikke fører Fremtid med sig. Jeg er dig dog saa taknemlig for den Kjærlighed, jeg har følt —

— Nei, Harald! sig dog ikke det —

— Smerter det dig? Jeg skal ikke tale mer derom. Endnu mindre kunde det falde mig ind at skræmme dig ved at udmale sørgelige Følger af et saadant Tab for mig .... Hvad der skal bæres, maa bæres, og jeg vil tvertimod love dig, at jeg skal opbyde al min Kraft for at komme sundt over det — og — skjøndt jeg ikke kan forsøge paa at glemme dig — heller ikke vil — — —. Mine Læber skjælvede og Øinene fyldtes med Taarer. — — Nei, nei, afbrød jeg, — det var jo ikke dette jeg vilde tale om, forresten vil dit Hjerte sige dig det Altsammen selv .... Jeg gjorde den Bemærkning, at fra nu af maa Stephensen og jeg blive enige om ikke at se dig mere, indtil Alt er afgjort. Bedst var det, om du selv i den Tid kunde tage bort fra Byen — hvis du havde Slægtninge paa Landet, som du kunde besøge — —

— Jeg har en Cousine i Meissener-Egnen — hendes Mand har en Gaard dèr, — dem kunde jeg godt besøge — de bad mig endnu i Sommer, og jeg behøver ikke engang at skrive først.

— Saa meget bedre. Kan du tage derud imorgen?

— Imorgen? aa ja, det kunde jeg vel nok.

— Saa gjør det, Minna, det er jo ikke Noget at opsætte. Og naar du saa er bleven enig med dig selv, saa skriver du vel din Bestemmelse.

Minna nikkede. Hun havde atter sat sig paa Stolen ved Vinduet og stirrede ud paa Haverne.

Jeg tog min Hat, som laa paa Bordet, dreiede den mellem Hænderne og ventede paa, at hun skulde vende sig om imod mig. Endelig nærmede jeg mig og berørte hendes Skulder. Hun dreiede Hovedet og saae med sine forgrædte Øine forbavset paa min udstrakte Haand og paa den anden, der nerveust krammede Hatten.

— Hvad er det? du vil da ikke gaa?

— Jo, Minna, — jeg skal — det er allerede — jeg mener, naar du skal afsted imorgen, har du vel en Del at ordne og pakke sammen.

— Naa, det er da ikke til Sibirien, jeg reiser.

— Ja men, jeg skulde gaa — hen at tale —

— Det er ikke sandt, Harald! Men maaske har du Ret i at gaa og lade mig være noget ene, skjøndt det er jeg netop bange for, men jeg maa jo vænne mig til det .... Naar kommer du igjen?

— Nei, jeg kommer ikke igjen.

Hun sprang op: —

— Ikke igjen? hvad skal det sige? .... Vil du da ikke være denne Aften hos mig?

— Jeg troer ikke, det vilde være rigtigt — vi er jo ikke længer forlovede.

— Ikke? jo, det synes jeg dog, vi maa være, — saa længe — i alt Fald — der er jo endnu ikke sket Noget —

— Endnu — indtil du maaske »slaar op med mig«. Men du skal ikke være nødt dertil, du maa ikke have den Følelse, at du hæver en Forbindelse, — hvilken Bestemmelse du end tager, saa knytter du derved et nyt Forhold. Det er mig, der har hævet vor Forlovelse, — du maa føle dig fri.

— Ak, Harald, hvor det er tungt og bittert! Hvem skulde have tænkt sig det igaar, da vi gav hinanden Ringene! Hun stirrede ned paa sin Ring, der straalede, idet hun knugede Hænderne sammen.

— Det er sandt, Ringen, udbrød jeg, og med Følelsen af en heroisk Anstrengelse begyndte jeg at vrikke min Ring ud over Knoen.

— Nei, ikke *det*, raabte hun og lagde sin Haand hindrende paa min, aa, giv mig ikke Ringen tilbage — forlang ikke din! — hvorfor skal vi være saa grusomme mod hinanden?

Jeg sukkede smilende, trykkede ømt hendes Haand og kyssede den — taknemlig, fordi hendes rigtige Instinkt skaanede os for en unødvendig Smerte, maaske den bitreste af dem alle, fordi den vækker alle Forholdets Følelser i een Sum ved at røre ved dets magiske Symbol. Hvor mangen Adelsmand har ikke følt Forkyndelsen af den vanærende Dom mindre frygtelig end Skjoldets Sønderbrydelse i Bødlens Hænder.

— Kommer du saa ikke, Harald! Forlovede eller ikke, vi er jo dog de samme.

— Kjæreste Minna! du kan selv tænke dig, hvor megen Overvindelse det vil koste mig at blive borte, — jeg veed virkelig neppe, hvad jeg skal gjøre af mig selv, naar jeg rigtig tænker paa, at det maaske er den sidste Aften, da jeg kunde være hos dig ....

Min Bevægelse overvældede mig; jeg pressede Læberne sammen, og idet jeg saae til Siden for at undgaa hendes Blik, fæstede mit Øie sig ved en støvleformet Plet paa det tarvelige graa Tapetpapir. Det var Synd at sige, at der var noget særlig Skjønt ved den, og alligevel var der en sand Rædsel i den Tanke: maaske du aldrig mer faar den at se. — Minna saae hjælpeløst paa min Smerte, — jeg mærkede det, skjøndt jeg vedblev at stirre paa Pletten. Der gik vel et Minuts Tid, før jeg kunde fortsætte: —

— Men det er dog bedst saaledes .... Det er sandt, at vi er de samme, men vi vil dog være anderledes mod hinanden, og det maa blive pinligt for os. Desuden er det ogsaa det rigtigste, nu da vi har truffet en saadan Bestemmelse — jeg mener overfor Stephensen ser det korrektest ud. —

— Men hvis nu han kommer til os i Aften!

— Har han talt om det?

— Nei, — jeg tænker mig blot, at han muligvis, maaske blot for at du ikke skal være ene med mig, — han troer vel, at du kommer som sædvanlig. —

— Du har Ret — nei, ham vil jeg i alt Fald ikke afstaa Pladsen til .... Hvis

han kommer, saa send Bud efter mig, — der er vel nok En eller Anden, som du kan faa til at løbe det lille Stykke Vei .... Bi, — se, her er min Lommebog, den lader jeg blive her. Faar jeg den sendt hen, saa veed jeg, at jeg skal komme. Lad ham kun høre, at du sender den til mig, det er meget godt, at han forstaar, at jeg ikke kommer ukaldet .... Farvel, min Elskede, — det kan da Ingen forbyde mig at kalde dig.

Jeg rakte hende Haanden, som hun trykkede heftig, alt imens hun borede sit ømme Blik ind i mit med et ængsteligt og spørgende Smil, og hendes Hoved nærmede sig ganske lidt — maaske umærkelig for hende selv. Da drog jeg hende ind til mit Bryst og vore Læber mødtes i et langt Kys, som om enhver af os vilde suge den Andens Liv ind i sig for at have det sikkert og uangribeligt. Endelig følte jeg, at hun slappedes i min Favn, og idet jeg traadte lidt tilbage, endnu stedse med Armen om hendes Liv, mærkede jeg, at hun neppe kunde støtte paa Benene, — hendes Hoved sank ned paa Skuldren, hun gispede efter Veiret og rystede. Jeg ledte hende forsigtig de Par Skridt hen til den lille Sopha, hvor jeg lod hende glide ned og skubbede Puden til Rette under hendes Nakke.

Derpaa lukkede jeg Døren op og kaldte paa Moderen, der strax dukkede frem af Kjøkkenets Dunkelhed og atter forsvandt deri for at hente Vand, da hun hørte, at Minna ikke var vel. Vims og forfjamsket, bestandig sammendukket, lige som en Underjordisk paa Scenen, foer hun ind i Dagligstuen; det forskrækkede Udtryk, der gjorde hendes grove Ansigtstræk endnu groteskere, meddelte dem tillige en vis aandelig Skjønhed ved at vidne om hendes store Ømhed for Datteren.

Da jeg saae hende sysle med den halvt bevidstløse Pige, skyndte jeg mig bort, overbevist om, at min Fjernelse var den vigtigste Forholdsregel, naar det gjaldt om at bringe Minna til Ro.

VI

Paa Bordet i mit lille Værelse laa der to Breve, det ene med engelsk, det andet med tydsk Postmærke. Jeg kjendte begge Haandskrifterne og aabnede hurtig min Onkels Brev.

Han skrev — som sædvanlig kort og forretningsmæssig — at paa Grund af et Personskifte ved Fabrikken var det bedst, at jeg allerede om fire Uger reiste til ham i London. Jeg maatte da opgive at fuldende mine Studier ved Polytechnicum og tage min Examen, men det vilde ikke gjøre min Carriere noget Afbræk, og det var vigtigere ikke at forsømme denne gunstige Leilighed til at indtræde i praktisk Virksomhed. Om et Par Dage vilde der komme en Anvisning paa et Beløb, der vilde være tilstrækkeligt til, at jeg kunde ekvipere mig og bestride Reiseomkostningerne. Han udbad sig omgaaende Svar, for at han kunde se, at jeg rigtig havde modtaget hans Brev.

Denne Meddelelse — rettere Ordre — satte mig i stor Uro.

Det var aabenbart, at dersom det Frygtelige skete, hvis Forholdet mellem mig og Minna skulde blive brudt, da vilde der ikke kunne hændes mig noget Ønskeligere — (saafremt der da overhovedet længer kunde være Tale om Ønsker og Haab!) — end hurtigst muligt at blive flyttet bort fra disse Steder, der vare saa fulde af oprivende Minder — og hvor jeg maaske i nogen Tid vilde være udsat for at møde hende —, for under nye Omgivelser at kastes ind i en Virksomhed, der vilde fordre Anspændelsen af alle mine Kræfter. Men naturligvis dvælede mine Tanker ikke gjerne ved en Ønskelighed, der havde en saa pinlig Forudsætning.

Paa den anden Side: — naar hun valgte mig, vilde det være saa ubeleiligt som vel muligt at skulle forlade hende allerede et Par Uger derefter, medens hun endnu var rystet af disse Sindsbevægelsers Dønninger og sikkert mer end nogensinde trængte til en trofast Støtte, til en bestandig fornyet og bestyrket levende Følelse af, at den Kjærlighed, som hun har givet sig i Vold, hverken vil eller kan vige fra hende — lade hende alene, maaske paa Aaremaal, atter henvist til Brevvexling og — den danske Ordbog!

Den Sandsynlighed, at jeg hurtigere, end jeg havde ventet, vilde naa frem til en Stilling, hvori jeg kunde gifte mig, syntes mig ikke at opveie det Mislige i en Adskillelse netop paa dette Tidspunkt.

Men Forholdet til min Onkel, hvem jeg nu kjendte — eller ikke kjendte — gjennem Breve, var ikke saaledes, at jeg turde tænke paa at forsøge at faa ham fra sin Bestemmelse, og desuden var jeg netop for Øieblikket, da der skulde svares, ganske afskaaren fra at vise ham Fortrolighed.

Et Stykke engelsk Hefteplaster, hvis jeg fik et dødeligt Saar, — og hvis jeg seirede, en ubøielig Lov, der jog mig bort fra den tilkjæmpede Lykke — det var dette Brevs ikke just henrykkende Forjættelser. — Jeg følte mig

endnu mere mismodig, end da jeg traadte ind i Værelset.

Udenfor regnede det tæt, og den snævre Gade formørkede Kamret saa stærkt, at jeg maatte sætte mig ved Vinduet for at kunne læse det andet Brev — fra min Ven Immanuel Hertz — han var opkaldt efter Kant — i Leipzig.

Efter at have lykønsket mig til min Forlovelse — han undskyldte, at Lykønskningen kom lidt sent — mange Forretninger — skrev han, at han var bleven bekymret ved at høre gjennem Moderen, at hans kjære gamle Fader endnu ikke var bleven af med den Forkjølelse, som han havde paadraget sig i Prag, — han frygtede, at Moderen maaske for ikke at gjøre ham ængstelig, kunde fortie et og andet, og bad mig om uforbeholdent at sige, hvad jeg mente om Faderens Sygdom.

Jeg var naturligvis altfor egoistisk optagen af mine egne Bekymringer, til at den gamle Hertz' Hoste kunde forekomme mig skjæbnesvanger.

Forespørgslen gav mig saaledes ikke meget at tænke over, derimod granskede jeg med en Fortolkers Grundighed hans indledende Lykønskning og mente deri at opdage noget Tvungent.

Den skikkelige Immanuel Hertz begyndte at faa en særlig Interesse for mig; jeg mindedes, hvorledes Minna altid havde undgaaet at tale om ham, og Stephensens Ytring den foregaaende Aften om Minna og ham syntes, skjøndt fremsat ganske exempelvis, at have Noget bagved sig. Alt dette pegede i samme Retning, og forøvrig var det at lære Minna at kjende og at elske hende for mig saa uadskillelig sammenknyttet, at min Formodning ikke var længe om at blive til Vished.

Altsaa, han havde ogsaa brændt sig! — hvorledes han vel var kommen over det?

Han var sikkert ingen letsindig Karakter, men maaske mere fornuftmæssig end lidenskabelig anlagt, og derfor havde Saaret vel neppe været ulægeligt.

Nye Forhold og anstrengt Virksomhed havde i alt Fald ogsaa sikkert for ham været Midlet.

Hvor forhadt end den Tanke var mig, at ogsaa jeg skulde faa Brug for dette Universal-Arcanum, saa forvildede jeg mig dog efterhaanden ind i forræderiske, engelske Fremtids-Drømme, der rigtignok oversprang den vigtigste Side — Virksomheden — som noget Underforstaaet, men til Gjengjæld viste mig mit eget kjære Jeg, et Par Aar ældre, galopperende med i en prægtig Cavalkade gjennem Hyde-Park (hvilken jeg forestillede mig som »Grosser Garten«), dandsende paa Baller, der straalede af alle »high-life«s Diamanter og Stjerner, eller som Gjæst paa et gammelt Herresæde, der laa skjult i uoverskuelige Skove og Dyrehaver, — en feiret Gjæst, første Mand ved Lawn-Tennis, ikke sidste i en vild Parforce-Jagt og præcis mødende paa Signalet af Middagsklokken, »Sjælens Stormklokke«, som Byron kalder den; — og naturligvis: baade i Hyde-Park, i Balsalen og paa Herregaarden var jeg omringet af disse »Misser« der berømmes som

Verdens deiligste Kvinder, Alle Arvinger til Millioner Pund og ikke Alle uimodtagelige for den Hyldest, som en sønderreven Sjæl endnu er Skjønheden og Elskværdigheden skyldig .... Men idet saa Billedet af Minna traadte ret levende frem for mig paa denne Baggrund, der fremhævede dets fordringsløse, borgerlige Ynde, som et dunkelt skimtet Tapet af phantastiske yppige Gobelins, der af den effektsøgende Kunstnerhaand er malet bag ved Portraitstudiet af en mørk og stille Kvindeskikkelse: — saa opløste hine Drømme sig strax i deres Intethed. Ikke fordi jeg betragtede dem som umulige, men fordi selv deres Virkeliggjørelse maatte blive tom og indholdsløs i Forhold til dette milde og klare Ideal, overfor hvilket jeg følte alt det Gode i mig komme frem til Lyset og alle raa og lave Elementer synke og bundfælde sig i Sjælens ubevidste Naturdyb.

Skamfuld over, at jeg i dette Øieblik havde ladet mig troløst forlede til saadanne udsvævende Phantasier, gjorde jeg dem til et Offer paa hendes Alter, og jeg skyndte mig at give Afkald paa disse Herligheder (der naturligvis maatte ligge saadan lige paa en Præsenter-Bakke for en Polytechniker i subaltern Stilling ved en Fajance-Fabrik), — for udelt at give mig hen i Saligheden ved hendes Besiddelse eller Smerten over hendes Tab.

Jeg betoges af en feberagtig Længsel efter at se hende.

Det var mig ubegribeligt, hvorledes jeg skulde holde ud at sidde hele Aftenen alene og vide, at hun var alene faa Minutters Gang derfra.

Det var allerede kjendelig mørkere, og det lod ikke til, at jeg vilde blive hentet.

Nu var det mig klart, at jeg hele Tiden havde holdt mig oppe med det Haab, at hans Nærværelse hos Jagemanns vilde nødvendiggjøre min.

Endelig gav jeg mig til at tænde Lampen, for at skrive til min Onkel.

I det samme ringede det.

Jeg stillede Lampekuplen fra mig paa Bordet — eller snarere udenfor Bordet, og hørte den klingre paa Gulvet, inden jeg naaede Døren, som jeg aabnede paa Klem. Det lod til at være en Kuldrager, som der var bleven lukket op for.

Rasende og fortvivlet vilde jeg allerede smække min Dør i, da jeg hørte en spæd Barnestemme, der vexlede nogle Ord med Tjenestepigen, af hvilke et havde en fjern Lighed med mit Navn.

Aandeløs lyttede jeg. Smaa, trippende Skridt nærmede sig, og der blev pikket ganske sagte paa Døren.

Jeg lukkede den op; foran mig stod en lille Pige paa en syv-otte Aar med et forgrædt Ansigt, som jeg kjendte, — hun boede i samme Hus som Jagemanns, og den gamle Kone gav sig meget af med hende og hendes mindre Søster.

— Vil du mig Noget, min lille Ven?

Barnet saae ned og snøftede.

— Skal du sige mig Noget — eller bringe mig Noget?

Nu hylede hun, og gned sig rundt i Øinene med den ene Haand; den anden holdt hun indsvøbt i et Tørklæde. Jeg trak hende indenfor.

— Men hvad er det da? skulde du maaske give mig en lille Bog?

Men nu brølede hun formelig.

»Herregud, hvad skal det dog sige,« tænkte jeg og trippede om i utaalmodig Fortvivlelse.

— Jeg kan ikke .... gjøre for det, begyndte hun endelig. — Jeg havde — jeg skulde — det var den lille Jagemann — hun gav mig den lille Bog — og den store Jagemann gav mig en Kage — til at spise paa Veien — og saa var det — —

Jeg sprang hen og greb min Hat. Barnet stak sin venstre Haand ind under Tørklædet og rakte den oversølede Notitsbog hen imod mig.

— Jeg kan ikke gjøre for det — det var en ækel Dreng — han skubbede — og saa faldt den lille Bog — i en Pyt — u hu! paa Dibbelswalder-Platz — hu! —

Jeg skyndte mig at finde en Sølvgroschen, som jeg stak i hendes lille vaade Næve, og foer ud af Døren forbi Pigen og Kuldrageren, hvis Latter fulgte mig ned ad Trappen.

I faa Minutter — hvor vare de alle kostbare nu! — naaede jeg Röhrhofsgasse.

VII

Minna lukkede mig op. Hun gav mig et fast Haandtryk og hviskede: — Tak, fordi du kom.

Jeg traadte straks ind i Dagligstuen, med min Hat i Haanden. Der var tændt Lampe. Stephensen sad og konverserede Fru Jagemann, der havde sin Kattunskjole og den agtbare Kappe paa. Det var aabenbart, at den illegitime Frier foer under Familiebesøgets neutrale Flag. Hun underholdt ham om deres Logerende: »Slette Mennesker, Hr. Stephensen! Ja, vi har saamænd mange Gange ønsket os Dem igjen. Men, Gud bevares, ham nu er der ikke Noget at sige paa, — han er ogsaa Maler, det vil sige, paa en anden Maade — Dekorationsfaget.«

Stephensen havde reist sig. Vi hilste meget høflig paa hinanden, og jeg overvandt mig endogsaa til at give ham Haanden, — Minna havde ham jo dog saa kjær, og hendes Følelser maatte beskytte ham mod min Uvillie. Hans magre og fine Haand var meget kold, Hjertet maaske — ifølge det gamle Mundheld — desto varmere.

Jeg trykkede Fru Jagemanns bløde og slappe Haand, og efter at have ladet Blikket gaa ligesom søgende om i Værelset, henvendte jeg mig til Minna: —

— Jeg troede, at jeg havde glemt min Lommebog — det var derfor —

— Men den har vi jo lige nu sendt hen, raabte Moderen, vi tænkte nok, De vilde savne den.

— Saa? — ja, saa tager min Værtinde nok imod den.

Stephensen smilede lidt ironisk, som om han vilde sige: er det for min Skyld, I gjør jer al den Uleilighed?

— Men nu bliver du her da i Aften, sagde Minna og bøiede Hovedet ned over nogle Noder, som hun bladede igjennem.

— Ja, naturligvis bliver Harald her, vi skal have det rigtig gemytligt, sagde Moderen.

Jeg takkede og satte mig ved Vinduet.

Paa Vindues-Brættet var den lange Urtepotte med Bregnerne stillet ud. Midt i sin Hjertekval havde Minna dog haft Omsorg for, at de skulde nyde godt af Regnen. De enkeltbladede Bregner, som vi havde fundet sammen, stod i Midten og bevægede nikkende deres slanke Plante-Legemer. — Nogle Akacieblade og et Stykke kroget Kirsebær-Gren glinsede i det udstrømmende Lys. Den tætte, fine Regn lød som en sagte Hvisken, — en Vandrende blandede sin Pludren deri. Fra den dunkle Baggrund lyste uregelmæssig spredte Ruder, mellem hvilke enkelte Trappegange byggede sig op som brudte Lyskolonner. — Jeg stirrede nedslaaet ud og fik pludselig en underlig knugende Følelse af Menneskelivets Tristhed og Kjedsommelighed; det var mig en høist besynderlig Tanke, at disse Lys vare Tegn paa lige saa mange Existenser i hvilke der maaske ikke fandtes andet

Fælles end Smaakaar, Skuffelser og Tomhed, en kummerlig og glandsløs Skjæbne, lig denne ensformige Dunkelhed, der paa een Gang isolerede og samlede Lysene. — »Men« — tænkte jeg — »mon der i nogen af disse Stuer findes et saa underligt Selskab samlet som dette!«

»Gemytlig« kunde ikke egentlig være den træffende Betegnelse for Stemningen. Minna anslog adspredt nogle Akkorder, som om hun ikke havde megen Lyst til at spille, men dog vilde bidrage sit til at sprede Stilheden. Moderen, der var gaaet istaa, sukkede dybt — det var hendes Bidrag. Jeg følte trykkende Nødvendigheden af at sige Noget, men Stephensen kom mig i Forkjøbet.

Er der smukt dèr i Meissener-Egnen? spurgte han — aabenbart for at lade mig vide, at han kjendte Bestemmelsen.

— Aa nei, det kan jeg ikke sige, — det er det modsatte af sydpaa, hvor Sachsen bliver smukkere, jo længere man kommer ned. Kjender du ikke vort smukke Rim:

Denn gleich hinter Meissen —
Pfui Spinne! — kommt Breissen.

Hun sagde dette — trods en vis nerveus Anstrengthed — saa pudsigt, at vi Alle brast i Latter, og ikke mindst Moderen.

— Ak ja, klynkede hun, mens hun tørrede Taarerne af sin store Kindflade, hvorfor skulde du nu ogsaa faa den Flyve-Idé at besøge Wilhelmine, — nu har du været borte hele Sommeren — du maa dog have faaet Landluft nok! Jeg troer nu, at man ogsaa gjør for meget Væsen af dette med den friske Luft.

Denne naive Opfattelse af Minnas Udflugt virkede velgjørende, — skjøndt jeg har en Anelse om, at den ikke var ganske ægte. Dersom Ingen af os havde staaet udenfor Situationen, var den bleven altfor pinlig, og vi havde haft en Følelse af, at vi ligesaa godt kunde tale rent ud om, hvad vi Alle vidste. Den skikkelige Kones Nærværelse satte os i de mere selskabelige Folder, som ere saa vel skikkede til at skjule de virkelige Bevægelser.

— Og saadanne hyggelige Aftener, som vi kunde have, fortsatte Fru Jagemann .... Vi kunde jo f. Ex. faa en Whist i Stand. Kan De huske, Hr. Stephensen, hvor tidt vi morede os dermed, da De logerede her og min salig Mand endnu levede? .... Ak Gud, ja! Det var lykkelige Timer — saadan en Familiekreds, — hm! — saa at sige .... Jeg blev rigtignok altid skjældt ud af min Makker.

— Dog vel ikke af mig, haaber jeg, afbrød Stephensen hende med sit elskværdigste Smil.

— Gud, nei, Hr. Stephensen! De, som er saa hensynsfuld og fintfølende .... Men min salig Mand var tidt slem, han blev ogsaa vred, naar Spillet gik ham imod, — ja, det veed Gud han gjorde, ak ja! Modgang — det var ikke for salig Jagemann.

— Han var en dygtig Spiller, husker jeg. —

— Dygtig, ja, det maa De nok sige, — han var saamænd dygtig til Alt, hvad han foretog sig, var salig Jagemann .... Men det er ligesom i Spil — hvad hjælper det, naar man ingen gode Kort faar? — —

»Eller har en enfoldig Makker,« tænkte jeg.

— Ak Gud, ja, min salig Mand kunde nok være bleven Andet end en fattig Gymnasiallærer — hvad skal man sige — slette Mennesker, Hr. Stephensen — ak ja — og saa Skjæbnen, veed De nok, Modgang. —

Stephensen forsøgte paa at se deltagende ud. Jeg havde ikke vendt Blikket fra Minna: hun sad endnu henne ved Claveret, men halvt vendt imod os. Det var aabenbart, at denne Snak irriterede hende; Smilet om hendes Læber blev mer og mer spottende, og hun trak et Par Gange paa Skuldren: — og den »var ikke for ham«, det var virkelig Skade! udbrød hun. — Forresten har jeg aldrig hørt, hvori den bestod.

— Det er vist en god Lighed, De har faaet frem i deres Billede dèr af Jagemann, bemærkede jeg.

— Aa ja, der er kommet noget af den gamle »Biedermann« deri, skjøndt han nok kunde se venligere ud.

— Mig minder det meget levende om Fader, sagde Minna.

— Ak Gud, ja, ak ja!

— Jeg har undertiden Held med saadanne lette Blyantstegninger, men Pastellen af Minna, der kostede mig saa meget Bryderi, er rigtignok et slemt Billede — jeg burde egentlig ikke tillade, at det hang paa en Væg.

— Gud, Hr. Stephensen — hvor kan De sige — det nydelige Maleri — vi havde den Gang slet ikke noget andet med Farver — det vil sige, her var nok et med to smaa Børn i en Baad — og jeg syntes saamænd, det var rigtig kjønt, — men Minna vilde ikke tillade, at det var her, saa jeg maatte tage det ind i Sovekamret .... Naa, senere var De jo saa god at sende det deilige Billede her over Sophaen .... Men Minnas Billede, nei, det maa De ikke sige — man kan da ogsaa tydelig se, hvem det skal være —

— Men kun høist utydelig, hvem det er, sagde Minna.

— Aa, du er rigtig et stygt Barn!

Stephensen lo.

— Der kan De se, Frue! det nytter ikke, at De er saa godmodig — Billedet kan ikke reddes — men man kunde gjøre et nyt — f. Ex. netop saadan en Blyantsskitse.

— Har De faaet malet noget idag, Hr. Stephensen? spurgte jeg.

— Nei, det var altfor elendigt Lys .... Jeg kunde kun grise Lærredet lidt til, saa jeg i alt Fald ikke imorgen skal se paa det hvide Tøi.

— Bruger alle Malere altid saadanne nedsættende Udtryk om deres Kunst? spurgte Minna. Jeg synes, at man hører aldrig andet af jer, end at I »griser«, »klatter« eller, naar det kommer høit, »smører«.

— Ganske sandt, svarede Stephensen smilende, — det er en temmelig udbredt artistisk *façon de parler*; — der ligger lidt Selvkritik deri — og

endnu mere Affektation og maaske omvendt Forfængelighed. Jeg skal se at lægge den Vane af. Forresten har I Damer noget Lignende, naar I taler om eders Klimpren — hvad du før gjorde. —

— Aa — det kan man virkelig ikke sammenligne! udbrød Minna, fornærmet paa hans Kunsts Vegne. — Det er jo at gjøre Nar af mig.

Vi bad hende begge om nu dog at lade det blive til Alvor med Spillet. Hun vendte sig strax om til Claveret, slog et Nodehefte op og begyndte paa et Præludium af Chopin. Stephensen gik ud i Forstuen og kom tilbage med sin Skitsebog i Haanden. Jeg tænkte, at han vilde tegne Minna ved Claveret — rigtignok saae han hende temmelig meget bag fra — men snart mærkede jeg, at det var mig selv, der var Gjenstanden. Denne Portraiteren uden Tilladelse ærgrede mig lidt, men Stephensen smilede — der kunde unægtelig være noget Indtagende i hans Smil — og pegede med Blyanten hen paa Minna. »Er det virkelig til hende, han vil tegne mig,« tænkte jeg, — »det var et underligt Indfald, men i Grunden ganske kjønt.« Og jeg sad saa stille som en Mus, lyttende til Tonerne.

Det ene Præludium fulgte efter det andet. Hun spillede adspredt og langtfra saa udtryksfuldt, som hun kunde. Man kunde neppe have ventet Andet, men jeg var kjed derover; for jeg var saa forfængelig paa hendes Vegne, at jeg gjerne havde seet, at hun havde glimret — selv overfor Stephensen. Forøvrig var han neppe en synderlig opmærksom Tilhører, da han tegnede ivrig, idet han af og til bøjede sig frem for at se bedre eller maalte med Blyanten i Luften.

Da Minna havde spillet en halv Times Tid, vendte hun sig imod os:

— Maa det nu være nok? — Uden at vente paa Svar, sprang hun op og udbrød: »Hvad er det I dèr har for?«

— Ja-a, det er slet ikke ilde, sagde hun, idet hun kiggede Stephensen over Skuldren, — det ligner nok. —

— Saamænd — hm.

— Ih, nei — se! Allerkjæreste! udbrød Moderen —

— Naar blot — jeg troer —

— Hvilket? spurgte Stephensen og saae op.

— Nei, maaske er det feil — og det er saa anmassende.

— Vist ikke! et frisk Øie opdager let Noget — og du kjender jo Ansigtet bedre end jeg.

— Jeg troer, at Hagen skal være større.

— Virkelig! — Stephensen maalte, viskede ud og rettede, bøiede sig frem for at se, rettede igjen. — Ja vist blev det bedre, jeg troer endogsaa, at det kan taale lidt mer endnu. Du har et godt Blik, Minna! —

— Maaske skulde du ogsaa lade Adams-Æblet træde lidt stærkere frem, det er saa karakteristisk for ham. — Se nu, hvor det har hjulpet!

Jeg reiste mig, nysgjerrig efter at se mit Contrefei. Tegningen var kun flygtig gjennemført, men sikker og let i Linierne. Da man ikke kjender sig selv i Profil, kunde jeg ikke have nogen synderlig Mening om Ligheden.

Men Minna var tilfreds, og det glædede mig hemmelig, at hun havde haft en lille Del i Fuldendelsen. Stephensens Smil røbede den barnlige Glæde, som en Kunstner altid føler, naar Noget er lykkedes for ham. Han skrev Signatur og Dato paa, løsnede Bladet med sin Pennekniv og gav det til Minna.

— Tak! sagde hun hjertelig, men uden at vise nogen Overraskelse. — Det er jeg uhyre glad over! Der er dog noget mere Tilfredsstillende ved saadan en Tegning end ved et Photographi, — mere Stemning, jeg veed ikke ret, hvori det bestaar, men jeg troer, det bringer mig til at tænke paa ældre Tid, da ikke ethvert Menneske havde Photographier af sig i Dusinvis til at sprede ud blandt Venner og Bekjendte, og da Folk har været saa lykkelige, naar de opnaaede at faa saadan en Afbildning af en Person, som de havde kjær.

— Det er ikke før faldet mig ind, sagde Stephensen, — for mig ligger det nærmere at tænke paa Kunstværdien, men der er Meget i, hvad du dèr siger.

— Ganske vist, bemærkede jeg, det er den Afbildningsmaade, som altid har existeret, og den har ikke blot de mange Aners Aristokrati, men er ogsaa fri for den kjedelige demokratiske Egenskab, at Creti og Pleti har det samme Billede, der er os dyrebart.

— Ak ja! udbrød Fru Jagemann, — Verden er rigtignok gaaet frem, siden jeg var ung! Photographien er en mageløs Opfindelse, og den ligner jo ogsaa allerbedst.

Minna trak paa Smilebaandet ved dette Apropos, der ikke anede, at det stod saa lidt i Harmoni med de Betragtninger, som det mente at slutte sig til.

— Ja, det har De fuldkommen Ret i, indrømmede Stephensen med sin smidige Villighed til at opløse Dissonanser, — kun er der Noget i Photographkunsten, der hedder Retouchering, og som rigtignok kan frembringe mærkelige Resultater.

— Har du aldrig forsøgt paa at tegne dig selv? spurgte Minna.

— Endnu ikke. Der er — mærkværdigt nok — ikke kommet nogen Opfordring fra Uffici-Galleriet i Florents om at forøge dets enestaaende Samling af Selvportraiter.

— Og naar jeg nu beder dig derom?

— Saa skal jeg gjøre Forsøget — i disse ensomme Aftener, hvis da ikke Hotelspeilet gjør mig altfor skjæv .... Men nu maa jeg tage Tiden i Agt og tegne dig.

— Skal jeg virkelig *sidde*? det er Noget af det Værste for mig.

— I alt Fald er det længe siden, jeg har plaget dig, svarede Stephensen sagtmodig og med en sælsom vemodig Stemmeklang, der var ganske ny for mig, og som tydelig nok sagde: »og hvem veed, om jeg nogensinde mer kommer til det!«

Minna satte sig uden flere Indvendinger og ændrede et Par Gange

Stillingen efter hans Anmodning. Han gav sig ivrig til at tegne. Snart holdt han inde, misfornøiet med Lyset; jeg flyttede Lampen til Rette for ham. Derved bemærkede jeg, at den gamle Kuppel med Skaaret var bleven erstattet med en ny — til Ære for Stephensen, som det syntes, men om det var Minna eller Moderen, der havde været saa øm over hans Skønhedssans, kunde der være Tvivl om. Det var sandsynligt, at Minna havde haft vigtigere Ting at tænke paa, end Skaaret i en Lampekuppel, og Fru Jagemann havde aabenbart ikke blot en dyb Ærbødighed for »Hr. Kunstmaleren«, men ogsaa en vis moderlig Ømhed fra den Tid, da han var deres Logerende. Hun tilkastede ham af og til kjærlige Sideblikke, medens hun rokkede det store Hoved over Strikkestrømpen, som om hun sagde ved sig selv: »Ak Gud, ja! sidder du nu her igjen! ja, Herregud! hvorfor kom du ikke før?« —

Jeg nærede ingen Tvivl om, at hvis Valget havde afhængt af hende, kunde jeg ligesaa godt være gaaet strax. Og skjøndt jeg vel vidste, hvor langt Minna var fra at ville raadføre sig med hende, og at hun imorgen helt kom bort fra hendes Paavirkning, saa havde jeg dog hele Tiden en pinlig Fornemmelse af denne Mangel paa Gunst.

Minna derimod fordelte sin Venlighed lige imellem os begge paa en naturlig og sikker Maade, der forbavsede mig, — som om det slet ikke voldte hende nogen Vanskelighed at færdes imellem sine to Beilere, af hvilke enhver syntes at have det samme Krav paa hendes Fremtid. Ligesom hun neppe havde ytret sin Glæde over at have en Tegning af mig, før hun bad Stephensen om at tegne en af sig selv til hende, saaledes lod hun ikke en eneste Gang den Ene faa Noget paa den Andens Bekostning, og om der end var lidt Kunst og Beregning i denne Upartiskhed, saa var der dog endnu mere naturlig Følelse og instinktiv Takt. Hun snakkede med os begge — Samtalen dreiede sig om tydsk Theater og Skuespilkunst, — men da hun blev tegnet i halv Profil, kunde hun kun sjelden se hen til Stephensen, og selv naar hun svarede ham, maatte hendes Blik og Miner for det meste henvende sig til mig. Han var meget optagen af sit Arbeide, men saae gjerne, at hun talte, for at hendes Ansigt kunde beholde sin Livlighed.

Kun da han tegnede det vigtige Parti om Munden, maatte hun sidde tavs, og hun fik saa Moderen til at lovprise den gamle Tid ved Theatret. Ganske vist lod det ikke til, at hun nogensinde havde været nogen synderlig Theatergængerske, men hun havde sværmet for Devrient, som hun havde seet mere i Faderens Restauration end paa Brædderne, og hvad hun havde hørt af Andre, der havde mere Sands for Kunst, blandede sig i hendes lidt plumrede Hjerne saaledes sammen med det Lidt, hun selv erindrede, at hun blev lige saa sentimental, som om hun havde levet og aandet i Thalias og Melpomenes Tempel.

— Ak Gud, ja! Den Gang havde vi Skuespillere! Da skulde De have seet vores Theater, Hr. Stephensen! Davison — ja, ham har De da hørt om? De veed nok, den smukke Villa, som han byggede — lige overfor den bøhmiske

Banegaard — den Gang var det noget Nyt — nu er der jo saa mange. Ja, han tjente styrtende, men det var ogsaa Pengene værd. Som Mephistopheles — rystende — nu turde jeg ikke se det for aldrig det — han blev for Resten ogsaa vanvittig, veed De nok. Og saa Emil Devrient — aa! det var nu paa en hel anden Maade — ophøiet, idealsk — Max i Wallenstein — man blev løftet — det kan Nutiden slet ingen Forestilling gjøre sig om — det sagde ogsaa salig Jagemann — han vilde slet ikke meer gaa i Theatret — De husker nok, naar De roste Noget, som De havde seet her, saa sagde han altid: nei, da skulde De have seet *den* og *den*. *Hans* Sværmeri var nu Madam Schrøder-Devrient, — ja, hende husker jeg da ogsaa — storslaaet tragisk — Plastik — klassisk Plastik, sagde salig Jagemann, han forsømte aldrig en Aften, naar hun spillede — det var før vi blev gift — hun kom fra Theatret før halvtreds — ak Gud, ja — saadanne Kunstnere — det var rigtignok en Glandsperiode.

— Ja, det gaar overalt saadan, Fru Jagemann; i Danmark siger ogsaa den ældre Generation, at den ikke længer kan holde ud at gaa i Theatret, og at vi Stakler aldrig faa rigtigt Komediespil at se.

— Nu ja, der seer De, — daarlige Tider, Hr. Stephensen! .... Nei, det var noget Andet den Gang — da var der godt her i Dresden — da saae man ikke alt dette stive preussiske Militair — der var ikke al den Told og de mange Skatter — ak, hvad kunde man ikke faa for Pengene — Kjødet er nu blevet over en Trediedel dyrere — ej, ja, ja!

Og hun reiste sig hovedrystende, med et dybt Suk, — og gik henimod Døren.

Minna lo og reciterede: —

— Wie Lieb' und Treu und Glauben
verschwunden aus der Welt,
und wie so theuer der Kaffee,
und wie so rar das Geld. —

— Naa, du har da ikke glemt din Heine, bemærkede Stephensen.

— Ih nei, udbrød hun ivrig.

Jeg tænkte paa, hvorledes Stephensen havde viist sin Heine-Kundskab, og jeg satte vel neppe det muntreste Ansigt op dertil. Minna, der syntes at læse i mit Ansigt, sukkede hørlig. Stephensen lagde Skitsebogen paa Bordet og lænede sig tilbage med Hænderne under Nakken.

Jeg troer, at vi Alle vare overraskede ved saa uventet at være førte tilbage til os selv og vore Forhold, og at vi følte, hvor umuligt det var at konversere os fra den.

Fru Jagemann traadte ind med Dækketøi, og Minna stod op for at hjelpe hende med at dække Aftensbordet. Vi spiste ikke med saa megen Appetit, som vor Taushed kunde tyde paa. —

Der manglede endnu Noget paa Billedet, og strax efter The tog Stephensen fat igjen.

— Saa, nu faar det være godt, — det er ogsaa snart sent, og Minna skal

vel tidlig op for Reisens Skyld, sagde han efter at have tegnet et Kvarters Tid.

Jeg traadte hen til ham og kunde ikke tilbageholde et Beundrings-Udbrud. Tegningen var ikke saa sikker og dristig udført som den af mig, men selve denne Ængstelighed gav det en vis elskværdig Ynde, og Udtrykket var ikke mindre heldigt, fordi det var givet næsten antydningsvis let; man anede endnu Noget foruden det Sete.

— Det kunde blive bedre — men selv om der var Tid, vilde jeg frygte for en »Besser-Machen«.

Han løsnede ogsaa dette Blad med Pennekniven.

— Og hvem skal saa have *det*? spurgte Minna.

Stephensen rakte hende det:

— Du, — for at give det til den af os, som du mener kommer til at trænge mest dertil.

Der var en dyb og sørgmodig Alvor i hans Stemme, der skjælvede ganske lidt med en overordentlig sympathetisk Klang. Det var den eneste Hentydning, der i Aftenens Løb var faldet til den forestaaende Afgjørelse, og Ingen havde hidtil mer end Stephensen været betænkt paa at holde Samtalen i saadanne uskadelige Spor, der løbe udenom Situationen. Den uventede Ligefremhed forskrækkede os næsten — ham selv maaske ikke mindst — men jeg i det mindste glædede mig strax derefter over, at vi dog ikke hele Aftenen havde løiet os bort fra Alvoren, men et enkelt Sekund seet den lige i Øinene: — det var som en Beroligelse af Samvittigheden. Jeg følte endogsaa en vis Taknemlighed mod Stephensen for det moralske Mod, som han havde viist. Men der blandede sig rigtignok strax en bitter Følelse deri — Erkjendelsen af hans Overlegenhed. Jeg var vis paa, at havde jeg forsøgt paa at sige noget Saadant, saa var det mislykkedes, — det var sket paa en keitet, stødende Maade og havde kun efterladt pinlig Misstemning, medens der nu ligesom fulgte et friere Aandedrag. Ligesom det baade igaar paa Terrassen og denne Aften var lykkedes ham at holde Alt indenfor det neutrale Gebet, saaledes ledsagedes han af det samme Held, da han nu traadte ud af denne Kreds og med dristig Haand rørte ved det, som vi havde ment maatte være »tabu«. Dette Held beroede kun paa hans Sikkerhed, og det var den, der afnødte mig den tause Tilstaaelse — den pinligste af alle overfor en Medbeiler —: at han var mere af en Mand end jeg. Ganske vist sagde jeg mig selv, at det var kun den ydre, tilsyneladende Mandighed, der i Virkeligheden kun vidner om større Bevandring i det selskabelige Liv; men beskjæmmende og foruroligende blev det ligefuldt.

Minna tog imod Bladet uden at svare og med sænket Blik. Hun lagde det i sin Mappe ved Siden af mit Portrait, og jeg udlagde dette Naboskab som et godt Varsel.

Jeg husker ogsaa, at jeg opsøgte hin støvleformede Plet paa Tapetpapiret — den var ved denne Belysning ikke saa let at finde — for at

afvende det onde Varsel, der kunde ligge i hint Indfald, da jeg tog Afsked med Minna: »maaske faar du aldrig mere denne Plet at se«. Hvis jeg nu havde forsømt at betragte den, kunde det jo gjælde endnu! Jeg var i disse Dage saa overtroisk som en gammel Kjælling, fordi kun mine Forhold existerede, og Alt maatte have Betydning for dem.

Fru Jagemann sad i sin Stol og halvsov med aabne Øine; hun forstod Intet af, hvad der bevægede os, men mumlede mekanisk:

— Allerkjæreste — Ak Gud, ja — det kan man rigtignok kalde Talent.

Vi snakkede endnu et Kvarters Tid om ligegyldige Ting, — for at forhale Afskedsøieblikket. Endelig rev vi os løs.

Minna lyste os ud paa Trappen. Gadedøren var endnu aaben.

Jeg lod ham træde først ud. Han vendte sig, og idet han tog Hatten af, strakte han den høire Haand ud imod mig.

— De sagde igaar Aftes, Hr. Fenger, at vi skildtes som Fjender. Se, nu har vi dog tilbragt en Aften ret venskabelig sammen. Vi kan i Virkeligheden ikke hade hinanden; for hvem af os, der end bliver den Begunstigede, saa vil den Anden være det Menneske, der mest af Alle ønsker ham Lykke — for hendes Skyld.

— De har Ret, Hr. Stephensen. Men vore Veie er skilte. Farvel!

Vi gik hver til sit.

Det var hørt op med at regne. Mellem de løse Skyer tindrede hist og her en Stjerne over de blanke Tage. De vaade Brostene og Flisefortovene skinnede langt bort med en øde og trist Glands.

VIII

Den følgende Dag gik jeg som sædvanlig paa Polytechnicum. Men forinden havde jeg allerede skrevet til min Onkel.

Efter Middag besøgte jeg Hertz's, for at kunne give min Ven Efterretning om Faderens Befindende. — Den gamle Mand laa i Sengen; han hostede og havde lidt Feber.

Hertz spurgte strax efter Minna — hvorfor hun ikke var med?

— Vi mente, I var uadskillelige, tilføiede Fru Hertz.

Det var godt, at de gule Persienner vare rullede ned; den Smerte, som dette Udtryk voldte mig, vilde ellers være bleven paafaldende. Jeg syntes, jeg kunde føle, at jeg skiftede Farve, og at Veiret gik fra mig ligesom ved et Sting. I saa ligegyldig Tone, som jeg kunde overkomme, fortalte jeg, hvor hun var taget hen og hilste fra hende.

De gamle Folk blev meget forundrede over, at hun saa pludselig var reist bort uden at sige dem Farvel. Og iforgaars havde hun ikke engang vidst Noget derom!

— Hun fik først Brev derom igaar, sagde jeg. — Cousinen ønskede saa meget, at hun skulde komme strax — hun var ikke rask — Humeursyge troer jeg.

— Ja, saa kan jeg tænke, hun maatte afsted, sagde Fruen; Minna er altid saa mageløs, naar Nogen feiler Noget.

— Det er rigtignok Skade, at det skulde være netop nu, klagede Hertz. — Jeg havde glædet mig til, at hun var kommen i disse Dage, hun havde nok spillet lidt for mig, — Døren kunde staa paa Klem ind til Dagligstuen — hun spiller saa kjønt.

Jeg skyndte mig at forlade dette farlige Omraade, og fortalte om min Onkels Brev, der kaldte mig langt tidligere til England, end jeg havde ventet.

— Allerede i Løbet af Maaneden! udbrød Hertz. — Ja, Dresden er som et Hotel, hvor den Ene tager ind, og den Anden reiser. Kun saadanne gamle Folk, som vi, sidder fast, til man en Gang begraver os her. Ifjor flyttede Maleren Hoym til Berlin, og Professor Grimm, der var en meget lærd Kantianer, kom til Hamborg for et Par Aar siden .... Naa, De er jo ung og maatte ud at virke — et Aarstid før eller senere.

— Der er nok En, for hvem det Aar mindre i Dresden ikke har saa lidt at sige, bemærkede Fruen.

— Ja, Minna — stakkels —. Han afbrødes ved et Anfald af den tørre Hoste, som af og til havde besværliggjort hans Tale.

— Endnu har jeg slet ikke sagt hende det, — den Tanke allerede at skulle forlade hende gjorde mig ganske fortvivlet. Jeg har tænkt meget paa, om jeg ikke skulde se at faa min Onkel til at opgive denne Bestemmelse. —

— Nei, nei, kjære Fenger, sagde den gamle ivrig og strakte Haanden ud

— ikke det — Arbeidet kan ikke rette sig efter — efter vor Tilbøielighed .... Pligten først — Virksomhed jo før jo heller — Mandens Kjærlighed arbeider — og Kvindens bier. —

— Du maa ikke tale saa meget, det anstrenger dig .... Men saaledes er det, — ja, vi to Gamle har ogsaa kjendt det i sin Tid .... Vær ikke for bekymret over det. Minna er en forstandig Pige og en trofast Sjæl, hun vil ogsaa have Tillid til Dem .... De kan tro, hun vil komme ie gjennem Ventetiden, end De nu tænker Dem.

— Jeg vil haabe det, kjære Frue, men jeg troer rigtignok, at De altid har haft et roligere Sind og ligeligere Temperament end Minna, og at De derfor i Deres Ungdom har lidt mindre ved en saadan Adskillelse.

— Ja, det er rigtigt, sagde Hertz, — for Minna — vil det falde tungere .... Men — vi maa alle kjæmpe — hver med sit — og det bliver til vort eget Bedste. —

— I alt Fald er det ikke den Slags Kampe, som man bukker under i, sagde Fruen muntert. Saar troer jeg ikke engang der er at frygte, og Strabadserne, veed De nok, kommer man over. — Og eet kan De være vis paa, at vi skal være Alt hvad vi kan for den kjære Pige, og hun kommer ikke til at mangle Venner, for saa vidt som et Par gamle Folk som vi kan være det.

— Jeg kunde aldrig ønske hende bedre Venner, og det er mig det mest beroligende, at hun her har et andet Hjem, hvor hun altid finder Forstaaelse, og hvor der er fredet om de kjære Minder, som vi har sammen.

Jeg stod op og rakte Hertz Haanden.

— Nu skal De have Ro og ikke fristes til at tale, — jeg vilde ønske, jeg kunde spille for Dem .... Naar jeg kommer hjem, skriver jeg til Deres Søn, saa kan jeg bringe ham en frisk Hilsen.

— Ja, hils ham — og — at han ikke gjør sig Bekymringer, — jeg mener, — han er jo saadan en kjærlig Søn, — men De ser selv, det er ikke Noget — af Betydning.

Fru Hertz nikkede med sit rolige, uforstyrrelige Smil.

— Det er kjønt af Dem, at de strax tænker paa at fortælle Immanuel det, — nu faar I jo længe ikke hinanden at se, og han holder meget af Dem, — De maa besøge ham paa Veien.

— Det har jeg ogsaa besluttet .... Farvel! —

Jeg havde under denne Samtale et Øieblik glemt den frygtelige Usikkerhed, hvori min Kjærlighed nu levede. Men skjøndt denne Bevidsthed nu vendte uafviselig tilbage, forekom Faren mig dog ringere, og jeg var mere tilbøielig til at se lyst paa Fremtiden, end jeg havde været det siden min Samtale med Minna. Billedet af dette elskværdige gamle Ægtepar var saa sammenvævet med vor Kjærligheds fredelige Idyl, at blot denne korte Samværen med dem opfriskede dens Farver til et Liv, der bortlyste al Frygt for en tragisk Skygge. Jeg havde fundet dem med den samme Tillid til vor fælles Lykke som før, nu da den for mig stod saa

anfægtet, og jeg tog denne Tillid for endnu bedre Varer, fordi den beroede paa Uvidenhed — hvilket ganske vist i Andres Øine vilde have forringet dens Værdi; men jeg trængte just til et Støttepunkt, der ikke engang havde følt Noget til Rystelsen. »De vil ikke blive skuffede,« sagde jeg til mig selv, »Alt vil vende sig til det Bedste, — den gamle Hertz dør ikke, og jeg mister ikke Minna.«

Denne Slutning var ikke afgjort logisk. Men selv om den havde været det, saa kunde jeg dog maaske ved dette Sygebesøg, hvis jeg havde været mindre optagen af min egen Skjæbne, have bemærket Meget, der lod befrygte, at en stærkere Disputator — den stærkeste! — vilde sige sit: *Nego majorem*. —

IX

Da jeg havde skrevet Brevet til Immanuel Hertz, gik jeg ud at spadsere.

Med Gaarsdagens Regn var der sket et Omslag i Veiret. Det var skyet og blæste raakoldt, som om man var i November. Jeg drev om i Villa-Kvarteret, slentrede gjennem Parken, hvor de latterlig udmaiede kolossale Ammer promenerede med Børnevogne, og gjennemstreifede Grosser-Garten, — idet jeg bestandig opsøgte de Veie og Gangstier, hvor vi havde gaaet sammen. Tilsidst sad jeg længe paa Udsigtshøien. Det var ved Solnedgangstid, ligesom hin Aften for et Par Uger siden; men alt Belysnings-Trylleriet var borte, og man øinede Intet til de fjerne Høider. Mit Hoved var tungt og uden Tanker; den sangvinske Stemning, som havde oplivet mig efter Besøget hos Hertz's var forflygtiget, uden at dog den foregaaende sørgmodige Tilbøielighed til at anse Alt for tabt havde indtaget dens Plads; jeg var opfyldt af en underlig sløv Uro.

Da jeg kom hjem, lagde jeg mig paa den umagelige Sopha — jeg maatte lægge Benene op over det ene Armlæn paa en smudsig Antimarcasse, saa lille var den. Lampen tændte jeg ikke; en Gadelygte og en Studerelampe hos Gjenboen kastede saa meget Lys ind i Stuen at man kunde skjelne Gjenstandene og ikke plagedes af Mørket; man fristedes hverken til at sove eller til at bestille Noget. Liggende saaledes i timevis gjennemgik jeg i Tankerne Alt, hvad jeg havde oplevet i de sidste Dage, idet jeg begyndte med den foregaaende Aften hos Jagemanns og saa gik tilbage til Samtalen med Minna, til den med Stephensen — længer naaede jeg ikke. Der var Stof nok; jeg gjenkaldte mig hvert Ord, der var vexlet, Tonefald, Miner, Fagter og Bevægelser saa nøiagtig og omhyggelig, som om jeg havde et bestemt Formaal dermed, — som om der f. Ex. et Sted bag ved mig havde siddet en Sekretair, hvem jeg skulde diktere det Alt i Pennen.

Da jeg endelig gik i Seng, lod denne Masse, som en Gang var sat i Bevægelse, sig ikke længer standse. Men i Stedet for som før at rykke frem i Orden, efter Række og Geled, til en overskuelig Mønstring, trængte den sig nu oprørsk frem, idet hver Enkelt vilde gjøre sig gjældende, og de Sidste vilde være de Første. Dersom alle Soldater i Kong Mithridates' Hær samtidig havde appelleret til hans berømte Personal-Hukommelse og vare styrtet frem over hinanden for at gribe fat i ham og raabe: — »Husker du ogsaa mig? — hvad hedder jeg? hvad er jeg for en Landsmand? hvor har jeg udmærket mig? hvor fik jeg dette Ar?« — saa vilde hin kongelige Huske-Kunstner have befundet sig i en lignende Overvældetheds-Tilstand, som den der holdt mig vaagen, indtil det begyndte at lysne i Værelset.

Høit op paa Formiddagen vaagnede jeg med en smertelig Tunghed i Baghovedet. Jeg vilde ikke gaa paa Polytechnicum; de sidste Ugers Studium havde jo ikke stort at sige, og desuden kunde jeg neppe huske en eneste Enkelthed af Gaarsdagens Forelæsninger. Jeg gik ud i det Haab at forjage

min Hovedpine og drev om ved Zwinger og paa Theaterpladsen. Men jeg var ikke vant til at se Byen i Formiddagsbelysning sammen med Minna, og den forekom mig derfor stemningsløs og uvedkommende, Alt, hvad jeg saae, mishagede mig, ligesom det vilde have mishaget mig i denne Sindstilstand at gaa om i Berlin eller i Kjøbenhavn.

Paa en Theaterplakat stod »Kätchen von Heilbronn« — vi skulde have seet den sammen i Aften!

Jeg tyede snart til min Stue hvis logis-mæssige Uhygge ophævede Begrebet »Omgivelser« og isolerede mig i et tomt Rum. Saa laa jeg dèr paa min Seng — Sophaen var for radbrækkende — og holdt Revue over disse tæt sammentrængte utallige Minder, som en døende Alexander, der tager Afsked med sine Soldater; — de ledsagede mig som et Sørgefølge paa min Eftermiddags-Vandring, hvor nye Skarer sluttede sig til ved hver ny Gade, Vei og Gangsti, — og da jeg endelig sov ind, var det i Skyggen af Gravvagtens Faner. —

Da jeg stod op den følgende Morgen, følte jeg mig afkræftet, og modløs imødesaae jeg denne Hær af Plageaander, som jeg havde besvoret og ikke kunde mane bort igjen.

Jeg ønskede nu kun at komme ud af Tryllekredsen.

»Kunde man blot slaa Tiden ihjel i disse afskyelige Ventedage,« tænkte jeg, »eller undfly sig selv og alle sine egne Tanker.«

Jeg mindedes den ene Ventedag i Rathen, og hvorledes den Gang en bindstærk Roman havde holdt mig med Selskab.

Strax skyndte jeg mig hen til et Leiebibliothek og forlangte »De tre Musketerer«, som jeg tænkte maatte være formaalstjenlig.

Medens Udlaaneren var borte for at finde den, slog jeg en tyk Bog op, som laa paa Disken.

Jeg fik som et Stød, da mit Blik faldt paa Navnet »Minna«.

»Minnas uforlignelige Skjønhed og englelige Sind overvandt dog alle hans Betænkeligheder« — jeg husker Sætningen ordret endnu.

Jeg bladede om, slog op hist og her — næsten overalt Minna: — hun seilede paa en Bjergsø i Maaneskin — — klædte sig paa til Bal — sank grædende og sødt blussende i sin Moders Arme.

»Er denne Bog ledig?« spurgte jeg Udlaaneren, der kom med Musketererne. Han bejaede, og jeg tog begge Bøgerne med hjem. Forfatterens Navn havde jeg ikke en Gang seet efter, — baade det og Titlen har jeg nu glemt. Hvad Indhold og Stil angaar, saa var min Rathener-Roman et sandt Mesterværk i Sammenligning hermed, og jeg vilde ganske vist have slængt den bort efter at have læst en Snes Sider, dersom Heltinden havde hedt Adelheid eller Mathilde; men nu læste jeg den trolig igjennem Linie for Linie, og det bestandig tilbagevendende Navn satte mig i en vis ophidset og dog velgjørende Stemning, medens de snart trivielle snart fabelagtige Hændelser, der vederfores lutter uinteressante Personer, netop sysselsatte min Fantasi tilstrækkelig, til at holde mine egne Tanker

borte.

Ud paa Eftermiddagen afbrød jeg denne Narkotisering for at gaa hen til Hertz's.

— Ligger Herren endnu i Sengen? spurgte jeg den gamle Tjenestepige, der lukkede op.

— Vist gjør han det, ak ja, saamænd ligger Herren i Sengen, svarede den Gamle og rystede paa Hovedet. Vær saa god at gaa ind i Dagligstuen, Hr. Fenger, — jeg skal kalde paa Fruen, det vil glæde hende, at De er kommet.

Dagligstuen havde det Dobbeltpræg af altfor stor Orden og af Forstyrrethed, som et Værelse faar, naar det i nogle Dage ikke benyttes. Stolene stod nøiagtig paa deres Plads, men paa en af dem var der glemt en Støveklud. Paa Hjørnet af Bordet, nærmest Entrédøren, laa Aviserne for flere Dage ovenpaa hinanden, glatte og i de samme Folder, som de have ved Afleveringen. Lufttrækket fra det aabne Vindue havde blæst et aabent Brev ned paa Gulvet. — Hvor naturligt end Alt dette var, saa forøgede det dog den uhyggelige Fornemmelse, der havde grebet mig ved det gamle Tyendes bekymrede Væsen; en øredøvende Larm fra det snævre Gadehjørne, hvor alle Slags Kjøretøier krydsedes, gjorde mig ganske fortumlet.

Jeg stod endnu op med min Hat i Haanden, da Fru Hertz efter et Par Minutters Forløb traadte ind. Hun havde forvaagede — maaske forgrædte Øine, og hendes Smil syntes kun af Vane at være paa Læberne.

— Min Mand sover, kjære Ven, sagde hun, idet hun gav mig Haanden, — det er slet ikke godt med ham. —

— Er det blevet værre?

— Ja, Feberen er taget til — han har ogsaa Smerte i Siden, naar han hoster — den ene Lunge er angrebet.

— Min Gud! — men De troer dog ikke, at der er Fare —!

Jeg blev ganske kold af Skræk — ikke saa meget, fordi den gode Oldings Liv var truet, som paa Grund af den fixe Idee, der havde konstrueret en Forbindelse mellem hans Helbred og min Kjærlighed.

»Du gode Gud,« tænkte jeg, »skulde han dog dø, og skulde jeg miste Minna?«

Fru Hertz, der ingen Anelse kunde have om en saadan Bitanke, ansaae naturligvis min iøinefaldende Sindsbevægelse for at være et rent Tegn paa Deltagelse og Venskab for hendes Mand; hun takkede mig med et inderligt Blik, idet hun svarede: —

— Fare kan der jo let være ved en saadan Sygdom hos en gammel og svagelig Mand. Jeg maa være forberedt paa det værste.

Hun satte sig i Sophaen og bad mig tage Plads ved Siden af sig.

— Jeg kan se paa Dem, at De undrer Dem over, at jeg taler saa rolig og ligefrem derom .... Noget ligger det vel til min Natur, men jeg troer ogsaa, at Dødens Skilsmisse tager sig ganske anderledes skræmmende ud for en ung Person, end for En, der dog i alt Fald kun kan have kort Tid til at overleve og savne i. De tænker nu ved Dem selv: hvis jeg stod Fare for at

miste Minna, hvor ganske anderledes sønderknust vilde jeg da ikke være, — hun maa dog have et koldt Hjerte.

Jeg saae ned og syntes at Stuen løb rundt for mig. Hvorledes faldt hun dog paa det? hvorfor kom netop de Ord hende paa Læberne, Ord, som paa en ganske anden Maade, end hun kunde ane, vare lige paa Sporet af mine hemmeligste Tanker! Var det ikke som en Inspiration, en Varselstemme? Maaske betød de, at jeg burde betro mig til hende. Jeg kunde ikke blive enig med mig selv, og imedens mumlede jeg tankeløst: —

— Vist ikke — hvor kan De tro! — noget Saadant er aldrig faldet mig ind.

— Se, nu har De allerede Taarer i Øinene! udbrød hun og klappede mig moderlig, — De er meget følsom — ualmindelig, men skam Dem ikke over det, i alt Fald ikke overfor en Kvinde, De vil blive en god Ægtemand .... Hvor jeg kan tro det? Fordi det er naturligt for Dem at tænke saaledes; men hvis De havde levet et ægteskabeligt Samliv med Minna, og I begge var graanet i Kjærlighed — det kan man nemlig, uden at den tager Skade deraf — tro mig, saa vilde Døden forekomme Dem helt anderledes. De vilde i den kun se en kort Skilsmisse, ja neppe det engang, — — ja, De er vel ikke Materialist, Fenger?

— Materialist — nei, det kan man vist ikke kalde mig, — men —

— Men? De har dog Deres Tvivl om det Hinsides? Maaske har De heller ikke tænkt saa meget over Døden, og deri har De gjort Ret: Livet kan endnu længe byde Dem mer end nok at tænke over .... Hvad mig angaar, saa har jeg altid ønsket, at jeg maatte komme til at lukke min Mands Øine. Skulde jeg dø før ham, vilde den Tanke pine mig frygtelig, at jeg skulde lade ham være ene i de sidste Aar, det er meget værre for en gammel Mand, der alle sine Dage har været vant til at blive hygget om og sørget for — vi Kvinder veed nu en Gang bedre at skjøtte os, — saa har jeg jo ogsaa Immanuel — Gud ske Lov! —

— Det er kjærligt og smukt tænkt af Dem, Fru Hertz —, men I vil nok begge leve mange Aar endnu, derfor kan Deres Ønske jo endda blive opfyldt.

— Maaske. — Kommer Minna nu snart hjem?

— Jeg veed ikke.

— Har De ikke haft Brev endnu?

Jeg blev ganske forvirret og mente, at det allerede heraf maatte være aabenbart, at der var Noget i Veien. Men Fru Hertz lo:

— Det er rigtignok sandt, det er jo kun to Dage siden hun tog bort, saa det var vel for meget forlangt. Hun veed vel fra Dem, hvordan Hertz havde det, da De var her sidst?

— Nei, — jeg — har virkelig endnu ikke faaet skrevet.

— Hvad for Noget? det ligner Dem ikke, Fenger.

Den gamle Dame saae paa mig, som om hun pludselig anede, at det ikke forholdt sig ganske rigtig med denne Reise, og dersom hendes egen

Bekymring ikke havde optaget hende saa stærkt, havde min Forlegenhed ganske sikkert røbet mig, og hun havde faaet Alt ud af mig.

Men nu var den kvindelige Sporsands desværre sløvet; hun glemte strax sine egne Tanker, saae forbi mig og sukkede.

— Jeg vil netop skrive iaften, — jeg opsatte det, til jeg havde været her. Og saa fortæller jeg hende naturligvis, hvad De har sagt. Men vil De ikke selv skrive, det er dog bedre, hun hører direkte fra Dem, hvorledes det staar, — hun vil sikkert strax komme — øieblikkelig. —

— Jeg ønsker meget, at hun kom, — men det er mig for pinligt at kalde hende hertil som for at tage Afsked — jeg *tør* ikke, det er maaske Overtro, men man skal ikke male Fanden paa Væggen. —

— Men jeg? maa ikke jeg bede hende om at komme —?

Alt mit Haab flammede op, jeg øinede en ufeilbar Vei til Frelse, naar jeg inden Afgjørelsen fik hende indenfor dette Hus. Alt vilde her tale min Sag — stumt men indtrængende, hvis hun tav, veltalende og overbevisende, hvis hun betroede sig. Hvad var Stephensen her? — En syg, maaske en døende Oldings Velsignelse vilde besegle hendes Forbindelse med mig. Min Samvittighed havde forbudt mig at faa hende til at søge Raad hos de gamle Folk i sin Hjertesag, men den tillod mig sikkert at begunstige en Omstændighed, der syntes mig at være et Fingerpeg af Skjæbnen.

— Ja, skriv, kjære Ven! Men de maa sørge for ikke at overdrive Faren, ogsaa for hendes egen Skyld, det kjære Barn! det vil gaa hende nær! Hun vil jo selv bedst kunne skjønne, hvad hun skal gjøre, træng derfor ikke for stærkt paa, at hun kommer — maaske hendes Cousine trænger endnu mer til hende. —

— Aa, det har vist ikke saa meget at sige.

— Saa forstaar jeg ikke, at De lader hende spilde flere Dage af de Uger, som I endnu har tilbage her i Dresden. De har altsaa ikke fortalt hende endnu, at De skal reise saa snart til England?

— Jeg har — iaften vilde jeg netop skrive det — jeg kunde dog ikke kalde hende hjem den næste Dag — men begge Efterretninger vil jo nu faa hende til at komme strax — iovermorgen formodentlig .... Siig mig nu, kan jeg ikke hjælpe Dem med Noget — hente Medicin — ikke? men maaske komme i Aften og hjælpe med at vaage hos ham?

— Jeg vaager dog selv den meste Tid, og der kommer en Vaagekone — en Diakonisse. Desuden ser De selv ud, som om De trængte til Hvile — De maa være overanstrengt, Kjære! det er vel for at forjage Kjedsomheden, mens Minna er borte, at De overdriver Studierne, men det maa De ikke, hører De! Farvel!

Jeg gik lige hjem for at skrive Brevet.

Hvor lykkelig følte jeg mig ikke ved atter at kunne skrive til hende!

Gjerne havde jeg fyldt det ene Ark efter det andet, men jeg tillod kun min Pen, saa kortelig som det var den muligt, at meddele hende Hertz's betænkelige Tilstand og den Forkortelse i mit Dresdener-Ophold, som min

Onkels forandrede Bestemmelse medførte.

Jeg havde ganske vist helst holdt denne sidste Efterretning tilbage, indtil hun havde truffet sin Afgjørelse, og saa — naar hun havde bestemt sig for mig — fortalt hende det mundtlig.

Men det gik ikke an, at hun kom til Hertz's uden at vide det.

Skjøndt jeg havde holdt det for min Pligt ikke at give mine Følelser Luft, var der dog af sig selv kommet en eiendommelig Tone i Brevet, der røbede hele min fortvivlede og angstfulde Længsel efter hende. Det slog mig ved Gjennemlæsningen, at jeg var glad derover. —

Jeg bragte strax Brevet hen paa Posthuset, skjøndt det ikke mer kunde komme med noget Aftentog, og jeg ligesaa godt kunde have puttet det i en Brevkasse.

Det beroligede mig uendelig, at jeg nu havde sat mig i Forbindelse med Minna, og det paa en saadan Maade, at Ingen vilde kunne dadle mig derfor.

Den næste Dag gik jeg strax hen til Hertz's.

Feberen havde været temmelig stærk om Natten, men var nu stilnet af, som det ofte er Tilfældet om Morgenen. Jeg talte kun med Pigen — Fru Hertz hvilede sig. Om Aftenen vilde jeg igjen høre derhen.

Dagen tilbragte jeg vexelvis med at læse og hengive mig til Erindringernes Drømmespil samt med at variere følgende Reflexion: — »Nu maa hun da idetmindste have faaet mit Brev .... Der gaar sikkert endnu Tog hertil fra Meissen — (jeg fik Avisen hos Værtinden og forvissede mig derom) — og hun har kun en halv Mils Vei at kjøre til Stationen. — Maaske — ja, sandsynligvis — kommer hun altsaa i Aften — og det er muligt — ja, det er næsten sikkert, at jeg vil træffe hende hos Hertz's, — hun vil nok strax ile derhen .... Hun vil blive stærkt bevæget — den moderlige Fru Hertz vil behandle os som Forlovede — maaske den Gamle er ved Bevidsthed og glæder sig over at se os sammen. — Lidt ud paa Aftenen eller Natten skal hun hjem, jeg følger hende naturligvis — det er jeg jo ligefrem nødt til — og det Hele ordner sig af sig selv, som om der aldrig havde været nogen Stephensen til.

Et Par Gange opskræmmedes jeg ved Brevtiderne, — aldrig maaske har en Elsker mindre ønsket Brev fra sin Elskede, end jeg gjorde det den Dag. Men de gled sporløst forbi, — efter den sidste Termin aandede jeg op, som en Befriet.

Det var helt mørkt i Værelset, da jeg belavede mig paa at gaa hen til Hertz.

Pludselig gik Døren op paa Klem. »Her er et Brev til Dem,« sagde Pigen og stak noget Hvidt ind.

Jeg blev ganske stiv af Skræk — paa denne Tid, det er jo umuligt!

Brevet var meget stort og stift, — det beroligede mig.

Hurtig strøg jeg en Svovlstik af — og gav i det samme et Skrig fra mig: det var Minnas Haand.

Femte Bog

I

Nær havde jeg slaaet Cylinderglasset itu, inden min rystende Haand fik Lampen tændt.

Det var ingen Feiltagelse. Der laa det store, underlige Brev paa Bordtæppet, indeholdende Liv eller Død — eller hvad der syntes mig langt herligere og uendelig skrækkeligere end Livet og Døden. Et Øieblik havde jeg størst Lyst til at løbe min Vei. Saa rev jeg febrilsk Omslaget af.

Det første, der mødte mit Blik, var Blyantstegningen af Minna.

Ligesaa pludselig som Portias Contrefei i Blyskrinet aabenbarede Bassanio hans lykkelige Valg, — ligesaa pludselig forkyndte disse elskede Træk mig min usalige Lod.

Stuen dreiede sig rundt med mig. Jeg satte mig i Sophaen og greb hendes Brev. Bogstaverne dandsede og flød ud, det varede et Par Minutter, inden jeg kunde læse:

Min kjære, inderlig elskede Ven!

Det er forbi! Jeg maa blive hans. Jeg har tøvet, og tøvede gjerne endnu, men jeg føler, at det bliver ikke anderledes. Der kommer ingen Kraft op i mig til at bryde med min første Ungdom, til at gribe din kjære Haand og begynde et nyt Liv.

Ak, dette bliver det sidste Brev, som jeg skriver til dig, og jeg synes, at det maatte blive en hel Bog, hvis jeg skulde faa sagt Alt, hvad der bevæger mig. Men saa forekommer det mig igjen, at efter dette er Alt, hvad jeg kan skrive til dig, ligegyldigt, og forresten veed du det altsammen. Der er kun een Ting, som jeg maa sige, for at du ikke skal misforstaa mig.

Jeg har ikke truffet dette Valg, fordi jeg troer, at jeg vil blive lykkeligere med Stephensen end med dig, tvertimod — nei, det er virkelig ikke muligt at udtrykke mig rigtig, — maaske har du dog allerede forstaaet. Jeg mener, at det er ikke Hensynet til mig selv, der har bestemt mig, og — ja, jeg mener især — det var derfor, jeg skrev »tvertimod«! — at hvis der ingen Fortid var, ingen Bebreidelser at føle eller, kort sagt, hvis det var noget helt Nyt, der begyndte, saa vilde jeg være langt sikrere paa at blive lykkelig med dig end med ham. Men, ser du, nu — som det en Gang er — vilde jeg ikke kunne gjøre dig lykkelig, som du fortjener. Jeg vilde føle mig som en Forræderske mod min første Kjærlighed; — det er sandt, at denne Følelse maaske kunde fortage sig, men der kunde ogsaa komme Omstændigheder, som gjorde den helt sygelig voldsom, og med din ømme, kjærlige Natur vilde du da komme til at lide usigelig derunder.

Du troer maaske, at jeg gaar ud fra overspændte Forestillinger om Stephensen, naar jeg frygter for at faa altfor meget at bebreide mig ved at

forlade ham. Slet ikke! Jeg veed meget vel, at han ikke skyder sig en Kugle for Panden, og at man neppe engang vilde kunne sige, at jeg gjorde ham ulykkelig, skjøndt han virkelig elsker mig lidenskabelig, — men maaske vilde jeg dog gjøre ham ubodelig Skade. En Natur som hans er udsat for mange Farer. Det er vanskeligt at gjøre det klart for dig, hvad jeg mener, jeg kan let synes at være forfængelig, indbildsk eller overvurdere min Indflydelse — skjøndt nei, du tænker jo endnu langt bedre om mig, end jeg fortjener, maaske tænker du til Gjengjæld for ringe om ham. Jeg kan kun sige, at han selv fuldt og fast mener, at et Samliv med mig — og kun med mig — maa virke forædlende (jeg skammer mig virkelig ved at skrive det, men det er hans eget Udtryk) paa hans Karakter og paa hans Kunst. Tidligere har jeg selv undertiden tænkt det samme, det vil sige, ikke just saaledes — kun at Ægteskab og Familielivet maa være godt for en Kunstner, ligesom knytte ham fastere til Livet, gjennemvarme hans Kunst — jeg udtrykker mig kun daarlig, men du forstaar det nok — men den Gang (vi har nemlig ligefrem disputeret derom, da han boede her, og jeg haabede, at han vilde ægte mig) den Gang hævdede han altid, at en Kunstner maatte være fri, uden saadanne Baand, han havde saa meget at kjæmpe med i Forholdet til sit Kunstideal: — nu er han kommen til min Anskuelse, han har erfaret — siger han — at han ikke kan undvære mig, han forstener, afstumpes, har Intet at leve for, han rækker sin Haand ud efter mig, den Haand har selv trukket mig op af en moralsk Sløvheds og Intetheds Sump — og nu skulde jeg —! nei, nei! — Du ser, det er min Pligt, det er min Bestemmelse, — ja, min Bestemmelse.

Gud give, at vi kunde træffes og være sammen — om mange Aar, naar Tiden har taget Lidenskaben bort; Venskabet kan den ikke berøre, jeg veed, at Ingen af os vil glemme den Anden. Men du kommer vel til at leve i Udlandet, — det var for megen Lykke at have dig i Nærheden som Ven.

Farvel — min elskede Ven — Farvel!

Minna.

Jeg læste Brevet flere Gange igjennem. Dets kjærlige Tone beroligede min Smerte, ja, der var endogsaa et Øieblik, da det indgjød mig en vis Forsagelse. Men Reactionen fulgte strax.

— »Nei, jeg vil ikke — jeg anerkjender ikke denne Afgjørelse! Hvad er det dog? *mig* er det jo, som hun elsker — mig! Det med ham er jo kun Riminiscens, og Pligt — ja og »Bestemmelse«. En deilig Bestemmelse: at lægge sit friske, varme Liv som et Plaster paa hans blasserede Tilværelse .... Forresten er det altsammen min Skyld — hvorfor har ikke *jeg* taget Afgjørelsen paa mig? — Hvor jeg har været en Pjalt — al denne Correcthed og Ædelmodighed og Omsorg for, at Vind og Sol blev skiftet lige — det var jo ikke Andet end Skalkeskjul for Mangel paa Villie — og jeg lod mig imponere dertil af ham. Men han havde saamænd »talt sin Sag«, som hun sagde den Dag; han kan ikke undvære hende — nei, det troer jeg, naar han er bleven led ved de facile Piger og narret af Koketterne — saa er han kommen i Tanker, om ikke »den Bedste skulde være tilfals« — for gamle

Minder, — eller blot: han kunde ikke taale, at en Anden fik hende, det er nok Sagen! …. Ja, jeg har været en Pjalt, en dum Dreng! vilde maaske en Mand have givet en saadan Kvinde fra sig?«

Saaledes hudflettede jeg mig selv, — ja, jeg bebreidede mig endogsaa, at jeg ikke hin Nat i Schandau var kommen ind til hende og havde forlokket hende — saa vilde hun have været min, og intet Valg stod hende mer aabent; jeg oversaae, at for at dette kunde være sket, maatte vi begge have været andre Naturer. Thi jo mere en Handlemaade synes at ligge den modsatte snublende nær, desto dybere er ofte den Naturel-Hindring, der skiller dem.

Men nu — hvad var der at gjøre? Opsøge hende, tage Alt tilbage, binde hende ved hendes Ord, og selv staa til Ansvar for Alt — Fortid og Fremtid. Ja, men hvor skulde jeg finde hende? Det var sandsynligt, at hun allerede ikke længer var i Meissen — eller at jeg i alt Fald imorgen ikke vilde finde hende dèr.

Mit Hoved værkede, mine Tanker forvirredes, sprang febrilsk hid og did. Det var mig ikke muligt at holde Noget fast. Hvor jeg trængte til at raadføre mig med En, helst en ældre, overlegen Person! Min moderlige Veninde, Fru Hertz, syntes mig den eneste Tilflugt.

Ja, jeg vilde betro mig til hende, nu strax.

II

I dette Øieblik gik Døren op, og Immanuel Hertz traadte ind.

Hans skikkelige, men uskjønne Ansigt havde et høist bestyrtet Udtryk.

— Hertz — er du her! Din Fader er da ikke —

— Min Fader er meget syg …. Jeg fik Telegram fra Moder — lige tidsnok til at komme med Toget …. Fader kjendte mig, men han laa i stærk Feber — jeg er bange — at han — gaar bort.

Til enhver anden Tid vilde disse Ord have foraarsaget mig den mest levende Smerte, men nu var min første Tanke den: hvorledes skal jeg kunne besvære Fru Hertz med min egen Sorg, naar hendes Mand ligger paa Dødsleiet? At Hertz døde, syntes mig at være ganske naturligt og nødvendigt, og samtidig følte jeg mit eget Haab slukkes …. Jeg forsøgte imidlertid de sædvanlige opmuntrende Fraser.

— Fader ligger i en Døs nu, derfor løb jeg herhen …. Kom med hjem, Fenger! og bliv hos os inat, jeg veed, det vil glæde Fader at se dit Ansigt —

Han havde Taarer i Øinene. Jeg greb hurtig min Hat og slukkede Lampen, i det samme som han fik Øie paa Minnas Billede.

— Nei, hvor yndigt! Og jeg, der rent har glemt at ønske dig til Lykke, du forstaar nok — i et saadant Øieblik — men nu gjør jeg det af Hjertet — for det kan jeg jo — det er ikke et af de Tilfælde, hvor man siger det saadan tomt hen — Minna — ja, det kan man rigtignok kalde Lykke!

Han trykkede min Haand som i en Skruestik.

— Tak, kjære Ven! mumlede jeg og vendte Ansigtet bort fra det svage Skjær, som Lygten kastede ind i Værelset, — det er saa kjønt af dig, at du midt i din Bekymring — jeg veed jo, hvor meget du tager Del — —

Vi gik ned ad Trappen, og han blev ved at udbrede sig om Minnas Fortræffelighed. »Naa,« tænkte jeg, »du gjør rigtignok ingen Røverkule af dit Hjerte.« Og det gjorde han virkelig ikke; — aabenhjertig og indiskret forudsatte han de samme Egenskaber hos Andre: —

— Ja, du har sandelig Grund til at prise dig lykkelig — Minna — saadan en Pige! hvor jeg misunder dig — ja, det vil sige, ikke egentlig misunder, skjøndt ganske vist — ja, Minna har vel nok sagt dig, at jeg holdt meget af hende — mer end blot som en Ven —?

— Nei, hun har aldrig med et Ord antydet Noget — hun har overhovedet talt meget lidt om dig, skjøndt jeg veed, at hun kan godt lide dig, — men jeg maa tilstaa — da du nu selv berører det — at jeg har haft en Anelse —

— Ja, ser du, jeg har aldrig sagt hende det, jeg mener, erklæret mig, men Kvinder mærker det jo altid. Nei, jeg — holdt min Følelse for mig selv, jeg troer, hendes Hjerte var den Gang ikke modtageligt for saadanne Følelser — hendes Fader var nylig død, for Resten var der ogsaa Andet — men maaske veed du bedre Besked med det …. Min Moder, som jeg betroede mig til, — det kan jo heller ikke nytte at skjule Noget for hende, hun ser tvers

igjennem En, ja — hende kan man rigtignok kalde en Menneskekjender! Moder var ogsaa af den Mening, — hvor gjerne hun ogsaa vilde have haft hende til Svigerdatter. Saa kom jeg jo ogsaa til Leipzig. Men jeg glemmer hende aldrig! Naa, nu kan du da forstaa, hvor glad jeg er over, at det netop er dig, som hun faar.

Jeg havde en Følelse, som om jeg maatte give mig til at skrige, hvis dette varede ved, og priste mig lykkelig, da vi kom til Hjørnet, hvor Hertz's boede, og han gav sig til at klage over Faderen: saa forandret, han havde seet ud, ganske hulkindet!

Lægen havde netop været der. Jeg kunde se paa Fru Hertz — eller snarere mærke paa hende — at hun ikke havde meget Haab. — Han laa bevidstløs hen; Gradetallet var foruroligende høit.

Immanuel Hertz og jeg gik snart ind i Dagligstuen. Jeg erindrede et Tilfælde med en gammel, svagelig Dame, der i et Par Dage var næsten opgiven af Lungebetændelse, og som dog kom sig; det faldt mig ogsaa ind, at jeg havde hørt af en Læge, at netop Jøder havde en stærk Livskraft til selv i høi Alder at komme igjennem saadanne Sygdomme med. Det opmuntrede synlig min sangvinske Ven.

Han gik hyppig ind i Sygeværelset og blev kortere eller længere derinde; Moderen veg ikke derfra. Undertiden fulgte jeg med, men den meste Tid blev jeg siddende i Dagligstuen, sammensunken i en Stol, sløv og ærgerlig. Jeg var i et Sorgens Hus uden at kunne deltage i Sorg og Bekymring, jeg var selv ulykkelig, men græde kunde jeg ikke. Det var saa sent, at Minna ikke længer kunde ventes. Alt var mig ligegyldigt og kjedsommeligt. Ja, jeg kjedede mig virkelig og havde en Følelse af, at jeg maatte gjøre det bestandig, at det vilde blive kjedeligere og kjedeligere, indtil Døden tilsidst tog En. Jeg havde gjerne byttet med Hertz, — hvis man overhovedet kunde have sagt, at der var Noget, som jeg gjerne vilde.

Endelig var jeg midt paa Natten sunken hen snarere i en Sløvheds Døs end i en Halvslummer, da den unge Hertz kom ind og sagde:

— Han har kjendt mig — Fader er ved sin Bevidsthed, — kom med ind.

Den Syge smilede svagt, da han saae mig og sagde: »Kjære Fenger!« — »Minna,« mumlede han kort efter.

— Hun kommer nok imorgen, sagde Fru Hertz.

— Saa vil hun spille for Dem, føiede jeg til, skjøndt det var mig, som om jeg ikke skulde kunne faa et Ord frem.

— Beethoven, hviskede den Gamle og lukkede Øinene.

Fru Hertz lagde Hovedpuden bedre tilrette; derpaa gradede hun; Thermometret var sunket til lidt under 41° C.

Kort efter begyndte han at tale om, at Tid og Rum var Anskuelsesformer, men Sjælen var en »Ding an sich«, en Substans, et Noumenon — Intelligibile — disse Ord blev han ved at gjentage.

Sønnen, der blev bevæget og urolig ved disse Tanker, som syntes at dreie sig om Døden, greb hans Haand og sagde:

— Nu skal du ikke tænke, Fader, nu skal du hvile dig.

— Imorgen kommer maaske Kühne, saa kan I philosophere sammen, sagde Fru Hertz.

— Imorgen! sukkede han — med en ganske eiendommelig Betoning.

Fru Hertz vendte sig bort: —

— Ja vist, vent til han kommer, han forstaar det jo bedre end vi.

— Noumenon, sagde den Gamle.

— Amen! mumlede Diakonissen og korsede sig. Hun troede, han havde paakaldt en Helgen — eller maaske en af Propheterne.

Immanuel og jeg, der havde hørt det, kunde ikke lade være med at trække paa Smilebaandet. Jeg undrede mig over, at jeg endnu kunde finde Noget komisk. Ak, Ingen vilde mer end Hertz selv have moret sig over den Humor, som laa i denne Feiltagelse, men han var allerede død for Omverdenen.

Længe laa han stille hen, saa begyndte han at fantasere. De Brudstykker, som vi opfattede, tydede paa, at han var hensat til sine Königsberger- og Rigaer-Dage. Flere Gange hørte jeg ham sige: »Der skal ikke ringes« — hvad jeg mente skrev sig fra den Børshistorie, som han sidst havde fortalt os. Jeg saae hele den hyggelige Kaffescene i det dunkle Regnveirslys med Skjæret fra Spritflammen flakkende over Minnas kjære Ansigt, der var saa nær ved mig og smilede saa fortrolig. Fru Hertz bemærkede en Taare paa min Kind og trykkede min Haand, rørt over min Deltagelse.

Henad Morgenstunden, da Immanuel og jeg vare faldne i Søvn inde i Dagligstuen, døde saa den gamle Hertz, uden at hans Hustru, der ikke veg fra hans Seng eller havde Øinene fra ham, kunde sige, naar Døden var indtraadt.

Vaagekonen var forlængst sovet sødelig ind.

III

Hertz blev begravet tre Dage efter paa »Der weite Kirchhof«.

Jeg veed ikke, om Jøderne i Dresden maaske ikke holde sig strengt til den mosaiske Kirkegaard, eller om den uorthodoxe Familie forlængst var traadt ud af Synagogen. Dengang tænkte jeg ikke derover, jeg tænkte over Intet, — jeg sandsede neppe. Jeg har derfor heller ingen Anelse om, hvorvidt der blev holdt Tale, eller om det var en jødisk eller christen Præst, som forrettede Ceremonien — vil et Øienvidne paastaa, at det var en Derwisch eller en Druide, saa for mig gjerne. Det Hele staar for mig som en forvirret Drøm. Jeg husker, at Kjæmpepoplerne susede tungt og søvndyssende, og at nogle Smaafugle kvidrede i det skarpe, kjølige Sollys. Og saa ser jeg, lidt foran mig tilhøire, Minnas sortklædte Skikkelse. Det var for mig — for hende med, kan jeg tro — ikke saa meget den gode, gamle Ven, vi begravede, som vort eget korte og lykkelige Samliv, hele vor Kjærlighed. Ved Kirkegaardsporten trykkede vi hinanden i Haanden fast og længe — for sidste Gang i mange Aar.

Minna havde fortalt Fru Hertz Alt.

— De har handlet rigtig, sagde den gamle Dame til mig den følgende Dag. Og stakkels Minna! hun har i alt Fald troet at handle rigtig. Men det gjør mig frygtelig ondt og ikke mindst for hende.

Jeg hørte af hende, at Stephensen reiste til Danmark om faa Dage for at gjøre Alt rede, og at Minna snart skulde følge efter. Selv tænkte jeg kun paa at komme bort. Min Onkel havde ikke Noget imod, at jeg kom allerede nu, og en Uge efter gamle Hertz's Død var jeg reisefærdig.

Fru Hertz forærede mig ved Afskeden det lille Manuskript af Heines Digt — hvor bittert sandt passede det nu paa mig! og dog var det mig saa dyrebart. Jeg har bevaret det som en Helligdom, hvis Ufalbarhed bragte engelske Samlere til Fortvivlelse.

Der gik Aar hen efter Aar med anspændt, næsten rastløs Virksomhed. I Begyndelsen fulgte det af sig selv, at jeg neppe saae Andre end Fabrikkens Arbeidere og Funktionærer, — derefter var det blevet mig til en Vane, som tiltalte mig. Med min Onkel kom jeg godt ud af det, uden at vi dog blev fortrolige. Han fandt Behag i min Arbeidsdygtighed. Efter et Par Aars Forløb frygtede han, at jeg skulde overdrive den, blive »Forretnings-Pebersvend«, som han kaldte det. Han opfordrede mig til at tage mere Del i Livet: en Mand i en saadan Stilling bør skabe sig Forbindelser.

Lidt efter lidt gav jeg efter og forandrede min Levevis noget.

Der blev ikke Tale hverken om Cavalkader i Hyde-Park eller om Ferieren paa Herregaarde, men jeg lærte en Del brave Borgerfamilier at kjende — næsten alle velstaaende Fabrikanter. De unge Damer vare ikke Arvinger til Millioner, men ikke mindre smukke for det — de, der *var* smukke — og tomhændet vilde Ingen af dem komme til at gaa ind i Ægteskabet.

Forresten behagede den langagtige engelske Type mig ikke særlig — jeg havde et andet Ideal i Hjertet — og min Koldsindighed ærgrede ofte mine Kammerater, der ansaae den for Hykleri.

Endelig lærte jeg en ung Pige at kjende, der gjorde et vist Indtryk paa mig, og om hvem min Onkel snart erklærede, at hun ikke var ligegyldig overfor mig, — en Paastand, som unægtelig smigrede mig i høi Grad. Hun var eneste Barn af en Klæde-Fabrikant, som var mer end velhavende, i alt Fald efter danske Forhold. Hun viste mig megen Venlighed om end indenfor rent selskabelig Form. Jeg var ikke just vis paa, at min Onkel havde Ret i, at jeg med lidt god Villie maatte kunne vinde hendes Hjerte med tilhørende Haand, men jeg tænkte mig Muligheden deraf. Jeg ønskede det halvveis og begyndte at glide over i et mindre »selskabeligt« Forhold.

Det var lige efter Jul — den fjerde, efter at jeg havde forladt Dresden.

Saa var det en Aften, at jeg paa en Koncert af en Ven blev præsenteret for en tydsk Musiker, som vel kunde være et Par Aar ældre end jeg, maaske ogsaa mer.

Han havde spillet en Violin-Cavatine, — det var en mindre, halvt privat Concert; paa større Concerter optraadte han sjelden, skjøndt han vistnok var dygtig nok dertil. Han havde sit rigelige Udkomme ved at undervise i Violin- og Claverspil. I hans Ydre var der noget Distingveret og ikke saa lidt Slapt.

Vi kom til at gaa alene hjem sammen. Tydskeren var meget snaksom, han gjorde tykt Nar ad de gode Englænderes Musikalskhed og fortalte med en Del Humor flere Anekdoter, blandt Andet om en ung, rig Miss, der havde indfundet sig hos ham for paa otte Dage at lære at spille »Maaneskinssonaten« (naturligvis første Sats) — hun havde aldrig rørt et Claver.

Vi gik ind i en Restaurant for at spise til Aften, og forlangte Ale. »Prost,« sagde jeg og drak ham til, — »det er dog en herlig Drik!« — »Saamænd,« brummede Tydskeren og strøg et Par Draaber af Knebelsbarten — »men jeg siger dog: Hvem der sad i »Drei Raben« med et godt Glas Spaten-Bräu foran sig, som jeg paa denne Tid af Døgnet har gjort mangen god Gang.« — »De er kjendt i Dresden!« foer det ud af mig. Drei Raben! hele Scenen med Stephensen stod lyslevende for mig. — Tydskeren smaalo: »Det skulde jeg mene, men jeg vidste ikke af, at De havde været dèr. Længere Tid?« — »Et Par Aar, jeg gik paa Polytechnicum — det er nu fire Aar siden jeg tog derfra«. — »Hm. Jeg var der et Par Aar før — spillede hos Lauterbach …. Det var noget Andet end London — saadan en Opera! Ak ja, ja, ja!«

Han trommede med Fingrene paa Bordet og stirrede drømmende ud for sig: »Opvarter — Johannisberger Schloss! — til tydske Minder, tydsk Vin!«

Ungdommens gyldne Dage, Kunstnerliv! tænkte jeg. — Han hænger ogsaa ved sine Dresdener-Erindringer, ak! hvad kunne de være imod mine!

Vinen kom; han skjænkede i: »En Skaal for vore Elb-Florentiske Dage!«

Vi klinkede, drak ud og stirrede længe tavse hen for os.

»De kom vel ogsaa tidt hos Renner — i »Drei Raben«, mener jeg?« spurgte han i en aandsfraværende Tone. — »Nei, jeg har kun været der en enkelt Gang. Maaske boede De i Nabolaget?« — »Ja, lige tæt derved.« — »Hvor?« foer det ud af mig — mit Hjerte bankede stærkt. — »Hvis De kan huske en lille Gade — Röhrhofsgasse.« — »Röhrhofsgasse!« gjentog jeg og stirrede paa ham. Han smilede: »Har De maaske ogsaa boet dèr? det var et underligt Træf!« — »Nei, boet dèr har jeg just ikke, men jeg havde dèr min jevnlige Gang — jeg kom til en Familie dèr.« — »Ja saa! Hm! .... i disse Smaagader kjender jo Alle hinanden, maaske har De tilfældigvis hørt Noget om de Folk, som jeg logerede hos, — det var en Gymnasiallærer —.« »Jagemann!« udbrød jeg. Musikeren førte just et fyldt Glas til sine Læber og spildte, saa de gyldne Draaber perlede ned over Kjoleopslaget. »Ja, det var hos dem jeg boede,« sagde han og tørrede sig omhyggelig. Nu vidste jeg, hvem jeg havde for mig: det var hendes første halvt-barnlige Kjærlighed, den Musiker, som Stephensen havde seet hende give Afskedskysset. »Og det var hos dem jeg kom,« sagde jeg; »det vil sige, Jagemann var død, det var hos Fruen og Datteren.« — »Minna, — det var en smuk Pige!« Vi stirrede begge ned i vore Glas, som om vi med Heine saae Alt deri —

vor Allem aber das Bild der Geliebten,
das Engelköpfchen auf Rheinweingoldgrund.

»Veed De, om hun — Minna Jagemann — om hun siden — er bleven gift?« spurgte han endelig.

Jeg fortalte, at hun havde ægtet en dansk Maler, gjorde nogle Bemærkninger om hans Stilling og Omstændigheder og berettede det Lidet, jeg havde hørt om dem gjennem Bekjendte — at hun havde faaet en Datter, som var død for et Aarstid siden.

Musikeren sad tavs ligeoverfor mig, tømte hyppig sit Glas og huskede ikke altid at skjænke for mig — han havde bestilt en Flaske til og indviet den med et Glas for »Die schöne Jagemann«. Ogsaa jeg tav — »wir schwiegen uns aus«, som Schumann en Gang skal have sagt. —

Da jeg denne Nat lagde mig til Hvile, var jeg paa det Rene med, at jeg havde været i Færd med halvt i Sløvhed at begaa en Uhæderlighed og en Dumhed, skjøndt Ingen vilde have kaldt det det første og Alle vilde have kaldt det klogt. Fra den Dag af trak jeg mig tilbage fra Klædefabrikantens Hus.

Min Onkel besværede sig over min lunefulde Opførsel. Jeg klagede over Hjemve, — trængte til at besøge mine gamle Bekjendte. — En Uge derefter var jeg i Kjøbenhavn.

Mine Bekjendte i Danmark vare ikke mange, og Ingen af dem havde direkte Omgang med Stephensens. Men takket være vor Hovedstads Sladderagtighed, hørte jeg dog en Del om dem paa anden, tredie Haand. At jeg spurgte mig for om en Dresdener-Bekjendts Skjæbne i Danmark, kunde

neppe være paafaldende, og hvis Nogen anede en dybere Interesse, saa bekymrede jeg mig ikke stort derom. Jeg vilde vide Besked.

Den almindelige Mening var, at de levede lykkelig sammen, det var jo et Passions-Giftermaal, en Ungdoms-Kjærlighed — maaske en første. Men Andre sagde, at hans Courmageri — en skarp Tunge kaldte det Liaisoner — neppe kunde undgaa hendes Opmærksomhed, og at hun rimeligvis var meget lidenskabelig og heftig. Tvertimod, paastod Enkelte, hun var blid, men enfoldig. »Enfoldig!« udbrød Flere, »hun kan jo sprudle af originale Indfald, — men de er ikke altid behagelige for Alle, hun har et meget skarpt Blik for Folks Feil.« »Hun er i alt Fald interessant,« sagde en ældre Mand. »Men hun er uden Interesser,« bemærkede en yngre Litterat. Men en Dame, der boede ovenover Stephensens, oplyste, at hun i alt Fald var en passioneret Musik-Elsker, da hun som oftest spillede den halve Dag. Det forundrede Alle, da de aldrig i Selskaber havde hørt hende røre Claveret, og hun kun sjelden viste sig ved Concerterne. Hendes Ydre var man temmelig enig om at beundre.

Jeg havde snart været i Kjøbenhavn i fjorten Dage, og endnu ikke seet et Glimt af hende. Skulde jeg ligefrem gaa op og besøge hende? Jeg overveiede dette Spørgsmaal for Gud veed hvilken Gang, da jeg temmelig sent om Aftenen traadte ind i Café à Porta. I det forreste Værelse var der kun et Par Gjæster. Idet jeg saae mig om for at vælge min Plads, hørte jeg fra Side-Cabinettet en Stemme, der ikke var til at tage Feil af: det var Stephensens — kun en Grad mere læspende sød end tidligere. Jeg satte mig, saa stille som muligt, dèr, hvor jeg bedst maatte kunne overse Cabinettet.

Af det livlige Selskab derinde kjendte jeg kun — Minna, som jeg saae i Profil — en Smule »tabt« Profil, neppe en halv Snes Skridt fra mig. Stephensen maatte sidde inde i en Hjørnesopha, der kun viste sig med Lidt af det fjerneste Armlæn. En lattermild Blondine støttede sin Arm paa det, og underholdt sig aabenbart med ham; hendes Ansigt havde en vis vulgair Skjønhed; hvert Øieblik lagde hun Hovedet paa Siden, saa det rødlige Haar rørte ved hendes halvblottede Skulder, der dæmrede under en bred Bort af sorte Kniplinger. De smilende Blikke, som hun bestandig lod spille ind imod det skjulte Hjørne, hvorfra Stephensens Røst lød, vidnede om, at hun var — jeg vil ikke sige just i Solskinshumeur, men snarere i en Tilstand af elektrisk Illumination. En af Herrerne tiltalte hende med et Navn, som jeg allerede havde hørt Sladderen sætte i Forbindelse med Stephensen. Minna sad tilbagelænet og syntes at se ned for sig, men det var aabenbart, at hun hele Tiden holdt Øie med dem. Opvarteren traadte hen til mig for at modtage min Bestilling. Jeg var i Forlegenhed, da jeg frygtede for, at min Stemme strax skulde blive kjendt af Minna. Men netop nu brast hele Selskabet — undtagen Minna — i en Latter af den Art, der pleier at lønne mindre smagfulde end træffende Vittigheder, — og dækket af denne Støi fik jeg uden at røbe mig opfyldt min Pligt som Cafégjæst.

En høi, skjægget Mand, der sad ved Siden af Minna, havde strax været mig paafaldende. Hvo kjendte ikke — i alt Fald fra Billeder — vor store Lyrikers Kjæmpeskikkelse og Vikingeaasyn? Paa Selskabets Vegne forargede han sig over Minnas Tilbageholdenhed, men paa en jovial Maade, der endogsaa havde noget Hjerteligt ved sig: — »Hvorfor sidder De her midt imellem os som en smuk Billedstøtte, Fru Stephensen? Tag det bredt og vær ingen tydsk Philister .... De er jo mellem Kunstnere .... Tøm Deres Glas.« — »Jeg er blot træt,« sagde Minna. — »Saa skal De netop drikke.« — »Men jeg kan ikke lide Champagne.« — »A ha! for fransk, let og spirituøs — ikke for Dem. Men Rhinskvin maa De da kunne lide? .... hvad? .... Godt! .... Karl!« — Opvarteren styrtede derind. — »Lad det nu være nok med de Narrestreger!« sagde hun, halvt uvillig, halvt leende. — »For Alvor? jeg maa ikke —?« — »Nei, men jeg takker for den gode Villie .... Lad mig blot sidde og skjøtte mig selv — jeg er saa træt og har Hovedpine.« — »Du vil da ikke allerede hjem?« lød Stephensens Røst — denne Gang meget gnaven. Minna svarede ikke, men gabede i sit Lommetørklæde, lænede sig tilbage og saae ned til Siden. Hun saae virkelig ud, som om hun var træt — ikke med en akut, men med en chronisk Træthed. Ansigtet var næsten uforandret, kun var Kinden lidt mindre rund. Jeg havde bemærket, at hun talte overraskende rent Dansk, — den fremmede Accent var ganske let.

Conversationen rundt om hende blev nu meget livlig. Den dreiede sig om Æsthetik, — hvis man vil kalde den saaledes. Navne som Ibsen, Zola, Dostojewskij, Wagner, Berlioz, Millet, Bastien-Lepage, ja endogsaa videnskabelige som Darwin og Stuart Mill formelig smældede En om Ørene. Skjøndt det gik usædvanlig broget til, undrede det mig endda ikke saa meget, da jeg under mit korte Ophold her havde lært Tonen noget at kjende. Ganske vist, i Begyndelsen havde den imponeret mig overordentlig: Du gode Gud, hvad maa de Folk ikke have læst og hørt, saadan en Dannelse og Indsigt og saa mange Interesser! Men snart blev jeg mere kritisk, jeg anede, at de, der snakkede mest, interesserede sig mindst, og at mange, der æsthetiserede høit, ikke engang stak saa meget dybere end jeg selv, der havde haft Andet at bestille end at »følge med«, og hvis Læsning ved det engelske Liv var bleven henvendt paa ganske andre Forfattere end dem, der var Mode i Danmark. Jeg havde endogsaa en Mistanke om, at dette var Tilfældet med den gode Stephensen selv, der nu blev mer og mer veltalende; han vilde formodentlig gjerne glimre for Blondinen, der virkelig ogsaa syntes at være ved at daane af Beundring. Den Herre, der havde villet bestille Rhinskvin til Minna — en førladen Mand med et prægtigt blondt Skjæg — ophidsede ham til en bestandig mere yderliggaaende Radikalisme, og syntes mig overhovedet at have det ganske Compagni tilbedste.

Stephensens veltalende Replikker udartede endelig til en fuldstændig Harangue om Fremtidskunsten. Han slog om sig med Floskler som »den demokratiske Formel i Kunsten« — »en videnskabelig Illustration af Livet — i Modsætning til dekorativ Luxus«, om at Penslen skulde i den sande

Kunstners Haand være en Sonde i Samfundssaaret. —

— Saa vil jeg raade dig til at skylle dem godt rene, indskjød Lyrikeren.

Latterens Bølger overskyllede en Tid Diskussionen, men Stephensens hule Svada flød ovenpaa som Kork. Minna hævede sit Blik og saae paa ham. — Skulde hun virkelig lade sig imponere af dette Gallimathias? tænkte jeg; Udtrykket i hendes bortvendte Øie kunde jeg ikke se. Men saa dreiede hun Hovedet om i mer end Profil med halvt sænket Blik — og jeg blev næsten forskrækket over det Smil af kold Foragt, der laa om Læberne og den Uvillie, som formørkede Panden og lyste ud af Øinene. Saaledes havde hun betragtet ham og havde vendt sig bort, fordi hun mærkede, at disse Følelsers Udtryk blev for synligt. Lidet anede hun, at hun vendte sit Ansigt mod En, der kunde læse dets Skrift Linie for Linie som sit Modersmaal, medens hine Andre høist kunde tyde et Par Ord af dem, der ere ens i alle Sprog. »Pjalt,« hviskede disse faste Læber, »Løgner, Floskelmager!« raabte denne aabne Pande, »Troløse!« udbrød de klare Øine, der kunde se saa ømt og nu stirrede saa haardt, men hele det forgræmmede Ansigt sukkede: »og *han* var min Ungdoms store Kjærlighed!«

— Men Rafael? indvendte et ungdommeligt Medlem af Selskabet — ham kan man da ikke saadan helt — —

— Bah! Rafael — en Distanceblænder, lød det forklarende fra det store, godmodig smilende sorte, lidt graasprængte Vikingeskjæg. Aarhundredernes Afstand, det er det, der gjør det. Lad blot Stephensen ligge et Par hundred Aar i Fløde, saa skal du bare se, hvad han bliver til for en Karl.

— Ja, men — udbrød Blondinen — saa maatte jo ogsaa alt dette — det vi nu — *vor* Kunst — den maatte jo ogsaa blive forældet, ligesom den gamle er det nu —?

— O Logik! raabte den Skjæggede, — dit Navn er *simplicitas profana*! Ak ja, Frøken! Alt er relativt! selv vor store Stephensen er ikke helt absolut — tag Dem derfor i Agt for at tage ham *for* meget *au sérieux*!

— Aa du, med dine Flauser, sagde Stephensen. Ja, lad Alt være relativt, — men *vi* —

Da bragtes han til Taushed — endog han! — af en Latter, der syntes at gjennemisne hele Selskabet, og som jeg aldrig vil glemme. Det var Minna, der lo. Hun reiste sig, holdt Lommetørklædet for Munden og brast igjen ud, idet hun vendte sig bort fra Selskabet.

— Hvad er der dog at le saadan ad? lød Stephensens Stemme, dybt irriteret.

— »Nein, es ist *zu* drollig!« mumlede Minna. I det samme gled hendes Blik henover mig, men hvis det standsede, var det et saadant Tids-Atom, at det ikke var mig muligt at afgjøre, om hun havde set og kjendt mig. Hun gik langsomt ind imod det tilstødende tomme Værelse, hvor Gassen allerede var slukket.

— Hvor gaar du hen? spurgte Stephensen.

— Man kvæles jo herinde, svarede hun og forsvandt i det mørke Rum. Jeg hørte hende lukke et Vindue op.

Den utrættelige Stephensen tog fat paany. Strax efter reiste Digterens Kjæmpeskikkelse sig og gik ind i det mørke Værelse. Jeg tog min Pels paa — ogsaa jeg kvaltes herinde. Idet jeg betalte Opvarteren, kaldte en stærk Mands-Stemme fra det yderste Værelse: »Karl! et Glas Vand.«

Strax efter traadte Digteren ind til Selskabet:

— Lad det nu være nok med det Præk, Stephensen. Din lille Kone er ikke vel, og hun er sgu mere værd end hele din »Fremtidskunst«.

Den næste Dag fik jeg et Brev fra min Onkel, hvori han bad mig om, naar jeg kunde rive mig løs fra Danmark, at tage til Stockholm og St. Petersborg, hvor han havde Forretningsvenner, som han gjerne vilde have mig gjort bekjendt med.

Ja, jeg kunde rive mig løs fra Danmark, jeg havde seet mer end nok, — hjelpe kunde jeg ikke. Flygte fra Stedet kunde jeg, men ikke fra det fortvivlende Indtryk, som jeg havde modtaget; det fulgte mig Dag og Nat. Kun Søsygen paa den bottniske Bugt havde Ur-Styrke nok til at overvinde det for en Nat. I St. Petersborg blev jeg en Maanedstid, kjørte i Troika paa Newa og var hveranden Nat i Selskab til Klokken tre om Morgenen. Jeg beklagede, at mit Hjerte ikke var frit, saa jeg kunde tabe det til en af disse russiske Damer — de behagede mig i Grunden mer end Englænderinderne.

Det faldt næsten af sig selv, at jeg, inden jeg vendte tilbage til Øriget, skulde besøge en Del Fabrikker i Tydskland. Saaledes kom jeg ogsaa til Sachsen, og Dresden tiltrak mig uimodstaaelig; — jeg undskyldte mig med, at jeg vilde bese »Kunstgewerbe-Schule« og slutte Forbindelse med dens Bestyrelse.

Paa Veien besøgte jeg Immanuel Hertz i Leipzig. Han var gift med en fyldig Jødinde, der havde skjænket ham flere Børn. I hans Væsen var der kommet noget mere Forjaget; — for Resten var han den samme bløde Fyr. Han fik Taarer i Øinene, naar han talte om Moderen, der havde boet hos ham og var død for et halvt Aar siden, hvad han allerede havde tilskrevet mig. Hun laa begraven i Dresden ved Siden af sin Mand.

»Og Minna?« spurgte han. — »Vi havde Brev fra hende, da Moder var død, men dèr talte hun saa lidt om sig selv. Har du seet hende?« »Kun i Forbigaaende, hun bemærkede mig ikke.« »Hm. Troer du, hun — er lykkelig?« »Det er hun vel nok. Det vil sige, hun har haft Sorg — mistet et Barn.« — »Ja — den Gang skrev hun til Moder! Ak ja, det maa være skrækkeligt for en Moder!« — Derpaa gav han sig til at tale om en liberal Avis, som han var Medeier af, og om Oppositionen mod Bismarck. —

IV

I Dresden gik jeg strax hen i Røhrhofsgasse. Fru Jagemann var forlængst flyttet derfra, og Folk i Huset vidste ikke længer, hvor hun boede. Jeg kastede et vemodigt Blik paa Lysthuset i den lille Have — hvor Alt var uforandret — og gik hen i »Zur Katze« for at spørge, om Enkefru Jagemann ikke kom der mer. Her vidste de bedre Besked: Minnas Moder var død for et Par Aar siden.

Jeg gik rundt i Byen, — det var mig en uundværlig Nydelse at opsøge vore dyrebare Steder; ikke alle vare uberørte af Tiden. Paa Terrassen havde de nedrevet den lille Søile-Caffé, hvor jeg havde faaet den Idé at tage til Rathen, og hvor vi havde truffet Stephensen; de Gader, som vi vare gaaet igjennem den sidste Gang, da vi spadserede sammen, existerede ikke mer, og man kunde neppe finde deres Spor i det nye Kvarter af fordringsfulde Pragtbygninger. I Grosser Garten og Parken begyndte Buskenes Knopper at grønnes stærkt — vi vare i Slutningen af Marts — og Alt tog sig anderledes ud; men paa de sorte Stammer læste jeg endnu de samme Navne-Plader, som vi den Gang havde studeret sammen, — een af dem havde et høist exotisk Navn, der formodentlig faldt mundret nok for en Maorier eller Tahitianer, men hvis Udtale forvoldte Minna de pudsigste Grimacer. Jeg blev staaende meget længe, stirrende paa disse tørre Grene og Kviste og paa denne lille Tavle, som om det var en Gaade, der skulde og maatte løses, men ikke kunde løses. Og virkelig: jeg havde en Følelse af ikke at kunne begribe det Hele: jeg begreb ikke, at denne Plante endnu stod her og havde det samme uudtalelige Navn, — begreb endnu mindre, at jeg selv var her, og allermindst, at Minna ikke var her, eller at jeg ikke kunde gaa hen i »Røhrhofsgasse« og omfavne hende. Slet Intet forstod jeg.

Da jeg endelig vendte mig om, saae jeg nogle Børn en halv Snes Skridt borte stikke Hovederne sammen, le og løbe deres Vei. De troer aabenbart, at jeg er gal — og hvem veed, af Børn skal man høre Sandheden!

Paa Tilbageveien kom jeg forbi den smukke Renaissance-Villa, som Minna og jeg spøgende havde kaldet vor. En ny Gaade! Den Gang havde det været selvforstaaeligt, at vi to byggede et Hjem sammen, men det var en vild og latterlig Drøm, at vi nogensinde skulde kunne gøre det i en saadan Pragtbolig. Og nu var det mere muligt, at jeg kunde blive i Stand til at kjøbe denne Bygning, end at jeg kunde føre Minna ind i det beskedneste Hjem. Ubegribeligt! Var det maaske allerede en Galskab dette, at jeg havde en Følelse af ikke at kunne forstaa Noget, hvor der vel i Virkeligheden Intet var at forstaa, hvor Alt for en nøgtern Forstand var soleklart, *maatte* være saaledes, — og for mig *kunde* det ikke være saaledes! Galskab! Sonnenstein! Og hvorfor ikke? — bliver jeg indlogeret dèr, er det dog altid en Fordel, at der ikke kommer en Napoleon og jager En ud, — tænkte jeg. —

Ved Solnedgang knaldede et Signalskud, der forkynder, at Elben stiger

usædvanlig. Den næste Morgen, da jeg endnu laa i Halv-Slummer, allarmeredes jeg af det andet Skud, hvorved Faren for Oversvømmelse indvarsles. Jeg stod strax op. Da jeg boede i Hotel »Bellevue«, var jeg lige ved Floden. Fra om Aftenen af — fortalte Portieren — havde der staaet Folk paa Broen, som hele Natten igjennem havde moret sig med at iagttage Vandets Stigen, og den var nu helt sort af Menneskemængden. Men selve denne Bro! ellers løftede den sig stolt over Floden paa de høie Piller, og nu saae man kun en Række lave Buer spænde sig hen over den mudrede Masse, der jog afsted ikke som en Flod, men som en Lavastrøm, hvirvlende og malende, bedækket med kæntrede Joller, Bjælker og Tømmerstokke, Tønder og Buske, der vippede, dukkede under og skjød op igjen. Jeg trængte mig op paa Broen. Hele Quaien var forsvunden og ligeledes det lille Engstrøg foran Neustadt; derovre stod Haverne under Vand, og her skummede Bølger og Hvirvler op ad Terrassemuren.

Ak, vort stakkels lille Rathen! tænkte jeg, — hvorledes mon det ser ud dèr? Mon det kjære Hus, hvor vi havde oplevet saa meget sammen, skulde være oversvømmet, ja maaske blive revet bort! —

Jeg kunde ikke modstaa min Trang til at skaffe mig Overbevisning, og faa Timer efter bragte Toget mig til Pirna, — inde i sachsisk Schweiz kunde der jo ikke være Tale om at komme over Elben. Da jeg var gaaet over Broen, vendte jeg mig og kastede et Blik paa Byen: jeg havde ikke seet den siden hin Dag paa Henreisen til Rathen, da den havde vist sig i Kahytsvinduets Ramme, blank-vaad af Sommerregnen og med en forjættende Lysning over Sonnensteins Gavle. Nu laa Stad og den sørgelige, af Sindssvage beboede Fæstning i Sollys, men et koldt, trættende Lys, der intet Vaarligt havde ved sig.

Jeg gik over Dorf- og Stadt-Wehlen og steg op igjennem den berømte Zscherre-Grund, som passeres af alle Tourister, men nu var ganske øde. Den fortrolige sachsiske Bjergnatur med sine barokke og steile Former satte mig i en stærkt bevæget, men fortrædelig Stemning. Jeg ønskede — eller bildte mig det i alt Fald ind — at en af disse udhængende Klippeblokke vilde styrte ned over mig. Ved Firetiden naaede jeg endelig til Bastei, traadte ud paa Platfonden og saae Ødelæggelsens Vederstyggelighed for mine Fødder.

Af Erbgerichts Terrasse vare kun Lindekronerne med deres Toppe oven Vande — et stort Krat i Randen af Strømmen, der næsten helt havde opslugt Medbeileren »Rosengarten«. Imellem dem var Floden strømmet ind i Rathener Dalen, som ellers sendte sin beskedne Bæk ud til den. De tre smaa Huse, der bag ved nogle Kviste af »Rosengarten« vare betrængte mellem den ubevægelige Klippe og den rivende Strøm, frembød det ynkeligste Skue. Det første stod halvt i Vand; Værkeierens Hus, der laa lidt høiere og desuden havde en Sokkel paa tre-fire Alen, havde endnu Indgangsdøren fri — men kun for En, der vilde bade sig; Vandet skummede mod den skjulte Stentrappe som mod et Rev, — Træstilladset med det lille

Lysthus, hvor vi saa ofte havde siddet, var revet bort, — kun et enkelt Bræt strittede ud — lidt til Siden for Døren — og vippede et Par Fod over Vandet, som et Svømmebræt. Det tredie Hus stod atter mere under Vand. Takket være min gode Reisekikkert saae jeg alt dette ganske nøiagtig. Paa den flade, hinsidige Bred, om hvilken Floden krummede sig, var der intet Andet at bemærke, end at den var traadt længer tilbage, og at Græsset uden bestemt Linie groede ud i Vandet.

Et trist Syn — saa meget mer som det intet Vildt havde ved sig. Seet fra dette overlegne Stade syntes denne unaturlig brede Flod ikke — jeg vil ikke sige at rase, men ikke engang at have Hast; kun anede man den uhyre, uimodstaaelige Bevægelsesmængde. Stille og fredelig var den i sin Tid gledet forbi vor Idyl, som det bevægede, af sig selv optagne Liv strømmer de lykkelige Existenser forbi, der Intet begjære af det; den var brudt ind i denne Idyl, nedrivende og bortskyllende; men lidenskabsløst havde den øvet sit Ødelæggelsesværk, og ligegyldig jog den forbi det — som Livet, som Skjæbnen!

Det blæste koldt, var blevet overtrukket — ja, begyndte endog at sne lidt. Et trist — nedknugende — Skue men jeg vilde ikke have bortbyttet det for et Blik ud over smilende Egne, gjennemstrømmede af en befærdet Flods brede Vei. Dette behagede mig, som det behager En at bide i en øm Tand. Saaledes kunde jeg taale at gjense Rathen. Jeg var ogsaa glad over, at jeg aldrig havde været heroppe med Minna.

En prosaisk Omstændighed hindrede mig forøvrig i at hengive mig for meget til den elegiske Stemning: jeg var næsten syg af Sult. Da jeg havde spist, syntes jeg, det var for sent at gaa ned til Rathen, og jeg opsatte dette til den følgende Dag. Jeg steg ned imod Elben ad en Skovvei, som gaar af fra Rathener-Nedstigningen, men betegner sig selv som »forbuden Vei«. Jeg kom til at tænke paa den barske Skovbetjent og ønskede at møde ham. Denne Sti maatte føre mig ned paa *den*, som Minna og jeg havde fulgt paa Hjemveien fra Stenbruddene. Men den gjennemtrængende Vind, der pjaskede mig bestandig tættere Tøsne i Ansigtet, jo længer jeg kom ned, fik mig snart til at vende om. Oppe paa Høiden var det ganske vist let at finde Læ, men overalt var der ubehageligt, og jeg selv var mindre sørgmodig end ærgerlig: hele denne Udflugt forekom mig at være en Dumhed. Saasnart Solen var gaaet ned — farveløst — trak jeg mig tilbage til mit Værelse, hvor det trak afskyelig, og faldt endelig i Søvn ved den ensformige Vuggesang af susende Fyrrer.

Den næste Dag var det rent Foraarsveir. Udsigten var ganske uforandret, men der blev sagt, at Floden var begyndt at falde. Da jeg vilde til at gaa, reiste en enlig Gjæst sig fra sit Bord og raabte: — »Nei, er det Dem, Hr. — Hr. Professor! syntes jeg ikke nok!« — Det var Skolelæreren, Hr. Storch. Jeg veed ikke, om jeg blev glad eller ærgerlig over at se ham, men vist er det, at jeg ønskede ham Pokker i Vold, da det viste sig, at han hængte paa som en Burre og vilde »slaa Følgeskab« med mig. Han havde

givet Ferie paa Grund af Oversvømmelsen og var nu vandret op paa Bastei for at »faa et Overblik«. Der var ikke andet at gjøre end at tage imod Følgeskabet, jeg havde ikke Tid til at opsætte Turen, — med mindre jeg vilde overnatte een Gang til paa Bastei. —

— Se, De faar Selskab til Middag — det kan maaske blive helt *table d'hôte*, udbrød han, idet vi gik ned mod Broen, og pegede tilbage paa en Wienervogn, som et Par dampende Heste trak hen foran Hotellet. — »De kommer fra Pirna — jeg kjender Kjøretøiet — det er en Spitzbub af en Vognmand, — han trækker de Reisende frygtelig op.«

En Damehat stak ud af Vinduet og lod et langt sort Slør flagre til Siden.

— Ei — Damer er der ogsaa med — en ung, tør jeg vædde paa — det er nok Noget for Dem. —

— Kom nu, sagde jeg uvillig og skyndte mig ud paa Klippebroen.

I Stormskridt gik det nedad det første Stykke; da vi vare komne paa lidt jævnere Vei, begyndte han, som jeg havde ventet, strax at tale om Minna, idet han lod, som om han var uvidende om, at vi havde været forlovede — maaske var han det ogsaa.

— De kan jo nok huske Minna Jagemann? — o, saamænd kan De — jeg saae jo, hvor De gik og gjorde Kur til hende paa Skovveien .... Naa, det gjorde De ret i .... Ja, tænk Dem, hun blev dog gift med den Maler, som jeg fortalte Dem om, Deres Landsmand — man kan ogsaa gjøre en Skjelm Uret. De har vel ikke glemt, at jeg fortalte Dem, hun havde haft en Slags —

— Ja, ja, jeg husker det Altsammen meget godt.

— Og De har ikke seet hende i Danmark? — Landet er da ikke saa stort.

— Jeg har hele Tiden levet i England.

— Ei, ei! ja, jeg syntes nok, der var kommet saadan — ligesom noget Engelsk ved Dem.

Jeg fik ham til at tale om Oversvømmelsen, og hvad Skade den tilføiede de stakkels Beboere. Det var dog nok kun de to Gjæstgivere og Eierne af de tre Huse ved Floden, der kom til at lide noget Tab.

Da vi kom ned i selve Rathen, bød jeg Farvel, idet jeg lod den »engelske« Side af mit Væsen træde saa stærkt frem, at den brave Tydsker ikke følte Lyst til at paanøde mig sit Selskab længer.

Elbens Oversvømmelse var ikke trængt saa langt ind, men Bækken var stærkt opsvulmet. De simple Spanger, der førte over den, holdt dog endnu. Jeg gik over til Kammerherrens Villa, der naturligvis var lukket, kom forbi den lille Birke-Allée, og stod pludselig ved mit Maal: Grotten »Sophien-Ruhe«. Bænkene vare tagne ind; jeg satte mig paa Bordets Stenplade. Rundt om kvidrede Smaafuglene lystig, Buskene syntes at aande Vaarluften ind med en Mængde smaa grønne Gjæller, og Træernes Knopper straalede i Sollyset hvidt mod den blaa Himmel.

Atter havde jeg denne underlige Følelse af ikke at kunne forstaa Noget: jeg forstod ikke — enten at jeg var her, eller ogsaa at hun ikke var her. Jeg kom til at tænke paa den lille Sct. Hansorm, som Aften efter Aften havde

siddet paa det samme Hjørne af Stentrinet, lysende efter en Mage; og det forekom mig, at hvis jeg med al min Villieskraft koncentreret i mit Savn kunde blive siddende her, saa maatte jeg med Naturnødvendighed trylle Minna til mig.

Man paastaar, at en Døende i et Nu skal kunne gjennemleve sit hele Liv i alle dets Hovedtræk, som om hans Bevidsthed allerede var hævet over Tidsfølgens jordiske Betingelse. I dette Øieblik døde min Ungdom i mig, og den gjennemlevede til Afsked hele min Kjærligheds Forløb, Alt hvad jeg har betroet til disse Blade og endnu mange halvt forglemte Smaatræk — det forekom mig, at jeg saae det Altsammen paa een Gang og fra oven, ligesom jeg oppe fra Klippetinden havde overskuet hele dens Fødeegn. Og derved sprang een Ting mig i Øinene, som jeg før ikke havde bemærket, — den Omstændighed, at vi Alle havde ladet os lede og drive næsten villieløst med Omstændighedernes Strøm, uden paa noget Punkt at gribe energisk ind med et: saaledes skal det være! Selv Stephensens Optræden, der ganske vist gav sig Udseende af en vis Selvstændighed, havde i sit Inderste den samme Charakter: han havde aabenbart givet efter for sin skinsyge Længsel efter at se Minna, inden hun var uigjenkaldelig tabt, og med den Tanke: lad os se, hvad der kan komme ud deraf — hvem veed — maaske tilfalder hun dog mig.

Men nu? kunde det ikke nu blive anderledes? var der ikke Tid endnu til at træde imellem med et: »jeg vil«? Et Ægteskab er ikke længer uopløseligt, — hendes var ulykkeligt. Jeg vidste det vissere, end om hun havde sagt mig det med Ord: at Alt, hvad hun havde haabet, var uoprettelig tabt, at han var gjennemskuet, veiet og fundet for let, — medens han selv paa sin Side forlængst var kjed af hende. Han var jo desuden, som han tidt nok pralede af, en Mand, der ikke delte de gængse Fordomme, og mindst af Alt vilde han vel kunne paastaa, at et mislykket Ægteskab ikke med Rette skulde kunne opløses, eller at det var forsvarligt at holde paa en Hustru, der ikke vilde blive. Ganske vist ere Frihedstheorierne ikke altid velkomne, naar de vendes imod Frihedsmændene selv, men om ogsaa hans Forfængelighed krympede sig — *kunde* han endelig modsætte sig, naar *hun* vilde og naar *jeg* vilde?

Vilde *hun*? — Hun havde gjort Prøven, og den var mislykket. Hvorfor ikke opgive det Umulige og virkeliggjøre det Mulige? At hun havde bevaret sin Kjærlighed og sin Tillid til mig, følte jeg med en usvigelig Vished.

Vilde *jeg*? ja! — Jeg vil! jeg sagde det for første Gang i vort Forhold, — sagde det med Jubel. Imorgen Aften kunde jeg være i Kjøbenhavn, og om to Dage skulde jeg tale med hende.

Sælsomme Drømmer-Natur i Mennesket! Maaske har jeg aldrig, medens jeg i hine Dage havde Minna ved min Side, følt mig saa lykkelig, som i dette Øieblik, da jeg saae tilbage over vor første ungdommelige Elskov og frem imod dens Fuldendelse i en prøvet ægteskabelig Kjærlighed, og disse to Dele i min Villie sluttede sig sammen til eet Liv.

Saa sande ere Mytherne om det tabte og det tilkommende Paradis: Lykken er en Erindring og et Haab.

V

I dette Øieblik hændte der Noget, som den Gang forekom mig overnaturligt, og som gjør det ogsaa nu, da jeg gjenoplever det.

Gruset knirkede under lette, hurtige Skridt. Jeg foer sammen. Situationen var saa lig den Gang, da jeg sad her og Minna kom, at jeg fuldt og fast troede, det maatte være en Hallucination — og virkelig, det lød ganske som om det var en Gjentagelse — en Copi, kunde jeg næsten sige, — af hine Skridt. »Hvis denne Hallucination bliver ved og er konsekvent, tænkte jeg, — saa faar jeg hende at se — og hvad skal der saa blive af mig! Min Gud! skulde jeg virkelig være ved at blive afsindig, som jeg sagde igaar i Spøg — — —

Jeg sprang ned fra Bordet med et Skrig, og med et Skrig standsede Minna foran Grotten — ja, Minna, hun selv, intet Phantasibillede.

Vi havde endnu ikke fattet os, da Stephensen viste sig og hilste med et overrasket, men tillige lidt ironisk Smil, der tydelig nok sagde: dette er virkelig et Tilfælde, der ser ud som en Tanke.

De behørige Udbrud: »Er du her?« »Det kalder jeg en Overraskelse!« »Jeg troede, De var i England.« »Jeg tænkte mig Dem i Kjøbenhavn,« maskerede i et Par Minutter den gjensidige pinlige Forlegenhed.

Efter den første nerveuse Henrykkelse havde sat sig, som det pludselige Syn af Ens Elskede uudblivelig medfører, følte jeg en smertelig Skuffelse. Herren og Fruen paa Lystreise sammen, — hvor lidet passede det til det Forhold, jeg havde tænkt mig imellem dem, til den Plan, der havde begeistret mig!

— Formodentlig underveis sydpaa, til Italien?

— Nei, vi vil indskrænke os til Sachsen.

— Du har vel Forretninger i Dresden?

Minna var — mærkelig nok — aabenbart den af os, som hurtigst fandt sig tilrette i Situationen, — hun vedblev kun at aande hurtigt og uregelmæssig.

Hendes Smil og Stemme, ja endogsaa hendes Bevægelser udtrykte en levende Glæde over dette Gjensyn.

— Du skal vel tilbage til Pirna? Det var udmærket, saa kan du kjøre med os.

— Ja, der er god Plads, sagde Stephensen. — Det er ingen Kaleche. Og for Resten, hvis det var en, skulde jeg gjerne sætte mig op paa Bukken.

Han udkommanderede sit sædvanlige Høfligheds-Smil; Læberne lystrede, men Øinene ikke. Han var tydelig nok irriteret; men Minna bemærkede det ikke, — eller brød sig ikke derom: —

— Ja, det kan saamænd godt være, at vor Passiar kommer til at kjede dig, vi har meget at tale om — efter saa mange Aars Forløb.

Vi begav os straks paa Tilbageveien. I et Vindue paa Skolebygningen

stod Læreren. Han hældede sig langt ud af det og blev ved at følge os med Øinene. Minna lo:

— Naa, min Herr Fætter existerer ogsaa endnu! kan du huske, da han traf os paa Skovveien! Gud veed, hvad han gjør sig for Tanker! Bare han ikke stirrer sig Øinene helt ud af Hovedet.

Hun blev ved at le og spøge — lidt exalteret, syntes jeg.

— Dèr har vi den rare gamle Savmølle, hvor jeg kom med Smaapigerne om Morgenen og drak nymalket Mælk. Hvorfor var du aldrig dèr? Men paa den Tid sov du naturligvis paa dit grønne Øre, — saadan er I jo altid.

— Men du havde aldrig sagt mig, at du var der paa den Tid?

— Skal I da have Alting ind med Skeer?

— Jeg for min Part spiser helst solide Sager og med Gaffel, sagde Stephensen.

Minna saae forbavset — ikke just paa ham, men i den Retning, hvor han befandt sig, som om det undrede hende, at der kunde komme nogen Bemærkning derfra.

Da det begyndte at gaa opad, døde Samtalen snart hen. Stigningen faldt Minna besværlig, hun maatte hvert Øieblik standse paa Grund af Aandenød og Hjertebanken. Stephensen gik et Par Skridt foran, — hun tog min Arm og støttede sig til mig.

Ved Bordet var Samtalen temmelig træg og intetsigende. Men da Vognen rullede afsted med os, trykkede Minna sig magelig til Rette i Hjørnet og sagde: —

— Se saa, Harald! nu maa du fortælle mig, hvordan det er gaaet dig i disse Aar — Alt muligt — løst og fast.

Jeg efterkom Opfordringen, saa godt jeg kunde. Minna betragtede mig uafbrudt, saa hendes Blik undertiden bragte mig ud af Fatning, — hun smilede ogsaa bestandig, men undertiden paa en Maade, som om hun tænkte paa helt andre Scener. Undertiden lo hun, ja hun drillede mig endogsaa lidt med de engelske Skjønheder.

— Aa hvad, udbrød jeg lidt ærgerlig — Skjønheder! jeg har Ingen seet, der var saa smuk som du.

Minna kastede sig tilbage og lo med Lommetørklædet for Munden.

— Naa, dèr fik du da en Compliment, der kan forslaa Noget, henkastede Stephensen.

Han sad paa Forsædet, saae for det meste ud af Vinduet og tændte den ene Cigaret ved den anden. Naar han indskjød en Bemærkning eller et Spørgsmaal — om Kunstforhold i London eller Sligt — saae Minna paa ham med hint forundrede og haarde Blik: saaledes ser man paa et Barn, der har været uartigt, og uden at have bedt om Forladelse troer at kunne lade, som om der Intet var i Veien, og blande sig i Samtalen. Det var aabenbart, at denne Behandling generede ham i høi Grad: han tav virkelig hver Gang snarest muligt. Men ogsaa mig generede den; hvor pinligt det end vilde have været for mig at blive Vidne til en kjærlig Fortrolighed imellem dem,

saa snørede det dog Hjertet sammen paa mig at se deres ulykkelige Forhold afsløret saa aabenlyst, og jeg forstod ikke, at hun vilde gjøre det — selv overfor mig.

Egentlig havde jeg villet fortie mit Møde med den tydske Musiker, men da det kom til Stykket, fortalte jeg det dog. Minna sagde Intet, men stirrede ud af Vinduet. —

— Komisk, saa Verden dog er lille, bemærkede Stephensen. Man støder altid paa hinanden igjen, enten direkte eller indirekte.

— Og saa var det, du reiste? spurgte Minna pludselig, idet hun dreiede Hovedet, hurtig som en Fugl, og saae paa mig med et gjennemtrængende Blik.

Denne Vending overraskede mig fuldstændig.

— Ja — saa, saa reiste jeg, stammede jeg og blev rød i Hovedet.

Stephensen betragtede os med et uendelig ironisk Blik, som om han sagde: »Nu kommer der vel snart en Erklæring *in optima forma*, — ja jeg skal saamænd ikke høre Noget, gener jer blot ikke.« Minna tilkastede ham et kort Blik, og han holdt strax op med at smile.

— Sig mig, Harald, spurgte hun og lænede sig frem paa Armen, — hvorfor kom du ikke ind til os — den Aften — paa Cafféen?

— Hvilken Caffé?

— Det veed du jo godt .... Du troede ikke, at jeg havde seet dig? Jo, jeg gjorde saamænd — men først tilsidst — du husker nok — da jeg lo ad Stephensen — og ad — ad dem allesammen forresten. —

Stephensen satte et høist værdigt Ansigt op og strøg sig mellem Flippen og Halsen — en Yndlingsgestus. Minna vendte sig endnu mere bort fra ham og saae paa mig med et lidt drillende Smil.

— Jeg kjendte jo ingen Andre af Selskabet — og — desuden —

— ønskede du ikke at træffe mig i det Selskab — det gjorde du sandelig ret i. —

Men nu følte Stephensen, at det var paa høie Tid at holde paa Værdigheden.

— Jeg maa sige, det er en høist mærkelig Maade, hvorpaa du omtaler det Selskab, som vi har omgaaedes. —

— Du — ikke jeg. Jeg har maattet finde mig i at være der.

— Det er meget beklageligt, at jeg ikke kunde skaffe dig det bedre! Det var imidlertid næsten lutter Folk af de aandrigste Kredse — —

— Maaske. Jeg hørte ikke hjemme i det Selskab, og Harald altsaa heller ikke.

Stephensen kneb Læberne sammen og sendte hende et ondskabsfuldt Blik.

— Du maa selv bedst vide, hvor du hører hjemme.

Minna foer sammen og trykkede Haanden ind under Brystet, som om hun havde faaet et Stik. Jeg anede, at der i disse Ord maatte ligge en skjult Gift. Den Forestilling faldt mig ind, at jeg sad her som en Præst, der kjører

med en Dødsdømt til Skafottet, og at det var en Politiofficiant, som sad dèr ligeoverfor mig.

Jeg led usigelig — men jeg følte, at Samtalen for enhver Pris maatte dreies ind paa et ufarligt Spor. Vi havde lige faaet Pirna i Sigte, og jeg spurgte, om de vilde overnatte dèr, eller tog med til Dresden.

— Nei, vi overnatter — maaske — tager vi lidt til Bøhmen, svarede Stephensen. Minna, der næsten havde bøiet sig ud af Vinduet, vendte sig strax efter om imod mig; hendes Ansigt var farveløst og næsten fortrukket:

— Bliver du nogle Dage i Dresden? — men dette Spørgsmaal ledsagedes af et Blik, der rettede det til en Bøn.

Mit Svar lod vente paa sig. Skulde jeg ikke benytte Leiligheden til at vise mine Kort en Smule? Hvis jeg vilde gjøre det, var der ingen Tid at spilde.

»Da De overraskede mig i »Sophiero««, sagde jeg langsomt og eftertrykkelig — »var jeg ganske vist kommen til den Beslutning, endnu iaften at reise til Kjøbenhavn.«

Ved de sidste Ord gjorde Stephensen en uvilkaarlig Bevægelse. Saa tog han sig sammen, og hans Træk lagde sig i høist misbilligende Folder. Skuddet havde truffet i Centrum. Det saae jeg ganske tydelig, skjøndt mine Øine vare fæstede paa Minnas, der ufravendt betragtede mit Ansigt. I deres vidunderlige olivenbrune Dyb bemærkede jeg et gyldent Lysglimt, som bestandig blev mere tindrende.

— Jeg forstaar, sagde hun — eller snarere hun aandede de to Ord ud, næsten uden at bevæge Læberne.

— Men nu vil jeg naturligvis forandre mine Planer. Jeg har nok at gjøre i Dresden til at beskjæftige mig i et Par Uger. I *flere* Uger, om det skal være.

— Det glæder mig, sagde Minna.

Stephensen tog Tilflugt til sin Yndlingsbevægelse — (Pegefingeren mellem Hals og Krave) — og syntes at være oplagt til at gjøre en skarp Bemærkning, saasom at jeg for *deres Skyld* ikke behøvede at træffe andre Bestemmelser; men han betænkte sig.

Ingen af os sagde et Ord mer.

Jeg havde allerede i Begyndelsen bemærket, at jeg boede i Hotel Bellevue. Jeg vidste altsaa, at Minna kunde sætte sig i Forbindelse med mig, naar det passede hende. Og jeg tvivlede ikke om, at hun vilde gjøre det. Paa *det* Punkt var jeg beroliget. Derimod forvoldte denne underlige Reise mig ikke ringe Ubehag.

»Hvad mon de egentlig vil her?« tænkte jeg. — »Det er aabenbart at de ikke tager til Bøhmen.«

Hvorfor jeg fandt det aabenbart, vilde det have været vanskeligt for mig at forklare. Jeg følte det ....

Der Wagen rollt, es dröhnt die Brücke,
der Fluss darunter fliesst so trübe,
ich scheide wieder von dem Glücke,

vom Herzen, das ich innig liebe.

Saasnart vi vare komne over Broen, lod Stephensen Vognen holde.

Jeg trykkede længe Minnas Haand, hilste paa ham og skyndte mig hen til Banegaarden.

VI

Da jeg kom til Dresden, kunde jeg ikke beslutte mig til at forlade den bøhmiske Banegaard. Jeg havde en Mistanke om, at de begge to eller En af dem vilde komme tilbage fra Pirna.

Aftentoget brusede ind, og jeg saae Stephensens Ansigt i et Coupee-Vindue. Han steg ud — alene. Jeg styrtede hen imod ham.

— Hvor er Minna?

Stephensen saae koldt paa mig, som om han vilde frabede sig uvedkommende Forespørgsler. Men han betænkte sig.

— De har Ret, Hr. Fenger, — De bør vide det. Hun er paa Sonnenstein.

— Sonnenstein! mumlede jeg, som om jeg ikke forstod det. Det svimlede for mig; Tumlen rundt om af Passagerer og Dragere paa den halvmørke Perron gjorde mig syg. — Sonnenstein — hvad skal det sige? Jeg greb fat i hans Frakke, dels for at støtte mig, dels for at han ikke skulde slippe fra mig. — De vil dog ikke sige, at hun — at Minna — —

— Naa, tag det ikke saa pathetisk! sagde Stephensen med et Anstrøg af Godmodighed. Hun er jo ikke saadan sindssvag eller egentlig forvirret, kun meget melankolsk og lidt exalteret. — De har jo selv seet — kort sagt, det var det rigtigste, at hun gav sig under Lægebehandling — hvad er der i det? — i vor nerveuse Tid — det gjør jo saa Mange .... Sonnenstein foretrak hun, fordi ogsaa hendes Hjemve var noget sygelig — og saa naturligvis ogsaa for at undgaa Snakken i Kjøbenhavn — nu hedder det, at hun besøger sin Familie — skjøndt, som sagt, det er jo nu saa almindeligt, alle oplyste Folk er jo komne ud over disse Fordomme —.

Min sløve Vantro var under denne Redegjørelse veget for et fuldtud forstaaende Raseri.

— Det er Dem, der har gjort det, De — De —

Min Stemme kvaltes. Jeg rystede min knyttede Haand foran hans Ansigt; han sled sig løs. En Gendarm gjorde et Par Skridt henimod os. Stephensen hviskede et Par Ord til ham, trak paa Skuldren og forsvandt i Stimlen. Jeg lænede mig til en Pille; rundt om styrtede forsinkede Folk afsted, Betjentene raabte, Fløite og Pibe skingrede ....

Saa snart jeg var bleven nogenlunde Herre over min Bevægelse, spurgte jeg Portieren, om der gik noget Tog til Pirna; men jeg maatte vente til næste Morgen.

Med det første Tog var jeg i Pirna, naaede aandeløs op til Sonnenstein og fik lykkeligvis strax Overlægen i Tale. Jeg forestillede mig som en Ven af Fru Stephensen og hendes Mand, hvilken sidste jeg igaar Aftes havde truffet, og hvem jeg havde lovet jevnlig at skaffe Underretning om, hvorledes det gik hans Hustru, da jeg opholdt mig længere Tid i Dresden. Men da jeg ogsaa selv var meget bekymret for min Veninde, og kun havde kunnet tale et Par Minutter med Stephensen, var jeg strax ilet derud og bad

ham nu indstændig at sige mig hele Sandheden.

Overlægen beroligede mig foreløbig, der var neppe Grund til øieblikkelig Frygt, det var et af de Tilfælde, med hvilke man i ældre Tider aldrig havde tænkt paa at henvende sig til en Læge, og hvor Hospitalet væsentlig tjente til at isolere Patienten fra de aandelige Smitstoffer. Nærmere Oplysning kunde han først give mig, naar han en Uges Tid havde haft hende under Tilsyn, men vilde da ogsaa være meget villig dertil.

Da jeg altsaa otte Dage senere opsøgte ham, erklærede han, at Minna ganske vist var sindslidende, men ikke udsat for Sindssyge, i alt Fald ikke, naar hun blev rigtig behandlet og levede under de gunstige Betingelser, som et Hospital sikrede hende, saalænge indtil hun var kommen ganske til Ro. Hun var i en Tilstand af meget stærk nerveus Ophidselse. Men hendes egentlige Fare var en Hjertesygdom, til hvilken Spiren maatte være lagt allerede for flere Aar siden. Hun kunde blive gammel med denne Sygdom, men den kunde ogsaa pludselig medføre hendes Død. Fremfor Alt gjaldt det om at undgaa Sindsbevægelser, som han mente hidtil jevnlig havde givet Ondet Næring.

— Sig mig, sagde han pludselig, — De er en Ven af hende og hendes Mand, — levede de lykkelig sammen?

Jeg betænkte mig et Øieblik, om jeg havde Ret til at være oprigtig. — Nei, svarede jeg, jeg tør næsten sige, at de ikke gjorde det.

— Dèr har vi det! eller i alt Fald en Hovedside af Sagen. Det vil uden Tvivl være det bedste, at hun ikke vender tilbage til ham. Det vil sige, hvis det kan ske uden stor Smerte paa hendes Side — naar Tiden kommer. Hvad ham angaar — han syntes mig at være en forstandig Mand. — Hvad mener De?

— Jeg er ganske af Deres Mening.

Min Bevægelse var for stærk til at undgaa den erfarne Mands Opmærksomhed. Han smilede og saae fast paa mig med lidt sammenknebne Øjne: —

— Men det har endnu lange Udsigter. Jeg har sagt hende, at De har været her, og skal hilse Dem fra hende. De bliver foreløbig i Dresden? Det er godt. En Gang om Ugen ser jeg gjerne, at De hører herud, — jeg troer, det virker beroligende paa hende, men der vil hengaa en rum Tid, inden jeg tør lade Dem tale med hende.

Jeg vendte tilbage med godt Mod og fast besluttet paa at indvie hele mit Liv til Minna — gift med hende eller ei — paa hvilken Maade det bedst kunde forenes med hendes Velvære og Sundhed — tilfreds med at bidrage alt mit til at gjøre hende saa lidt ulykkelig som muligt, hvis hun ikke længer kunde blive lykkelig (skjøndt, hvorfor skulde hun ikke kunne blive det endnu?), uden Hensyn til, hvilken Skade det vilde gjøre min Carriere: — havde hun bedst af at leve i sin Fødeby, saa maatte jeg sørge for at faa en Stilling i Dresden, trængte hun til et sydligt Klima, maatte jeg finde Udvei til at leve i Syden, — det sidste var iøvrig ikke sandsynligt, ja det Rimeligste

var endogsaa, at England som et fuldkommen nyt Sted vilde være det sundeste. Men alt dette voldte mig ikke stor Bekymring. Hvad der fik mig til at gyse, var denne Bevidsthed, at der hang et Damoklessværd over hendes Hoved — var det maaske i dette Øieblik allerede faldet? — og det vilde blive der bestandig, selv naar Lægen udskrev hende — ja, selv om det var taget bort, vilde min Frygt blive ved at se det .... Men jeg tilsvor mig selv, at denne Skræk kun skulde gjøre min Kjærlighed fastere, min Ømhed bestandigere, — hvorledes kunde jeg nogensinde forlade hende i Vrede eller blot i en taabelig Surmulen efter en huslig Strid, naar en indre Stemme tilhviskede mig, at maaske naar jeg vendte tilbage for at gribe hendes Haand og læse Kjærlighed i hendes Blik, var Haanden kold og Blikket brustent!

Min Onkel maatte indvillige i, at jeg tog Orlov — foreløbig paa et Aarstid. Jeg leiede et tarveligt Værelse som i gamle Dage og kastede mig ind i et vidtløftigt keramisk Studium, som jeg haabede vilde blive til Nytte for vor Fabrik, og for hvilket der her baade i praktisk og literær Henseende frembød sig den gunstigste Leilighed.

VII

Om Eftermiddagen den tredie Mai, da næsten Alt var grønt i Haver og Anlæg, gik jeg min sædvanlige Tur ud til »Grosser Garten«.

I Begyndelsen af »Bürgerwiese« fængsledes mit Blik af et Portrait, der hang i en Antiqvitethandlers Vindue.

Jeg styrtede der over: rigtig, det var Stephensens Pastelbillede af Minna.

Men hvorledes var det dog kommet til at se ud! —

Farvestøvet var drysset af det i store Pi, især af Haaret, men ogsaa et Sted af Panden og af Kinden, og hvor det ene Øie skulde have været, grinede Lærredet lyst igjennem.

Det var sat i en ormædt, afskrabet Ramme i slet Rococostil, og under det stod der paa en Seddel: Ubekjendt Mester — Midten af forrige Aarhundrede.

Jeg traadte ind i den mørke Bod, hvor man neppe kunde røre sig for gammelt Skrammel.

Antiqvitetshandleren, en lang, mager Olding, der sikkert paa mit Tysk kunde høre Udlændingen, ja maaske endog veirede noget Engelsk, nævnede en ublu Pris; det var, forklarede han, et af de ægte Billeder, som nu blev sjeldnere og sjeldnere, rimeligvis en Mengs. —

Jeg tog snart Modet fra ham, og kjøbte Billedet, rigtignok endnu adskillig dyrere end det fortjente.

Med den store Pakke under Armen gad jeg ikke gaa ud i »Grosser Garten«.

Men jeg trængte til at røre mig og drev ned ad Johannesgade.

Naturligvis havde jeg ikke kjøbt Portraitet for at eie det, men kun fordi det var mig en fuldstændig utaalelig Tanke, at det skulde staa der i Gabestokken og senere hænge hos Fremmede — som en Mengs! —

Jeg tænkte at tage det med hjem og brænde det.

Men da jeg pludselig befandt mig ud for Albertsbroen, faldt det mig ind: Hvorfor ikke kaste det i Elben, saa slipper jeg for at lukke op for det og se det igjen.

Der var kun et Par Fodgjængere paa Broen.

Jeg traadte ud til Brystværnet af den midterste Pille — imod Strømmen; det var endnu noget Høivande.

Hurtig saae jeg mig om, der var Ingen i Nærheden; jeg lod Billedet falde; det forsvandt under Vandet, og jeg hørte det knuses mod Pillens Isbryder.

Nedslaaet gik jeg hjem.

Paa mit Bord laa der et Brev — fra Overlægen.

Minna var død om Morgenen, ganske uventet — af et Hjerteslag.

VIII

Den næste Morgen fik jeg en lille Pakke med Minnas Udskrift og med Hospitalets Segl.

Øverst laa fire Brevark, tæt beskrevne, kun havde det sidste to tomme Sider.

Sonnenstein, den 17de April 188.. Kjæreste Ven!

Lægen har fortalt mig, at du har været her, og hilst mig fra dig, — han har ogsaa lovet at hilse dig, naar du kommer igjen. Det trøster mig uendelig at vide, at du er mig nær.

Jeg vil skrive til dig — lidt af og til, for det bevæger mig altid stærkt, og Lægen har paalagt mig fremfor Alt at undgaa saadanne Tanker, som sætte mig i Sindsbevægelse, hvad jeg ogsaa ellers gjør. Men skrive maa jeg, fordi jeg kun derved kan undgaa en bestandig Uro. Jeg har nemlig den Tanke, at jeg kan dø pludselig; — Lægen ler mig ud, naar jeg siger det, men det forekommer mig, at jeg kan se paa ham, at han selv mener det Samme. Dog, maaske er det ogsaa Sygelighed. Saa vil det dog være mig til Beroligelse at vide, at du faar en Hilsen fra mig, hvis det skulde ske.

Jeg har saa meget paa Hjerte, som jeg maa have sagt dig. Jeg har samlet dine Breve og nogle Smaating sammen, som jeg ikke vil have skal falde i Andres Hænder, og hver Gang, jeg har skrevet paa dette Brev, vil jeg lægge det ned i den Pakke, som jeg allerede har adresseret.

Maaske vil vi en Gang le sammen ad dette Indfald. Gud give det!

Nu kan jeg ikke godt taale at skrive mer i Aften. God Nat, min Ven.

18de April.

Veed du, hvad der bevægede mig til at sætte igjennem (med stor Vanskelighed iøvrig), at vi gjorde den Udflugt til Rathen, inden Hospitalet lukkede sig bag mig, — og hvorfor jeg kom til Grotten? Ikke blot det, der ogsaa drev dig derhen, men tillige den Forestilling, at der maatte hændes mig noget Overordentligt dèr. Dog ikke det, som skete — dette var i Virkeligheden endnu mere forunderligt, — nei, jeg troede, at Sindbevægelsen ved at komme dèr vilde blive mig for stærk, — enten dræbe mig eller gjøre mig afsindig — selv dette vilde jeg foretrække for den Sindstilstand, hvori jeg var.

Men hvor det var velsignet at møde dig dèr, Harald! jeg saae, at du var den samme, og du følte ogsaa, at jeg var det — overfor dig. Overfor *ham* visselig ikke.

Jeg mærkede godt, at det var dig pinligt, at min Uvillie mod ham viste sig saa tydelig, og dog kunde jeg ikke være anderledes. Saa ond er jeg allerede bleven, saa megen Bitterhed, ja Had er der kommet op i mig.

Dette kan du vistnok ikke forstaa.

Hvor er det muligt at afsky et Menneske, som man har elsket?

Eller jeg vil snarere spørge (thi det er vist *det*, som er dig uforklarligt):

— hvorledes kan man elske et Menneske, som man kommer til at se i den Grad ned paa, naar man ved dagligt Samliv lærer hans Charakter til Bunds at kjende? Og her er jo ikke Tale blot om en flygtig Forelskelse, thi jeg kjendte jo dog lidt til ham.

Denne Sag har jeg tænkt mer over end over noget Andet, og for at du ret kan forstaa mig, maa jeg sige dig, hvad jeg mener derom.

En Natur som Stephensen, i hvilken der dog fra først af er nogle ædle Spirer — uden dem vilde han vel heller ikke være bleven Kunstner, ikke engang den Kunstner han er, — naar en saadan Natur, endnu ung og ikke helt fordærvet, fatter Kjærlighed til en ung Pige, saa forfines og forædles han, og hun lærer en Anden at kjende — og at elske — end den, han hidtil har været.

Dog er dette ikke noget Bedrag; tvertimod, hun kjender og elsker ham jo netop saadan, som han skal blive ved deres Forhold, — og hos hende foregaar der noget Tilsvarende, hun faar mere Indhold, Charakteren styrkes og Synet udvider sig.

Alt dette er smukt og rigtigt.

Men saa er det Forskjellen mellem de forskjellige Naturer indtræder i Tidens Løb: saadanne Mænd, hos hvem de ædlere Spirer ere stærke nok, de udvikle sig virkelig imod dette Ideal og befæstes mer og mer deri, men de Andre kunne ikke holde sig paa den Høide, som de ere løftede op til, de synke endogsaa under.

20de April.

Hvad jeg skrev sidst anstrengte og betog mig meget. Det var saa trist at tænke paa og vanskeligt at faa sagt. Igaar kunde jeg Intet skrive.

Jeg vil ikke forsøge at udvikle denne Opfattelse videre — skjøndt det er af stor Vigtighed for mig, at du rigtig forstaar mig, thi det er i dette Punkt alene, at min Undskyldning ligger.

Men du har nok forstaaet mig. Jeg tør ikke paastaa, at det passer i Almindelighed, men i dette Tilfælde maa det være saaledes.

Det var om mit Liv i Danmark, at jeg vilde fortælle dig Noget.

Ak ja! Husker du, hvad Sieglinde siger om sit Liv med Hunding: —

Fremdes nur sah ich von je,
freundlos war mir das Nahe;
als hätt' ich nie es gekannt
war was immer mir kam.

Det var dog ikke, fordi jeg var »Fremmed« i national Forstand, skjøndt det vel ogsaa har gjort sit. Forresten veed du jo, at der er meget ved det tydske Væsen ogsaa i vor Kunst — naar man ser bort fra de Store — som jeg aldrig har kunnet med.

I Begyndelsen fandt jeg virkelig ogsaa Alt herligt, — frisindet, oplyst og jeg veed ikke hvad.

Men snart mærkede jeg, hvor hul Kjernen var, — jeg havde jo ogsaa en

Kvintessens af det Hele i Stephensen at betragte paa altfor nært Hold. Det var jo endelig intet Under, at jeg ikke passede i denne Kreds, eftersom det var min Mands Venner — i alt Fald af Navn. Enkelte syntes jeg naturligvis bedre om. Men Ingen af dem lignede dig. Naar jeg af og til traf en for mig sympathetisk Person, saa var det gjerne en, der hørte til en anden Sphære, kun kom til at berøre vor og trak sig snart tilbage. At vor Kreds iøvrig var den aandfuldeste i Danmark og repræsenterede Landets høieste Intelligens, hørte jeg næsten hver Gang, vi kom sammen. Ja, den var ogsaa den hæderligste; thi de andre vare ikke blot mer eller mindre Idioter, men ogsaa svorne eller endogsaa meensvorne Fjender af Sandhed og Ret. Ja, jeg kan skrive meget aandrig om disse Ting, for jeg har en god Hukommelse og har hørt mange prægtige Taler!

Der var en Tid, da jeg forsøgte at finde mig til Rette og give efter — det var jo min Pligt, sagde Stephensen. Jeg sagde, at maaske havde *de* Ret og ikke jeg, det kunde jo være, at jeg var sær og urimelig. Jeg trak med de Andre paa Skuldren ad Ting, som jeg fandt ædle og ophøiede, forsøgte at beundre, hvad der inderst æklede mig, lod som om jeg troede, at Egenskaben Dyd var Hykleri og Ordet en Latterlighed — nei, en Uanstændighed, som en af Stephensens aandrige Veninder sagde. Kort sagt, jeg forsøgte at tude med de Ulve, jeg var iblandt (I har jo dog Ulve i Danmark — kan du huske, da du gjorde Nar af mig? — men ingen Løver). Det lykkedes mig ikke at faa min Stivnakke bøiet — maaske har du Hovedskylden, og det er ikke det Mindste, jeg har at takke dig for.

26de April.

Vi levede meget selskabeligt, da Stephensen havde en sand Mani for at adsprede sig, og denne Selskabelighed varede ofte til langt ud paa Natten. Da jeg skulde tidlig op — jeg var efter tydsk Skik en ganske flittig Husmoder og maatte forresten være det, hvis det ikke skulde gaa galt, — saa bidrog dette ikke lidt til at ødelægge mit Helbred.

Undertiden forsøgte jeg at unddrage mig, hvilket altid gjorde Stephensen meget opbragt. Tilsidst havde jeg maaske dog sat min Krig igjennem, hvis ikke eet havde været: min Skinsyge.

Hvad jeg har lidt af Skinsyge, kan jeg neppe gjøre dig begribeligt. Jeg troer ikke, at nogen Mand kan forstaa det, skjøndt eders Kjøn jo skal have frembragt Othelloer.

Man skulde tro, at naar en Hustru har tabt saa megen Agtelse og Kjærlighed for Manden, og naar der næsten intet virkelig Samliv er, saa maatte hun næsten med Ligegyldighed kunne se ham løbe efter Andre. Med mig gik det snarere omvendt. Jo kjøligere jeg følte for ham, desto mere brændende blev min Skinsyge. Som Maler-Hustru havde jeg endda en særlig Fjende: Modellerne. Jeg har nedværdiget mig til at lure ved Døren, naar han havde kvindelig Model. Intet Under, at jeg udholdt at kjæmpe med Søvnen i utaalelige Selskaber for at holde Øie med ham.

Disse Anstrengelser kronedes desværre med et frygteligt Held. Jeg

havde længe haft den blonde Dame mistænkt, som du saae paa Cafféen. En Dag — kort efter hin Aften — greb jeg ham i at have lukket sig inde med hende paa Atelieret under Paaskud af, at han havde kvindelig Model. Jeg trængte saa haardt ind paa ham, at han tilstod. Da han nu en Gang var kommen i en Slags snakkesalig Angerfuldhed — plaprede han ud med meget mer, end jeg havde anet. Det viste sig, at hans Troløsheder gik tilbage til de første Aar, — ja, indtil den Periode, da han allermest — —

Nei, jeg kan ikke skrive derom.

Hvor jeg hader ham.

30te April.

Da mit Barn døde, sørgede jeg meget, men der var ikke gaaet et Aar, før jeg betragtede det som en Lykke. Jeg har jo fortalt dig saa meget om min Fader; ser du, jeg frygtede for, at jeg kunde være bleven ligesaadan en Moder. For jeg mærkede i mig den samme Forstening begynde, som den, hvis Virkninger jeg som Barn havde følt, og som jeg senere havde forstaaet.

Nu var der ingen Pligt, der hindrede mig i at slutte mig inde i mig selv. Mit eneste Liv var at læse vore store Digtere og dyrke Musik — især Beethoven og Wagner, hvis Claverpartiturer jeg eiede — det var en Verden efter mit Hjerte og saa forskjellig fra Alt, hvad jeg var fordømt til at komme i Berøring med.

Du veed, hvor lidenskabelig jeg elsker Musik, men ogsaa hvor stærkt det angriber mig nerveust at spille meget. Jeg sagde en Gang til dig i Spøg, at hvis jeg ønskede at dræbe min Forstand, kunde jeg gjøre det ved Claverspil. Maaske har jeg virkelig forsøgt aandelig at tage mig af Dage ved denne himmelske Gift.

Havde jeg øinet noget Lys, havde jeg vidst, hvad jeg nu veed, da havde jeg sikkert skaanet mig mere.

2den Mai.

Jeg vilde ønske, at jeg rigtig vidste, hvad du tænker om Døden. Troer du paa et Gjensyn? Det er vanskeligt at forestille sig, men jeg kan dog ikke forstaa, at jeg selv helt skulde være slukket ud.

Jeg tænker tidt paa gamle Hertz og paa, hvad jeg har hørt ham sige derom. Alt kunde jeg ikke forstaa. Blandt Andet sagde han, at Goethe havde sagt: »Intet dygtigt Menneske tvivler om, at han er udødelig«. Men jeg er rigtignok ikke noget »dygtigt Menneske«, saa det giver mig ingen Ret til at tro derpaa.

I alt Fald føler jeg, at vi høre hinanden til. Jeg er din og var aldrig hans.

Men hvorfor taler jeg om at dø? Det er underligt, for jeg har længe — længe ikke været saa let tilmode og saa fortrøstningsfuld som idag.

Veiret er saa yndigt. Jeg har siddet hele Formiddagen i Overlægens Have og syet. Det er en prægtig Mand.

Imorgen vil jeg fortælle dig mer om, hvorledes Tiden gaar her.

Men iaften skriver jeg ikke længer, jeg vil læse i Schiller; forleden, da jeg bladede i det sidste Bind, fik jeg saadan en Lyst til at prøve, om jeg

kunde forstaa »Ueber das Erhabene«. Overlægen siger, at den Slags Ting maa jeg allerhelst læse, endnu bedre skal historiske Skrifter være. Jeg begyndte ogsaa at læse hans »Trediveaars-Krig«, men det kjedede mig saa frygtelig. Jeg kan ikke gjøre for det, saaledes var det allerede i Skolen, alt Historisk kjedede mig.

God Nat, Harald!

Læsningen af disse Meddelelser havde rystet mig altfor dybt og stemt mig for høitidelig til, at jeg kunde finde Lettelse i Taarer; jeg havde endnu ikke grædt efter hendes Død.

Men da jeg endelig greb efter Pakkens øvrige Indhold og fik et sælsomt krammet og buklet Brev i Haanden — hint Brev fra mig, som hun havde gaaet med paa sit Bryst, — saa trykkede jeg det mod mine Læber og hulkede som et Barn.

— —

Jeg har gjennemlæst de første af disse Blade. Hvor kunde jeg dog skrive disse taabelige Ord: —

»Og har jeg da nogensinde fortrudt det? endnu den Dag idag — det er nu fem Aar siden — er jeg ikke i Stand til at besvare dette Spørgsmaal!«

Som om jeg for nogen Pris i Verden vilde give Afkald paa vor Kjærlighed, paa Erindringen om Minna — som om nogen Lykke kunde blive mig saa dyrebar som min Sorg!

— —

Jeg paatog mig egenmægtig at sørge for Begravelsen. Til min Glæde — ja, jeg glædede mig virkelig — fik jeg en Grav paa »Der weite Kirchhof«, ganske tæt ved Hertz's og hans Hustrus Hvilested, under en af de kjæmpestore Popler.

Paa Graven lod jeg sætte en afbrudt Søile af det smukkeste sachsiske Serpentin, uden anden Indskrift end Navnet: Minna.